JACK LONDON

—BEYAZ DİŞ—

beyaz diş

JACK LONDON

yordam edebiyat

Türkçesi: Mete Ergin

Mete Ergin (28 Mart 1934 - 5 Ekim 2015)

Çevirmen. Robert Kolej mezunudur. Bir süre Boğaziçi Üniversitesi İngiliz Filolojisi bölümünde eğitim gördü. Jack London, Ernest Hemingway, Bertrand Russell, Bernard Shaw, Erskine Caldwell, O'Henry gibi yazarların eserlerini Türkçeye kazandırdı. Mete Ergin'in Gani Yener'le birlikte Türkçeye kazandırdığı *Durgun Don* (Mihail Şolohov, 4 cilt) adlı nehir roman da Yordam Edebiyat tarafından yayımlanmıştır.

Mete Ergin'in İngilizceden çevirdiği *Beyaz Diş* (*White Fang*), ilk olarak 1991 yılında Engin Yayıncılık tarafından yayımlanmıştır.

Yordam Edebiyat'ta

JACK LONDON YAPITLARI

Mete Ergin'in Türkçesiyle

Kurt Dölü
(öyküler, 1900)

✵

Atalarının Tanrısı
(öyküler, 1901)

✵

İstiridye Korsanları
(roman, 1902)

✵

Vahşetin Çağrısı
(roman, 1903)

✵

Oyun
(roman, 1905)

✵

Beyaz Diş
(roman, 1905)

✵

Haytalarla Çolpalar
(öyküler, 1907)

✵

Martin Eden
(roman, 1909)

✵

Yanan Gün
(roman, 1910)

✵

John Barleycorn (Alkollü Anılar)
(roman, 1913)

JACK LONDON

BEYAZ DİŞ

ROMAN

TÜRKÇESİ
METE ERGİN

yordam
edebiyat

Yordam Kitap: 59 • **Beyaz Diş** • Jack London
ISBN 978-605-172-329-7 • *Türkçesi:* Mete Ergin
Düzeltme: Didem Gerçek • *Kapak ve İç Tasarım:* Savaş Çekiç
Sayfa Düzeni: Gönül Göner • *Birinci Basım:* Mart 2019
© Yordam Kitap, 2016

Yordam Kitap Basın ve Yayın Tic. Ltd. Şti. (Sertifika No: 10829)
Çatalçeşme Sokağı Gendaş Han No: 19 Kat:3 34110 Cağaloğlu - İstanbul
Tel: 0212 528 19 10 • W: www. yordamkitap.com • E: info@yordamkitap.com
www.facebook.com/YordamEdebiyat • www.twitter.com/YordamEdebiyat
instagram.com/yordamkitap

Baskı: **İnkılap Kitabevi Baskı Tesisleri** (Sertifika No: 10614)
Çobançeşme Mah. Altay Sok. No: 8
Yenibosna - Bahçelievler / İstanbul
Tel: (0212) 496 11 11

BEYAZ DİŞ

ROMAN

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ KISIM

Birinci Bölüm
AV PEŞİNDE 19

İkinci Bölüm
DİŞİ KURT 28

Üçüncü Bölüm
AÇLIĞIN ÇIĞLIĞI 39

İKİNCİ KISIM

Birinci Bölüm
DİŞLERİN SAVAŞI 53

İkinci Bölüm
İN 64

Üçüncü Bölüm
BOZ ENİK 73

Dördüncü Bölüm
DÜNYAYA AÇILAN DUVAR 79

Beşinci Bölüm
ÖLÜM DİRİM YASASI 92

ÜÇÜNCÜ KISIM

Birinci Bölüm
ATEŞ YAKANLAR 101

İkinci Bölüm
BOYUNDURUK ALTINDA 114

Üçüncü Bölüm
DIŞLANMIŞ 124

Dördüncü Bölüm
TANRILARIN ÇİZDİĞİ YOL.. 130

Beşinci Bölüm
ANLAŞMA 136

Altıncı Bölüm
KITLIK. 146

DÖRDÜNCÜ KISIM

Birinci Bölüm
SOYUNUN DÜŞMANI 159

İkinci Bölüm
ÇILGIN TANRI 171

Üçüncü Bölüm
NEFRETİN EGEMENLİĞİ 181

Dördüncü Bölüm
AMANSIZ DİŞLER 188

Beşinci Bölüm
BOYUN EĞMEYEN 201

Altıncı Bölüm
SEVGİYİ ÖĞRETEN 208

BEŞİNCİ KISIM

Birinci Bölüm
UZUN YOL 227

İkinci Bölüm
GÜNEY ÜLKESİ 234

Üçüncü Bölüm
TANRININ MÜLKÜ 242

Dördüncü Bölüm
SOYUNUN ÇAĞRISI 255

Beşinci Bölüm
UYUYAN KURT 263

Jack London
Yazar, Serüvenci, Sosyalist

Yeşim Dinçer

Jack London'ın bugün hayranlıkla okuduğumuz romanları ve kısa öyküleri, hareketli geçen yaşamından güçlü izler taşır. Geçimini sağlamak için çocukluğundan itibaren verdiği mücadele, kendi kendini eğitmek üzere kitaplara dört elle sarılması, sahip olduğu keskin gözlem yeteneği, onunla aynı kuşaktan bir başka realist yazarın, Gorki'nin yaşamıyla karşılaştırılabilir ancak.

Jack London 12 Ocak 1876'da, talihsiz koşullarda dünyaya gelmiştir. Biyolojik babasının, hamile kalan annesi Flora'yı terk ettiği; ümitsizliğe kapılan kadının intihara kalkıştığı ve ruhsal dengesinin sarsıldığı söylenmektedir. John Griffith Chaney adı verilen bebek, siyahi bir süt anneye emanet edilir. Flora doğumdan bir yıl kadar sonra yeniden evlenir ve oğlunu, eşinin önceki evliliğinden olma iki kız çocuğuyla birlikte büyütür. Jack London soyadını aldığı üvey babası John London'ı hayatı boyunca "baba", üvey kardeşlerini de "kız kardeş" olarak benimsemiş, hem onlarla hem de çok sevdiği süt annesiyle kurduğu aile bağını korumuştur.

Yazarın çocukluğunun ve ilk gençliğinin ne denli büyük bir yoksulluk içinde geçtiğini kayda alan biyografi yazarları, bu durumun nesnel sebepleri üzerinde durmazlar genellikle. Jack London'ın dünyaya gelişi, kapitalizmin ilk büyük krizini yaşadığı ve tarihe Uzun Bunalım (1873-1896) adıyla geçen döneme denk düşer. ABD bankalarının iflasıyla tetiklenen kriz, demiryolu şirketlerinin ve iş-

letmelerin batmasıyla yıkıcı bir hal almıştır. 1876'ya gelindiğinde her yedi Amerikalıdan biri işsizdir. Birçok yorumcuya göre bunalım, Birinci Dünya Savaşı'na neden olacak kadar uzun sürmüştür.

London ailesi bunalım yıllarını, California eyaletinin çeşitli şehirlerinde, çiftçilikten ev pansiyonculuğuna dek türlü işler deneyerek ama hiçbirinde dikiş tutturamadan geçirir. Jack London on yaşında sokaklarda gazete satarak çalışmaya başlar; Flora da öğrenci bulabildiği sürece piyano dersleri vermektedir. Yazar çocukken yaşadığı mahrumiyeti, üne kavuştuktan sonra kaleme aldığı otobiyografisinde şöyle anlatır:

> Ben dünyaya yoksul gelmiştim. Yaşamım yoksulluk içinde geçmişti. Zaman zaman aç kaldığım olmuştu. Bütün yaşamımca ne bir oyuncağım olmuştu ne de başka çocuklar gibi oyun oynamıştım. Bütün anılarımda yoksulluğun acısı vardı. Bu yoksulluk acısını sürekli çekmiştim. Bir dükkândan para verilerek satın alınmış ilk fanilamı sekiz yaşındayken giymiştim. Altı üstü ufacık bir fanilaydı işte. O kirlendiği zaman, yıkanıncaya kadar yine evde yapılmış çirkin fanilalara kalırdım. Dükkândan alınma o fanilam bana öyle gurur veriyordu ki, bir süre üstüme ondan başka bir şey giymemek için diretmiştim; (...) sonunda annem, bütün dünya görsün diye üstümde sadece dükkândan alınma o fanilayla dolaşmama izin vermişti. (*John Barleycorn*)

Jack London, formel eğitimini ancak sekizinci sınıfa dek sürdürebilir. Buna rağmen şehir kütüphanesine girmenin bir yolunu bulmuştur. Tarih ve serüven kitaplarına, kara ve deniz yolculuklarına özellikle meraklıdır. "*Deli gibi, kendimi harap edercesine okuyordum*" diye anlatır o dönemi. Bir yandan da denize açılma; tekdüze, sıradan yaşantısından kurtulma hayalleri kurmaktadır. On dört yaşına girdiğinde ufak bir yelkenli edinir ve San Francisco Körfezinin Oakland halicinde turlar atarak denizciliği öğrenmeye başlar. On beşindeyse, günde on iki saat işçilik yaptığı konserve fabrikasının ağır çalışma koşullarından bezerek "istiridye korsanı" olmaya karar verir.

San Francisco körfezinde kültürel olarak yetiştirilen istiridye yatakları, Jack London'ın dünyaya geldiği şehrin önemli bir besin

ve gelir kaynağıdır o yıllarda. Gecenin karanlığından yararlanan "korsanlar", ticari bölgeye tekneyle süzülerek kaçak istiridye toplarlar. Yapılan iş, adından da anlaşılacağı gibi yasa dışıdır. Jack London, süt annesinden aldığı borçla bir tekne satın alır ve konserve fabrikasındaki öldürücü çalışmadan kaçıp, kitaplarda okuduğu serüvenleri yaşamak üzere korsanların arasına katılır. Umduğu parayı kazanamaz ama cesareti ve cömertliğiyle "İstiridye Korsanlarının Prensi" olarak nam salar. Yaşadıkları, ileride yazacağı gençlik romanı *İstiridye Korsanları*'na esin kaynağı olacaktır.

Jack London 1893 yılında, on yedi yaşını bitirir bitirmez Japonya'ya kadar uzanacak olan bir gemiye kaydolur. Japonya'nın kuzey kıyılarından Bering Denizine kadar uzanan bölgede, Kanada ve Birleşik Amerika avcı filoları ayıbalığı sürülerini yağmalamaktadır. Dönüşte, artık bir baltaya sap olmanın vakti geldiğini söyleyen annesini dinleyerek günde on saatten, saat başına on sent ücretle bir kenevir fabrikasında işe girer. Söz verilen ücret zammı yapılmayınca istifa eder ve elektrikçi olma ümidiyle Oakland tramvay işletmesine başvurur. Ancak kendisine verilen görev, ateşçiye kömür taşımak gibi fiziksel dayanıklılık gerektiren vasıfsız bir iştir; üstelik, her biri ayda kırk dolar alan iki adamın işini tek başına ve ayda sadece otuz dolara yapmaktadır. "*Kaç sefer kömürlerin üstüne, kimsenin beni göremeyeceği bir yere oturup öfkemden, hırsımdan, yorgunluktan ve umutsuzluktan ağladım*" diye anlatır o günlerini. Neredeyse sakatlanacakken birlikte çalıştığı ateşçinin, gerçeği, yani nasıl bir sömürüye maruz kaldığını fısıldamasıyla bu işten de ayrılır.

Tarihe "1893 paniği" olarak geçen yeni bir mali kriz, iş bulma imkânlarını iyice daraltmıştır. Demiryollarının inşası için hesapsızca verilen krediler, bankaların art arda batmasıyla sonuçlanır. Jack London, ABD'yi bir baştan öbür başa dolaşmak üzere uzun bir yolculuğa çıkar. Elbette beş parasızdır ve kullandığı başlıca taşıt, kaçak olarak bindiği posta trenleridir. İş bulduğunda çalışarak, bulamadığında kapıları çalıp yiyecek dilenerek, ahırlarda ya da parklarda geceleyerek sürdürür yolculuğunu. Yük vagonla-

rı, sokaklar, cezaevleri, kendisi gibi "ipsiz"lerle doludur. Evsizleri bir asayiş sorunu olarak gören yasalar yüzünden hapse düşer ve mahkûmların zorla çalıştırıldığı Erie İl Cezaevinde otuz gün kalır.

Evine döndüğünde yarım kalan öğrenimini tamamlamak üzere Oakland Lisesine girer; kas gücünün değil, kafa gücünün para ettiği sonucuna varmıştır. Okul harcamalarını karşılamak için yine çalışıyordur. Lisede bir yıl okuduktan sonra, kestirmeden üniversiteye gitmeye karar verir. Üç ay boyunca günde on dokuz saat çalışarak hazırlandığı giriş sınavını kazanır ve California (Berkeley) Üniversitesine kabul edilir. Ancak ilk yarı yılını tamamladıktan sonra okula devam etmez. Hem para sıkıntısı çekmektedir hem de üniversite ona istediklerini verememiştir.

ABD'de gelişen yeni teknolojiler sayesinde, baskı maliyetleri düşen dergi yayıncılığı yükselişte dir. Geniş bir kitleye yönelik popüler dergilerin sayısı ve tirajında patlama yaşanır; kısa öykü türü için de güçlü bir pazar doğar. Yazarlara hatırı sayılır telifler ödendiğini öğrenen Jack London, "*canla başla, yaratıcı bir tutkuyla*" yazmaya koyulur. Bazen düzenli olarak günlerce üst üste günde on dört saat yazdığı oluyordur: "*Binbir zorlukla satın aldığım okul kitaplarımı gülünç paralar karşılığında kitapçılara sattım. Bulabildiğim yerlerden ufak tefek borç paralar aldım ve azalan gücüyle birlikte kazancı da düşen babamın sırtına, bir de kendi geçim derdimi yükledim*" diye anlatır ilk yazarlık çabalarını. Bu dönem fazla uzun sürmez. Yazılarını gönderdiği dergilerden olumlu bir yanıt alamayınca bir buharlı çamaşırhanede işe girip çalışmaya başlar.

O sıralarda ABD'de tarihin en büyük "altına hücum" dalgalarından biri yaşanmaktadır. Kanada'nın Yukon bölgesinde, Klondike ile Yukon nehirlerinin kavuştuğu yerde yeni bir altın yatağı keşfedilmiştir. Haberi alan yüz bin civarında Amerikalı, zengin olma ümidiyle yollara düşer. Jack London da, kız kardeşiyle kocasının, parası ileride ödenmek üzere kendisine sağladıkları malzemeyle Klondike'a gider. Kış mevsiminin çok çetin geçtiği, nehirlerin donduğu bölgede, her türlü araç gereç ve yaşamsal gıda güçlükle tedarik edilmektedir. London, sırtında altmış kiloluk yükle, en berbat

yollarda, günde kırk kilometre kat ettiğini; birlikte yük taşıdığı Kızılderilileri bile yaya bıraktığını anlatacaktır ileride. Fiziksel gücüyle gurur duymaktadır. Ne var ki iskorbüt hastalığına yakalanıp bir yıl sonra evine döner. Hastalığına, muhtemelen yeterli sebze ya da meyve yiyememekten kaynaklı vitamin eksikliği yol açmıştır.

Jack London, Klondike'tan eli boş döner. Fakat bu süreçte dinlediği ya da bizzat tanık olduğu hikâyeler, tanıştığı kişiler, gözlemlediği doğa-insan ilişkisi ve hatta hayvan davranışları, daha sonra yazacağı *Vahşetin Çağrısı*, *Beyaz Diş* gibi muhteşem romanlara, çok sayıda kısa öyküye kaynaklık edecektir. Evden uzaktayken babası ölmüştür ve bütün aile artık onun eline bakmaktadır. Postacı olabilmek için açılan memurluk sınavına girer; ilk sınavı da verir.

Kadro açılmasını beklerken gazetelere yazılar, dergilere de kısa öyküler gönderir. Gazete editörlerinden yanıt alamasa da basılan öykülerinden ufak paralar kazanmaya başlamıştır. Postaneden işe girmesi için çağrı tam da bu sırada gelir. Oakland postane müdürü ile yaptığı ve durumunu açık yüreklilikle anlattığı görüşme, hayatının dönüm noktasıdır belki de... Yazarlıktan para kazanma şansı açılmış gibi gözükse de başarısı kesinlik kazanmamıştır henüz. Müdürden kendisini şimdilik atlamasını, bir sonraki adayı işe almasını, bundan sonra ilk yer açıldığında haber vermesini rica eder. Adamın kabalığı ve anlayışsızlığı karşısında tepesi atarak işi reddeder.

> Gemilerimi yaktıktan sonra balıklama yazı işine daldım –diye anlatmaktadır.– Her şeyde, her işte öteden beri aşırıya kaçan bir insanımdır. Sabahın erken saatlerinden akşamın geç saatlerine kadar hep yazılarımla uğraşıyordum: yazıyor, daktilo ediyor, gramer çalışıyor, bütün yazı biçimlerini, başarı kazanmış yazarların nasıl başarıya ulaştıklarını anlamak için onların yazılarını inceliyordum. Yirmi dört saatte beş saatlik uykuyla yetinip, geri kalan on dokuz saatin hemen hemen tümünü çalışmaya ayırıyordum. (*John Barleycorn*)

Jack London'ın yazar olma özlemini ve çabasını en güzel dile getirdiği romanı, *Martin Eden*'dir: Martin Eden, bir yanıyla Jack London'ın ta kendisidir: Yoksulluk nedeniyle eğitimi yarım kalan,

bilgi açığını tükenmek bilmeyen bir azimle kitap okuyarak telafi eden, sahip olduğu tek takım elbiseyi rehin vererek geçinmeye çalışan, bakkal veresiyeyi kestiğinde aç kalan, onlarca yazısı editörler tarafından geri çevrilse de yazmayı sürdüren, bu konuda kendisine yol gösterecek kimseyi de tanımayan, eli nasırlı genç denizci. *Martin Eden*'i okuyan kimi eleştirmenler, derme çatma bir okul öğrenimine sahip bir denizcinin üç yıl içinde başarılı bir yazar haline gelmesini inandırıcı bulmadıklarını söylemişlerdir. Jack London, ikisi lise ve üniversitede, biri yazı yazmakla, ama tümü de dur durak bilmeyen yoğun çalışmayla geçen üç yılın sonunda amacına ulaştığını söyleyerek yanıtlar onları...

Önce dergilerin kapıları açılır Jack London'a; ardından Klondike öykülerinin derlendiği *Kurt Dölü* basılır. İlk kitabının çıktığı yıl, 7 Nisan 1900'de ilk evliliğini yapar. Eşi Bess Maddern ile, dostlukları romantik bir boyut kazanmazdan önce, neredeyse beş yıldır tanışıp görüşüyorlardır. Bess, Jack London'ın üniversite giriş sınavına hazırlanmasına yardım etmiştir. Evlilik kararı almaları, her ikisini de tanıyanlar için sürpriz olur ve "mantık evliliği" yaptıkları şeklinde yorumlanır. Çiftin bir yıl arayla iki kız çocukları dünyaya gelecek, ancak beraberlikleri uzun sürmeyecektir.

Jack London 1902 yılında, şehrin işçi semtlerinden East End'de birkaç ay yaşamak üzere Londra'ya gider. Burada birinci elden tanıklık ettiği büyük sefaleti *Uçurum Halkı*'nda kitaplaştırır. O güne kadar yazdıkları belli bir ilgi görmüş olsa da, Buck adlı köpeğin ana karakter olduğu romanı *Vahşetin Çağrısı* (1903) yazarı zirveye taşır. Bu küçük başyapıt, benzer bir temaya sahip olan, 1906 tarihli *Beyaz Diş*'le birlikte, her kuşaktan okurun sevgisini kazanmıştır.

London San Francisco merkezli bir gazetenin önerisiyle, 1904'te patlak veren Rus-Japon Savaşı'nı izlemek için Japonya'ya hareket eder. İki emperyal devlet, Mançurya topraklarında (Çin'in kuzey doğusundaki bölge) ve Kore Denizinde paylaşım mücadelesi içindedir. Jack London, cepheye sızmaya çalışırken iki kez tutuklanıp

Amerikalı diplomatların araya girmesiyle serbest kalır. Sonunda Japon ordusu ile sınıra seyahat etmesine izin verilir.

Yazar sıkıntılı geçen boşanma sürecini takiben Charmian Kittredge ile ikinci evliliğini yapar. Charmian ile Jack'in tanışmasına, genç kadını büyüten teyzesi –aynı zamanda yazarın ilk öykülerinden birini basan *Overland Monthly* dergisinin editörü– Netta Earnes vesile olmuştur. Netta ve eşi, sosyalist yazar ve sanatçılardan oluşan, Jack London'ın da dahil olduğu ortak bir sosyal çevreyi paylaşırlar.

London aktif devrimci siyasetle çok genç yaşta ilgilenmeye başlamıştır. Yirmi yaşındayken Sosyalist Emek Partisi'ne (SLP) katılır. 1901 ve 1905 seçimlerinde Oakland belediye başkanlığına aday olur ancak kayda değer bir sonuç elde edemez. Sosyalizm fikrini gençler arasında yaygınlaştırmak üzere ülkenin çeşitli merkezlerindeki üniversitelerde konferanslar verir; davet edildiği kulüplerde, örgütlerde konuşmalar yapar. Bu amaca hizmet edecek denemelerden oluşan iki kitap yayımlar: *The War of the Classes* (Sınıflar Savaşı, 1905), *Revolution and other Essays* (Devrim ve Diğer Makaleler, 1910). Jack London'ın sosyalizmi, yaşam deneyiminden süzülerek gelmiştir. Roman ve öykülerinde öne çıkan gelir eşitsizliği ve yoksulluk, sömürü ve sınıf çatışması, insanın adalet arayışı, kapitalizmin yıkıcı etkileri gibi temalar dünya görüşüne paraleldir.

Açık havada zaman geçirmeyi, ata binmeyi çok seven Jack London, Charmian ile evlendiği yıl (1905), California'da bir çiftlik arazisi satın alır. Yazarlıktan elde ettiği gelirin önemli bir kısmını topraklarını genişletmek için harcar. Burayı "*sürdürülebilir tarım*" yapılan bir yer haline getirmeyi aklına koymuştur. Tarım kitaplarını okuyarak kendi kendini eğitir. California'nın ilk beton silosuna sahip olmakla, kendi tasarımı olan domuz ağılıyla övünmektedir. Ancak kötü şans mıdır yoksa işletme beceriksizliği midir bilinmez, bir kısmını borç alarak yaptığı onca yatırıma rağmen, çiftlik sonunda iktisaden başarısız olur.

Kimilerine göre başarısızlığın nedeni, Jack London'ın aynı anda birçok şeyle birden ilgilenmesi ve çiftliğin denetimini ihmal etmiş olmasıdır. Bu arada hem yeni kitaplarını yayımlamakta hem de sa-

hip olduğu yelkenliyle yolculuklara çıkmaktadır. Sportif Charmian bu uzun deniz yolculuklarında mükemmel bir yol arkadaşıdır. Birlikte Hawaii adalarına yelken açarlar; Jack London Honolulu'dan, sömürgecilerin, misyonerlerin, tüccarların yöreyi nasıl talan ettiğini anlatan kısa öykülerle geri döner. Charmain ise, Hawaii izlenimleri ile seyahat günlüklerini içeren iki kitap kaleme alır. Çiftin 1910'da dünyaya gelen tek çocuğu, sadece birkaç gün hayatta kalmıştır.

Jack London'ın bu döneme ait en önemli romanları arasında *Demir Ökçe* (1908), *Martin Eden* (1909), *Yanan Gün* (1910) ve *Ay Vadisi* (1913) sayılabilir. Yakında yükselecek olan faşizm dalgasına ilişkin kâhince öngörüler içeren *Demir Ökçe*, distopik roman türünün öncüsü olmuştur. Yazarın alkol alışkanlığını büyük bir içtenlikle dile getirdiği *John Barleycorn*, ölümünden üç yıl önce yayımlanır. Bu kitapta şunu itiraf etmektedir Jack London:

> Ben yaşlandıkça, başarım büyüdükçe, daha çok para kazandıkça, dünyaya sesimi duyurma olanaklarım arttıkça, alkolün yaşantımda tuttuğu yer aynı oranda büyüdü. Uğrunda savaştığım başarı ya da para gibi şeylerin savaşmaya değmez olduğu ortaya çıktı. Geriye kala kala, beni bir kelepçe gibi yaşama bağlayan HALK kaldı.

Böbrek yetmezliği çeken ve acısını dindirmek için bir süredir morfin kullanan Jack London, 22 Kasım 1916 sabahı odasında baygın halde bulunur; aynı akşam hayatını kaybeder. Ölüm nedenine ilişkin ihtilaflı görüşler öne sürülmüştür. Çeşitli kaynaklarda morfin zehirlenmesi veya intihar ihtimali üzerinde durulmuş olsa da doktorunun düzenlemiş olduğu ölüm raporu, böbrek yetmezliğine işaret etmektedir. Bedeni vasiyetine uyularak yakıldıktan sonra külleri, çiftliğinin bulunduğu –daha sonra Jack London Eyalet Tarih Parkı olarak kamulaştırılan– araziye gömülmüştür. Jack London, sağlığında takdir edilip sonradan unutulan yazarlardan olmamıştır. Kırk yıl süren kısacık hayatına sığdırdığı elliyi aşkın kitap, zamanın acımasız akışına taptaze bir ruhla direnmeyi sürdürmektedir.

BİRİNCİ KISIM

BİRİNCİ BÖLÜM

AV PEŞİNDE

KARANLIK ladin ormanları donmuş su yolunun iki yakasında öfkeyle çatılmış kaşlar gibi duruyordu. Kırçtan* oluşma beyaz mantolarını az zaman önce rüzgâra kaptıran ağaçların uğursuz, koyu karaltıları, günün can çekişen ışığı altında sanki birbirlerine daha çok sokuluyor gibiydi. Yeryüzüne derin bir sessizlik çökmüştü. Yeryüzünün kendisi de ıssız, cansız, en küçük devinimden yoksun haliyle, kasvetli olmaktan da öte, soğuk bir yalnızlığa gömülmüştü. Bu soğuk yalnızlığın bağrında bir kahkaha, ama hiçbir kederin taşıyamayacağı kadar derin bir dehşet içeren, bir sfenksin gülümseyişi kadar ruhsuz, yanılmazlığın acımasızlığı kadar iliklere işleyen, buz gibi bir kahkaha gizliydi sanki. Kendi iradesini her şeye egemen kılan sonrasızlığın, hiçbir dilin hiçbir yoldan anlatamayacağı bilgiç gülüşüydü bu; yaşamın anlamsızlığına, yaşamak için gösterilen çabaya gülüyordu. Yaban'ın ta kendisiydi bu gülen; buzdan yürekli, amansız Kuzey Yabanı.

Ama burada, az ötede canlılar vardı, hem de direnen canlılar. Kurt kırması bir dizi köpek, su yolunun aşağısında zahmetle ilerliyordu. Sert tüylü postları yer yer buz tutmuştu. Solukları daha ağızlarından çıkar çıkmaz havada donarak köpüksü bir buhar halinde püskürüyor, tüylerine değen buhar orada hemen buz billurcukları oluşturuyordu. Köpeklerin sırtındaki kösele koşum-

* Kırç: Kışın sisli havalarda ağaç dallarını, toprak çıkıntılarını vb. yerleri kaplayan buz tabakası. (*TDK Sözlüğü*)

ları, artları sıra sürüklenen kızağa ham deriden kayışlar bağlıyordu. Kızağın ayakları yoktu; kalın huş kabuğundan yapılma kızağın tüm yüzeyi olduğu gibi kara basıyordu. Kızağın burnu, önünde dalga dalga kabaran kar yığınlarını bastırıp altına alacak biçimde yukarıya kalkık, geriye doğru kıvrık yapılmıştı. Kızağın üstünde sımsıkı bağlanmış dar ve uzun, dikdörtgen bir sandık vardı. Kızakta başka şeyler de vardı –battaniyeler, bir balta, bir kahve ibriği ve tava; ama hepsinden çok göze çarpan ve en fazla yer tutan o dar, uzun, dikdörtgen sandıktı.

Köpeklerin önünde, geniş tabanlı kar ayakkabıları giymiş bir adam zahmetle ilerliyordu. Kızağın arkasından yine zahmetle ilerleyen ikinci bir adam geliyordu. Kızağın üstünde, sandığın içinde ise dünyadaki çilesi sona eren üçüncü bir adam yatıyordu. Yaban onu yenmiş, bir daha devinemeyecek, çabalayamayacak biçimde tepelemişti. Yaban devinimi hiç sevmez. Yaşam, Yaban için suçtur, çünkü yaşam demek devinim demektir; Yaban'ın ereği ise devinimi yok etmektir. O, denize erişmesin diye suları dondurur; ağaçların o koskocaman yüreklerini kurutana dek özsularını çeker alır, dondurur; ama en büyük gaddarlığını, en korkunç yırtıcılığını insanoğluna gösterir; yaşam biçimleri içinde en devingen olan ve tüm devinimlerin bir gün devinimsizlikle son bulacağını zorla kabul ettiren yasaya karşı hep başkaldırı halinde olan insanoğluna, ille de boyun eğdirebilmek için.

Ne var ki biri kızağın önünde, öbürü arkasında, henüz yaşayan iki adam yılmadan, boyun eğmeden ilerliyordu. Bu iki adam, yumuşak sepilenmiş deriler ve kürklerle örtmüştü bedenlerini. Kirpikleri, yanakları, dudakları, soluklarının oluşturduğu billurcuklarla öylesine kaplanmıştı ki, yüzlerini seçmek olanaksızdı. Bu durum onlara, hayaletler diyarında bir hayaletin cenaze törenine katılan hortlak maskeli ölü kaldırıcı görüntüsü veriyordu. Ama insanoğlunu alaya alan bu ıssızlığın derinliklerine dalan iki erkeğin görünüşlerinin altında, muazzam bir serüvene atılarak hiçbir yürek vuruşu bulunmayan uzay boşluğu kadar kendilerine

yabancı ve uzak bir dünyanın gücüyle boy ölçüşmeye kalkışan çelimsiz birer serüvenci vardı.

Konuşmadan yol alıyor, soluklarını bedenlerinin göreceği işe saklıyorlardı. Dört bir yanı saran sessizlik, âdeta elle tutulur varlığıyla, onların üzerine abanıyordu. Suyun derinliklerindeki atmosferlik basıncın dalgıçların bedenine yaptığı etkinin aynısını, bu sessizlik de onların bilincine yapıyordu. Sonsuz uzaklıkların ve değiştirilemez yargının ağırlığını taşıyan sessizlik eziyordu onları. Onları eze eze kendi bilinçlerinin içine, bilinçlerinin en derin, en uzak köşelerine tıkıyor, tıpkı sıkılan üzümün suyunun çıkması gibi, onların da, insan ruhunun taşıdığı bütün sahte coşkuları, yücelişleri ve özdeğerleri bu baskı altında kusmalarına, sonra da kendilerini, doğanın o dev gibi, o kör güçlerinin oynaşmasına küçücük akıllarıyla, zavallı kurnazlıklarıyla katılmış mini mini birer çöp, mikroskobik birer leke gibi görmelerine neden oluyordu.

Bir saat geçti, ikinci saat de geride kaldı. Güneşsiz kısa günün donuk ışığı solmaya yüz tutarken, dingin havanın içinde uzaktan uzağa zayıf bir uluma yükseldi. Ses bir telaşla yükseldi, yükseldi, en tiz noktasına ulaştı, bütün gerginliğiyle titreşerek bir süre bu tiz notada kaldı, sonra ağır ağır alçalıp söndü. Bu seste açlığın kabarmış iştahı, açlığın şiddetli acısı duyulmasa, insan onu bir günahkârın feryadı sanabilirdi. Öndeki adam, gözleri arkadakinin gözleriyle karşılaşana dek geriye çevirdi başını. Sonra o dar, uzun, dikdörtgen sandığın birer ucundan birbirlerine hafif bir baş işareti yaptılar.

Sessizliği iğne gibi delen tiz bir ikinci uluma yükseldi. İki adam ulumanın geldiği yönü saptadı. Geriye doğru, az önce üzerinden geçtikleri geniş karlı alanın bir yerinden geliyordu ses. Yine gerilerden, aynı zamanda ikinci ulumanın soluna düşen bir yerden, buna yanıt olarak üçüncü bir uluma yükseldi.

Öndeki adam, "Bizim peşimizdeler Bill," dedi.

İnsan sesine benzemeyen boğuk bir sesle konuşmuştu adam; konuşurken zorluk çektiği belliydi.

"Av eti kıt da ondan," diye yanıtladı yoldaşı. "Günlerdir bir tavşan izi görmedim."

Peşlerini bırakmayan av naralarına karşı kulakları kirişte olmakla birlikte, bundan sonra konuşmadılar.

Karanlık bastırınca köpeklerin başını bir ladin kümesine doğru çevirip kamp kurdular. Ateşin yanıbaşında duran tabut hem masa görevi yapıyor, hem de oturmalarına yarıyordu. Ateşin açığında kümelenen kurt kırması köpekler aralarında hırlaşıp dalaşıyorlardı, ama içlerinden hiçbiri de kaçıp karanlığa karışma eğilimi göstermiyordu.

Bill, "Bana kalırsa Henry, bunların kamp alanından ayrılmamalarında bir iş var," diye yorumda bulundu.

Ateşin başına çömelmiş, içine bir buz parçası attığı kahve ibriğini ateşe yerleştirmekte olan Henry başıyla doğruladı. Tabutun üstüne oturup yemeğine başlayana dek de ağzını açmadı, ancak ondan sonra konuştu:

"Postu kurtarmak için en güvenli yerin neresi olduğunu biliyor onlar," dedi. "Yoksa daha kendi mancalarını bitirmeden kurtlara yem olacaklarını bilirler. Akıllıdır bu köpekler, çok akıllı."

Bill başını olumsuz yollu salladı:

"Orasını bilmem artık!"

Yoldaşı ona merakla baktı:

"Köpeklerin akıllı olmadığını senin ağzından ilk kez duyuyorum."

Diğeri ağzındaki kuru fasulyeyi ağır ağır çiğnerken, "Henry," dedi. "Demin ben köpeklere mancalarını verirken nasıl kargaşa çıkardıkları dikkatini çekti mi?"

"Manca kapmak için her zamankinden fazla çekiştikleri doğru," diye onayladı Henry.

"Bizim kaç köpeğimiz var Henry?"

"Altı."

"Vallahi Henry..." Söyleyeceklerinin önemini daha iyi belli etmek için Bill bir an sustu. "Ben de diyordum ki, işte Henry, bizim

altı köpeğimiz var. Çuvaldan altı balık çıkardım. Her köpeğe de bir balık verdim, ama bir balık eksik geldi."

"Yanlış saymışındır."

Diğeri canı sıkılarak, "Bizim altı köpeğimiz var," diye üstüne basa basa yineledi. "Ben de altı balık çıkardım. Tek Kulağa balık kalmadı. Gidip çuvaldan bir balık daha çıkarıp verdim hayvana."

"Bizim köpeklerin tamamı altı tanedir," dedi Henry.

"Henry," diye sürdürdü konuşmasını Bill, "Ben, hepsi köpekti demiyorum ki, benim dediğim, balık yiyenler yedi taneydi."

Henry yemeğini bırakıp ateşin öbür yanındaki köpeklere bakarak saydı.

"Şimdi sadece altı köpek var," dedi.

Bill hiç istifini bozmadan kesin bir tavırla:

"Ötekini karların üstünden kaçarken gördüm," dedi. "Yedi tane gördüm ben."

Henry ona acıyarak bakıp, "Şu yolculuk bir bitse hani, öyle sevineceğim ki!" dedi.

"Ne demeye getiriyorsun lafı şimdi sen?" diye sordu Bill.

"Şunu demeye getiriyorum ki, taşıdığımız şu yük senin sinirlerini bozmuş, o yüzden hayal görmeye başladın."

Bill düşünceli bir edayla, "Bu benim de aklıma gelmedi değil," diye yanıtladı. "O yüzden hayvanı karların üstünden kaçarken görünce, karlara da bir göz attım, ayak izlerini de gördüm. Sonra yine hayvanları saydım, altı taneydiler. İzler daha karların üstünde duruyor. Bir bakmak ister misin? İstersen göstereyim sana."

Henry yanıt vermedi, sessiz sedasız yemeğini yiyip bitirdi, üstüne de son kahvesini içti. Ağzını elinin tersiyle sildikten sonra konuştu:

"Yani, şimdi, sence..."

Karanlığın içinden bir yerden acı acı yükselen upuzun bir ulumayla lafı ağzında kaldı Henry'nin. Ulumaya kulak verdi, sonra elini sesin geldiği yana doğru sallayarak cümlesini tamamladı: "Onlardan biri miydi?"

Bill başıyla doğruladı:

"Daha görür görmez başka bir şey olamayacağını anlamadıysam gözüm kör olsun. Köpeklerin nasıl huysuzlandığını kendin de gördün ya!"

Art arda yükselen ulumalar ve onlara yanıt veren ulumalar sessizliği tımarhane gürültüsüne çevirmekteydi. Dört bir yandan ulumalar yükseliyor, köpekler birbirlerine daha çok sokularak korktuklarını belli ediyorlardı; ateşe o kadar yakındılar ki tüyleri ateşin sıcağından alazlanıyordu. Bill ateşe biraz daha odun attıktan sonra piposunu yaktı.

"Bana kalırsa senin bir şeye canın sıkılıyor," dedi Henry.

"Henry...." Bill sözünü sürdürmeden önce piposunu bir süre düşünceli düşünceli çekiştirdi. "Düşünüyorum da, şu adam senden de benden de kat kat talihli."

Üstünde oturdukları sandığa doğru çevirdiği baş parmağıyla üçüncü adamı gösterdi.

"Seninle ikimiz Henry, öldüğümüz zaman üstümüze yeterince taş yığılı olur da, cesetlerimiz köpeklerin saldırısından kurtulursa, yine de şanslı sayılmayacağız."

"Ama bizim kimimiz kimsemiz yok ki, hem onun gibi paralı da değiliz," diye yanıtladı Henry. "Cenazemizi bilmem nerden ta bilmem nereye taşıttırmaya ne senin gücün yeter ne benim."

"Benim kafama takılan Henry, bunun gibi biri, hem de kendi memleketinde lord muymuş neymiş, kursağına yol azığı girmemiş, battaniye yüzü görmemiş biri ne demeye kalkıp da Tanrı'nın unuttuğu, dünyanın kuş uçmaz kervan geçmez bu yöresine gelir? İşte buna bir türlü akıl erdiremiyorum."

"Memleketinde kalsaydı, ihtiyarlayıp muşmulaya dönene kadar yaşardı," diye yoldaşının görüşüne katıldı Henry.

Bill bir şey söylemek için ağzını açtı, ama vazgeçti. Konuşmak yerine dört bir yandan üzerlerine çullanan karanlığı işaret etti. Zifiri karanlıkta hiçbir biçim seçilemiyordu; sadece, kor gibi ışıldayan bir çift göz görünüyordu. Henry başıyla ikinci bir çift gözü,

sonra bir üçüncüsünü işaret etti. Kampın çevresinde ışıl ışıl yanan gözlerden bir halka oluşmuştu. Arada sırada gözlerden bir çift kımıldıyor ya da kayboluyor, bir an sonra yeniden ortaya çıkıyordu.

Huzursuzlukları gittikçe artan köpekler ani bir korkunun etkisiyle ateşe iyice yaklaşmış, adamların yanına kadar sokulup bacaklarına sürtünmeye başlamışlardı. Bu karışıklıkta tam ateşin kıyısında yere yuvarlanan bir köpek acı ve korkudan viyaklarken, alazlanan postunun kokusu da havayı sarmıştı. Bu curcuna, gözlerden oluşan çemberin huzursuz bir biçimde kımıldamasına, hatta bir parça gerilemesine neden oldu, ama köpekler sesini keser kesmez çember yine eski yerini aldı.

"Cephanemizin tükenmesi ne talihsizlik Henry."

Bill piposunu bitirmişti; yemekten önce karların üzerine yaydığı ladin dalları üstüne kürkler ve battaniyelerden oluşan yatağı sermekte olan yol arkadaşına yardım ediyordu. Henry bir homurtu koyvererek, çarığının bağlarını çözmeye koyuldu.

"Kaç fişeğimiz kaldı demiştin?" diye sordu.

"Üç tane," oldu yanıt. "Keşke üç yüz tane olaydı. O zaman gösterirdim günlerini bu namussuzlara!"

Yumruğunu ışıldayan gözlere doğru öfkeyle salladıktan sonra, çarıklarını ateşin önünde, dikine olarak sağlamca oturtmaya girişti.

"Şu ayaz kırılsaydı bari," diye sürdürdü konuşmasını. "İki haftadır sıfırın altında elli. Keşke şu yolculuğa hiç çıkmasaydım diyorum Henry. Durum hiç hoşuma gitmiyor. Bir terslik olacağını hissediyorum. Keşke meşke diye başlamışken, diyorum ki, keşke şu yolculuk sona ermiş olsaydı da Fort M. Gurry'de seninle şöyle ateşin başında yan gelip iskambil oynuyor olsaydık şu anda; aynen böyle geçiriyordum içimden."

Henry bir homurtu koyverip yatağına girdi. Tam uykuya dalacakken yoldaşının sesiyle uyandı.

"Henry be, şu var ya, hani gelip de balığı kapan, köpekler neden saldırmadı ona? İşte benim canımı sıkan bu!"

Uykulu uykulu verilen yanıt, "Senin de canın amma çok sıkılıyor Bill," oldu. "Eskiden hiç böyle değildin yahu! Şimdi çeneni kapatıp bir güzel uyku çekersin, sabaha turp gibi kalkarsın. Mideni bozmuşsun sen, sıkıntın ondan."

Adamlar aynı örtünün altında yan yana, horul horul uykuya daldılar. Ateş azala azala söndü, kampı çevreleyen gözler de halkayı daralttı. Korkularından birbirlerine iyice sokulan köpekler, bir çift göz fazlaca yaklaşacak oldu mu tehdit yollu hırlıyorlardı. Bir ara gürültüleri öyle yükseldi ki, Bill uyandı. Yoldaşının uykusunu bozmamak için yataktan usulcacık kalkıp ateşi canlandırdı. Odunlar alev alınca, gözlerden oluşan çember de geriye çekildi. Birbirlerine iyice sokulan köpeklere şöyle bir baktı. Gözlerini ovuşturup daha dikkatli baktı. Sonra battaniyelerin arasına süzüldü.

"Henry," dedi. "Hey, Henry!"

Henry uykusundan homurdanarak uyandı ve sordu:

"Yine ne var?"

"Hiç," dedi, "Sadece, tekrar yedi tane olmuşlar. Şimdi saydım."

Henry verilen bilgiyi aldığını bir homurtuyla belli ettikten sonra yeniden horul horul uyumaya başladı.

Sabah ilk kalkan ve yol arkadaşını yataktan kaldıran Henry oldu. Sabahın altısı olduğu halde günün ışımasına daha en az üç saat vardı. O karanlıkta Henry kahvaltı hazırlamak için dolanıyor, bu arada Bill de battaniyeleri dürerek, kızağı koşuma hazırlıyordu.

Birdenbire, "Henry be, kaç köpeğimiz var demiştin sen?" diye sordu.

"Altı."

Bill ukala bir edayla ve dünyaya duyururcasına, "Yanlış," dedi.

"Yine yedi mi?" diye sordu Henry.

"Hayır, beş; biri gitmiş!"

Henry yemek pişirme işini bir yana bırakıp büyük bir öfkeyle "Allah belasını versin!" diye bağırarak geldi, köpekleri saydı.

O da aynı sonuca vararak, "Haklısın Bill," dedi. "Şişko gitmiş."

"Hem de öyle bir gitmiş ki, yağdan kıl çeker gibi. Artık koydunsa bul."

Henry kesin bir dille, "Mümkünü yok," dedi. "Canlı canlı yutmuşlardır onu. Bahse girerim, namussuzların boğazından aşağı giderken bile viyaklıyordu hayvan!"

"Zaten aptalın biriydi," dedi Bill.

"Hiçbir köpek kendini ölüme atacak kadar aptal olamaz." Hayvanlardan her birinin en göze çarpan özelliğini bir bakışta ayırt eden gözlerini düşünceli düşünceli takımdan geriye kalanların üzerinde gezdirdi:

"Bahse girerim bunlardan hiçbiri aynı şeyi yapmaz."

Bill de aynı görüşe katılarak, "Ateşin başından sopayla bile kovamazsın onları," dedi. "Ama ben hep bu Şişko'da bir terslik olduğunu düşünmüşümdür."

Kuzey ülkesinin yollarında ölen bir köpeğin ardından da ancak bu kadar konuşulurdu; yine de, pek çok köpeğin, pek çok insanın ardından konuşulanlardan daha fazla.

İKİNCİ BÖLÜM

DİŞİ KURT

KAHVALTI edilip üç beş parça kamp gereci kızağa bağlandıktan sonra, iki adam çıtır çıtır yanmakta olan ateşe arkalarını dönerek karanlığın içine daldı. İnsanın kanını donduran ulumalar acı acı hemen yükselmeye başladı; karanlığın ve soğuğun içinden birbirine seslenen, birbirini yanıtlayan ulumalar. Ulumalar kesildi. Dokuzda gün ışıdı. Tam öğle vakti en yüksek noktaya çıkan güneşle Kuzey yarıküre arasına giren yerkürenin göbeğinin yerini belirlercesine, gökyüzü güney yönünde hafif tertip gül kurusu rengine dönüştü. Ama bu renk çabucak kayboluverdi. Günün kurşuni aydınlığı saat üçe kadar sürdü, sonra bu da soldu ve Kuzey Kutbu gecesi ıssız, sessiz toprakların üstüne tabut örtüsü gibi indi.

Karanlık bastırdıkça her yönden av naraları da yaklaşmaya, öylesine yakından duyulmaya başladı ki, kızağı çekmek için didinen köpekler içlerinden dalga dalga yükselen korkuya birkaç sefer yenilerek, kısa süren kargaşalar çıkardılar.

Bu kargaşalardan biri atlatıldıktan sonra, iki adam köpeklerin koşumlarını düzeltirken Bill konuştu:

"Keşke başka bir yerlerde av bulsalar da çekilip gitseler, bizi rahat bıraksalar."

Henry onun duygularını paylaşırcasına, "İnsanın sinirlerini allak bullak ediyorlar yahu!" dedi.

Kamp kurulana dek başka da laf etmediler.

Henry fokurdayan kuru fasulye tenceresine eğilmiş buz katıyordu ki, inen bir sopanın sesini, Bill'in çıkardığı sesi ve köpeklerin arasından gelen, canı yanmış bir hayvanın hırlamayla karışık bağırmasını duyarak irkildi. Tam zamanında doğrulduğu

için, bir gölgenin karların üstünden kaçarak karanlığa daldığını görebildi. Sonra da Bill'i gördü; arkadaşı köpeklerin arasında yarı muzaffer, yarı mahzun dikiliyor, bir elinde kalın bir sopa, öbür elinde ise güneşte kurutulmuş bir somon balığından arta kalan kuyruk bölümünü tutuyordu.

"Yarısını götürdü balığın," dedi Bill, "Ama ben de adamakıllı yapıştırdım ona. Nasıl ciyakladığını duydun mu?"

"Neye benziyordu?" diye sordu Henry.

"Göremedim. Ama dört bacağı, ağzı, postu vardı, herhangi bir köpek gibi işte."

"Bana kalırsa evcilleşmiş bir kurt olmalı."

"Her ne halt ise; tam manca vaktinde gelip balığı kaptığına bakılırsa evcil olduğu besbelli."

O gece iki adam yemekten sonra dikdörtgen sandığın üstüne oturup pipolarını çekiştirmeye başladıklarında, pırıl pırıl gözlerden oluşan halka eskisine oranla daha da daraldı.

Bill, "Keşke bir geyik sürüsü filan kıstırsalar da bizi rahat bıraksalar," dedi.

Henry olmayacak duaya amin demek istemediğini belirtircesine bir homurtu koyverdi, sonra da bir çeyrek saat kadar hiç konuşmadılar. Henry dalgın dalgın ateşe, Bill de ateşin meydana getirdiği aydınlığın hemen ardında, karanlığın içinde kor gibi yanan gözlere bakıyordu.

Bill yine, "Keşke şu anda M'Gurry'ye giriyor olsaydık," diye lafa başladı.

"Kes şu keşkelerini meşkelerini artık be!" diye öfkeyle patladı Henry. "Mideni bozmuşsun sen, rahatsızlığın ondan. Bir kaşık karbonat yutuver bir şeyciğin kalmaz, arkadaşlığın da daha çekilir hale gelir."

Ertesi sabah Henry, Bill'in ağzından dökülen yakası açılmadık küfürlerle uyandı. Dirseğine dayanarak doğrulup bakınca, yoldaşının tazelenmiş ateşin yanında, köpeklerin arasında dikildiğini gördü; Bill'in suratı öfkeden çarpılmış, kolları lanet okurcasına havaya kalkmıştı.

"Hey!" diye seslendi Henry. "Yine ne oldu?"

"Kurbağa da gitmiş," yanıtını aldı.

"Olamaz!"

"Ben sana oldu diyorum."

Henry battaniyelerin arasından fırladığı gibi köpeklerin yanına geldi. Onları dikkatle saydıktan sonra o da yoldaşı gibi, bir köpeklerini daha ellerinden alan Yaban'ın güçlerine lanet okumaya başladı.

En sonunda Bill, "Köpeklerimizin en güçlüsüydü Kurbağa," diye düşüncesini belirtti.

Henry de, "Üstelik hiç de aptal değildi," diye ekledi.

İki gün içinde ikinci ölünün ardından yapılan konuşmalar da bundan ibaret kaldı.

Tatsız tuzsuz bir hava içinde kahvaltı edilip kalan dört köpek kızağa koşuldu. O gün de daha önceki günlerin tekrarı oldu. İki adam donmuş yer kabuğu üzerinde hiç konuşmadan zahmetle ilerledi. Kendilerini hiç göstermeden peşlerine takılan izleyicilerinin ulumaları dışında, ortalığa tam bir sessizlik egemendi. Öğleden sonra gecenin bastırmasıyla birlikte, alışık oldukları üzere daha yakına sokulan izleyicilerin ulumaları da yakından duyulmaya başladı. Bu yüzden köpekler de daha çok korkuya kapılıyor, telaş içinde koşumları birbirine dolaştırarak, canları burunlarına gelmiş iki adamı iyice çileden çıkarıyordu.

O gece Bill, aklına koyduğu işi bitirip rahat bir soluk alarak ayağa kalktı:

"Sizi gidi ahmak yaratıklar sizi, şimdi de kaçın bakalım!" dedi.

Henry yemek pişirme işini bırakarak ne olduğuna bakmaya geldi. Ortağı, köpekleri sadece sıkı sıkı bağlamakla kalmamış, Kızılderililer gibi sopayla bağlama yöntemi de uygulamıştı. Köpeklerin boyunlarına birer sırım geçirmiş, bunlara da, köpeklerin dişlerinin ulaşamayacağı kadar boyunlarına yakın bir yerden, birer metre boyunda kalın birer sopa bağlamıştı. Sopaların diğer uçları ise yine sırımlarla yere çakılı kazıklara bağlanmıştı. Böylelikle köpekler kaçamayacaktı.

Henry beğendiğini belli edercesine başını salladı:

"Tek Kulak'ı ancak böyle bir düzen zaptedebilir," dedi. "Yoksa sırımı bıçak gibi keser atar da, bana mısın demez. Sabaha hepsini sapasağlam burda buluruz."

"Bulacağımızdan hiç kuşkun olmasın," diye doğruladı Bill. "Biri bile eksilecek olursa, ben de kahvemden vazgeçeceğim."

Yatma vakti geldiğinde Henry çevrelerini saran kor gibi gözleri işaret ederek, "Cephanemiz olmadığını, onları öldüremeyeceğimizi biliyorlar," dedi. "Aralarına doğru şöyle üç beş el ateş edebilsek, akılları başlarına gelirdi. Her gece biraz daha yakına sokuluyorlar. Gözlerini karanlığa alıştır da iyice bak şuraya! Şunu görüyor musun?"

İki adam ateş ışığının kıyısında kımıldayan belli belirsiz gölgeleri gözleyerek bir süre vakit geçirdi. Karanlığın içinde kor gibi yanan bir çift gözün olduğu yere, gözlerini hiç ayırmadan bakınca hayvanın biçimi de beliriyordu. Zaman zaman, bunların devindiklerini de görebiliyorlardı.

Köpeklerin olduğu yerden gelen bir ses adamların dikkatini çekti. Tek Kulak kesik kesik çeniliyor, karanlığa doğru atılmak için sopaya hırsla asılıyor, arada bir asılmaktan vazgeçerek sopaya çılgınlar gibi saldırıp dişlemeye çalışıyordu.

Henry, "Şuna bak, Bill," diye fısıldadı.

Ateşin aydınlığında açıkça görünen, köpeğe benzer bir hayvan sinsice, yan yan, kayar gibi ilerliyordu. Dikkati köpeklerin üzerindeyken adamları da ihtiyatla gözleyen hayvanın davranışında güvensizlikle cüret karışımı bir durum seziliyordu. Tek Kulak acı acı çenileyerek sopaya olanca gücüyle asılıp çağrısız konuğa doğru atıldı.

Bill sesini alçaltarak, "Bizim enayi Tek Kulak hiç de korkmuşa benzemiyor," dedi.

"Bu bir dişi kurt," diye fısıltıyla yanıtladı Henry. "Şişko ile Kurbağa'nın başına gelenlerin nedeni şimdi anlaşılıyor. Kurt sürüsünün çığırtkanı bu dişi. Köpeği bu ayartıp götürüyor, geri kalanlar da hep birden çullanıp yutuveriyor."

Ateşten bir çatırtı duyuldu. Kütüklerden biri çatırdayarak çöktü. Bu gürültüden ürken yabancı hayvan geriye doğru sıçrayarak karanlığa karıştı.

Bill, "Henry," dedi. "Düşünüyorum da..."

"Ne düşünüyorsun?"

"Bana kalırsa, hani şu sopayı yapıştırdığım hayvan işte bu."

"Bundan zerrece kuşkun olmasın," diye yanıtladı Henry.

"Ayrıca," diye sürdürdü konuşmasını Bill, "bu hayvanın kamp ateşlerine böyle alışık olmasında insana kuşku veren bir yırtıklık var."

"Kurt dediğin kurtluğunu bilmeli, öyle ya!" diye onu doğruladı Henry. "Ama bu, kurtlara göre fazla bilgili. Köpeklerin manca vaktini bilip de yanaşan kurt, epeyce deneyimler geçirmiş demektir."

Bill yüksek sesle düşünür gibi:

"Bir zamanlar Koca Villan'ın bir köpeği vardı, kaçıp kurtların arasına karışmıştı. Nerden biliyorsun dersen, karıştığı kurt sürüsünün içinde ben vurmuştum onu; Little Stick Irmağının oradaki geyik otlağında. Koca Villan bebekler gibi ağlamıştı. Dediğine göre köpeğini üç yıldır görmemiş. Bunca zaman hep kurtlarla gezmiş hayvan."

"Bana kalırsa tam üstüne bastın Bill. Bu kurt aslında bir köpek, hem de insanların elinden uzun zaman balık yemiş."

"Hele bir elime fırsat geçireyim de bak, bu kurttan dönmeyi kurtlara yem yapıyor muyum yapmıyor muyum," dedi Bill. "Başka hayvan yitirecek halimiz yok."

"Ama topu topu üç tane fişeğin var," diye karşı çıktı Henry.

"Karavana atmamak için en uygun anını kollayacağım," diye yanıtladı Bill.

Sabah Henry ateşi canlandırdı, arkadaşı horul horul uyurken kahvaltılık pişirdi.

Arkadaşını kahvaltıya kaldırırken, "Mışıl mışıl öyle güzel uyuyordun ki," dedi, "Uyandırmaya kıyamadım seni."

Bill uyku mahmurluğu içinde yemeğin başına çöktü. Kahve maşrapasının boş olduğunu görünce ibriğe doğru uzandı. Ne var ki ibrik kolunun erişemeyeceği yerde, Henry'nin yanında duruyordu.

Hafiften sitem eder gibi, "Yahu Henry," dedi. "Unuttuğun bir şey yok mu?"

Henry büyük bir dikkatle çevresine göz gezdirdikten sonra başıyla olumsuzluk işareti yaptı. Bill boş maşrapasını kaldırdı.

"Sana kahve mahve yok," diye bildirdi Henry.

"Bitti mi yoksa?" diye kaygıyla sordu Bill.

"Yoo."

"Mideme mi dokunur diyorsun?"

"Yoo."

Öfkesinden Bill'in suratı kıpkırmızı oldu:

"Öyleyse büyük bir sabırsızlıkla açıklamanı bekliyorum," dedi.

"Yenici gitmiş," diye yanıtladı Henry.

Bill talihine küsmüş bir tavırla, hiç acele etmeksizin başını çevirip oturduğu yerden köpekleri saydı.

Duygusuz bir anlatımla, "Nasıl olmuş?" diye sordu.

Henry omuzlarını silkti, "Bilmem ki. Belki de onun sırımını Tek Kulak kemirip kurtarmıştır Yenici'yi. Kendi başına yapamayacağı kesin."

Bill, içinde kabaran öfkeyi belli etmeksizin, düşünceli bir tavırla ağır ağır, "Namussuz kancık," diye söylendi. "Sırf kendi bağını kemirip kurtulamıyor diye, Yenici'nin bağını kemirip onu kurtarıyor."

Yitirdikleri bu sonuncu köpeğin ardından Henry'nin söyledikleri ise şunlar oldu:

"Eh, hiç değilse Yenici'nin çilesi sona erdi; sanırım şu ana kadar çoktan sindirilmiş, ayrı ayrı yirmi kurdun midesinde ortalıkta dolaşıyordur. Hadi, biraz kahve iç Bill."

Bill, istemez der gibilerden başını salladı.

Henry ibriği kaldırarak, "Hadi, hadi al," dedi.

Bill maşrapasını kenara itti, "Alırsam adam değilim. Tek köpek yitirirsek kahve içmem dedim bir kez, içmeyeceğim işte!"

Henry onu tatlı tatlı ayartmaya çalışarak, "Ama kahve de çok güzel olmuş hani," dedi.

Ne var ki Bill'in inadı inattı, o yüzden kahvaltısını kuru kuruya yedi, kendisine ettiği oyundan ötürü de Tek Kulak'a sövüp saydı.

Yola koyulduklarında Bill, "Bu gece onları birbirinden uzak bağlayacağım," dedi.

Daha yüz metre kadar ilerlemişlerdi ki, önde giden Henry eğildi ve ayağına çarpan bir şeyi yerden aldı. Karanlıkta göremiyordu, ama eline gelişinden ne olduğunu anladı. Yerden aldığı şeyi geriye doğru fırlattı, fırlatılan nesne kızağa çarpıp sekerek Bill'in ayakları dibine düştü.

"Köpekleri bağlarken belki işine yarar," dedi Henry.

Bill bir hayret ünlemi koyverdi. Ayakları dibine düşen nesne, Yenici'den arta kalan biricik şeydi, yani köpeğin bağlandığı sopa.

"Yahu, hayvanı postuyla mostuyla yutmuşlar," dedi Bill. "Sopa bile dımdızlak kalmış. İki ucundaki sırımları bile yemişler. Açlıktan gözleri dönmüş bunların be Henry, vallahi bu yolculuk bitene kadar seni de beni de yiyecek bunlar."

Henry meydan okurcasına güldü:

"Daha önce hiç böyle kurtlar tarafından izlendiğim olmamıştı, ama bundan çok daha beterleri başımdan geçtiği halde, yine de sapasağlam ayaktayım işte. Bill, yavrucuğum, bu bir avuç pis yaratık senin hakkından da gelemez."

Bill uğursuz uğursuz, "Vallahi bilmem orasını artık," diye mırıldandı.

"Eh işte, M'Gurry'ye vardığımızda öğrenirsin."

"Benim pek de o kadar umudum yok," diye diretti Bill.

"Senin keyifsizliğin var, bütün sorun burada," diye kesin kanısını belirtti Henry. "Sana biraz kinin gerek, hele bir M'Gurry'ye varalım da, bak seni nasıl iyileştiriyorum, görürsün."

Bill, arkadaşının koyduğu tanıya katılmadığını bir homurtuyla belli ettikten sonra ağzını kapadı. O gün de bütün öteki günler gibi geçti. Saat dokuzda hava aydınlandı. Öğleyin Güney ufku, ortaya çıkmayan güneşin rengiyle hafif tertip kızarır gibi oldu; çok geçmeden de üç saat sonra geceye dönüşecek olan donuk kurşuni aydınlık egemen oldu.

Doğabilmek için boşu boşuna çabalayan güneşin ufuktaki izleri silinir silinmez, kızağın bağları altından yivli silahı çekip çıkaran Bill konuştu:

"Sen dosdoğru yoluna devam et Henry, ben şansımı deneyeceğim."

Ortağı, "Kızağın yanından ayrılmasan iyi edersin," diye karşı çıktı. "Topu topu üç tane fişeğin var! Hem neyle karşılaşacağın belli değil."

Bill ukala bir tavırla, "Kimmiş şimdi dırdır eden bakalım?" diye sordu.

Henry yanıt vermeksizin bata çıka yoluna devam etti, ama sık sık başını çevirip geriye, ortağının gözden kaybolduğu beyaz ıssızlığa tasalı gözlerle bakıyordu. Bir saat sonra Bill, kızakla uzun dönemeçlerden geçmek zorunda kalan arkadaşına kestirme yollardan gelerek yetişti.

"Dağılıp geniş bir alana yayılmışlar," dedi. "Bir yandan bizimle arayı açmıyorlar, bir yandan da av kolluyorlar. Bizi nasıl olsa sağlama almışlar da, azıcık beklemeleri gerektiğini biliyorlar. Bu arada yenebilecek ne bulurlarsa kaçırmak istemiyorlar."

Henry sözcüğün üstüne basa basa, "Yani bizi sağlama aldıklarını ZANNEDİYORLAR demek istiyorsun," diye arkadaşının yorumuna karşı çıktı.

Bill onu duymazlıktan geldi:

"Birkaçını gördüm. Sıskaları çıkmış. Şişko, Kurbağa ve Yenici dışında haftalardır kursaklarına bir lokma girmediği belli; öyle de kalabalıklar ki, bu üç köpek dişlerinin kovuğuna bile gitmemiştir. Çok zayıflar. Kaburgaları görünüyor, karınları da sırtlarına yapışmış. Açlıktan gözleri dönmüştür, eminim. Bir de kudurdular mı, sen seyret başımıza gelecekleri."

Birkaç dakika sonra, şimdi kızağın arkasında yol almakta olan Henry uyarır yollu, hafif bir ıslık öttürdü. Bill başını çevirip baktı, sonra da köpekleri sessizce durdurdu. Geride, tam görüş alanları içinde, geçtikleri son dönemeçten ve kendi açtıkları iz üzerinden onlara doğru postlu bir hayvan sinsi sinsi yaklaşmak-

taydı. Burnunu açılan ize doğru eğmiş, âdeta çaba harcamadan, uzun adımlarla kayarcasına geliyordu. Adamlar durunca o da durdu, başını kaldırdı; aldığı kokuyu iyice anlamak istercesine burun deliklerini oynatıyordu.

"İşte o dişi kurt bu," dedi Bill.

Karların üstüne yatan köpeklerin yanından geçerek kızağın arkasına, arkadaşının yanına gitti. Günlerden beri kendilerini izleyen ve daha şimdiden köpeklerinin yarısını mahveden bu tuhaf hayvanı ikisi birlikte seyre koyuldular.

Hayvan dört bir yanını inceleyip, iyice ölçüp biçtikten sonra koşar adım üç beş metre ilerledi. Yüz metreden daha az bir uzaklığa gelene dek aynı şeyi pek çok kez tekrarladı. Bir ladin kümesinin yanında durdu, başını kaldırdı, kendisini seyretmekte olan adamları gözleri ve koku alma gücüyle enine boyuna inceledi. Adamlara tıpkı bir köpek gibi âdeta özlemle bakıyordu, ama bu özlemde hiç de sevgiden eser yoktu; açlığın beslediği ayaz kadar acımasız, kurt dişleri kadar kıyıcı bir özlemdi bu.

Kurtlarda rastlanamayacak kadar boylu boslu yapısının çizgileri, bütün zayıflığına karşın türünün en irilerinden biri olduğunu gösteriyordu.

"Omuz yüksekliği rahat rahat yetmiş beş santim vardır," diye yorumda bulundu Henry. "Bahse girerim ki boyu da bir buçuk metreden az değildir."

Bill ise, "Postunun rengi de hiç kurda benzemiyor," diye eleştirdi. "Hiç kırmızı kurt görmemiştim daha önce. Bana kalırsa, sanki tarçını gibi."

Hayvanın tarçını renkte olmadığı kuşkusuzdu. Postu tam anlamıyla bir kurt postuydu. Hâkim renk boz olmakla birlikte, yer yer belli belirsiz kızıla çalan bir tonu vardı; insanı şaşırtan, göz aldanması gibi bir belirip bir kaybolan, bir an için kesinkes boz olarak görünüp, bir an sonra sıradan insan deneyimlerinin hiçbir sınıfa sokamayacağı kızılımsı pırıltılara bürünen bir ton.

Bill, "Ne yandan alırsan al, tam bir kızak köpeği azmanına benziyor," dedi. "Kuyruğunu sallarsa hiç şaşmam hani."

"Hey azman, merhaba!" diye seslendi. "Adın her ne ise gel bakayım buraya."

"Zerrece korktuğu yok senden," diyerek güldü Henry.

Bill, korkutmak için hayvana doğru kolunu sallayıp yüksek sesle bağırdı, ama o en ufak bir korku belirtisi bile göstermedi. Hayvanda göze çarpan biricik değişiklik dikkatinin artması oldu. Adamları hep o aynı aç özlemle gözlüyordu. Adamlar onun için birer av etiydi, o ise açtı; göze alabilse hemen üzerlerine atılıp onları yemek isterdi.

Bill aklından geçenler yüzünden farkında olmadan sesini alçaltarak, fısıltı halinde, "Baksana Henry," dedi. "Gerçi üç tane fişeğimiz kaldı, ama hayvan çok yakında. Iskalamak olanaksız. Üç köpeğimizi hakladı bu bizim, buna bir son vermemiz gerek. Ne dersin, ha?"

Henry bir baş işaretiyle razı olduğunu belirtti. Bill, kızağın bağları altından tüfeği usulcacık çekti. Dipçiği omuzuna dayamaya hazırlanıyordu, ama daha tüfeği kaldırmaya bile vakit bulamadı, çünkü hayvan o anda yana doğru sıçrayıvermiş, ladin kümesinin içinde gözden kaybolmuştu.

Adamlar birbirlerinin yüzüne baktılar. Henry düşünceli bir tavırla uzun bir ıslık koyverdi.

Bill tüfeği yerine koyarken, "Aklıma gelmeliydi," diye kendi kendine öfkeyle söylendi. "Köpeklerin manca vaktini bilip de sokulan kurt, ateş eden demirleri filan da bilecek elbet. Dediğimi iyi belle bak, Henry, bu yaratık bizim başımızın belası. Bu namussuz olmasa, şimdi üç yerine altı köpeğimiz olacaktı. Bak, bu dediğimi unutma Henry, ben haklayacağım bu namussuzu! Açık alanda kendini vurdurmayacak kadar kurnaz. Ama ben de ona pusu kurarım. Pusuya düşürüp haklamazsam onu bana da Bill demesinler."

"Sakın çok uzaklaşayım demeyesin," diye tembih etti arkadaşı. "Kurt sürüsü üstüne bir saldırırsa, senin o üç tanecik fişeğinin üç tane leblebi kadar bile değeri kalmaz. Hayvanlar açlıktan kuduracak neredeyse, sana saldırırlarsa mutlaka parçalarlar Bill."

O gece kampı erken kurdular. Üç köpek kızağı ne altı köpek kadar hızlı, ne de o kadar uzun zaman çekebilirdi, o yüzden açıkça yorgunluk belirtileri göstermişlerdi. Bill köpekleri, birbirlerinin sırımlarını kemiremeyecekleri kadar uzak aralıklı bağladıktan sonra iki adam erkenden yattı.

Ne var ki kurtlar işi azıttıklarından, adamlar birkaç sefer uykudan uyandı. Kurtlar artık o kadar yakına sokuluyordu ki, köpekler korkudan çılgına dönüyordu, ayrıca yağmacıları güvenli bir uzaklıkta tutmak için ikide bir ateşi beslemeleri gerekiyordu.

Bill, yine böyle bir seferinde kalkıp ateşi besledikten sonra tekrar battaniyelerin altına girerken, "Gemicilerin köpek balıklarından söz ettiklerini duymuştum," dedi. "Gemileri izlermiş köpekbalıkları. Eh işte, bu kurtlar da karadaki köpekbalıkları. İşlerini bizden iyi biliyorlar. Bunca zamandır peşimizden ayrılmadıklarına bakılırsa, gezintiye çıkmadıkları besbelli. Eninde sonunda işimizi bitirecekler Henry."

"Böyle konuştuğuna bakılırsa, senin işini yarı yarıya bitirmişler bile," diye sert bir tavırla karşılık verdi Henry. "İnsan yenilgiyi bir kez ağzına aldı mı, yarı yarıya yenilmiş demektir. Sen de ağzından kurtlara yem olmayı düşürmediğine göre, yarı yarıya yem olmuş sayılırsın."

"Ama senden benden çok daha kabadayı adamları bile haklamıştır kurtlar," diye yanıtladı Bill.

"Öf, kes be şu mızırdanmayı! Yetti artık, sıktın ama!"

Henry öfkeyle öbür yana döndü, ama Bill'in de öfkeyle kendisine karşılık vermemesine şaştı. Bu, hiç de Bill'in huyuna suyuna uygun bir davranış değildi, zira sert sözler karşısında Bill hemen parlayıveren bir adamdı. Henry uykuya dalmadan önce bu konuyu kafasında uzun uzadıya evirdi çevirdi ve gözkapakları titreyerek, uyku tatlı tatlı bastırırken kafasından geçen son düşünce şu oldu: 'Yok, yok yanılmış olamam; Bill'in adamakıllı keyfi kaçık. Yarın onu biraz neşelendirmeliyim.'

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

AÇLIĞIN ÇIĞLIĞI

GÜN uğurlu başladı. Gece köpeklerinden hiçbirini yitirmeyen adamlar, yürekleri hafiflemiş olarak yola çıktılar, sessizliğin, karanlığın ve soğuğun içine daldılar. Bill dün geceki kuruntularını unutmuş görünüyordu, hatta, öğle üzeri yolun kötü bir yerinde köpekler kızağı devirince, olmadık şaklabanlıklar yaparak köpeklerle eğlendi.

Karışıklık kötü olmuştu. Tersine dönen kızak bir ağaç gövdesiyle kocaman bir kayanın arasına sıkıştığından, karışıklığı düzeltebilmek için köpeklerin koşumlarını çözmek zorunda kalmışlardı. Tam iki adam kızağın üzerine eğilmiş doğrultmaya çalıştıkları sırada, Tek Kulak'ın usulca sıvışmakta olduğunu gördü Henry.

Doğrulup hayvana doğru dönerek:

"Buraya, Tek Kulak!" diye bağırdı.

Ne var ki hayvan bu sefer, koşumlarını ardı sıra karların üzerinde sürükleyerek koşmaya başladı. Geride, karların üstünde açtıkları izin yanıbaşında ise Tek Kulak'ı dişi kurt bekliyordu. Tek Kulak kurda yaklaşırken, birdenbire tehlike sezinledi. Yavaşladı, her an tetikte olduğunu gösteren küçük küçük adımlarla ilerledi, sonra durdu. Kurda dikkatle, kuşkuyla, ama istekle baktı. Kurt ise, korkutucu olmaktan çok davet edercesine dişlerini göstererek âdeta gülümsüyordu. Tek Kulak'a doğru cilveyle birkaç adım attı, sonra durdu. Tek Kulak hâlâ tetikte ve ihtiyatlı, başı yukarıda, kuyruğuyla kulaklarını dikerek kurda sokuldu.

Köpek onunla burun sürtüştürmek istedi, ama dişi kurt nazlanarak cilveli cilveli geri çekildi. Köpeğin ileriye doğru her davranışında, kurt da gerileyerek yanıt veriyordu. Köpeği ayartarak, onu adım adım insanların yanındaki güvenliğinden uzaklaştırıyordu. Bir ara Tek Kulak, kafasının derinliklerinden her nasılsa belli belirsiz bir uyarı almışçasına başını geri çevirerek devrilmiş kızağa, takım arkadaşlarına ve kendisine seslenmekte olan iki adama baktı.

Ancak, Tek Kulak'ın kafasında biçimlenmekte olan düşünce her ne idiyse, dişi kurt bu düşünceyi dağıtıvermişti; hemen Tek Kulak'a doğru ilerlemiş, çok kısa bir an için onunla burun sürtüştürmüş, sonra yeniden onun o aldatmacalı geri çekilişlerine kapılan Tek Kulak da ilerlemeye başlamıştı.

Bu arada Bill'in aklına silahı gelmişti, ama silah devrilen kızağın altında kalmıştı. Henry'nin yardımıyla ikisi yükü doğrultana kadar da köpekle kurt hem birbirlerine çok yaklaşmışlar, hem de adamlardan çok uzaklaşmışlardı; Tek Kulak'ı vurma tehlikesini göze almadan ateş edilemezdi bu uzaklıktan.

Tek Kulak hatasını anladı, ama çok geç. Adamlar nedenini anlamadan önce, Tek Kulak'ın dönüp gerisin geriye kendilerine doğru koşmaya başladığını gördüler. Ardından da sıskası çıkmış bir düzine boz kurdun, Tek Kulak'ın üzerinde koşmakta olduğu kızak izine dik açılarla ve onun yolunu kesecek biçimde iki yandan, karları savura savura yıldırım gibi yaklaştığını gördüler. Dişi kurdun oyunculuğu da, cilvesi milvesi de bir anda yok oluverdi. Hırlayarak Tek Kulak'ın üstüne atıldı. Tek Kulak bir omuz vuruşuyla kurdu yana savurdu ve önü kesildiğinden, kızağa ulaşmak amacıyla, bir yay çizerek yandan dolaşmak üzere yolunu değiştirdi. Her an daha başka kurtlar ortaya çıkıp sürüye katılıyordu.

Dişi kurt arayı hiç açmadan, Tek Kulak'ı bir adım gerisinden izliyordu.

Henry birdenbire elini ortağının kolu üstüne koyarak, "Nereye gidiyorsun?" diye sordu.

Bill kolunu silkeleyerek onun elinden kurtuldu. "Ben buna razı gelemem," dedi. "Eğer başarabilirsem, bir köpeğimizi daha kaptırmayacağım onlara!"

Silah elde, kızağın açtığı izin iki yanı boyunca uzanan bodur çalılıkların arasına daldı. Niyeti açıktı. Tek Kulak'ın çizmekte olduğu çemberin merkezi olarak kızağı alacak ve hesabına göre, çemberin kapanacağı noktayı, Tek Kulak'ı izleyenlerden önce tutacaktı. Bu aydınlıkta tüfeğiyle kurtları korkutup köpeği kurtarma olanağı bulunabilirdi.

"Hey, Bill," diye seslendi Henry onun ardından. "Dikkatli ol! Gereksiz yere kendini tehlikeye atma!"

Kızağın üstüne oturup seyre koyuldu Henry. Yapabileceği başka hiçbir şey yoktu. Bill çoktan gözden kaybolmuştu, ama arada bir Tek Kulak, çalılıklarla dağınık ladin kümelerinin arasından bir görünüp bir kayboluyordu. Henry, köpeğin kurtulabilme olasılığının bulunmadığına karar verdi. Köpek can derdine düşmüştü; ama o dışarıdan uzun bir çember çevirirken, kurt sürüsü daha kısa olan iç çember üzerinde koşuyordu. Tek Kulak'ın, kurtların çizdiği çemberi dikine keserek kızağa onlardan önce varabilecek derecede hızlı koşabileceği olasılığını düşünmek bile boşunaydı.

İki ayrı koşu yolu, kesişme noktasına doğru hızla yaklaşıyordu. Oralarda bir yerde, karların üzerinde, kurt sürüsünün, Tek Kulak'ın ve Bill'in bir araya geleceklerini biliyordu Henry. Nitekim düşündüğü gibi de oldu; hem de umduğundan çabuk, bir anda oluverdi. Henry bir silah sesi duydu, sonra iki el daha ateş edildi, böylece Bill'in cephanesinin tükendiğini anladı Henry. Az sonra kulağına gelen seslerden bir curcuna koptuğunu da anladı; hırlamalar, acı acı feryatlar birbirine karışıyordu. Tek Kulak'ın can acısıyla kopardığı dehşet dolu feryadı tanıdı, yaralandığı anlaşılan bir kurdun ulumasını duydu. Hepsi o kadar. Hırlamalar durdu. Feryatlar kesildi. Issız toprakların üzerine yine sessizlik çöktü.

Henry kızağın üzerinde uzun süre oturdu. Gidip de neler olduğunu görmesine gerek bile yoktu. Her şey gözlerinin önünde

olup bitmiş gibi biliyordu. Bir ara irkilerek doğruldu, aceleyle, kızağın ipleri altından baltayı çıkardı. Ama bir süre daha, geri kalan iki köpek ayaklarının dibinde tir tir titrerken, karanlık düşünceler içinde oturdu.

Sonunda, âdeta bedeninin tüm esnekliğini yitirmişçesine gevşek gevşek yerinden kalktı, köpekleri kızağa koşmaya koyuldu. Omuzuna bir ip atıp kendini de kızağa koşarak, köpeklerle birlikte asıldı. Çok yol almadı. Daha ortalık kararmaya yüz tutmadan çarçabuk kamp kurdu, bol bol da odun yığdı. Köpekleri doyurdu, kendisi de akşam yemeğini pişirip yedi ve yatağını ateşin yanıbaşına serdi.

Ne var ki, o yatağın keyfini çıkarabilmek kısmetinde yokmuş. Henüz o gözlerini kapatmadan, kurtlar güvenliğini tehdit edecek kadar yakına sokuldu. Onları görebilmek için artık gözlerini zorlamasına da gerek kalmamıştı. Kendisini ve ateşi daracık bir çember içine almış olan kurtları ateşin aydınlığında açık seçik her yanda görebiliyordu; kimi yatıyor, kimi it oturumunda duruyor, kimi karın üstü sürüne sürüne yaklaşıyor, kimi de sinsi sinsi ileri geri gidip geliyordu. Uyuyanları bile vardı. Kendisine uyumak haram olmuşken, şurada burada, köpekler gibi karların üzerine kıvrılarak uyku çeken kurtlar görüyordu.

Kendi etiyle kurtların aç dişleri arasındaki biricik engelin ateş olduğunu çok iyi bildiğinden, ateşi hep bol alev çıkaracak biçimde besliyordu. Köpekler, biri bir yanında, öteki de öbür yanında ona iyice sokularak yatmış, ona sığınmışlar, hiç durmadan çeniliyor, arada sırada da, kurtlardan biri çok fazla yaklaşınca hırlıyorlardı. Bu gibi anlarda, yani köpekler hırlayınca, çember bir dalgalanıyor, kurtlar ayaklanıp hep birlikte ihtiyatla biraz daha ilerliyor, adamın dört bir yanından koro halinde aç hırıltılar yükseliyordu. Daha sonra çember yine yatışıyor ve şurada burada bir kurt, kesilen uyuklamasını tazeliyordu.

Bununla birlikte çember azar azar, ama sürekli olarak adama doğru yaklaşmaktaydı. Bir kurt öteden, bir kurt beriden ufak ufak, her seferinde santim santim karınüstü sürünerek ilerliyor

ve çemberi adamakıllı daraltan canavarlar neredeyse saldırı uzaklığına kadar sokuluyorlardı. O zaman adam ateşten yanar bir odun alarak sürünün üstüne fırlatıyordu. Bu, her seferinde kurtların hırlayarak hızla geri çekilmeleri sonucunu doğuruyor, bazen, iyi nişanlanmış yanar odun en gözüpeklerinden birine çarpıp da postunu alazlayınca, öfkeli hırlamalara korku dolu feryatlar eşlik ediyordu.

Ertesi sabah yorgun, bitkin, uykusuzluktan kan çanağına dönmüş gözlerle kalktı adam. Kahvaltılığını karanlıkta pişirdi ve saat dokuzda, gün ışıyıp da kurt sürüsü geri çekilince, gece uzun saatler boyunca kafasında kurduğu planı uygulamaya girişti. Kesip devirdiği küçük fidanları çatarak bir iskele kurdu, bunu, yan yana yükselen ağaçların üst dallarına bağladıktan sonra, kızağın bağlarını kullanarak, köpeklerin de yardımıyla tabutu kaldırıp o iskelenin üzerine yerleştirdi.

Ağaç dallarından yapılma kabrinde yatan cenazeye seslenerek, "Bill'i hakladılar, belki beni de haklayacaklar, ama sana asla dokunamayacaklar delikanlı," dedi.

Sonra yine yola koyuldu. Hafifleyen kızak, koşumlara hevesle asılan köpeklerin ardından hoplaya zıplaya gidiyordu; köpekler bile McGurry Kalesi'ne varmadan postu kurtaramayacaklarını anlamıştı sanki. Kurtlar artık açıktan açığa izlemeye başlamışlar, bedenlerinin her deviniminde zayıf böğürlerinden dışarı fırlayacakmış gibi oynayan eğri kaburgalarıyla ağızlarından bir karış sarkan kırmızı dilleri görünecek kadar yakında ve kızağın iki yanına yayılarak sakin sakin, koşar adım geliyorlardı. Hepsi de birer kemik torbasına dönmüştü; öylesine zayıftılar ki, Henry nasıl olup da bunların hâlâ ayakta kalabildiğine ve nasıl olup da hemen şuracıkta karların üzerine serilip kalmadıklarına şaşıyordu içinden.

Karanlık bastırana kadar yol almaya cesaret edemedi. Öğleyin güneş sadece Güney ufkunu kızartmakla kalmadı, ufuk çizgisinin üstünde, soluk altın sarısı rengindeki üst kesitini de bir parçacık gösterdi. Henry bunun ne demek olduğunu anladı. Günler uzu-

yordu. Güneş geri geliyordu. Ama yine de, güneşin pırıltısı kaybolur kaybolmaz hemen kampını kurdu. Daha önünde saatlerce sürecek kurşuni aydınlık bir gün ve kasvetli alacakaranlık evresi vardı, o da bütün bu süreyi dağ gibi odun yığmakta kullandı.

Geceyle birlikte dehşet de bastırdı. Kurtların daha atak hale gelmeleri bir yana, Henry de uykusuzluktan harap olmuştu. Sırtına aldığı battaniyelere sarınıp, baltası dizlerinin arasında ateşin başına çömelerek, her iki yanında kendisine iyice yaslanarak yatan birer köpek olduğu halde, elinde olmaksızın kestirdi. Bir ara uyanınca tam karşısında, üç dört metre ötesinde iri, belki de sürünün en irisi olan boz bir kurt gördü. Henry'nin bakışı karşısında nispet yaparcasına, tıpkı bir köpek gibi gerinip adamın suratına doğru miskin miskin esneyerek gözlerini ona dikti; adama kendi malı gözüyle, daha doğrusu, pek yakında nasıl olsa gövdeye indireceği ertelenmiş bir yemek gözüyle bakıyordu sanki.

Aynı güven duygusu bütün sürüde göze çarpıyordu. Kendisini aç gözlerle seyreden, ya da karların üstünde sakin sakin uyuyan tam yirmi kurt saydı. Bir sofranın çevresine oturmuş, yemeğe başlama iznini bekleyen çocuklara benzetti onları. Yiyecekleri yemek de kendisiydi! Yemek acaba ne zaman ve nasıl başlayacak diye merak etti.

Ateşin üzerine bol bol odun yığarken, kendi bedeniyle ilgili bir değerlendirme yapmakta olduğunu fark etti; daha önce hiç böyle bir duyguya kapılmamıştı. Kaslarının devinimine bakıyor, el parmaklarının hünerli mekanizması ilgisini uyandırıyordu. Ateşin aydınlığında parmaklarını birer birer, sonra hepsini birden üst üste açıp kapadı, açıp kapadı, onları yana doğru yelpaze gibi açtı, bir şeyi hızla yakalıyormuşçasına avucunu hızlı hızlı açıp kapadı. Tırnaklarının oluşumunu inceledi ve parmak uçlarını önce hafifçe, sonra sert bir biçimde fiskeleyerek sinirlerinin duyumları ne kadar sürede algılama merkezine ilettiklerini ölçtü. Bu deneyle büyülenen adam, böylesine güzel, böylesine düzgün ve böylesine duyarlı çalışan kendi bedeninin hünerli yapısına birdenbire bir hayranlık duydu. Derken, kurt çemberinin he-

vesle kendisine doğru sokulmakta olduğunu yan gözle fark eden adamın kafasına birdenbire dank etti ki; onun o görkemli bedeni, can taşıyan eti, kurtların aç dişleri tarafından paramparça edilerek yenilecek, onların yaşamasını sağlayacak bir av etinden başka bir şey değildir; tıpkı geyiklerle tavşanların çok kez kendisine yaşam kaynağı olduğu gibi.

Karabasan gibi çöken ve bir an içinin geçmesine neden olan uykusunu dağıtıp bakınca, postu kızıla çalan dişi kurdu tam önünde gördü. Hayvan iki metreden daha yakına sokulmuş, karların üstünde oturarak aç bir özlemle onu seyrediyordu. Köpekler adamın ayakları dibinde hırlayıp çeniledikleri halde, kurdun onlara aldırış bile ettiği yoktu. Gözlerini adama dikmişti, adam da bir süre gözlerini onun gözlerinin içine dikti. Kurdun hiç de öyle korkutucu bir hali yoktu. Sadece, adama büyük bir özlemle bakıp duruyordu, ama adam bunun aynı derecede büyük bir açlıktan doğan özlem olduğunu biliyordu. Adam onun için bir yiyecekti ve görünüşüyle kurdun sindirim sistemini harekete geçiriyordu. Kurt ağzını açtı, salyası akınca büyük bir iştahla tatlı tatlı yalandı.

Adamın bütün bedeni korkuyla ürperdi. Bir yanan odun alıp hayvana fırlatmak için hızla uzandı. Ama daha oduna ulaşıp parmakları kavrayana kadar kurt bir sıçrayışta geriye, güvenli bir uzaklığa kaçmıştı bile. Adam onun, kendisine böyle bir şeyler fırlatılmasına alışık olduğunu anlamıştı. Kurt geriye doğru sıçrarken hırlamış, beyaz dişlerini ta köküne kadar göstermiş ve bir anda yok oluveren o özlemli bakışının yerini etoburlara özgü, adamın tüylerini diken diken eden yırtıcı bir anlatım alıvermişti. Adam odunu tutmakta olan eline baktı, odunu kavrayan parmaklarının hünerli duyarlığına, bu parmakların odunun girintili çıkıntılı yüzeyine nasıl uyum sağladığına; kaba yüzeyin üstünden ve altından nasıl kapandığına; odunun yanan bölümüne yakın kalan bir küçük parmağın nasıl birdenbire ve kendiliğinden, ateşin can yakıcı sıcaklığından kaçınarak soğuk olan tutamak yerine doğru çekildiğine dikkat etti. Aynı anda da, göz-

lerinin önünde beliriveren bir hayal içinde, o duyarlı, o narin yapılı parmakların dişi kurdun dişleri arasında çıtır çıtır kırılarak parçalandığını görür gibi oldu. Canlı kalıp kalamayacağı şu anda pamuk ipliğine bağlı olan bedenini hiç böylesine sevmemiş, canı hiç bu kadar tatlı olmamıştı.

Bütün geceyi yanar odun parçaları fırlatıp aç sürüyü yaklaştırmamak için çaba harcamakla geçirdi. Koruyucu ateşin yanından ayrıldığı bir anda, kurtların en gözüpek olanı hemen adamın üstüne sıçrayıvermiş, ama sıçrayışı kısa düşmüş, adam kendini geri atarak, kaba etinin on beş santim ötesinde havayı ısıran kurdun dişlerinden kurtulabilmişti. Bunun üzerine bütün sürü ayaklanmış, sağdan soldan bastırmaya başlamış, adam da onları güvenli bir uzaklıkta tutabilmek için hiç durmadan üzerlerine yanar odun fırlatmak zorunda kalmıştı.

Henry gündüz bile odun kesmek için ateşin yanından uzaklaşmayı göze alamadı. Beş altı metre kadar ötede dev gibi, kurumuş bir ladin göğe baş veriyordu. Bir elinde beş altı tane yanar odun parçasını düşmanlarına fırlatmak için her an hazır bulundurarak, yarım gününü kamp ateşini bu kurumuş ağaca yaklaştırmak için harcadı. Ağacın yanına varınca, ağacı ormanın bol odunluk çıkarabileceği yöne doğru devirmek için çevresine hemen göz gezdirdi.

Uykusuzluğunun artık dayanılmaz hale gelişi dışında, o gece de bir önceki gecenin tekrarı oldu. Köpeklerinin hırlamaları falan da para etmiyordu artık. Üstelik, köpekler artık sürekli hırladıklarından, adamın uyuşmuş, körelmiş duyuları köpeklerin hırlamalarındaki değişikliği de ayırt edemez olmuştu. Bir ara irkilerek uyandı. Dişi kurt bir metreden yakına sokulmuştu. Kurdun kaçıp kurtulmasına meydan vermeden, o kısa mesafeden, yanar odunu mekanik bir biçimde, kurdun açılmış, hırlayan ağzının tam ortasına yapıştırdı. Kurt canının acısından çenileyerek zıpladı, beş altı metre kadar öteye kaçtı, büyük bir hırsla homurdanarak başını silkelerken, adam da büyük bir keyifle, havaya karışan yanık et ve tüy kokusunu içine çekti.

Yalnız bu kez, uyuklamaya başlamadan önce, ucu yanan budaklı kalınca bir çam sopasını sağ eline bağladı. Gözleri kapanalı daha üç dakika olmuştu ki, elini yakan alevin acısıyla uyandı. Saatler boyu bu programa bağlı kaldı. Böylece her uyanışında yanar odunlar fırlatarak kurtları uzaklaştırıyor, ateşi besliyor, sonra budaklı sopayı yeniden avucuna yerleştiriyordu. Her şey yolunda gidiyordu, ama derken, bir seferinde sopayı eline sağlamca bağlamayı savsakladı. Gözleri kapandığı anda da sopa elinden düştü.

Düş görmeye başladı. Kendisini McGurry Kalesi'nde görüyordu. İçerisi sıcacık, pek rahatmış ve Henry, kalenin işletmecisiyle iskambil oynuyormuş. Öte yandan kaleyi kurtlar sarmışmış, hemen kale kapısının dibinde uluyup duruyorlarmış; kendisi ve işletmeci oyunlarına ara vererek, içeri girmek için boşu boşuna çabalayan kurtları dinleyip onların haline gülüyorlarmış. Derken, düş bu ya, bir çatırtı kopuvermiş. Kapı bir gümbürtüyle açılıvermiş. Kurtlar koca salona doluşuvermiş. Dosdoğru Henry ile işletmecinin üzerine saldırmışlar. Kapının açılmasıyla birlikte kurtların ulumaları da göklere yükselmeye başlamış. Bu ulumalardan rahatsız olmuştu Henry. Düşü başka bir şeye karışıyordu, ne olduğunu bilmediği bir şeye; ama bu karışan şeyin arasından, Henry'nin peşini bir an bile bırakmayan ulumalar ısrarla sürüyordu.

Derken uyanıveren Henry ulumaların gerçek olduğunu gördü. Hırlamalar, havlamalar birbirine karışıyor, göklere çıkıyordu. Kurtlar üzerine saldırıyordu. Dört bir yanını almışlar, üstüne atılıyorlardı. İçlerinden birinin dişleri adamın kolunun üstüne kapandı. İçgüdüsel bir davranışla kendini ateşe doğru attı, ama atarken de bacağının etine gömülen dişlerin keskin acısını duydu. Bundan sonra bir ateş savaşıdır başladı. Kalın eldivenleri ellerini geçici olarak koruduğundan, elleriyle dört bir yana avuç avuç korları saçıyordu; bir an geldi, kamp ateşinin olduğu yer bir volkanın ağzına benzedi.

Ne var ki bu böyle sürüp gidemezdi. Yüzü kavruluyor, kaşlarıyla kirpikleri alazlanıyor, ayaklarının altındaki ısı dayanılmaz

bir hal alıyordu. İki eline de yanar birer odun alarak ateşin kıyısına atladı. Kurtlar geri püskürtülmüştü. Kızıl korların düştüğü her yerden karların cızırtısı duyuluyor, ikide bir kurtların biri geri çekilirken birdenbire homurtular, hırlamalarla karışık deliler gibi zıplamaya başlıyor, bu da onun çevreye saçılan korlardan birine bastığını gösteriyordu.

Elindeki yanar sopaları en yakınındaki düşmanının üstüne fırlatan adam, buram buram tüten kalın yün eldivenlerini karlara gömdükten sonra, ayaklarını serinletmek için karların üstünde tepinmeye başladı. Köpeklerin ikisi de yok olmuştu; adam onların, günlerce önce Şişko ile başlayıp hâlâ sürmekte olan uzun ziyafette bir kap yemek yerine geçtiklerini, ziyafetin son yemeğini de gelecek günlerde büyük olasılıkla kendisinin oluşturacağını pek güzel biliyordu.

Yumruğunu aç hayvanlara doğru hırsla sallayarak:

"Benim hakkımdan gelemediniz daha!" diye haykırdı; sesi ağzından çıkar çıkmaz bütün sürü harekete geçti, her yandan hırlamalar yükseldi ve dişi kurt karların üstünde kayarcasına sokularak onu aç gözlerle süzmeye başladı.

Adam aklına gelen yeni bir düşünceyi uygulamaya koyuldu. Ateşi yayarak geniş bir çember oluşturdu. Eriyen karlardan kendini korumak için tüm uyku gereçlerini altına sererek, ateşten çemberin tam ortasında çömeldi. Adam, oluşturduğu alevden barikatın ardında gözden kaybolunca, onun nereye gittiğini anlamak için bütün sürü merakla ateş çemberinin kıyısına kadar sokuldu. O ana kadar ateşin yanına yaklaşmayan hayvanlar, şimdi ateşe iyice yaklaşarak bir halka oluşturdu, alışık olmadıkları sıcağın karşısında tıpkı köpekler gibi gözlerini kırpıştıra kırpıştıra, esneye esneye gerindiler. Derken, dişi kurt oturdu, burnunu yıldızlara doğru kaldırdı ve uzun uzun ulumaya koyuldu. Bütün öteki kurtlar da it oturumuna geçip, burunlarını gökyüzüne dikerek birer birer ona katılmaya başladı ve sonunda tüm sürünün ulumaları açlığın çığlığı halinde bir ağızdan yükseldi.

Şafak söktü, gün ışıdı. Ateşin alevleri alçaldı. Yakacak tükendiğinden gidip getirmek gerekiyordu. Adam ateşten çemberinin dışına çıkmaya yeltendi, ama daha adımını atar atmaz kurtlar saldırıya geçti. Yanan odunlar karşısında yana sıçrıyor, ama bir adım gerilemiyorlardı artık. Adam onları geriletmek için boş yere çabalayıp duruyordu. Tam vazgeçip geriye, ateş çemberinin içine döneceği sırada kurtlardan biri onun üzerine atladı, ama tutturamayıp dört ayağıyla birden korların üzerine düştü. Ciyak ciyak bağırıp, aynı zamanda hırlayarak, apar topar kendini karların üzerine atan hayvan pençelerini serinletmek için zıp zıp zıplamaya başladı.

Adam tekrar battaniyelerinin üzerine gidip çömeldi. Bedeninin kalçadan yukarısı öne doğru eğildi. Gevşek bir biçimde sarkan omuzları, dizlerinin üzerine düşen başı, artık savaşmayı bıraktığını gösteriyordu. Arada bir başını kaldırıyor, sönmeye yüz tutan ateşe bakıyordu. Alev ve kor çemberi yer yer bölünüp birbirinden ayrılmıştı. Bölümler arasındaki uzaklık büyüyor, bölümler ise küçülüyordu.

"Eh, artık canınız çektiği zaman gelir beni de yersiniz," diye mırıldandı. "Her neyse, ben uyuyacağım artık."

Bir ara uyandı ve ateşten çemberin koptuğu noktalardan birinde, tam önünde, dişi kurdun kendisine bakmakta olduğunu gördü.

Kendisine saatler geçmiş kadar uzun gelen kısa bir süre sonra tekrar uyandı. Gizemli bir değişiklik olmuştu, öylesine gizemli bir değişiklik ki, adamın gözleri hayretten fal taşı gibi açıldı. Bir şeyler olmuştu. Ne olduğunu anlayamadı önce. Sonra keşfetti. Kurtlar gitmişti. Ezilmiş karların üzerindeki izler, hayvanların onun ne kadar yakınına sokulduklarını gösteriyordu. Bütün ağırlığıyla bastıran uyku tam onu yeniden pençesine alıp başı önüne düşerken, birden irkilerek kendine geldi.

Kulağına erkek sesleri, karların üzerinde kayan kızakların hışırtısı, koşumların çıkardığı gıcırtılar ve kızaklara hevesle asılan köpeklerin hafiften, kesik kesik havlamaları çalınıyordu. Irmak

yatağından ilerleyen dört kızak dosdoğru ağaçların arasındaki kamp yerine gelip durdu. Yarım düzine adam, sönmekte olan ateşten çemberin ortasındaki çömelmiş adamın çevresini aldı. Dürterek, sarsarak onu kendine getirmeye çalıştılar. Adam onlara sarhoş gibi bakarak, abuk sabuk mırıldanmaya başladı:

"Kızıl dişi kurt... Hep köpeklerin manca vakti geliyordu... Önce köpeklerin mancalarını kaptı... Sonra köpekleri yedi... Daha sonra da Bill'i yedi..."

Adamlardan biri onu kabaca sarsarak, böğürür gibi bağırdı ta kulağının içine:

"Lord Alfred nerede?"

Henry başını ağır ağır iki yana sallayarak, "Yoo, onu yiyemediler," dedi, "Son ayrıldığım kamp yerindeki bir ağacın tepesinde tünüyor..."

"Öldü mü?" diye bağırdı öteki adam.

"Hem de tabutun içinde," diye yanıtladı Henry. Kendisini sorguya çeken adamın parmaklarından omzunu huysuz bir tavırla silkerek kurtardı. "Baksana be, rahat bıraksana beni... Gebermişim ben zaten... Hadi, hepinize allah rahatlık versin."

Göz kapakları titredi ve kapandı. Çenesi göğsüne düştü. Adamlar onu usulca battaniyelerin üzerine uzatırken, Henry'nin horultusu buz gibi havaya yükselmeye başlamıştı bile.

Ama bir başka ses daha duyuluyordu. Kısa bir süre önce ellerinden kaçırdıkları adamdan daha başka bir av etinin peşine düşen aç kurt sürüsünün uzaktan uzağa, hafifçe kulağa çalınan açlık çığlığıydı bu.

İKİNCİ KISIM

BİRİNCİ BÖLÜM

DİŞLERİN SAVAŞI

ERKEK sesleriyle kızak köpeklerinin kesik havlamalarını ilk duyan dişi kurt olduğu gibi, sönmekte olan alevlerin ortasında kıstırdıkları adamın yanından sıçrayarak ilk geri çekilen de yine dişi kurt olmuştu. Sonunda ele geçirdikleri avlarını öldürmeden bırakmayı hiç mi hiç istemeyen kurt sürüsü ise birkaç dakika daha oyalanmış, duydukları seslerden iyice emin olunca, dişi kurdun açtığı izin ardından onlar da fırlamıştı.

Sürünün en önünde, aynı sürünün birkaç önderinden biri olan çok iri boz bir kurt koşuyordu. Kurt sürüsünü, dişi kurdun izinde yönlendiren oydu. Yine o, hırslarına kapılarak kendisini geçmeye çalışan sürünün genç üyelerini ya hırlamalarıyla uyarıyor, ya da dişleriyle dalıyordu. İleride, karların üstünde, hızını azaltıp artık koşar adım gitmekte olan dişi kurdu görünce sürüyü hızlandıran da yine o oldu.

Dişi kurt sanki belirlenmiş yeri orasıymış gibi, önderin yanı başında yerini alarak adımlarını sürününkine uydurdu. Dişi kurt zaman zaman ayak uyduramayıp kazayla onun önüne geçecek olsa bile, önder ona ne hırlıyor, ne de dişlerini gösteriyordu. Tam tersine dişiye büyük bir sokulganlık gösteriyordu; dişinin hiç de hoşlanmadığı bir sokulganlıktı bu, zira dişinin yanı başında koşmaya hevesli olan önder ona biraz daha fazla sokuldu mu, hırlayıp dişlerini gösteren dişi kurt oluyordu. Dişi arada sırada önderin omzunu dalamaktan bile geri kalmıyordu. Bu gibi durumlarda önder hiç kızmıyordu. Sadece kendini yana atmakla

yetiniyor, tıpkı bozum olmuş sevdalı bir köy çobanı gibi, gülünç bir acelecilikle üç beş adım ileriye kaçıyordu.

Önderin biricik derdi bundan ibaretti, ama dişi kurdun derdi bir tane değildi. Dişinin öbür yanında, kırlaşmış postunda pek çok savaşın yara izlerini taşıyan zayıf bir yaşlı kurt koşuyordu. Bu hayvan koşu boyunca hep dişinin sağ yanında yer almaya bakıyordu. Bunun nedeni belki de hayvanın sağlam olan tek gözünün sol gözü oluşuydu. Bu hayvan ayrıca, dişi kurda sokulmaya, eski yara izleriyle dolu burnunu onun sırtına, omzuna ya da boynuna dokundurmaya pek meraklıydı. Dişi kurt, sol yanında koşmakta olan yoldaşına yaptığı gibi, yaşlı kurdun bu gibi girişimlerini de dişleriyle defediyordu; ama erkeklerin ikisi birden aynı anda sırnaşmaya kalkışıp da onu aralarında kabaca sıkıştırmaya yeltenince dişi, hem iki yanındaki kurdu şimşek gibi dalayarak âşıkların ikisini birden kovmak, hem sürünün hızına ayak uydurmak, hem de bastığı yere dikkat etmek gibi birkaç işi birden yapmak zorunda kalıyordu. Bu gibi durumlarda, dişinin iki yanında koşmakta olan kurtlar, dişinin üzerinden birbirlerine dişlerini göstererek gözdağı verircesine homurdanıyordu. Birbirleriyle dalaşmaları işten bile değildi, ama sürünün aç karnının doyurulması gibi daha ivedi bir gereksinme, aşk oyunlarını da rekabet hırsını da bastırıyordu.

Yaşlı kurt her püskürtülüşünün, şehvetinin hedefi olan yaratığın keskin dişlerinden kurtulmak için yana doğru aniden her savruluşunun ardından, kör gözünün bulunduğu yanda koşmakta olan genç bir kurtla omuz omuza çarpışıyordu. Genç olmasına karşın bu kurt da en az yaşlı kurt kadar iriydi; üstelik, açlıktan nefesi kokan sürüdeki sıska kurtların ortalamasına bakarak, gücü de cesareti de daha yerindeydi. Bununla birlikte, yine de başının, tek gözlü büyüğünün omuz hizasını geçmemesine özen gösteriyordu. Yaşlı kurtla aynı hizada koşmaya (pek nadir) kalkışacak oldu mu, bir hırlama ve bir diş gösterme onu yine omuz hizasındaki yerine döndürüveriyordu. Bazen de genç kurt özellikle hızını azaltıp geride kaldıktan sonra, çaktırmadan, usul usul

arkadan yaşlı önderle dişi kurt arasına sokulmaya yelteniyordu. Pek tabii bu davranışının uyandırdığı öfke iki kat, hatta üç kat fazla oluyordu. Dişi kurt rahatsız olduğunu hırlayarak belli edince yaşlı önder hemen üç yaşındaki gencin üzerine atılıveriyordu. Bazen dişi kurt da yaşlı önderle birlikte saldırıyor, hatta sol yandaki genç önder de bu saldırıya katılıyordu.

Üç kurdun yırtıcı dişleriyle bir anda karşı karşıya kalıveren genç afallayarak duruyor, gerileyip kıç üstü oturarak ön ayaklarını kasıyor, yelelerini kabartıyor, dişlerini gösteriyordu. Durmadan ilerleyen sürünün baş tarafındaki bu karışıklık, sürünün en gerilerini bile etkiliyor, karışıklık ta oralara kadar gidiyordu. Arkadan gelen kurtlar genç kurda tosluyor, kızgınlıklarını gencin arka bacaklarını ve böğrünü ısırarak belli ediyorlardı. Genç kurdun başı beladan kurtulmuyordu hiç, çünkü açlıktan gözü dönmüş kurtların öfkesi burunlarındaydı; ne var ki o, gençliğinin verdiği sınır tanımayan atılganlıkla, sonunda beladan başka bir şey elde edemese de, sık sık aynı manevrayı yinelemekte direniyordu.

Karınlarını doyurabilseler hemen aşk oyunlarına girişir, birbirleriyle kapışır ve sürü dağılırdı. Ne var ki, sürünün gözü hiçbir şeyi görecek durumda değildi. Uzun süren açlıktan bütün kurtların sıskası çıkmıştı. Sürü normal hızında da gidemiyordu. Sürünün en arkasından ağır aksak, en zayıf üyeler ve çok yaşlılarla çok küçükler geliyordu. En güçlüler ise en önde gidiyordu. Ama bu en güçlüleri bile, ensesi kalın birer kurttan çok, birer iskelete benziyordu. Yine de hayvanlar, topallayanlar dışında, âdeta hiç güç harcamadan, kayarcasına, yorulmak nedir bilmeksizin yol alıyordu. Çelik gibi kasları tükenmez bir enerji kaynağıydı sanki. Çelikten birer yay gibi, kasları durmadan açılıyor kapanıyor, açılıyor kapanıyor, dur durak bilmiyordu.

O gün kilometrelerce yol aldılar. Geceyi yol alarak geçirdiler. Ertesi gün hâlâ yol alıyorlardı. Donmuş, ölü bir toprağın üstünde koşuyorlardı. Hiçbir yaşam kıpırtısı yoktu. Hiçbir şeyin kımılda-

madığı bu uçsuz bucaksız toprakların üzerinde devinen tek şey bu kurt sürüsüydü. Yaşayan ve yaşamını sürdürmek için yutmak üzere başka canlıları arayan bu kurtlardan başka canlı yoktu ortalıkta.

İki ırmak arasında kalan alçak tepeleri aşıp düzlüğe indikten ve burada bir düzine kadar ufak dere aştıktan sonra, bunca çabalarının ödülüne kavuştular. Geyikleri bulmuşlardı. İlk rastladıkları koskocaman bir erkek geyikti. İşte canlarını kurtaracak et buradaydı, üstelik bu eti koruyan ne o gizemli ateş vardı, ne de havada uçuşan alevli sopalar. Keskin tırnaklı yarık toynaklarla çatallı boynuzların yabancısı olmayan kurtlar, her zamanki sabırlarını da, sakınganlıklarını da bir kenara bıraktı. Yaman bir dövüş oldu, ama kısa sürdü. Koca erkek geyik dört bir yanından kuşatılmıştı. Geniş toynaklarıyla vurduğu tekmeleri yiyen kimi kurdun karnı parçalandı, kiminin kafası ikiye bölündü. Kimilerini de kocaman boynuzlarıyla yere bastırıp eze eze öldürdü. Bazıları da kargaşa arasında geyiğin ayakları altında kalıp karlara gömülerek can verdi. Ne var ki geyiğin kurtulma şansı yoktu, nitekim, bir punduna getirip gırtlağına dişlerini geçiren dişi kurt yere yıktı onu; bir anda üstüne çullanan kurtlar, geyik henüz son nefesini vermeden, daha hayvanın çırpınmaları sürerken diri diri parçalayıp yemeye koyuldular onu.

Et çok boldu. Geyik dört yüz kilodan fazla çekiyordu –yani, sürüdeki kırk küsur aç kurdun her birine on kilo kadar et düşüyordu. Açlığa şaşılacak kadar uzun süre dayanabilen kurtların yemeleri de şaşılacak kadar hızlı olduğundan, kısa zamanda o güzelim hayvandan, daha bir iki saat önce sürüyle karşılaşana dek bütün görkemiyle ortalıkta dolaşan geyikten, geriye kala kala birkaç kemik parçası kaldı.

Kurt sürüsü artık bol bol dinlenip uyuyordu. Karınları doyunca, genç erkek kurtlar arasında çekişmeler, kavgalar başgösterdi ve sürü dağılana dek bu böylece birkaç gün sürdü. Kıtlık geride kalmıştı. Şimdi av hayvanlarının bol bulunduğu topraklardaydılar ve hâlâ sürü halinde avlanmakla birlikte artık daha sakıngan dav-

ranıyor, karşılaştıkları geyik sürülerinin içinden sadece hızlı koşamayan şişman dişilerle, sakatlanmış yaşlı erkekleri seçiyorlardı.

Bu bolluk diyarında bir gün geldi, sürü ikiye ayrılarak ayrı ayrı yönlere gitti. Dişi kurtla onun solundaki genç ve sağındaki tek gözlü yaşlı önder, sürünün kendilerine kalan yarısının önüne düşüp, onları Mackenzie Irmağına indirdikten sonra, ırmağı geçirerek doğuya, göller bölgesine götürdüler. Sürünün bu yarısı her geçen gün biraz daha küçüldü. Kurtlar bir dişi bir erkek olmak üzere ikişer ikişer sürüyü terk ediyordu. Zaman zaman da tek başına kalan erkekleri, eş bulmuş rakipler dişlerini göstererek sürüden kovuyordu. Sonunda kala kala geriye sadece dört kurt kaldı –dişi kurt, genç önder, tek gözlü yaşlı önder ve önderlik heveslisi üç yaşındaki kurt.

Bu arada dişi kurt müthiş yırtıcı kesildi. Üç erkeğin üçü de onun dişlerinin açtığı yaraların izlerini taşıyordu. Bununla birlikte asla ona aynı biçimde karşılık vermiyor, kendilerini dişiye karşı asla savunmuyorlardı. Dişinin en müthiş saldırıları karşısında bile sadece omuz göstermekle yetiniyor, kuyruk sallayıp sırnaşarak dişiyi yumuşatmaya çalışıyorlardı. Ne var ki, dişinin karşısında kuzu kesilen üç erkek birbirlerine aman vermiyordu. Üç yaşındaki önderlik heveslisi ise, bu hevesi yüzünden tam bir canavar kesilmişti. Tek gözlü yaşlıyı bir seferinde kör gözünün olduğu yandan gafil avlayarak kulağını paramparça etti. Kırlaşmış yaşlı kurt tek gözlü mek gözlüydü ama, gençliğe ve dinçliğe karşı onun da ortaya koyabileceği yılların deneyimi ve aklı vardı. Bu deneyimlerin ne menem deneyimler olduğunun tanıklığını ise suratındaki yara izleriyle kör gözü yapıyordu. Düşmanlarını yenerek çıktığı yüzlerce dövüşün kazandırdığı deneyimle, ne yapması gerektiği konusunda bir an bile düşünmedi.

Dövüş dürüstçe başladı, ama dürüstçe bitmedi. Dövüşün başlamasından az sonra, sonunun nasıl geleceği belli oldu, zira genç önder de yaşlıya katılınca, iki önder, genç heveslinin üstüne birlikte çullanıp işini bitirmeye koyuldular. Daha kısa zaman öncesine kadar yoldaşları olan kurtların iki yandan saldıran acımasız

dişleri arasında kalmıştı hayvan. Birlikte avlandıkları günler, birlikte yere devirdikleri avlar, birlikte katlandıkları kıtlık hep unutuluvermişti. Bunların hepsi de geçmişte kalan hesaplardı. Şimdi görülmekte olan hesap ise, yiyecek bulma işinden çok daha ciddi, çok daha acımasız olan aşk hesabıydı.

Bu arada, bütün bu olup bitenlerin biricik nedeni olan dişi kurt bir güzel oturmuş seyrediyordu. Üstelik keyifleniyordu bile. Yelelerin kabardığı, dişlerin tokuştuğu, yumuşak etlerin parçalandığı ve bütün bunların sırf ona sahip olabilme uğrunda yapıldığı bu gün, onun günüydü ve böylesi günler öyle pek sık gelmiyordu.

Ve böylece, aşk yolunda ilk serüvenine atılan üç yaşındaki genç kurt, bu uğurda da canını verdi. İki rakibi onun leşinin iki yanında dikilmişti. Karların üstüne oturmuş, gülümseyen dişi kurda bakıyorlardı. Ama yaşlı kurt, dövüşte olduğu kadar, aşk konusunda da ustaydı. Genç önder, omuzundaki bir yarayı yalamak için başını çevirmişti. Kıvrılan boynunun fırlak bölümü rakibine dönüktü. Yaşlı önder tek gözüyle bu fırsatı kaçırmadı. Aşağıdan doğru atıldığı gibi dişlerini gencin boynu üzerinde kapayıverdi. Oldukça uzun bir yara açan dişler adamakıllı da derine gömülmüş, ete gömülürken de boyundaki şahdamarını kesmişti. Yaşlı kurt ısırır ısırmaz sıçrayıp geriye kaçtı.

Genç önder dehşet verici bir biçimde hırladı, ama hırıltısı yarı yerde kesilerek, gıcık tutmuş gibi öksürmeye başladı. Çoktan hapı yutmuş olan hayvan kanlar içinde, öksüre öksüre yaşlının üzerine atılarak dövüşmeye başladı, ama canı akıp gidiyordu; bedenini taşıyan bacakların dermanı gittikçe kesiliyor, gözlerini dolduran gün ışığı gittikçe kararıyor, atılımları gittikçe kısa, daha kısa düşüyordu.

Dişi kurt ise olanı biteni gülümseyerek seyrediyordu. Bu savaş onda belli belirsiz bir hoşnutluk yaratmıştı, çünkü bu bir Yaban aşkıydı, çünkü bu sadece ölenler için trajedi sayılan bir doğa trajedisiydi. Sağ kalanlar içinse trajedi değil, bir emele kavuşmaydı, bir başarıydı.

Genç önder karların üstüne serilip devinimsiz kalınca, Tek Göz ağır ağır dişi kurdun yanına gitti. Duruşunda hem bir gurur hem de bir çekingenlik vardı. Açıkçası terslenmeyi bekliyordu, ama dişi kurt ona öfkeyle diş göstermeyince afalladı. Dişi onu ilk kez böyle yumuşak karşılıyordu. Dahası, dişi kurt yaşlı erkekle burun sürtüştürdüğü gibi, onun çevresinde kurt eniği gibi cilveli cilveli hoplayıp zıplamaya kadar vardırdı işi. Erkeğe gelince, yaşına başına bakmadan o da bir enik gibi oyuncu kesildi, hatta şapşallıkta bir eniği bile geride bıraktı.

Rakipler de, karların üzerine kanla yazılan aşk öyküsü de çoktan unutulup gitmişti. Yalnız bir kerecik Tek Göz'ün aklına geldi rakipleri; bir ara, ağrıyan yaralarını yalamak için durduğunda hatırladı. Hatırlar hatırlamaz da dudakları hırlamaya hazırlanarak yukarı doğru çekildi, yeleleri kabardı, hatta sağlam bir zemin bulmak için karları çırpınmalı bir devinimle pençelerken, atlamaya hazırlanırcasına art ayakları üzerine hafifçe çöktü bile. Ne var ki, ağaçların arasında oynadıkları kovalamacayı kaldığı yerden sürdürmek üzere kaçan dişi kurdun ardına tekrar düşer düşmez, hepsini unutuverdi.

Ondan sonra da ayrılmaz iki dost gibi hep yan yana koştular. Günler geçiyor, onlarsa birbirlerinden hiç ayrılmadan birlikte avlanıyor, birlikte öldürüyor, birlikte yiyorlardı. Bir zaman sonra dişi kurt huzursuzlanmaya başladı. Hep bir şey arıyor, bir türlü aradığını bulamıyordu sanki. Devrilmiş ağaçların altındaki kovuklar nedense ilgisini çekiyor, kayalar arasındaki karla dolu yarıkları, çıkıntılı yarların üstündeki mağaraları koklayarak, yoklayarak, uzun uzun inceleyerek zaman geçiriyordu. Tek Göz'ün ilgilendiği bile yoktu, ama yine de dişi kurdu bu araştırmalarında uslu uslu izliyor ve bazı yerlerde dişisi fazlaca oyalanacak olursa, yere yatıp yola çıkmaya hazır olana kadar onu bekliyordu.

Aynı yerde fazla kalmayan iki kurt bütün bölgeyi geçerek tekrar Mackenzie Irmağına ulaştıktan sonra, ırmağın akış yönünde ağır ağır ilerlemeye başladılar; arada sırada, o da sırf ırmağa ka-

rışan küçük dere boylarında avlanmak için ırmaktan ayrılıyor, sonra yine hemen ırmak boyuna dönüyorlardı. Arada sırada, genellikle çift gezen başka kurtlara da rastladıkları oluyordu, ama bu karşılaşmadan her iki taraf da hiç hoşnut olmadıkları, birbirlerine dostluk göstermedikleri gibi, yeniden sürü oluşturma isteği de göstermiyorlardı. Pek çok sefer de tek gezen kurtlara rastladılar. Bunlar hep erkek oluyor ve Tek Göz'le eşine katılmak için can atıyorlardı. Tek Göz buna kızıyordu tabii; eşiyle birlikte, omuz omuza yelelerini kabartıp da dişlerini gösterince, bekâr kurdun hevesi kursağında kalıyor, kuyruğunu bacaklarının arasına kıstırıp yeniden yalnız başına sürdürüyordu yolculuğunu.

Ayışığının aydınlattığı bir gece, Tek Göz sessiz ormanın içinde koşarken aniden durdu. Burnunu yukarı kaldırdı, kuyruğu dikildi, havayı koklayan burun delikleri iri iri açıldı. Tıpkı bir köpek gibi tek ayağını yukarı kaldırmıştı. İyice emin olmadığından, havanın kendisine taşıdığı haberin niteliğini anlayabilmek için koklamayı sürdürdü. Eşinin ise havayı şöylece bir sefer koklaması yetmişti ona; hemen, Tek Göz'e güven verecek bir hava içinde tırıs tırıs yoluna devam etti. Tek Göz onun ardı sırada gidiyordu ama hâlâ ikircikliydi, o yüzden de kokunun getirdiği haberi adamakıllı incelemek için arada sırada durmaktan kendini alamıyordu.

Dişi kurt ağaçların arasındaki geniş bir alanın kıyısına ihtiyatla sokuldu. Bir süre tek başına dikildi orada. Ardından, bütün duyuları tetikte, kıllarının dibine kadar safi kuşku kesilmiş olarak Tek Göz sürüne sürüne yaklaştı. Yan yana durup bakmaya, dinlemeye, koklamaya devam ettiler.

Hırlaşıp dalaşan köpeklerin gürültüsü, insanların gırtlaklarından kopan çığrışmalar, öfkeli kadınların keskin çığlıkları ve bir ara, bir çocuğun tiz sesli ağlaması çalındı kulaklarına. Kocaman kocaman deriden yapılmış barınaklarla, arada bir geçen insan gölgelerinin ardında bir an için gözden kaybolan ateşin alevleri ve bir de dingin havaya usul usul yükselen dumandan başka bir şey görünmüyordu pek. Ne var ki, dişinin burun deliklerine,

bir Kızılderili obasının öyküsünü anlatan binlerce koku geliyordu; Tek Göz'ün bu öykünün ne olduğunu çıkarması olanaksızdı gerçi, oysa dişi kurt bunu en ince ayrıntısına kadar biliyordu.

Tuhaf bir heyecanlanma belirtisi gösteren dişi kurt gittikçe artan bir keyifle havayı kokluyor da kokluyordu. Ama Tek Göz ikircikliydi. Korktuğunu belli ederek çekilip gitmeye hazırlandı. Dişisi dönüp burnuyla onun boynuna güven verici bir biçimde dokunduktan sonra yeniden obayı gözlemeye koyuldu. Yüzüne yine özlem dolu bir anlatım gelmişti, ama bu seferki açlıktan doğma özlem değildi. Gidip obaya katılmak, ateşin başına sokulmak, köpeklerle dalaşmak, tekmelerinden sakınarak insanların ayakları arasında dolaşmak için içinden taşan bir istekle ürperiyordu.

Tek Göz yanıbaşında sabırsızlanmaktaydı; o anda epeydir duyduğu huzursuzluk yeniden üzerine geldi dişinin ve yine o anda, uzun süreden beri aradığı şeyi bulma isteği ağır bastı. Geri dönüp tırıs tırıs ormana doğru gitmeye başladı; içi rahat eden Tek Göz dişisinin azıcık önünde, o da koşar adım giderek, ikisi birlikte biraz sonra ağaçlardan sığınaklarına kavuştular.

Ay ışığı altında birer gölge gibi sessizce yan yana kayıp giderlerken, insan ayaklarıyla açılmış bir patikaya rastladılar. İkisinin de burnu aynı anda yere, karların üstündeki ayak izlerine doğru eğildi. Bu ayak izleri çok tazeydi. Tek Göz önde sakınarak, eşi de onun hemen gerisinde koşuyorlardı. Kocaman pençelerinin geniş tabanları karın üzerine kadife yumuşaklığıyla basıyordu. Tek Göz karların ortasında bir şeyin belli belirsiz kımıldadığını fark etti. Demin geniş adımlarla kayarcasına ilerlerken de aslında göründüğünden çok hızlı gidiyordu hayvan, ama şimdiki koşunun yanında o solda sıfır kalırdı. Gördüğü beyaz leke tam önünde hoplayıp zıplıyordu.

İki yanında ladin fidanlarının sıralandığı dar bir yol üzerinde koşuyorlardı. Bu yolun iki yandaki ağaçların arasından görülen ağzı ileride ay ışığının aydınlattığı bir kayrana açılıyordu. İlerisinde pır pır eden beyaz lekeye hızla yaklaşmaktaydı Tek Göz. Her

atılışta biraz daha yaklaşıyordu. İşte yetişmişti. Bir adım sonra dişlerini geçirecekti bu nesneye. Ne var ki o son adımı atamadı. O beyaz leke Tek Göz'ün hemen başının üstünde havalanıverdi ve artık beyaz bir tavşan olduğu anlaşılan hayvan, Tek Göz'ün tepesinde havada inip kalkarak, sağa sola gidip gelerek akıl almaz bir dans gösterisine girişti ve bir türlü yere inmek bilmedi.

Tek Göz korku içinde bir homurtu koyvererek gerisin geri sıçradı, sonra yavaş yavaş yere yatarak, akıl erdiremediği bu nesneye gözdağı verircesine hırlamaya başladı. Oysa dişi kurt hiç istifini bozmadan Tek Göz'ün yanından geçti. Zıplamaya hazırlanmak için bir an duraladıktan sonra, havada sallanan tavşana doğru sıçradı. Dişi kurt oldukça yükseğe sıçramıştı, ama yine de havadaki avına yetişemediğinden, dişleri metalik bir şaklamayla boşluğa kapandı. Bir daha sıçradı, bir daha sıçradı.

Tek Göz üstündeki gerginliği atmış, oturduğu yerden dişisini seyrediyordu. Dişisinin art arda uğradığı başarısızlıktan canı sıkılan hayvan oturduğu yerden kalktı, var gücüyle havaya sıçradı. Dişlerinin arasına sıkıştırdığı tavşanla birlikte yere indi. Ne var ki, aynı anda da, hemen yanıbaşında duyduğu kuşkulu bir çatırtının ardından, ince bir ladin fidanının kendisine vurmak üzere başının üstüne doğru eğildiğini gördü. Dişlerinin arasındaki avını bırakarak, tepesine inmekte olan bu tuhaf değnekten kurtulmak için hemen geriye kaçtı, korku ve öfkeden her bir tüyü tek tek kabarırken, yukarıya çekilen dudaklarının arasından korkunç bir hırlama koyverdi. Hemen hemen aynı anda, ince ladin fidanı havaya kalkıverdi ve tavşan yeniden dansa başladı.

Dişi kurt kızmıştı; ceza olarak dişlerini erkeğinin omuzuna geçiriverdi. Eşinin bu beklenmedik öfke ve saldırısının nedenine akıl sır erdiremeyen Tek Göz, şaşkınlık ve dehşet içinde geri kaçarken, bir diş atarak eşinin yanağını boydan boya yırtmaktan da geri kalmadı. Erkeğinden hiç alışık olmadığı böyle sert bir karşılık görünce fena halde sinirlenen dişi hırlayarak Tek Göz'ün üstüne saldırdı. O zaman yaptığı hatayı anlayan Tek Göz, eşini ya-

tıştırmak için sırnaşmaya başladı; ne var ki dişi kurt hiç durmadan erkeğini arka arkaya dalamayı sürdürüyordu. Sonunda Tek Göz yatıştırma girişimlerini bıraktı, dişinin acımasız dişlerine hep omzunu vererek, onun çevresinde daireler çizmeye başladı.

Bu arada tavşan tepelerinde dansını sürdürüyordu. Dişi kurt karların üstüne oturdu. Bu kez dişisinden duyduğu korku ladin fidanından duyduğu korkuya baskın gelen yaşlı Tek Göz de tavşana doğru bir daha sıçradı. Dişlerinin arasında tavşanla yere inerken, gözünü de ladin fidanından ayırmamıştı. Tepesine doğru korkutucu biçimde eğilen değneğin altında, bütün tüyleri kabarmış olarak büzüldü, ama dişlerinin arasında sıkı sıkı tuttuğu tavşanı da bırakmadı, kafasına da vuran olmadı. Fidan başının üstüne doğru eğilmiş duruyordu. Tek Göz kımıldayınca fidan da kımıldıyor, o zaman tek göz sımsıkı kapalı çenesini açmadan homurdanıyordu; o kımıldamadan durunca, fidan da kımıldamadığından, Tek Göz kımıldamadan durmanın daha güvenli olduğu sonucuna vardı. Öte yandan, ağzındaki tavşanın ılık kanı da iştahını fena halde kabartmıştı.

Tek Göz'ü bu ikircikli durumdan kurtaran eşi oldu. Tavşanı erkeğinin ağzından alan dişi, tepesinde ürkütücü bir biçimde sallanan, titreyen fidanın altında sakin sakin tavşanın başını koparır koparmaz, fidan şimşek gibi havalandı ve büyüyebilmesi için doğanın kendisine verdiği dik durumu alarak öylece kaldı, bir daha da başlarına bela kesilmedi. Onun üzerine dişi kurtla Tek Göz, gizemli fidanın kendileri için yakalamış olduğu tavşanı aralarına alarak afiyetle yediler.

Daha bunun gibi bir sürü patikalar, fidanlarla çevrili yollar, fidanlardan sarkan tavşanlar vardı. Bunların hepsini bir bir dolaştılar, bu sırada da hep dişi kurt önderlik etti, Tek Göz ise onu dikkatle izleyerek tavşan tuzaklarını yağmalamanın yolunu yordamını öğrendi; ileriki günlerde çok işine yarayacak bir bilgi edinmiş oldu.

İKİNCİ BÖLÜM

İN

DİŞİ kurtla Tek Göz iki gün boyunca Kızılderili obasının çevresinden ayrılmadı. Tehlike sezinleyen Tek Göz hep kaygılıydı, gelgelelim obanın çekiciliğine kendini kaptıran dişisi bir türlü orayı bırakmak istemiyordu. Ne var ki, bir sabah çok yakınlardan atılan bir silahın gümlemesiyle birlikte, Tek Göz'ün başının üç beş santim yakınından geçen bir kurşun hemen yanıbaşındaki ağacın gövdesine saplanınca, bir an bile duraksamadan hızlı bir koşu tutturarak, o tehlikeli yerden kilometrelerce uzaklaştılar.

Çok da fazla uzaklaşmadılar, sadece iki günlük bir yol kadar. Dişi kurdun aradığını bulma isteği artık karşı konulmaz bir kerteye varmıştı. Hayvan gitgide kilo alıyor, artık hızlı da koşamıyordu. Bir seferinde, normal olarak kolaylıkla enseleyebileceği bir tavşanı izlerken, kovalamaktan vazgeçip dinlenmek için yere yattı. Tek Göz hemen onun yanına geldi, ama burnuyla dişisinin boynuna usulcacık dokunmaya kalkınca, dişi öylesine büyük bir hızla ve öylesine şiddetli bir diş attı ki, neye uğradığını şaşıran Tek Göz sırt üstü yuvarlanarak, eşinin dişlerinden korunmak için gülünç bir biçimde çabalamaya başladı. Dişi kurt artık eskisinden çok daha çabuk öfkelenir olmuştu, ama buna karşılık Tek Göz'ün üzerine de daha sabırlı, daha uysal bir hal gelmişti.

Dişi kurt sonunda aradığı şeyi buldu. Yazın şırıl şırıl akarak Mackenzie Irmağına dökülen, ama o sırada kayalık yatağının en dibinden yüzeyine kadar donmuş, ta kaynağından ırmağa açılan

ağzına dek bembeyaz, yekpare buz kesmiş ölü bir derenin gözesine beş altı kilometre uzaktaydı bulduğu yer. Tek Göz oldukça ileride, dişi kurt da onun ardı sıra ağır ağır giderken, derenin killi yamacının yükselerek set oluşturduğu noktaya rastladı dişi. Yana saparak tırıs tırıs oraya doğru gitti. Bahar taşkınları kıyıyı oya oya dar bir çatlağı genişleterek küçük mağara haline getirmişti.

Dişi kurt mağaranın ağzında durdu ve yükselen duvarı dikkatle inceledi. Sonra mağara ağzının iki yanı boyunca, setin yumuşak taban toprağından birdenbire yükseldiği noktaya kadar koşar adım gidip geldi. Tekrar mağaraya dönerek dar ağzından içeri süzüldü. Bir metre kadar sürünerek ilerlemek zorunda kaldı, sonra mağaranın duvarları genişleyip yükseldi, çapı iki metreyi geçmeyen ufak, yuvarlak bir odaya dönüştü. Tavan, dişi kurdun başını ancak kurtarıyordu. Mağaranın içi kuru ve sıcaktı. Geri dönüp oraya gelen Tek Göz mağaranın ağzında sabırla beklerken, dişi kurt mağarayı uzun uzun, inceden inceye gözden geçirdi. Burnunu yere, bir araya topladığı dört ayağının dibindeki bir noktaya doğru eğerek, bu noktanın çevresinde üç beş sefer döndü; sonra, nerdeyse bir iniltiyi andıran yorgun bir soluk koyvererek gövdesini kıvırdı, bacaklarını gevşetti ve başı mağaranın ağzına dönük olarak oracığa çöktü. Kulaklarını ilgiyle diken Tek Göz ona gülüyor ve dişi kurt, mağaranın ağzındaki beyaz ışığın önünde izdüşüm veren Tek Göz'ün fırça gibi kuyruğunu uslu uslu salladığını görüyordu. Bir an için rahatlamışçasına kulaklarını yatırarak sivri uçlarını indiren dişi kurt, aynı zamanda ağzını açıp dilini gevşek gevşek sarkıttı ve böylelikle hoşnutluğunu, içinin rahatladığını belli etmiş oldu.

Tek Göz'ün karnı acıkmıştı. Mağaranın girişinde yatmış uyuyordu, ama huzursuz bir uykuydu bu. İkide bir uyanıyor, Nisan güneşinin bembeyaz karlar üzerinde şavkıdığı dışarıdaki parlak dünyaya doğru kulaklarını dikiyordu. Uyuklarken, arada bir kulaklarına gizli bir akarsuyun belli belirsiz şırıltısı çalınıyor, başını kaldırıp dikkatle dinliyordu. Güneş Kuzey yarıküreye geri gel-

mişti ve Kuzeyin uyanmakta olan doğası onu çağırıyordu. Yaşam kımıl kımıldı. İlkbaharın kokusu, karların altında büyümekte olan yaşamın kokusu, ağaçlara yürüyen özsuyun kokusu, buzdan kabuklarını çatlatan tomurcukların kokusu dolduruyordu havayı.

Tek Göz arada sırada hevesle, umutla dişisine bakıyordu, ama ötekinin kalkmaya hiç niyeti yoktu. Başını dışarıya doğru çeviren Tek Göz'ün görüş alanı içinden yarım düzine sığırcık pırr diye geçti gitti. Tek Göz şöyle bir doğrulur gibi oldu, sonra dönüp dişisine baktı ve tekrar yatarak uyuklamaya başladı. İncecik bir vızıltı tebelleş olmuş, bir türlü çekilip gitmek bilmiyordu. Bir iki kez mahmur mahmur pençesiyle burnunu ovaladı. Sonra uykusu dağıldı. Tam burnunun ucunda bir sivrisinek vızıldayıp duruyordu. Bütün kışı kuru bir kütüğün içinde donmuş olarak geçirdikten sonra, ısıtan güneşin buzlarını çözmesiyle yeniden yaşama dönen yapayalnız, erişkin bir sivrisinekti bu. Tek Göz dünyanın çağrısına daha fazla karşı koyamadı. Üstelik karnı da çok acıkmıştı.

Sürüne sürüne dişisinin yanına gitti, kalkması için onu kandırmaya çalıştı. Ama dişi kurt sadece hırlamakla yetinince, Tek Göz de bir başına dışarıya, parlak gün ışığına çıktı; ayakları altındaki karların yumuşadığını, yürümenin zorlaştığını fark etti. Dere yatağından kıyıya doğru tırmandı; orada ağaçların gölgesinde kalan karlar billursu yapısını ve sertliğini koruyordu henüz. Tek Göz gittikten sekiz saat sonra, eskisinden de aç bir halde geri geldi. Av bulmuş, ama yakalayamamıştı. Kendi ayakları karın yüzeyini kaplayan incecik buzdan kabuğu delip derine gömülürken, beyaz kar tavşanları hafif gövdeleriyle bu ince kabuğun üzerinde her zamanki çeviklikleriyle, rahatlıkla koşabiliyorlardı.

Mağaranın ağzında ani bir kuşkuyla irkilerek duraladı. İçeriden incecik birtakım yabancı sesler geliyordu. Dişisinin çıkardığı sesler değildi bunlar, ayrıca kendisine uzaktan uzağa bildik bir şeyler de anımsatıyor gibiydi. Karınüstü sürünerek sakına sakına girdi mağaradan içeri, ama girer girmez de dişi kurdun hırlama-

sıyla karşılandı. Bu hırlama onu zerrece korkutmadıysa da boyun eğerek uzaklığını korudu; yalnız, öteki sesler incecik, mini mini kısık viyaklamalar yine de merakını kurcalıyordu.

Dişinin sinirli uyarıları yüzünden dışarı çıkıp mağaranın ağzında yattı. Sabah olup da mağaranın içini loş bir ışık kaplayınca, kendisine uzaktan uzağa bildik gelen o seslerin kaynağını anlamak üzere tekrar içeri girdi Tek Göz. Dişisinin hırlamasında değişik bir ton vardı bu kez. Bu seferki hırlamada kıskançlık havası olduğundan, Tek Göz yaklaşmayı hiç göze alamadı. Bununla birlikte, dişinin bacaklarının arasında, bütün karnı boyunca sıralanmış ve karnına yumulmuş, gözlerini ışığa açamayan ve incecik sesleriyle viyaklayan mini mini, çelimsiz, güçsüz beş tane canlının kımıldamakta olduğunu seçebildi. Tek Göz çok şaşırdı. Uzun ve başarılarla dolu yaşamı boyunca bu iş ilk kez oluyor değildi, pek çok kez olmuştu aynı şey, ama her seferinde de ilk kez başına geliyormuş gibi şaşkına çevirmişti Tek Göz'ü.

Dişisi onu kaygıyla gözlüyor, arada sırada hafif homurtular çıkarıyor, Tek Göz fazlaca yaklaşır gibi olunca bu homurtular keskin birer hırlamaya dönüşüyordu. Dişi kurdun belleğinde olanlarla ilgili hiçbir deneyimin anısı yoktu; buna karşılık, bütün ana kurtların deneyimini oluşturan içgüdüsünün derinliklerinde, yeni doğmuş yavrularını yiyen babalara ilişkin bir anı pusuya yatmıştı. Bu anı, dişinin içine kök salan ve Tek Göz'ün öz eniklerini daha yakından incelemesine engel olan güçlü bir korku biçiminde gösteriyordu kendini.

Ancak tehlike mehlike yoktu. Tek Göz de kendisine atalarından geçen içgüdüden başka bir şey olmayan dürtünün etkisini duyuyordu, o kadar. Ne bu dürtünün nedenini merak ediyor, ne de ilgileniyordu. O dürtü vardı işte, benliğinin dokusunda vardı; dolayısıyla Tek Göz'ün bu dürtüye boyun eğip, sırtını yeni doğmuş yavrularına dönerek kös kös dışarıya çıkmasından ve yaşamlarını sağladıkları av eti peşine düşmesinden daha doğal bir şey olamazdı.

İnden sekiz on kilometre kadar aşağıda dere çatal yapıyor, çatallar dağların arasında dik açıyla birbirinden ayrılıyordu. Burada çatalın soluna sapan Tek Göz taze izlere rastladı. Koklayıp da izlerin çok yeni olduğunu anlayınca eğilerek izlerin kaybolduğu doğrultuya baktı. Hemen ardından da aklını başına devşirerek gerisin geri döndü, çatağın sağına saptı. O izler kendi ayak izlerinden çok daha büyüktü ve Tek Göz, bu izlerin ulaştığı yerden kendisine pek de hayır gelmeyeceğini biliyordu.

Sağdaki çatala girince, keskin kulakları beş altı yüz metre uzaktan keskin diş gıcırtılarını aldı. Bu sese doğru sinsi sinsi yaklaşarak, bunun iki ayağının üzerine dikilmiş, dayandığı ağacın kabuğunu kemirmekte olan bir oklu kirpi olduğunu gördü. Tek Göz dikkatle yaklaştı ama hiç umudu yoktu. Bunlara daha önce hiç bu kadar kuzeyde rastlamamıştı gerçi, ama yine bu türün ne mal olduğunu iyi biliyordu; uzun yaşam boyu içinde o güne dek bir kez bile oklu kirpi etini tadamamıştı. Öte yandan, şans diye, fırsat diye bir şeyin de varolduğunun bilincinde olan hayvan yine de oklu kirpiye sokulmayı sürdürdü. Neler olacağı hiç bilinmezdi, zira işin içinde canlı yaratıklar olunca olaylar en umulmadık biçimde sonuçlanabilirdi her zaman.

Oklu kirpi hemen dertop olarak herhangi bir saldırıya karşı sipsivri oklarını dikleştirdi. Tek Göz gençliğinde, gözüne ilişen böyle bir oklu kirpiyi kımıltısız bir dikenli top sanarak koklamak için fazlaca sokulunca, kirpinin kuyruğu tokat gibi suratına çarpıvermişti. Burnuna saplanan oklardan biri haftalarca orada kalmış, fena halde canını yakan oku çıkarana kadar akla karayı seçmişti. Tek Göz bu sefer, kirpinin kuyruğuyla ulaşamayacağı otuz kırk santim kadar açığında, yüzükoyun rahat rahat yere yattı ve hiç sesini çıkarmadan bekledi. Bilinmez ki. Her şey olabilir bu dünyada. Bakarsın kirpi tekrar açılır, korunmasız yumuşak karnına öldürücü bir pençe atma fırsatı doğabilirdi.

Ama yarım saat sonra ayağa kalktı, kımıltısız topa öfkeyle homurdandı ve tırıs tırıs yola koyuldu. Geçmiş günlerde de kaç

kez kirpilerin açılması için böyle boşuna beklediği olmuştu; o yüzden burada zaman yitirmek istemiyordu. Sağdaki çatalın üst başına doğru yola devam etti. Gün ilerliyordu ve Tek Göz hâlâ bir av yakalayamamıştı.

İçinde uyanan babalık içgüdüsü onu fena halde zorluyordu. Av eti bulmak zorundaydı. Öğleden sonra şans eseri bir kar tavuğuyla burun buruna geldi. Tek Göz sık bir çalılığın içinden çıkarken budala hayvanı tam suratının önünde gördü. Tek Göz'ün burnunun otuz santim ötesinde, bir kütüğün üstünde tünüyordu. İkisi de birbirini aynı anda gördü. Kar tavuğu irkilerek şöyle bir doğrulmaya yeltendi, ama Tek Göz bir pençe vuruşuyla onu yere devirdikten sonra hemen üzerine saldırdı, ayağa kalkmak için karların arasında debelenen kuşu dişlerinin arasına alıverdi. Dişleri yumuşacık eti ezip narin kemikleri çıtır çıtır kırarken, doğal bir biçimde hemen yemeğe koyuldu kuşu. Sonra birden aklına geldi, gerisin geri dönerek, dişlerinin arasında taşıdığı kuşla ininin yolunu tuttu.

Çatalın başını yukarı doğru bir buçuk kilometre kadar geçtikten sonra, her zamanki sakınganlığıyla, aynı zamanda yolu üzerinde gözüne çarpan her şeyi dikkatle kollayarak bir gölge gibi kayarcasına giderken, sabah erken saatlerde büyük ve daha çok taze olan ayak izleriyle karşılaştı. İzler de onun gittiği doğrultuda uzaklaştığından, Tek Göz bu izleri sürmeye başladı; izlerin sahibiyle derenin herhangi bir dönemecinde karşılaşmaya her an için hazırlıklıydı.

Derenin oldukça büyük bir dönemecinde, büyük bir kayanın ardından başını usulcacık uzatır uzatmaz keskin gözlerinin gördüğü şey, Tek Göz'ün hemen yüzükoyun yere yapışmasına neden oldu. Bu, o büyük izlerin sahibi, çok iri bir dişi vaşaktı. Tıpkı kendisinin de o gün yaptığı gibi, vaşak da dertop olmuş bir oklu kirpinin önünde yere uzanmış bekliyordu. O ana kadar zaten bir gölge gibi devinen Tek Göz, şimdi âdeta o gölgenin hayaleti oldu, çıt bile çıkarmadan usul usul bir daire çizerek, kımıldamadan ve ses çıkarmadan duran iki hayvanın tam rüzgâraltı yanına dolandı.

Kar tavuğunu yanıbaşına bırakıp karların üzerine uzandı ve bodur bir ladinin arkasından, gözlerinin önünde oynanmakta olan yaşam oyununu dikizlemeye başladı. Bekleyen vaşak da, bekleyen oklu kirpi de yaşamak istiyordu, gelgelelim oyunun kuralı öyle bir acayipti ki, birinin yaşaması öbürünü yiyip yutmasına, öbürünün yaşaması da yenilip yutulmamasına bağlıydı. Koca kurt Tek Göz de yattığı yerden, kendisi için de yaşam demek olan av etinden şans eseri bir pay kapma umuduyla bekleyerek bu oyuna katılmış oluyordu.

Yarım saat geçti, bir saat geçti, hiçbir değişiklik olmadı. Dertop olmuş oklu kirpi taş gibi kımıldamadan duruyordu; vaşak put kesilmişti; koca Tek Göz'ün gözleri aynı noktaya çakılı kalmıştı. Bütün bu kıpırtısızlık içinde her üç hayvan da yaşam kaygısıyla tambura teli gibi gergindi ve acı veren bir gerginlikti bu; ve yine hayvanların üçü de, şu taşlaşmış hallerinden daha diri hissetmemişlerdir kendilerini herhalde.

Tek Göz hafifçe kımıldanarak burnunu azıcık daha ileri uzattı, dikkatini arttırdı. Bir şeyler oluyordu. Oklu kirpi en sonunda düşmanının çekilip gittiğine karar vermiş olmalıydı. Zırhtan top yavaş yavaş açılıyordu. En ufak bir korku ya da kaygıyla titreşmeksizin, ağır ağır açılan dikenli gövde boylu boyunca uzandı. Gözlerinin önüne serilen bu ziyafet karşısında Tek Göz'ün elinde olmaksızın ağzı sulandı, salyaları aktı.

Oklu kirpi henüz tam olarak açılmadan düşmanının farkına vardı. O anda da vaşak darbeyi indirdi. Vuruşu şimşek hızıyla olmuştu. Kartal tırnakları gibi kıvrık tırnaklarını alabildiğine açarak, kaskatı pençesini kirpinin yumuşak karnının altına sokup yırta yırta hızla geri çekmişti. Kirpi eğer tam anlamıyla açılarak dümdüz olsaydı, ya da düşmanının darbesini saniyenin kesri kadar bir süre daha geç görmüş olsaydı, vaşağın pençesi de sapasağlam çıkacaktı bu işten; ne var ki, hayvan pençesini tam geri çekerken, kirpi kuyruğunun bir yan vuruşuyla oklarını pençeye geçirivermişti.

Her şey bir anda olup bitivermişti; darbe, karşı darbe, kirpinin ölüm acısıyla ciyaklaması, koca kedinin can acısı ve şaşkınlıktan kopardığı yaygara. Tek Göz heyecanla yerinden doğruldu, kulakları dikildi, kuyruğu hızlı hızlı sallanmaya başladı. Huysuz vaşak şimdi iyiden iyiye çılgına dönmüştü. Canını yakan nesnenin üzerine bütün yırtıcılığıyla atıldı. Ne var ki ciyaklayan, homurdanan kirpi, deşilmiş karnıyla ıkına sıkına bir yandan tekrar dertop olarak kendini korumaya çalışırken, bir kuyruk daha vurmaktan geri kalmadı ve kocaman kedi can acısıyla, şaşkınlıkla bir yaygara daha kopardı. Sonra, saplanan oklarla kocaman bir iğne yastığına dönen burnunu sarsarak aksıra tıksıra geri çekildi. Hayvan burnunu pençelerinin arasına alarak ateş gibi yakan okları çıkarmaya çalışıyor, burnunu karlara gömüyor, çalılara, dallara sürtüyor, bu arada da acıdan ve korkudan çılgına dönmüş bir halde öne arkaya, sağa sola atılıyor, havalara sıçrıyordu.

Hiç durmadan aksırıyor, kuyruğu ise kamçı gibi havayı dövüyordu. Hoplayıp zıplamayı bırakan vaşak, bir dakika kadar hiç kıpırdamadan durdu. Tek Göz ise kımıldamadan gözlüyordu. Ürpermekten kendini alamayan kurdun sırt tüyleri elinde olmaksızın hafifçe kabarmıştı. Tam o sırada vaşak birdenbire havaya sıçradı, korkunç bir yaygara kopardı. Sonra yola doğru atılıp, her adımda bir yaygara koparak sıçraya sıçraya hızla uzaklaştı.

Vaşağın yaygarası ancak iyice uzaklaşıp artık duyulmaz olunca Tek Göz bulunduğu yerden çıkmayı göze alabildi. Karların üstü sanki baştan başa, yumuşak tabanlarına batmaya hazır dimdik kirpi oklarıyla doluymuş gibi, âdeta yere basmaya korkarcasına, büyük bir dikkatle ilerledi. Oklu kirpi onun yaklaştığını görünce dehşetli bir çığlık atarak dişlerini gösterdi. Yine dertop oldu kirpi, ama bu sefer eskisi kadar katı bir top oluşturamamıştı; kasları yırtıldığından sımsıkı kapanamıyordu. Hayvanın gövdesi nerdeyse ikiye biçilmiş, şakır şakır kanıyordu.

Tek Göz kanları emen karları ağzına aldı, çiğneyip tadına bakarak yuttu. Kanın tadı bir iştah açıcı gibi Tek Göz'ün açlığını

dayanılmaz hale getirdi; ama o, sakınmayı elden bırakmayacak kadar uzun bir yaşam deneyimine sahipti. Beklemeye koyuldu. Oklu kirpi dişlerini gıcırdatarak iniltiler, homurtular, arada bir de keskin ciyaklamalar koyverirken, Tek Göz yattığı yerde bekliyordu. Çok geçmeden Tek Göz, kirpinin oklarının yatışmakta olduğunu ve yaralı hayvanın tüm gövdesini bir titreme aldığını gördü. Titreme aniden kesiliverdi, hayvan, dişlerini son bir kez meydan okurcasına gösterdi. Sonra bütün okları gevşeyerek sarktı ve gövdesi artık kıpırdamaz oldu.

Tek Göz pençesini sinirli sinirli bir uzatıp bir geri çekerek, oklu kirpiyi boylu boyunca uzattı ve sırt üstü çevirdi. Kirpide en ufak bir kımıltı bile olmadı. Öldüğü kesindi. Kirpiyi bir süre dikkatle süzdü, sonra sakına sakına dişlerinin arasına aldı ve bu dikenli yığına basmamak için başını hep yanda tutarak, ölü hayvanı yarı taşıyıp yarı sürükleyerek dere boyundan aşağı yola düzüldü. Aklına bir şey gelince yükünü yere atarak, tırıs tırıs kar tavuğunu bıraktığı yere döndü. Bir an bile duraksamadı. Ne yapması gerektiğini çok iyi bildiğinden, kar tavuğunu çarçabuk yiyip bitirdi, sonra tekrar geri dönüp bıraktığı yükü aldı.

O günkü avdan eline geçen ödülü sürükleye sürükleye mağaradan içeri sokunca, dişi kurt ölü kirpiyi önce bir inceledi, sonra burnunu erkeğine doğru çevirerek onun boynunu usulca yaladı. Ama bir an sonra da, her zamankinden daha yumuşak ve gözdağı vermekten çok yalvaran bir tonda hırlayarak, eniklere yaklaşmaması için Tek Göz'ü uyarmaya başladı. Babanın yavrularını yiyeceğine ilişkin içgüdüsel korkusu yavaş yavaş azalıyordu. Çünkü Tek Göz tam bir baba kurda yaraşır biçimde davranıyor, onun dünyaya getirdiği mini mini canlıları gövdeye indirmek gibi kötü bir isteğe asla kapılmıyordu.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BOZ ENİK

DERKEK enik ne erkek kardeşlerine ne de kız kardeşlerine benziyordu. Öbür kardeşlerin anaları dişi kurttan aldıkları kızılımsı ton daha şimdiden tüylerinde kendini gösterirken, içlerinde bir tek o, özellikle de renk konusunda babasına çekmişti. Bu kuşaktan yavrular içinde boz enik olarak bir o vardı. Tıpa tıp kurt soyuna çekmişti aslında, hık demiş koca Tek Göz'ün burnundan düşmüştü; iki gözlü oluşu dışında, fiziksel bakımdan her yanıyla tıpkı babasına benziyordu.

Bu boz enik gözleri daha yeni yeni açıldığı halde her şeyi çok net görebiliyordu. Gözleri henüz kapalıyken de, her şeyi yokluyor, tadıyor, kokluyordu zaten. İkisi erkek, ikisi dişi dört kardeşinin dördünü de çoktandır adamakıllı tanımıştı. O sarsak haliyle çoktandır kardeşleriyle oyunlar oynamaya, fazlaca kızışınca da titrek gırtlağından çıkardığı hışırtılı (homurtunun öncüsü olan) seslerle yaygara koparmaya başlamıştı bile. Gözleri açılmadan çok önce dokunma, tat alma ve koklama yoluyla -sıcaklık, sıvı besin ve sevecenlik kaynağı olan- anasını tanımıştı. Usul usul bütün gövdesi üzerinde okşarcasına dolaşarak onu yatıştıran ve onu kendine doğru çekerek uyumaya zorlayan sevecen bir dili vardı anasının.

Boz eniğin yaşamındaki ilk ayının büyük bölümü böyle uykuyla geçmişti; ama o artık net bir biçimde görebiliyor, daha uzun süre uyanık kalabiliyor, çevresindeki dünyayı daha yakından öğrenmeye başlıyordu. Yaşadığı yer loştu; ama o başka bir

yer bilmediğinden bunun farkında değildi. Çok az ışık vardı, ama onun gözleri şimdiye dek başka bir ışığa karşı uyum sağlamak zorunda kalmamıştı. Dünyası küçücüktü. Bu dünyanın sınırlarını inin duvarları oluşturuyordu; ne var ki dışarıdaki geniş dünyanın varlığından haberi bile olmadığı için, o bundan hiç sıkılmıyordu.

Bununla birlikte, içinde yaşadığı dünyanın duvarlarından birinin öbür duvarlardan değişik olduğunu çok erken fark etmişti. Bu, mağaranın ağzı, ışık kaynağıydı. Bu duvarın başka olduğunu, daha henüz kafasının içinde gelişmiş en ufak bir düşünce kırıntısı, bilinçli istemlerin oluştuğunu gösteren en ufak bir belirti yokken bile çoktan öğrenmişti. Daha gözleri açılıp da o değişik duvara bakamadığı günlerde bile, o duvar karşı konulmaz bir biçimde onu kendine çekmekteydi. O duvardan gelen ışık sımsıkı yumulu gözkapaklarına çarpar, gözler ve göz sinirleri canlanır, beyninin içinde ona haz veren kırmızı kıvılcımlı mini mini şimşekler çakardı. Gövdesinde ve gövdesinin dokusunu oluşturan liflerin her birinde yaşayan canı, kendi öz canından ayrı olarak bedeninin tözü olan canı, hep bu ışığı çekerdi ve bu çekiliş, tıpkı bir bitkinin gizemli kimyasal yapısının onu güneşe yöneltmesi gibi, boz eniği o ışığa yönelmeye zorlardı.

Boz enik henüz yaşamının başındayken, henüz bilincinin şafağı sökmemişken bile hep mağaranın ağzına doğru sürünürdü. Öbür kardeşleri de bir tek bu konuda ona benziyordu. Bu evrede, içlerinden hiçbiri mağaranın karanlık köşelerine doğru gitmeye kalkışmamıştı. Tıpkı bitkilerde olduğu gibi, ışık onları kendine doğru çekiyordu; onlara can veren yaşamın kimyasal yapısı, ışığı onların varlığı için gerekli kılmıştı; işte o yüzden de, kuklaları andıran o mini mini bedenleri kimyasal bir yoldan, tıpkı asma fışkınları gibi körü körüne ışığa doğru sürünüyordu. Daha sonraları, benlikleri gelişmeye ve kişisel bilinçleri dürtülerle istekleri algılamaya başladıkça, ışığın çekiciliği de arttı. Hep birden ışığa yönelip emeklemeye başlarlar, ama anaları onları her seferinden geri çevirirdi.

Boz enik, anasının yumuşak, okşayıcı dilinden başka nitelikleri de bulunduğunu işte bu yoldan öğrendi. Işığa doğru ısrarlı emeklemeleri sırasında annesinin onu hızlı bir dürtmeyle cezalandıran bir burnu, daha sonra ise, onu hesaplı vuruşlarla altına alarak yerlerde yuvarlayan bir pençesi bulunduğunu da keşfetti. Can acısını işte böyle öğrendi; dahası, can acısından kaçınmayı da –öncelikle, canının acımasına neden olacak şeyler yapmamayı, daha sonra da, eğer yapmışsa sonucundan kaçarak kurtulmasını da öğrendi. Bunlar, dünya üzerine yaptığı ilk genellemelerin sonucu olan bilinçli eylemlerdi. Daha önceleri ise, tıpkı ışığa doğru otomatik bir biçimde gidişi gibi, canı acıyınca da otomatik bir biçimde irkilerek geri çekilirdi. Sonraları ise, canının acıyacağını BİLEREK geri çekilmeye başladı.

Çok yırtıcıydı bu boz enik. Bütün kardeşleri de öyle. Başka türlü de olamazdı zaten. Bir etobur hayvandı o. Hayvanları avlayıp öldürerek yiyen bir soydan geliyordu. Anası da babası da yalnız etle beslenirdi. Daha dünyaya gelir gelmez emmeye başladığı süt bile doğrudan etten dönüşmüştü; şimdi de henüz bir aylıkken ve gözleri açılalı daha bir hafta olmuşken, kendisi de et yemeye başlıyordu yavaş yavaş; anne kurdun yarı yarıya sindirdikten sonra, artık süt yetiştirmekte zorluk çektiği beş yavrusu yesin diye kustuğu etti bu.

Ama o boz enik, yine de, yabanilikte öbür yavruların hepsini bastırıyordu. Cırtlak sesli hırlaması kardeşlerinden daha yüksek çıkıyordu. Mini mini haline bakmadan bir öfkelendi mi ötekilere dehşet saçıyordu. Kurnazca bir pençe vuruşuyla kardeşlerinden birini yere yuvarlamasını ilk öğrenen de o olmuştu. Eniklerden birinin kulağına yapışıp sımsıkı kenetlenmiş çeneleriyle hırıldaya hırıldaya çekip sürükleyen de yine ilk o olmuştu. Yavrularını mağaranın ağzından uzak tutmaya çalışan analarını bu konuda en çok üzen de yine kuşkusuz oydu.

Mağaranın ağzındaki ışık boz eniği her geçen gün daha fazla büyülüyordu. Mağaranın girişine doğru sık sık birer metrelik serüvenlere çıkıyor, her seferinde de anası tarafından geri çev-

riliyordu. Boz enik oranın mağara girişi olduğunu bilmiyordu. Zaten giriş miriş nedir onu da bilmiyordu daha, bir yerden başka yere açılan geçitler konusunda hiçbir fikri yoktu. Ne bulunduğu yerden başka bir yerin var olduğunu, ne de o yere nasıl ulaşılabileceğini biliyordu. Dolayısıyla mağaranın girişi onun için bir duvardı sadece, ışıktan bir duvar. Mağara dışındaki bir varlık için güneş ne ise, bu duvar da boz enik için aynı şey demekti. Bu duvar onu, tıpkı bir mumun pervaneyi çektiği gibi kendine çekiyordu. Hiç durmadan oraya ulaşmaya çabalıyordu. Bedeninin içinde hızla gelişmekte olan can, hiç durmadan onu ışıktan duvara doğru gitmeye zorluyordu. Bedeninin içindeki can, dışarıya biricik çıkış yolunun –alnına yazılmış yaşam biçimine, dışarıya çıkaracak biricik yolun– orası olduğunu biliyordu. Ne var ki boz eniğin kendisi bunların hiçbirini bilmiyordu. Dışarısı diye bir şey olduğundan habersizdi o.

Bu ışıktan duvar ona biraz tuhaf görünüyordu. Babası (daha şimdiden babasını, kendi yaşadığı dünyada yaşayan, ışığın yakınında uyuyan ve kendilerine et getiren, anası gibi bir başka yaratık olarak bellemişti) her nasılsa, bu uzak duvarın içinden geçerek gözden kayboluyordu. Boz eniğin aklı buna ermiyordu. Gerçi o duvara yaklaşmasına anası hiç izin vermiyordu, ama öbür duvarlara birkaç kez yaklaşmış, her seferinde de narin burnunun ucunda katı bir engelle karşılaşmış, canı yanmıştı. Böyle birkaç serüvenden sonra bir daha da duvarlara yanaşmamıştı. İçtiği sütle yediği yarı sindirilmiş et nasıl sadece anasına özgü bir şeyse, babasının duvarın içinden geçişini de aynı biçimde sırf babasına özgü bir şey olarak hiç düşünmeden kabullenmişti.

Aslında boz eniğin düşündüğü de yoktu zaten, insanların alışık olduğu biçimde düşünmüyordu o. Beyni donuk bir biçimde çalışıyordu. Bununla birlikte, ulaştığı sonuçlar en az insanlarınki kadar kesin ve netti. Olguları, nedenleriyle niçinlerini hiç araştırmaksızın kabullenmek gibi bir yöntem uyguluyordu o. Aslında, böylece, bir sınıflandırma yapmış oluyordu. Bir şeyin NEDEN

olduğu onu hiç ilgilendirmiyordu. NASIL olduğu ona yetiyordu. Böylece, burnunu arkadaki duvara birkaç kez çarptıktan sonra, duvarların içinden geçemeyeceğini kabul etti. Aynı biçimde de babasının duvarlardan geçebileceğini kabullendi. Ne var ki, babasıyla kendisi arasındaki başkalığın nedenini öğrenmek gibi bir istek aklının köşesinden bile geçmedi. Mantık ve fizik yasaları onun akıl yapısının dışındaydı.

Yaban dünyasının pek çok yaratığı gibi, kıtlığın ne olduğunu boz enik de çok erken öğrendi. Bir gün geldi, babasının getirdiği etlerin arkası kesildiği gibi, anasının memeleri de kurudu. Enikler önceleri mızırdanıp ağladılar, daha sonra da zamanlarının çoğunu uyuyarak geçirmeye başladılar. Çok geçmeden de açlık komasına girdiler. Artık mini mini hırlamalar, mini mini çekişmeler, yaygaralar, homurdanma özentileri duyulmaz olmuştu; uzaktaki ışıktan duvara ulaşmak için girişilen serüvenler ise tamamıyla bitmişti. Titrek bir mum alevi gibi canları çekilip sönerken, enikler habire uyuyorlardı.

Tek Göz umutsuzluktan çılgına dönmüştü. Çok uzun yolculuklara çıkıyor, bütün canlılığını, bütün neşesini yitiren inde hemen hemen hiç yatmıyordu. Dişi kurt bile yavrularını bir başlarına bırakarak av eti bulmaya çıkıyordu. Yavruların doğumlarını izleyen ilk günler Tek Göz, Kızılderili obasına birçok sefer gidip tavşan tuzaklarını yağmalamıştı; ne var ki karların erimesi ve ırmak buzlarının çözülmesiyle birlikte Kızılderililer kamp bozarak uzaklara gittiğinden, Tek Göz'ün besin kaynağı da kurumuş oldu.

Boz enik yaşama dönüp de uzaktaki ışıktan duvarla yeniden ilgilenmeye başladığında, dünyasındaki canlıların eksildiğini gördü; kala kala geriye bir tek kız kardeşi kalmış, geri kalan hepsi ölmüştü. Boz enik güçlendikçe bir başına oynamak zorunda olduğunu anladı, zira kız kardeşi artık başını kaldıracak, kımıldayacak durumda bile değildi. Boz eniğin gövdesi şimdi yediği etle tombalaklaşmıştı, ama et, kız kardeşine bir yararı dokunamaya-

cak kadar geç gelmişti. Üstüne deriden torba geçirilmiş incecik bir iskelete dönen kız kardeş sürekli uyuyor, yaşam alevi titreye titreye küçülüyordu; sonunda da söndü.

Derken bir gün geldi, boz enik artık babasının duvardan girip çıktığını ya da mağara girişinin önünde kıvrılıp yattığını da görmez oldu. Bu durum, birincisi kadar şiddetli geçmeyen ikinci kıtlığın sonuna rastlıyordu. Dişi kurt Tek Göz'ün neden geri gelmediğini çok iyi biliyordu, ama gördüklerini boz eniğine anlatabilmesinin bir yolu yoktu ki! Dişi kurt kendi başına av eti bulmaya çıktığı bir gün, vaşağın yaşadığı, derenin hani o sol çatalının yukarılarında, Tek Göz'ün bir gün önce bıraktığı ayak izlerine rastlamıştı. Burada bir savaş verildiğini ve vaşağın savaşı kazandıktan sonra inine çekildiğini gösteren pek çok işaret vardı. Dişi kurt kendi inine dönmeden önce, vaşağın inini buldu, ama belirtilerden vaşağın içeride olduğunu anladığı için girmeyi gözü yemedi.

O günden sonra dişi kurt avlanırken sol çataldan hep uzak durdu. Çünkü vaşağın ininde de yeni doğmuş enikler bulunduğunu ve vaşağın son derece huysuz, son derece yırtıcı, müthiş dövüşken olduğunu biliyordu. Beş altı kurt bir arada olsa vaşağı bal gibi kaçırır, canını atacağı ağacın tepesinde tıslasa da tüylerini kabartsa da indirmezlerdi onu ordan aşağıya; gelgelelim yapayalnız bir kurdun, üstelik de geride aç yavruları olan bir vaşağın karşısına bir başına çıkması apayrı bir konuydu.

Ne var ki Yaban yabandı, analık da ister Yaban'ın içinde, ister dışında olsun analıktı ve analık, yavrularını korumayı gerektirdiğinden, bir gün gelecek, dişi kurt da sırf boz eniği uğruna sol çatala girecek, vaşağın kayalar arasındaki inine kadar uzanıp vaşağın bütün öfkesini üstüne çekecekti.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

DÜNYAYA AÇILAN DUVAR

ANASI avlanmak üzere mağarayı bırakıp gitmeye başladığı sıralarda, enik de mağaranın ağzına yaklaşmasını engelleyen yasayı iyice bellemişti artık. Bu yasanın, bir yandan anasının burnu ve pençesiyle pek çok kez kafasına sokarcasına ona öğretilmesinin yanısıra, bir yandan da eniğin içinde korku içgüdüsü kendiliğinden gelişmekteydi. Kısa süreli mağara yaşamı içinde korkulacak hiçbir şeyle karşılaşmış değildi enik. Ama yine de, korku onun içindeydi. Binlerce ve binlerce kurt atanın yaşamını kapsayan upuzun bir zamanın ta en gerilerinden gelmişti bu içgüdü ona. Bunu kalıtım yoluyla doğrudan Tek Göz'le dişi kurttan almıştı boz enik; ama buna karşılık, bu içgüdü onun anasıyla babasına da, kendilerinden önceki kuşaklardan geçmişti. Korku! Yaban'ın bu mirasından hiçbir hayvan kaçıp kurtulamaz, hiçbir hayvan onu bir tas çorbaya değişemezdi.

İşte böylece boz enik, korkunun hangi kumaştan dokunduğunu bilmese de korkuyu öğrendi. Büyük bir olasılıkla onu yaşamın bir başka kısıtlaması olarak kabullendi. Çünkü daha şimdiden böylesi kısıtlamaların varlığını öğrenmişti. Açlığı tanımıştı; açlığını bastıramayınca da bir kısıtlama duymuştu. Mağara duvarının katı engeli, anasının burnuyla sertçe dürtüşü, pençesinin yere yıkan vuruşu, kıtlıklar süresince bastırılamayan açlığı hep, dünyanın özgürlükten ibaret olmadığı-

nı, yaşamı sınırlayan, kısıtlayan şeyler bulunduğunu başına vura vura öğretmişti ona. Bu sınırlamalara ve kısıtlamalara boyun eğmek demek, can acısından kurtulmak, mutlu olmak demekti.

Bu konu üzerinde insanlar gibi akıl yürüterek sonuca ulaşmadı boz enik. O sadece, can yakan şeyler ve can yakmayan şeyler diye bir sınıflandırma yapmakla yetindi. Bu sınıflandırmasının sonunda, yaşamın sağladığı hazları tatmak ve ödülleri kazanabilmek için, can yakan şeylerden, kısıtlamalarla sınırlamalardan kaçınmaya baktı hep.

İşte bu yüzden de anasının koyduğu yasa ile öbür adsız şeyin, yani korkunun koyduğu yasaya boyun eğerek, mağaranın ağzından uzak durdu. Orası onun için ışıklı beyaz duvar olarak kaldı. Anası yokken çoğunlukla uyuyor, uyandığı zamanlar ise hiç sesini çıkarmıyor, boğazından yükselen mini mini hıçkırıkları bastırıyordu.

Bir seferinde uyanık olarak yatarken, beyaz duvarda kulağına yabancı gelen bir ses duydu. Bunun, mağaranın önünde iki ayağı üzerine kalkmış bir porsuk olduğunu, bu porsuğun kendi yaptığından kendi korkarak titreye titreye, sakına sakına mağaranın içini kokladığını bilmiyordu enik. Onun bildiği biricik şey, bu koklama sesinin kulağına yabancı geldiği, sınıflandıramadığı bir şey, dolayısıyla da bilinmeyen korkunç bir şey olduğuydu, çünkü korkuyu oluşturan öğelerin en bellibaşlı olanı da bilinmeyendi.

Boz eniğin sırtındaki tüyler kabardı, ama hiç sesini çıkarmadı. Boz enik bu şeyin, tüy kabartılacak bir şey olduğunu nereden bilebilirdi? Bu şey henüz onun bilgi alanında yer almış değildi ki, ama yine de, bu her ne ise, nedenini ve niçinini bilmediği halde içinde uyanan korkunun gözle görünür anlatımıydı. Gelgelelim, korku bir başına yeterli olmadığından, buna bir başka içgüdü daha eklendi -saklanma içgüdüsü. Enik çılgınca bir korkuya kapıldığı halde en ufak bir ses çıkarmadan, hiç kımıldamadan

donmuş, taşlaşmış gibi yatıyordu; gören ölü sanırdı onu. Yuvasına dönen anası porsuğun kokusunu alır almaz bir homurtuyla mağaraya daldı ve yavrusu hiç de bunu hakedecek bir şey yapmadığı halde, onu büyük bir sevgiyle, coşkun bir sevecenlikle yalamaya, koklamaya başladı. Enik de böylelikle, nasıl olduysa, büyük bir can acısından kurtulduğunu anlamış oldu.

Ne var ki boz eniğin içinde filizlenen daha başka etmenler de kendilerini göstermeye başlamıştı, bunların en güçlüsü de büyüme idi. Konulan yasalar ve içgüdüsü ondan itaat beklerken, büyüme olgusu ondan itaatsizlik bekliyordu. Anası ile korku onu beyaz duvardan uzak tutuyordu. Büyüme ise yaşamdır ve yaşamın alın yazısında hep ışığa doğru koşmak vardır. İşte bu yüzden de yediği her lokma etle, aldığı her solukla eniğin içinde büyüyüp gelişmekte olan yaşam dalgasının önüne set çekme olanağı bulunamazdı. Nitekim bir gün itaat ve korku, eniğin içinden kabaran yaşam dalgasının önünde süpürüldü gitti ve enik kâh apışıp durarak, kâh yerde yüzükoyun sürünerek mağaranın ağzına doğru ilerledi.

Karşılaştığı öbür duvarların hiç birine benzemeyen bu duvar, o yaklaştıkça geri çekiliyor gibiydi. Korka korka, sakına sakına ileri doğru uzattığı minicik narin burnu katı bir şeye çarpmadı. Bu duvarın karşı koymayan, geçirgen bir yapısı vardı sanki. Gözlerinin uyum sağlamasıyla gördükleri birer biçim kazanırken, boz enik duvar diye bellediği şeyin içinde buluverdi kendini ve o şeyi oluşturan töz boz eniği sarıp sarmaladı.

Dehşet verici bir duyguydu bu. Duvarın içinden geçiyordu. Işık da durmadan artıyordu. Korku onu geriye çekiyor, büyüme ise arkasından itiyordu. Boz enik birdenbire kendini mağaranın ağzında buldu. Aynı anda da, içinden geçmekte olduğunu sandığı duvar bir şimşek hızıyla gözlerinin önünde geri çekilerek çok uzaklara gitti. Şimdi ışık gözlerini acıtacak kadar parlaktı. Boz eniğin gözleri kamaştı. Gözlerinin önünde aniden beliriveren muazzam boşluktan da başı döndü. Gözleri

otomatik bir biçimde parlaklığa uyum sağlayarak, uzaklıkları artan nesneleri netleştirmeye başladı. Geriye kaçan duvarı ilk başta göremez olmuştu. Şimdi ise yeniden görebiliyordu; sadece, şimdi çok çok uzaklardaydı. Ayrıca, görünüşü de değişmişti. Yer yer değişikliklere uğramış bir duvardı bu şimdi, derelerin kıyılarını kaplayan ağaçlardan, ağaçların üzerinde yükselen dağlardan ve dağların da üzerinde yükselen gökyüzünden oluşmuş bir duvar.

İçini büyük bir korku kapladı. O dehşet verici bilinmeyenin bir başka görünüşüyle karşılaşmıştı işte. Mağara ağzının kıyıcığına oturarak dünyaya göz gezdirmeye başladı. Çok korkuyordu, ama çok. Çünkü bilinmeyenle karşı karşıya kalmıştı ve bilinmeyen ona düşmandı. Bu yüzden, sırtındaki tüyler boydan boya kabardı, narin dudakları, sözümona yırtıcı bir hırlamayla yukarı kıvrılır gibi oldu. Sırf güçsüzlüğü ve korkusu yüzünden, o koskoca dünyaya gözdağı vermeye, meydan okumaya kalkışıyordu.

Bir şey olmadı. Boz enik gözlemeyi sürdürdü ve duyduğu ilgi ona hırlamayı unutturdu. Ayrıca korkusunu da unutmuştu. Bu süre içinde büyüme, korkuyu yok ederek merak biçimini almıştı. Yakındaki nesneler boz eniğin dikkatini çekmeye başladı. Derenin ağaçlarla gizlenmeyen ve güneşin altında şavkıyan bir parçası, bayırın dibindeki yarılmış çam ağacı, mağaranın ağzına doğru yükselerek oturmakta olduğu yerin elli altmış santim altında bitiveren bayır.

Bizim boz enik şimdiye dek günlerini hep dümdüz bir zemin üzerinde geçirmişti. Dolayısıyla, yüksekten düşmenin verdiği can acısını bilmiyordu. Yüksekten düşmemişti hiç. O yüzden hiç çekinmeden adımını boşluğa attı. Art ayakları hâlâ mağaranın önündeki çıkıntıya basmakta olduğundan, balıklama gitti aşağıya. Burnu toprağa sert bir biçimde vurunca ciyakladı ve bayır aşağı yuvarlanmaya başladı. Paniğe kapıldı boz enik. Bilinmeyen en sonunda onu ele geçirmişti işte. Onu kıskıvrak

yakalamış bırakmıyordu ve kimbilir canını nasıl yakacaktı. O anda korku büyümeye baskın çıktığından, boz enik de bütün korkmuş enikler gibi ciyaklamaya başladı.

Bilinmeyenin elinde kim bilir ne korkunç canı yanacak diye ödü patlayan enik hiç durmadan feryat ediyor, ciyaklayıp duruyordu. Bilinmeyen mağaranın ağzında bekler, kendisi de mağaranın içinde korkudan donmuş halde çıt çıkarmadan dururken, durum şimdikinden başkaydı. Şimdi ise sessiz durmanın hiçbir yararı yoktu. Ayrıca şu anda bütün benliğini kaplayan şey korku değil, dehşet duygusuydu.

Ne var ki bayır gittikçe düzleştiği gibi, bayırın dibi de yosunlarla kaplıydı. Orada boz eniğin hızı kesildi. Sonunda yuvarlanma bitip durunca, canını alıyorlarmışçasına son bir kez ciyaklayıp uzun uzun, sesli sesli ağlamaya koyuldu. Bu arada, sanki doğduğundan beri süsüne püsüne özen gösterirmiş gibi, bir yandan da tozlanan tüylerini yalıyordu.

Daha sonra doğrulup oturdu ve çevresine göz gezdirmeye başladı; Merih'e ayak basan ilk insan da herhalde ancak böyle seyrederdi çevresini. Boz enik, dünyayı ayıran duvarı delip geçmiş, bilinmeyen de onu avucundan bırakmıştı, üstelik canı da yanmamıştı işte. Ancak Merih'e ilk inen insan herhalde onun kadar yabancılık çekmezdi. Varolan ve varolabilecek şeylere ilişkin hiçbir ön bilgiyle donatılmamış bir halde yepyeni bir dünyayı keşfe çıkmıştı boz enik.

Bilinmeyen onu avucundan bıraktığı için, boz enik de bilinmeyenin ne gibi dehşetler saklayabileceğini unutuverdi. Şimdi sadece çevresini saran nesnelere büyük bir merak duyuyordu. Ayaklarının altındaki otları, az ötedeki yosunları ve ağaçların arasındaki kayranın kıyısında devrilmiş yatan yarık çam gövdesini inceledi. Bu ağaç gövdesinin altından girip üstünden çıkan bir sincap, dosdoğru boz eniğin üstüne gelerek onu fena halde korkuttu. Enik hemen yere sinerek hırladı. Ne var ki sincap da en az onun kadar korkmuştu. Hemen bir ağacın tepesine tır-

manıveren sincap kendini güvenceye alınca, eniğin hırlamasına deliler gibi çığrışarak karşılık verdi.

Bunun üzerine boz eniğin cesareti geri geldi ve her ne kadar ikinci olarak karşılaştığı ağaçkakandan azıcık ürktüyse de, güvenle yoluna devam etti. Kendine güveni öyle artmıştı ki, hiç utanmadan karşısında hoplamaya kalkışan tepeli kuşa yalancıktan bir pençe bile savurdu. Bunun sonucu olarak burnunun ucuna keskin bir gaga yiyince hemen sinerek ciyakladı. Boz eniğin feryadından ürken tepeli kuş, selameti havalanmakta buldu.

Ama bizim boz enik bir yandan da durmadan bilgisini artırıyordu. Minnacık dumanlı beyniyle, bilinçsizce olsa da birtakım sınıflandırmalar yapmaya başlamıştı bile. Canlı olan nesnelerle, canlı olmayan nesneler vardı. Canlı olan nesnelere karşı dikkatli olmalıydı. Canlı olmayan nesneler hep aynı yerde duruyordu; oysa canlı nesneler ortalıkta dolaştığı gibi ne yapacakları da kestirilemiyordu. Canlı nesnelerden hiç beklenmedik bir şeyi yapmaları beklenebilirdi her zaman, o yüzden de buna karşı hep hazırlıklı olmak gerekirdi.

Pek acemice yürüyordu boz enik. İkide bir çalılara dalıyor, öteye beriye tosluyordu. Çok uzakta sandığı bir dal, bir anda burnuna çarpıveriyor ya da kaburgalarına sürünerek geçiyordu. Yer girintiler çıkıntılarla doluydu. Zaman zaman ayağını gereğinden fazla kaldırarak tökezleyip burnunu vuruyor, çoğunlukla da gereğinden az kaldırdığı için ayağını çarpıyordu. Bir de, üstüne bastığı zaman ayaklarının altından yuvarlanan çakıllar ve taşlar vardı; burdan da, bütün cansız nesnelerin kendi ini gibi sürekli bir denge durumunda olmadığını, ayrıca, küçük cansız nesnelerin büyük cansız nesnelere oranla düşmeye ya da yuvarlanmaya daha yatkın olduğunu öğrendi. Karşılaştığı her beladan bir şey öğrenerek çıkıyordu. Yürüdükçe de yürüyüşü düzeliyordu. Uyum sağlıyordu. Kendi kaslarının yapacağı devinimleri, fiziksel gücünün sınırlarını hesaplamayı, nesneler-

le nesneler arasındaki uzaklığı ve nesnelerle kendi arasındaki uzaklığı ölçmeyi öğrenmekteydi.

Bir öğrenci olarak şanslı sayılırdı. Kendisi öyle olduğunu bilmese bile, anadan doğma bir et avcısı olan boz enik, dış dünyaya daha ilk akınını yaptığı gün, ininin hemen yakınında av etiyle burun buruna geliverdi. Büyük bir özenle gizlenmiş kar tavuğunun yuvasına rastlaması şanstan başka bir şey değildi. Yuvanın içine düştü çünkü boz enik. Devrilmiş bir çam ağacının gövdesi üstünde yürümeye çalışıyordu. Çürümüş kabuk ayaklarının altında kopunca, bir yaygara koparark yuvarlak bir çukura düştü, yaprakları, çalı çırpıları eze eze indiği çukurun dibinde, o çalılarla yaprakların tam orta yerinde yedi tane kar tavuğu civcivinin arasında buluverdi kendini.

Civcivler çok gürültü yaptığı için önce korktu, sonra bunların pek mini mini olduklarını fark edince, cesareti yerine geldi. Bunlar kımıldıyordu. Pençesini bunlardan birinin üstüne koyunca kımıltı hızlandı. Bu işe bayıldı boz enik. O kımıltılı nesneyi önce kokladı, sonra ağzına aldı. Çırpınan nesne dilini gıdıklıyordu. Bu arada boz eniğin karnı acıkmıştı, dişlerini sıkıverdi. İncecik kemiklerin çıtırdadığı duyuldu ve eniğin ağzına ılık ılık kan doldu. Tadı güzeldi. İşte bu etti; tıpkı annesinin ona verdiği gibi bir etti, yalnız bu ağzının içinde kımıldadığı için daha da tatlı gelmişti. Böylece o civcivi yedi. Bununla da kalmayıp yuvadaki civcivlerin tümünü gövdeye indirdi. Sonra, tıpkı annesinin yaptığı gibi bir güzel yalanarak, sürüne sürüne çalı çırpının arasından çıkmaya davrandı.

Bir anda, tüyden bir kasırga buldu karşısında. Üzerine çullanan bu kasırganın şiddetinden afalladı, öfkeli kanat vuruşlarından gözleri karardı. Başını pençelerinin arasına alarak yaygarayı bastı. Vuruşlar şiddetleniyordu. Anaç kar tavuğu deliye dönmüştü. Bu sefer boz eniğin kafası kızdı. Hırlayarak doğrulup pençe atmaya başladı. İncecik dişlerini kar tavuğunun kanatlarından birine geçirerek yiğitçe çekiştirmeye başladı. Kar

tavuğu kanadını kurtarmaya çalışıyor, serbest kalan kanadıyla eniğe vuruyor, vuruyordu. Boz eniğin ilk savaşıydı bu. Zevkten kendinden geçmişti. Bilinmeyeni filan hepten unutmuştu. Kendisine vurmakta olan canlı bir nesneyle dövüşüyor, ısırıyordu onu. Öldürme hırsına kaptırmıştı kendini. Biraz önce küçücük canlıları öldürmüştü. Şimdi de daha büyük bir canlıyı öldürecekti. Kendisini dövüşe öyle kaptırmış, öyle mutluydu ki, mutluluğunun farkında bile değildi. Daha önce hiç duymadığı, yepyeni bir zevk ve heyecanla ürperiyordu.

Kanadı sımsıkı yakalamış, sıktığı dişlerinin arasından hırlıyordu. Kar tavuğu onu sürükleye sürükleye çalı çırpıların arasından dışarı çıkardı. Sonra tekrar, daha güvenli gördüğü çalıların arasına sürüklemeye kalkınca, boz enik karşı koyarak onu açığa çekti. Bu arada kar tavuğu ciyak ciyak bağırarak serbest kanadıyla durmadan eniğe vuruyor, kar gibi yağan tüylerden göz gözü görmüyordu. Boz eniğin hırsı son kerteye ulaşmıştı. Damarlarında dolaşan, soyunun bütün o dövüşkenliğini taşıyan kanı tutuşmuş, kudurtmuştu onu âdeta. O gerçi bilmiyordu, ama yaşamak buydu işte. Varoluşunun gereğini yerine getiriyordu; ne için yaratıldıysa işte onu yapıyordu boz enik. Avını öldürüyor, öldürmek için dövüşüyordu. Yaşam hakkını elde ediyordu boz enik; yaşamın da bundan büyük bir ereği olamazdı, çünkü yaşam, varoluşunun amacı her ne ise ancak onu en iyi biçimde yerine getirdiği zaman ereğinin doruğuna erişebilirdi.

Bir süre sonra kar tavuğu çırpınmayı kesti. Boz enik yakaladığı kanadı bırakmadan, her ikisi de yere yatıp birbirlerine bakmaya başladılar. Enik gözdağı verircesine yabani yabani homurtular çıkarıyordu sözümona. Başına gelenlerden ötürü eniğin zaten acıyan burnuna bir gaga attı kar tavuğu. Enik gözlerini yumdu, ama tuttuğunu bırakmadı. Kar tavuğu bir gaga daha attı, bir daha, bir daha. Bu sefer iniltili sesler çıkarmaya başlayan kurt yavrusu tavuktan uzaklaşmak için geri geri git-

meye başladı, ama geri giderken bırakmadığı için tavuğu da birlikte çektiğinin farkında bile değildi. Zavallı burnuna yağmur gibi iniyordu gaga vuruşları. Dövüşme hırsı söndü, avını bırakıp kuyruğunu kısarak utanç içinde kayranın diğer yanına doğru seğirtti.

Kayranın diğer yanında dinlenmek için bir çalılığın dibine uzandı; dili sarkmış, göğsü körük gibi inip kalkıyor, acıyan burnu yüzünden ağlamaklı sesler çıkarıyordu. Orada yatarken birden başına müthiş bir felaketin gelmekte olduğunu sezinledi. Bilinmeyen, bütün dehşetiyle üzerine çullanmaktaydı eniğin, o da bu yüzden hemen çalılığın içine sığındı. Tam çalılığa girdiği sırada bedenine bir hava akımı çarptı ve kanatlı bir gövdenin uğursuz gölgesi hemen yanıbaşından kayarcasına geçip gitti. Gökyüzünün maviliklerinden şimşek gibi dalış yapan bir şahin, boz eniği kıl payı kaçırmıştı elinden.

Bu vartayı atlatan boz enik yattığı yerden korkuyla dışarısını gözlerken, kayranın diğer kıyısında da anaç kar tavuğu, mahvolmuş yuvasının dışında kanat çırparak dolanıp duruyordu. Uğradığı kaybın büyüklüğü yüzünden, gökten inen kanatlı şimşeği fark edemedi. Ne var ki enik her şeyi gördü ve bundan da ders aldı; şahin aşağı doğru yıldırım hızıyla süzüldü, yere az kala gövdesi kısacık bir yay çizerken pençelerini kar tavuğuna geçiriverdi ve canhıraş feryatlar koparan kar tavuğuyla birlikte tekrar yıldırım gibi göklere yükseldi.

Enik sığındığı yerden uzun süre çıkmadı. O gün bir dolu şey öğrenmişti. Canlı nesneler yiyecek demekti. Bu yiyeceklerin tadı güzel oluyordu. Ayrıca canlı nesnelerin büyükleri can yakabiliyordu. Kar tavuğu civcivleri gibi ufak canlıları yiyip, anaç kar tavuğu gibi büyük canlılara ilişmemek gerekirdi. Ama yine de içinde, şu anaç kar tavuğu ile bir kez daha kapışmak için belli belirsiz bir istek, gizliden gizliye onu kışkırtan bir dürtü duyuyordu. Ne var ki şahin kapmıştı onu. Belki başka anaç kar tavukları da vardır. İyisi mi gidip bir bakmalıydı.

Derenin kıyısındaki dik bir yamacın dibine geldi. Daha önce hiç su görmemişti. Yürümeye elverişli görünüyordu su. Yüzeyinde hiç girinti çıkıntı falan yoktu. Korkusuzca suya doğru ilerledi ve ilerlemesiyle birlikte bir ciyaklama koparark dibi boyladı; büyük bir korkuyla, bilinmeyenin kucağına düştüğünü fark etti. Bu bilinmeyen soğuktu. Tıkanarak soluk almaya çalıştı enik, ama soluk aldıkça ciğerlerine hava yerine su giriyor, su girdikçe de soluk almak için o daha çok çırpınıyordu. Geçirmekte olduğu boğulma deneyimi ona ölüm acısının tadını tattırdı. Boğulmak enik için ölümle eşanlam kazandı. Ölümü bilinçli olarak bilmiyordu, ama bütün Yaban hayvanları gibi onda da ölümü içgüdüsel olarak sezinleme gücü vardı. Enik için ölüm demek, can acılarının en büyüğü demekti. Ölüm bilinmeyenin özü, bilinmeyenin taşıdığı dehşetlerin toplamıydı. Onu, başına gelebilecek her türlü korkutucu şeyden çok daha fazla korkutan, hakkında hiçbir şey bilmediği, belaların en büyüğü, doruğuydu.

Boz enik suyun yüzüne çıktı, tatlı hava açılan ağzından ciğerlerine doldu. Bir daha da batmadı. Sanki çoktandır edindiği bir alışkanlıkmış gibi, dört ayağını birden suya vurdu ve hemen yüzmeye başladı. Yakın kıyı bir metre kadar ötesindeydi; ne var ki boz enik yakın kıyıya sırtı dönük olarak su yüzüne çıkmış, çıkar çıkmaz da ilk gözüne çarpan karşı kıyı olduğundan hemen o yana doğru yüzmeye başlamıştı. Ufak bir dereydi bu, ama gölcük oluşturduğu yerde genişliği altı metreyi buluyordu.

Tam yarı yolda akıntıya kapılan enik sürüklenmeye başladı. Gölcüğün dibinde dere tabanın daralmasının yarattığı ufacık akıntıya yakalanmıştı. Burada yüzebilmesi zordu. O dingin su birdenbire öfkelenivermişti âdeta. Bir dalıyor, bir çıkıyordu enik. Kâh fırıldak gibi dönüyor, kâh suyun içinde yuvarlanıyor, kâh bir kayaya çarpıyor, ama hiç durmadan dört bacağını oynatıyordu. Kayalara her çarpışında da ciyaklıyordu; öyle ki, art arda ciyaklamaların toplamına bakarak çarpıştığı kayaların sayısı çıkarılabilirdi.

Bu akıntının hemen aşağısında ikinci bir gölcük daha vardı. Burada dairesel bir biçimde dönmeye başlayan sular eniği yakalayarak usulca kıyıya götürdü, çakıllarla örtülü bir yere bıraktı. Sudan çıkıp deli gibi koşarak oradan uzaklaştı, sonra yere uzandı enik. Dünyada öğrendiklerine yeni şeyler eklenmişti. Su canlı değildi. Ama kımıldıyordu. Ayrıca, toprak gibi katı görünse de katı matı değildi. Bundan, nesnelerin her zaman göründükleri gibi olmadıkları sonucunu çıkardı. Eniğin bilinmeyenden korkusu, atalarından kalıt aldığı bir güvensizlikti, şimdi ise, edindiği deneyimler bu güvensizliği bir kat arttırmıştı. O günden sonra, doğal olarak, hiçbir zaman görünüşe aldanmayacaktı. Herhangi bir şeye güven duymadan önce, o şeyle ilgili gerçeği öğrenecekti.

O gün başından bir serüven daha geçmesi alnına yazılıymış. Bir ara dünyada anası diye bir varlığın da bulunduğunu anımsadı. O anda da anasını dünyadaki her şeyden daha çok istediğini hissetti. Geçirdiği bunca serüvenden sonra eniğin sadece bedeni değil, ufacık beyni de bir o kadar yorulmuştu. O ufacık beyin, tüm yaşamı içinde o günkü kadar çalışmamıştı. Üstelik uykusu da gelmişti. O yüzden, bir de üstüne müthiş bir yalnızlık ve çaresizlik duygusu da çökünce, hemen mağarayı ve anasını aramaya koyuldu.

Çalılıkların arasından şapşal şapşal ilerlerken, keskin ve korkunç bir çığlık duydu. Gözlerinin önünden sapsarı bir şey şimşek gibi geçti. Az ilerisinde hoplayan bir gelincik gördü. Bu ufak bir canlı olduğu için enik hiç korkmadı. Az sonra da tam önünde, ayaklarının dibinde mini minnacık, topu topu dört beş santim boyunda bir canlı daha gördü, bu da tıpkı kendisi gibi dünyayı görmek amacıyla yasalara karşı gelerek serüvene atılmış bir gelincik yavrusuydu. Gelincik yavrusu eniğin önünde geri geri gitmeye çalıştı. Enik onu pençesiyle devirince de tuhaf, gıcırtılı bir ses çıkardı. Birdenbire sarı şimşek eniğin gözlerinin önünde yeniden beliriverdi. Enik o korkunç çığlığı tekrar duy-

du, aynı anda da boynunun yanına bir şeyin hızla çarptığını ve ana gelinciğin keskin dişlerinin etine gömüldüğünü hissetti.

Enik çığlık çığlığa ortalığı velveleye verip apar topar geri çekilmeye çalışırken, ana gelinciğin yavrusunun üstüne atılıp onu kaptığı gibi yandaki çalılığa daldığını gördü. Boynundaki yara hâlâ acıyordu ama duyguları daha çok incinmişti, o yüzden zayıf iniltilerle, hafif hafif çenilemeye koyuldu oturduğu yerde. Bu ana gelincik, o küçücük cüssesine rağmen ne de yırtıcıymış meğer! Enik, gelinciklerin cüsselerine ve ağırlıklarına oranla, Yaban dünyasının katilleri içinde en yırtıcısı, en müthişi olduğunu ve düşmanlarının yakasını öcünü almadan bırakmadığını yaşamının ileriki günlerinde öğrenecekti. Ama bu bilginin birazını da az sonra edinecekti.

Ana gelincik tekrar ortaya çıktığında enik hâlâ ağlayıp sızlıyordu. Gelincik, yavrusunu güvenceye aldığı için doğrudan eniğin üzerine atılmadı. Ona doğru sakınarak sokulurken, enik de gelinciğin yılana benzeyen incecik gövdesini, yine yılanınkine benzeyen hırsla dikilmiş kafasını rahat rahat gözleyebildi. Gelinciğin keskin çığlığıyla sırtının bütün tüyleri kabaran enik, ona doğru uyarır yollu hırladı. Gelincik sokuldu, sokuldu. Derken, eniğin deneyimsiz gözlerinin alışık olmadığı hızlı bir sıçrayışla bir an için onun görüş alanı içinden yok oldu. Bir an sonra da eniğin boynuna yapışmış, dişlerini onun tüylerine ve etine geçirmişti gelincik.

Enik ilkin hırlayıp dövüşmeye yeltendiyse de, dünyaya henüz bugün açılan enik pek de yavru olduğundan, hırlaması hemencecik ağlamaya, dövüşme çabaları da kaçıp kurtulma derdine dönüştü. Gelincik tuttuğu yeri bırakmak bilmiyordu. Durmadan asılıyor, can veren kanın dolaştığı şahdamarını bulmak için dişlerini bastırdıkça bastırıyordu. Bir kan içici olan gelinciğin en sevdiği şey, kanı doğrudan gırtlaktaki damardan içmekti.

Ana kurt çalıların içinden paldır küldür çıkıp gelmese, boz enik yaşamını yitirir, onun üzerine yazılacak öykü de kalmazdı.

Gelincik hemen eniği bırakıp ana kurdun gırtlağına atıldı, ama gırtlağı ıskaladığından, sadece kurdun çenesini kapabildi. Başını bir kamçı sapı gibi silkeleyen kurt, gelinciği çenesinden sökerek ta havaya fırlattı. Aynı zamanda, gelincik henüz yere düşmeden, kurdun dişleri ince uzun, sarı gövdenin üstüne kapandı ve gelincik, onu çatur çutur ezen dişler arasında ölümü tattı.

Eniğin içini yine dalga dalga bir ana sevgisi kapladı. Yavrusunu bulan ana kurdun duyduğu sevinç ise, yavrunun anasına kavuşmaktan duyduğu sevince baskındı. Dişi kurt yavrusunu büyük bir sevecenlikle öpüyor, seviyor, gelinciğin dişlerinin açtığı yaralarını yalıyordu. Çok geçmeden ana oğul, kan içiciyi aralarına alarak bir güzel yediler, sonra da mağaralarına gidip uykuya daldılar.

BEŞİNCİ BÖLÜM

ÖLÜM DİRİM YASASI

ENİK hızla gelişiyordu. İki gün dinlendikten sonra, tüm tehlikeleri göze alarak tekrar mağaradan çıktı. Bu seferki seröveninde, dişi kurtla birlikte anasını yedikleri yavru gelinciği bularak, onu da anasının gittiği yere yollamadan bırakmadı. Boz enik bu seferki gezintide kaybolmadı. Yorulunca mağaraya dönüş yolunu bularak gidip yattı. Ondan sonra da her gün mağaradan çıkarak, her seferinde daha geniş bir alanı dolaşmaya başladı.

Artık gücünün nerede bittiğini, zayıflığının nerede başladığını çok doğru hesaplayabildiğinden, nerede atılganlık gösterip, nerede sakınması gerekeceğini de biliyordu. Arada sırada, ama pek ender olarak gözüpekliğine güvenip kendini ufak tefek öfkelere, coşkulara kaptırmıyor değildi gerçi, ama çoğunlukla sakıngan davranmayı daha uygun buluyordu.

Ne zaman serseri serseri dolaşan bir kar tavuğuna rastlayacak olsa, hemen minik bir ifrit kesiliyordu. İlk kez yarık çam ağacının üstünde karşılaştığı sincabın cırtlak sesli gevezeliklerine canavar gibi yanıt vermekten de hiçbir zaman geri kalmıyordu. Öte yandan, ne zaman bir tepeli kuşa rastlayacak olsa öfkeden çılgına dönüyordu; çünkü ilk karşılaştığı tepeli kuştan burnunun üstüne yediği gagayı asla unutmuyordu.

Ama öyle zamanlar oluyor, bir başka avcı etoburun sinsi sinsi yaklaştığını sezinleyerek öyle bir can derdine düşüyordu ki, tepeli kuşu bile gözü görmez oluyordu. Şahini hiç aklından çıkarmadığı için, bu kuşun gölgesini görür görmez kendini hemen en

yakın çalılığın içine atıyordu. Artık yürüyüşündeki o sarsaklık ve şapşallığı da üzerinden atan enik, şimdiden anası gibi yumuşak, yaylanan, uzun ve sessiz, ama aynı zamanda hem hızlı olup, hem de hızlılığı fark edilmeyen sinsi adımlarla yürümeye başlamıştı bile.

Av bulma konusuna gelince, başlangıçta yaver giden şansı dönmüştü. O güne kadarki avlarının tümünü o yedi kar tavuğu civciviyle, gelincik yavrusu oluşturuyordu. İçindeki öldürme isteği gün geçtikçe gelişen enik, çıkardığı gürültüyle bütün öteki yabani yaratıkları bir kurt yavrusunun yaklaşmakta olduğu konusunda uyaran geveze sincaba karşı açgözlü bir iştah besliyordu. Ne var ki, kuşlar nasıl hemen havalanıveriyorsa, sincaplar da hemencecik ağaca tırmanabildiklerinden, eniğin yapabileceği tek şey, görünmeden sinsice sokularak onları yerde bastırmaya çalışmaktı.

Enik, anasına büyük bir saygı duyuyordu. Anası av bulabiliyor, onun payını getirmeyi de asla ihmal etmiyordu. Ayrıca, anası hiçbir şeyden de korkmuyordu. Bu korkusuzluğun deneyimlere, bilgiye dayandığını bilemezdi enik. Bu korkusuzluk enik üzerinde bir güçlülük izlenimi uyandırıyordu. Ona göre anası bir güç simgesiydi, büyüyüp irileştikçe de bu gücü, anasının gittikçe sertleşen pençe vuruşlarından tadıyordu; ayrıca, ceza vermek için anası artık burnuyla sertçe dürtmeyi de bir yana bırakmış, eniği ısırmaya başlamıştı. Bu ısırmalar da anasına duyduğu saygının artmasına katkıda bulunuyordu. Ana kurt eniği kaba güç kullanarak itaate zorluyor ve enik büyüdükçe, ananın sabrı azalıyordu.

Kıtlık yeniden başgösterdi ve enik açlığın ne yaman bir şey olduğunu bu kez bilinçli olarak öğrendi. Av peşinde koşmaktan dişi kurdun sıskası çıktı. Artık mağaraya gidip yatmaya bile pek vakit bulamayan hayvan, zamanının büyük bölümünü, hem de boş yere, av aramakla geçiriyordu. Bu kıtlık çok uzun sürmedi, ama sürdüğü kadar da çok şiddetli oldu. Bütün bu süre içinde enik ne anasının memelerinde bir damla süt bulabildi, ne de kendi başına bir lokma bile olsa bir av yakalayabildi.

Önceden, oyun olsun diye, sırf işin zevki için avlanmıştı; şimdi ise bir ölüm kalım sorununun bütün ciddiyetiyle av aramasına rağmen, hiç bulamıyordu. Öte yandan, bu başarısızlığı onun daha hızlı gelişmesine yardımcı oluyordu. Sincabın alışkanlıklarını daha yakından inceleyerek, onu gafil avlamak için kurnazlıklara yelteniyordu; tepeli kuşla ağaçkakanın huylarını da iyice bellemişti artık. Bir gün geldi, şahinin gölgesini görünce kendini çalıların altına atmaz oldu artık. Daha bir güçlenmiş, akıllanmış, kendine güveni de artmıştı. Ayrıca, açlıktan gözü dönmüş bir haldeydi. O yüzden, bir açıklığın tam ortasına gelip, özellikle kendini gösterecek bir biçimde yere oturdu ve şahinin gökten aşağı inmesini meydan okuyan bir tavırla bekledi. Çünkü yukarıda, mavi gökyüzünde uçmakta olan şahinin, açlıktan kazınan midesinin büyük bir iştahla beklediği et olduğunu biliyordu. Ne var ki, şahin gökyüzünden inip de onunla kavgaya girmeye bir türlü yanaşmayınca, enik süklüm püklüm bir çalılığın altına giderek, uğradığı düş kırıklığının ve açlığının etkisiyle kesik kesik ağlamaya başladı.

Kıtlık bitti. Dişi kurt yuvaya et getirdi. Daha önce getirdiklerine pek benzemeyen, tuhaf bir etti bu. Tıpkı enik gibi azıcık büyümüş, ama iyice irileşmemiş bir vaşak yavrusuydu. Ana kurt bu avın tamamını yavrusuna bıraktı. O karnını başka yerde doyurmuştu ve enik pek tabii, anasının karnını doyuran yiyeceğin vaşağın yuvasındaki öbür yavrular olduğunu bilemezdi. Anasının bu işi yaparken ne büyük bir tehlikeyi göze aldığını da bilemezdi enik. O sadece, kadife tüylü kedi yavrusunun et olduğunu biliyor, yediği her lokmayla keyfi biraz daha yerine geliyor, mutluluğu artıyordu.

Dolu mide gevşeklik getirdiğinden enik mağaranın tabanına uzandı, anasının böğrüne yaslanarak uykuya daldı. Bir hırlama sesiyle uyandı. Hiç bu kadar korkunç hırladığını duymamıştı anasının. Gerçekten de bu, dişi kurdun bütün yaşamı boyunca çıkardığı en müthiş hırlamaydı belki de. Böyle hırlamasının

bir nedeni vardı, o nedeni de dişi kurdun kendisinden iyi kimse bilemezdi. Bir vaşağın yuvasını bozan cezasız kurtulamazdı bundan. Enik mağaranın ağzında, öğle üstü güneşinin göz kamaştıran aydınlığı önünde yere sinmiş anne vaşağı gördü. Görür görmez de sırtının bütün tüyleri dikildi. Burada korkmasına neden olan bir şey vardı ve korkması için içgüdüsünün yardımına da gerek yoktu. Hem, korkması için gözüyle gördükleri yetmese bile, ilkin bir hırlama ve tıslamayla başlayıp, aniden boğuk bir çığlığa dönüşerek göklere yükselen feryat da bir başına yeteri kadar inandırıcıydı zaten.

Enik, içindeki yaşama içgüdüsünün dürtüsüyle ayağa kalktı, anasının yanıbaşında yer alarak yiğitçe hırlamaya başladı. Ne var ki, anası onu sertçe geriye, kendi arkasına doğru iterek rezil etti eniği. Mağara tavanının alçak oluşu dolayısıyla havadan atlayamayan vaşak sürünerek saldırıya geçince, dişi kurt yıldırım gibi atılarak onu yere yapıştırdı. Kavgayı doğru dürüst göremedi enik. Hırlamalar, homurtular, miyavlamalar ve tıslamalar birbirine karışıyor, dehşetli bir gürültü yükseliyordu. İki hayvan birbirlerini parçalıyordu; vaşak hem pençeleri, hem de dişleriyle yırtıp parçalarken, dişi kurt sadece dişlerini kullanabiliyordu.

Bir aralık enik ileri atılıp vaşağın arka bacaklarından birine dişlerini geçirdi. Tuttuğu yeri bırakmıyor, kudurmuş bir öfkeyle hırlıyordu. Enik farkında olmaksızın, ağırlığıyla vaşağın bacağının devinimini engellemiş, böylelikle de anasının daha çok yara almasını önlemişti. Kavganın gidişinin değiştiği bir sırada enik her ikisinin birden altında kalınca, vaşağın ayağını ağzından ister istemez bıraktı. Aynı anda da iki ana birbirlerinden ayrıldı. Yeniden birbirlerine saldırmadan önce, vaşak kocaman pençesini savurarak eniğe bir tane yapıştırdı, omuzu ta kemiğine kadar yırtılan yavru bu vuruşun şiddetiyle havalanıp yanlamasına duvara çarptı. O anda, mağarayı dolduran gürültüye bir de eniğin can acısı ve korkuyla kopardığı keskin ciyaklama karıştı. Ne var ki, dövüş çok uzadığı için, doyasıya ağladıktan

sonra yeniden cesaretini toplayacak zamanı buldu enik. Dövüşün sonu gelirken, enik yine vaşağın arka ayaklarından birine dişlerini geçirmiş, yine kudurmuşçasına hırlayıp duruyordu.

Vaşak ölmüştü, ama dişi kurt da bitkin düşmüş, çok hırpalanmıştı. İlkin yavrusunu okşayıp omuzundaki yarayı yaladı, ama kan kaybı yüzünden öylesine halsiz kalmıştı ki, ölü düşmanının yanıbaşına uzandı, bütün gün ve bütün gece, hiç kımıldamadan, neredeyse soluk bile almadan yattı. Bir hafta boyunca mağaradan sadece su içmek için dışarı çıktı. Yerinden kalkarken çok ağır davranıyor, canının yandığı belli oluyordu. Bir haftanın sonunda vaşak, dişi kurtla yavrusu tarafından gövdeye indirilmişti artık; o arada yaraları da az çok iyileşmeye yüz tuttuğundan, dişi kurt yeniden av peşinde yollara düştü.

Omuzundaki korkunç yırtık çok acı verdiği ve yara hâlâ işlediği için enik bir süre topallayarak dolaştı. Bununla birlikte, eniğin sanki dünyası değişmiş gibiydi. Vaşakla dövüştükleri güne dek sahip olmadığı bir yiğitlik gelmişti üzerine; şimdi dünyaya açılırken, daha büyük bir güven duyuyordu. Yaşamın en yırtıcı yönlerinden birini görmüş, dövüşmüş, dişlerini düşmanının etine geçirmiş ve canlı kalmayı başarmıştı. İşte bütün bunlardan ötürü, yepyeni bir tavır gelmişti üzerine; âdeta bütün dünyaya kafa tutar gibi dolaşıyordu ortalıkta. Artık ufak tefek şeylerden hiç korkmadığı gibi ürkekliğini de büyük çapta atmıştı üstünden; ama yine de bilinmeyen, gizemi ve dehşetiyle tehdit edici ağırlığını hiç eksik etmiyordu eniğin üzerinden.

Av peşinde anasına eşlik etmeye başlayan enik, birçok avın nasıl öldürüldüğünü gördükten sonra, öldürme işinde kendisi de rol almaya başladı. Böylece o bulanık kafasıyla ölüm dirim yasasını öğrendi. İki tür yaşam vardı, kendi soyundan olan yaşam ve başka soydan olan yaşam. Kendi soyundan olan yaşamın içine kendisiyle anası giriyordu. Öbür soydan yaşam ise geri kalan tüm kımıldayan canlıları içine alıyordu. Ama öbür soydan yaşam da ikiye ayrılıyordu. Bir bölümünü kendi soyu-

nun öldürüp yedikleri oluşturuyordu. Bunlar öldürücü olmayan canlılar, ya da ufak cüsseli öldürücülerdi. Öbür bölümü ise kendi soyundan olanları öldürüp yiyen, ya da kendi soyundan olanlar tarafından öldürülerek yenilenler oluşturuyordu. Yasa da işte bu sınıflandırmadan ortaya çıkıyordu. Yaşamın amacı etti. Yaşamın kendisiydi et. Canlılar, canlıları yiyerek yaşıyordu. Öldürüp yiyenlerle, öldürülüp yenilenler vardı. Yasa şuydu: SEN YEMEZSEN, SENİ YERLER. Enik bu yasayı açık seçik, belirli terimlerle formülleştirmediği gibi bundan ahlaksal sonuçlar da çıkarmıyordu. Aslında, bu yasayı düşünmüyordu bile; o sadece, yasayı düşünmeksizin, yasayı yaşıyordu.

Yasanın, çevresinde, dört bir yanda işlemekte olduğunu görüyordu.

Kendisi kar tavuğunun civcivlerini, şahin de anaç kar tavuğunu yemişti. Şahin az daha onu da yiyecekti. Daha sonra, yeterince gelişip irileştikçe bu kez kendisi şahini yemek istemişti. Enik vaşağın yavrusunu da yemişti. Yavrunun anası olan vaşak, kendisi öldürülüp yenilmemiş olsa, hiç kuşkusuz eniği yerdi. Örnekler böylece uzayıp gidiyordu. Eniğin çevresindeki, yanında yöresindeki bütün canlılar aynı yasaya uydukları gibi, kendisi de o yasanın içinde yuvarlanıp gidiyordu. Enik, canlıları öldüren bir canlıydı. Onun biricik yiyeceği etti, canlı et; önünden hızla kaçarak uzaklaşan, havalara uçan, ya da ağaçlara tırmanan, yerin altına gizlenen, yahut karşısına çıkarak onunla dövüşen ve tam tersine, kendisi önüne katarak kovalayan canlı et.

Boz enik insanlar gibi düşünebilseydi eğer, belki de yaşamı yırtıcı bir iştiha, dünyayı ise kaçıp kovalayan, avlayan ve avlanan, yiyen ve yenilen, hepsi de acımasız, plansız, sonsuz bir rastlantılar karmaşasının egemenliği altında ve doymaz bir kıyıcılıkla, yabanilikle, yırtıcılıkla ve kör güdülerle birbirlerini kovalayan canlılarla dolu bir yer olarak özetlerdi.

Ne var ki boz enik insanlar gibi düşünmüyordu. Nesnelere geniş bir açıdan da bakmıyordu. O tek amaçlı bir canlıydı ve

bir seferde ancak bir tek şey düşünebilirdi. Ölüm dirim yasasının yanısıra, öğreneceği ve boyun eğeceği daha bir sürü, o denli önemli olmayan yasalar vardı. Dünya şaşırtıcı şeylerle doluydu. İçinde kaynamakta olan yaşam gücü, kaslarının kıpır kıpır oynayışı ona sınırsız bir mutluluk veriyordu. Avı yakalayıp alaşağı etmek, büyük coşkular duymak demekti, mutluluk demekti. Öfkelenmesi, dövüşmesi de zevk veriyordu. Dehşetin ta kendisi ve bilinmeyenin gizemi bile yaşamına yön veriyordu.

Sonra, rahatlamalar ve doymuşluklar da vardı. Karnını tıka basa doldurmak ve güneşin altında şöyle yan gelip yatarak kestirmek, bütün bunlar için onca zahmete girmeye, çabalamaya değerdi doğrusu; aslında, bütün bunları ona kazandıran doğrudan o zahmetler, o çabalardı. Bütün o zahmetler ve çabalar yaşamın kendini anlatış biçimleriydi, yaşam ise kendini anlatabildiği sürece mutlu oluyordu. İşte bu yüzden bizim eniğin, düşman çevresiyle hiçbir alıp veremediği yoktu. O capcanlıydı, yaşam doluydu, mutluydu ve kendisiyle iftihar ediyordu.

ÜÇÜNCÜ KISIM

BİRİNCİ BÖLÜM

ATEŞ YAKANLAR

BU karşılaşma enik için pek beklenmedik bir biçimde oldu. Kabahat kendisindeydi. Dikkatsizlik etmişti. Mağaradan çıkıp koşa koşa su içmeye gidiyordu. Dikkatsizliğinin nedeni henüz uyku mahmurluğunu üzerinden atamamış oluşuydu belki de. (Bütün gece av peşinde koşmuş, uykudan daha yeni kalkmıştı.) Dikkatsizliğinin bir başka nedeni de suya giden yolu çok iyi tanıyor oluşuydu belki. Bu yoldan kim bilir kaç kez geçmiş, başına hiçbir şey gelmemişti şimdiye dek.

Bayırı indi, yarılmış çam kütüğünün yanından dolanarak kayranın karşı yanına geçti ve tırıs tırıs koşarak ağaçların arasına daldı. Dalmasıyla birlikte, aynı anda hem gördü, hem de kokuyu aldı. Tam önünde o güne dek benzerini hiç görmediği beş canlı çömelmiş sessizce oturuyordu. İnsanoğlunu ilk görüşüydü bu. Ne var ki bu beş adam da eniği gördüğü halde ne fırlayıp ayağa kalktılar, ne ona dişlerini gösterdiler, ne de hırladılar. Yerlerinden kımıldamadılar bile; uğursuz sessizlikleri içinde öylece oturuyorlardı.

Enik de kımıldamıyordu. Benliğini kaplayan bütün içgüdülerin baskısı altında dönüp deliler gibi kaçardı aslında, ama aniden, üstelik de ömründe ilk kez, bambaşka ve karşıt bir içgüdü uyanıvermişti içinde. Korkuyla karışık büyük bir saygı duygusu olanca ağırlığıyla eniğin üzerine çöktü. Birden kendisinin ne denli zayıf, ne denli ufak olduğunu fark ederek eli ayağı tutuldu, taş kesildi.

Asla yanına bile ulaşamayacağı üstün bir güçle, bir efendi ile karşı karşıya kalmıştı.

Gerçi enik şimdiye dek hiç insanoğluyla karşılaşmış değildi, ama insanoğluna ilişkin içgüdüyü hep taşımıştı. Belli belirsiz bir sezginin yardımıyla insanlardaki hayvanı tanıdı; Yaban'ın bütün diğer hayvanlarını yenerek hepsinin üstüne çıkan hayvanı. Enik şimdi insanlara yalnız kendi gözleriyle değil, tüm atalarının –sayısız kışlar boyunca kamp ateşlerini çevreleyen karanlığın içinden, çalılıklar arasından, tüm canlıların egemeni kesilen bu iki ayaklı tuhaf hayvanı gözlemiş olan atalarının– gözleriyle de bakıyordu. Yüzlerce yıllık savaşımların, kuşaklar boyunca edinilmiş deneyimler birikiminin doğurduğu korku ve saygı, kalıtımın büyüsüyle pençesine almıştı eniği. Henüz eniklikten kurtulmamış bir kurt için dayanılamayacak kadar büyüktü kalıtımın etkisi. Yetişkin bir kurt olsaydı, hemen kaçardı oradan. Yeryüzünde, ısınmak için insanoğlunun yaktığı ateşe sokulan ilk kurdun gösterdiği ilk boyun eğişten beri soyunun göstermekte olduğu boyun eğişe hemen hemen benzer bir davranışla, felce uğramış gibi yere sinmişti enik.

Kızılderililerden biri kalkıp onun yanına gelerek tepesine dikildi. Enik yere biraz daha yapıştı. İşte, en sonunda, bilinmeyen etten ve kemikten somut bir biçim alarak kendini göstermiş, onu yakalamak üzere üstüne doğru eğiliyordu. Elinde olmaksızın sırtının bütün tüyleri kabardı, dudakları yukarı doğru kıvrılarak mini mini köpek dişlerini ortaya çıkardı. Ölüm fermanı gibi tepesinde sallanmakta olan el bir an duraladı, adam gülerek konuştu:

" 'Vabam vabiska ip pit tah.' Bakın! Köpek dişleri bembeyaz!"

Diğer adamlar kahkahalarla gülerek, eniği yakalasın diye öbürünü kışkırttı. El ağır ağır ona doğru yaklaşırken, eniğin içgüdüleri çatışma halindeydi. İki güçlü dürtü duyuyordu enik, boyun eğmek ve dövüşmek. Bu iki karşıt dürtünün yarattığı sonuç ödün verme biçiminde görüldü. Enik her ikisini de yaptı. El

kendisine değinceye kadar hiç sesini çıkarmadı, ama değer değmez dövüşe girdi ve şimşek gibi bir dalayışla dişlerini o ele geçiriverdi. Aynı anda da kafasının yanına yediği bir şamarla yan üstü devrildi. Dövüşme hırsı sönüverdi eniğin. Henüz bir yavru oluşunun da etkisiyle boyun eğme dürtüsü ağır bastı. Doğrulup kıçının üstüne oturdu, viyaklamaya başladı. Ama elini ısırdığı adam ona hâlâ kızgındı. Bir şamar da öbür yanına indirdi. Bu şamarı da yedikten sonra tekrar doğrulup oturan enik, viyaklamalarıyla artık yeri göğü inletiyordu.

Dört Kızılderili öylesine gülüyordu ki, ısırılan adam da dayanamayıp onlara katıldı, o da gülmeye başladı. Enik canının acısını ve duyduğu müthiş korkuyu avaz avaz dünyaya ilan ederken, adamlar onun çevresini almış, katıla katıla gülüyorlardı. Bu gürültü arasında eniğin kulağına bir ses çalındı. Kızılderililer de duymuştu. Ne var ki, enik bu sesin ne olduğunu anlamıştı, o yüzden de, felaket çığlığından çok bir zafer çığlığına benzeyen upuzun son bir feryat daha kopardıktan sonra sesini kısıp, anasının, o hiçbir şeyden gözü korkmayan, önüne çıkan her şeyle dövüşerek hepsini de öldüren, boyun eğmez anasının gelmesini bekledi. Dişi kurt bir yandan da hırlayarak, koşa koşa geliyordu. Yavrusunun çığlıklarını duymuş, onu kurtarmaya koşuyordu.

Analık gücüyle dövüşkenliği bir kat bilenmiş olarak canavar gibi ortaya atıldı; tüyler ürperten bir görünüşü vardı. Anasının bu dehşet veren hali, sırf kendisini korumak için takındığı bu canavar görünüşü çok hoşuna gitmişti eniğin. Bir sevinç çığlığı koparark koşa koşa annesine doğru gitti. Bu arada insan-hayvanlar da hızla beş altı adım geriye atmışlardı kendilerini. Yavrusunu bacaklarının arasına alan dişi kurt yüzünü adamlara doğru çevirmiş, sırtının bütün tüylerini kabartmıştı; gırtlağının derinliklerinden yükselen korkunç bir homurtu hırlamaya dönüşüyordu yavaş yavaş. Allak bullak suratından kötülük akıyordu ve dudakları öylesine şiddetli bir hırlayışla kıvrılmıştı ki, burnunun üstü ta ucundan gözlerine kadar kırış kırış olmuştu.

İşte tam o sırada, adamlardan birinin ağzından bir çığlık yükseldi. "Kiche!" diye haykırmıştı adam. Bir şaşkınlık ünlemiydi bu. Anasının bu sesi duyunca irkildiğini hissetti enik.

Adam bu kez daha sert ve otoriter bir sesle, bir daha, "Kiche!" diye bağırdı.

Onun üzerine enik, anasının, o korkusuz dişi kurdun nerdeyse karnı yere değercesine sindiğini, kuyruğunu sallayıp inler gibi sesler çıkararak barış işaretleri yaptığını gördü. Eniğin aklı almıyordu. Afallamıştı. Adamların demin saldığı o korkuyla karışık saygı duygusu bir kez daha bütün benliğini kapladı. İçgüdüsü doğru çıkmıştı. Anası da bunu kanıtlamıştı. İşte, o da insan-hayvanlara boyun eğmişti.

Konuşan adam dişi kurda yaklaştı. Elini başının üstüne koyunca, dişi kurt sadece biraz daha yapıştı yere. Ne daladı ne de dalama tehdidinde bulundu. Öbür adamlar da gelip anasının çevresini alarak ona dokundular, pençelerini okşadılar, anası ise bütün bu davranışlara hiç kızmadı. Çok heyecanlanan adamların ağzından türlü türlü gürültüler çıkıyordu. Sırtının tüyleri hâlâ zaman zaman kabarmakla birlikte, elinden geldiğince boyun eğmeye çalışan enik de anasının yanıbaşına uzandı ve adamların ağızlarından çıkardıkları bu gürültülerin tehlike işareti olmadığına karar verdi.

"Bunda bir tuhaflık yok ki," diyordu Kızılderililerden biri. "Bu dişi kurdun babası da kurttu zaten. Gerçi anası köpekti, ama ağabeyim onu çiftleşme mevsiminde götürüp ormanda bir ağaca bağlamamış mıydı, üç gün üç gece orda bırakmamış mıydı? İşte onun için Kiche'nin babası kurttur."

Bir başka Kızılderili, "Kiche kaçalı bir yıl oluyor Boz Kunduz," dedi.

"Bunda bir tuhaflık yok ki Balık Dil," diye yanıtladı Boz Kunduz. "Kıtlık zamanıydı, köpeklere verecek bir lokma etimiz yoktu."

Üçüncü bir Kızılderili, "Kurtlarla birlikte yaşamış," dedi.

"Öyle anlaşılıyor Üç Kartal," diye yanıtladı Boz Kunduz. Elini eniğin üstüne koyarak, "Bundan da belli zaten," dedi.

Elin kendisine dokunuşuyla birlikte yavru kurt hafif tertip hırlayınca, el kalkıp bir şamar olarak iniverdi. Bunun üzerine enik biraz önce çıkardığı köpek dişlerini dudaklarıyla örtüp uysal uysal başını eğdi, el de tekrar geri gelerek, onun kulaklarının dibini kaşımaya, sırtını okşamaya başladı.

"Bundan da belli zaten," diyerek konuşmasını sürdürdü Boz Kunduz. "Bunun anası Kiche, besbelli. Ama babası kurttur. Köpek dişleri bembeyaz, onun için bunun adı da Beyaz Diş olacak. Ben sözümü söyledim. Bu benim köpeğimdir. Çünkü Kiche ağabeyimin köpeği değil miydi? Ağabeyim de ölmedi mi?"

Böylelikle dünyada kendine bir ad kazanan enik, yattığı yerden gözlüyordu. İnsan-hayvanlar daha bir süre ağızlarıyla gürültü yapmayı sürdürdüler. Daha sonra Boz Kunduz boynuna asılı bıçağını kınından çıkararak fundalığa gitti, bir sopa kesti. Enik adamın bütün hareketlerini dikkatle izliyordu. Adam sopanın her iki ucuna da kertikler açtı, sonra bu kertiklere ham deriden yapılma birer sırım bağladı. Sırımlardan birini ilmek yapıp Kiche'nin boynuna geçirdi, sonra da onu küçük bir çamın yanına götürerek sopanın öbür ucunu çam ağacına bağladı.

Beyaz Diş de anasının ardı sıra gidip onun yanıbaşına yattı. Balık Dil'in eli uzanarak Beyaz Diş'i sırtüstü çevirdi. Kiche tasalı tasalı bakıyordu. Beyaz Diş, yine içini müthiş bir korkunun kapladığını hissetti. Ne denli çaba gösterirse göstersin, yine de hafifçe hırlamaktan kendini alamadı, ama ısırmaya da kalkışmadı. Yana açılmış ve kıvrılmış parmaklarıyla el onun karnını kaşımaya, onu sağa sola yatırarak oynamaya başladı. Bacakları havayı döverek orada öyle sırtüstü yatmak son derece gülünç, son derece çirkin bir şeydi. Ayrıca bu durumda tamamıyla çaresizdi, kendini savunması olanaksızdı, o yüzden, bütün benliği korkuyla ürperiyordu. Eğer bu insan-hayvan ona kötülük etmek isteseydi, Beyaz Diş'in kurtulmasına olanak yoktu, bunu biliyordu. Dört

bacağı da havadayken nasıl fırlayabilirdi yerinden? Bununla birlikte, boyun eğme dürtüsü korkusuna baskın geldiğinden, sadece usul usul homurdanmakla yetindi. Homurtusunu tutamıyordu; ayrıca, insan-hayvan da onun homurdanmasına kızmıyor, kafasına filan vurmuyordu. Dahası, ne tuhaftır ki, elin ileri geri gidip gelerek okşamasından çok büyük bir hoşlanma da duyuyordu Beyaz Diş. Adam onu yana yatırınca homurdanmayı bıraktı enik; parmaklar kulak diplerine gömülerek kaşımaya başlayınca, hoşlanma duygusu bir kat daha arttı. Son bir okşama ve sarsalamayla adam onu bırakarak çekilip gittiği zaman Beyaz Diş'te artık korku diye bir şey kalmamıştı. İnsanoğluyla ilişkisinde korkuyu daha pek çok sefer tadacak, ama en sonunda korkuya dayanmayan bir dostluğa kavuşacaktı.

Bir süre sonra Beyaz Diş yaklaşmakta olan tuhaf sesler duydu. Bu sesleri sınıflandırmakta hiç de gecikmedi, çünkü insan-hayvanlara ait olduğunu anlamıştı artık. Birkaç dakika sonra, upuzun bir sıra halinde patikadan yürüyerek gelen kabilenin geri kalanı da oraya doluştu. Bir dolu başka adam, kadın, bir sürü de çocuk vardı. Toplam kırk kişiydiler, hepsi de sırtlarında kamp eşyası, araç gereçlerden oluşan ağır birer yük taşıyordu. Ayrıca bir dolu da köpek vardı ve enikler dışında bütün köpekler de yük taşıyordu. Karınlarından kolan gibi geçirilmiş iplerle sımsıkı sırtlarına bağlanmış torbalarda, on-onbeş kiloluk yükler taşıyordu bu köpekler.

Beyaz Diş daha önce hiç köpek görmemişti, ona rağmen bir bakışta bunların, azıcık değişik olmakla birlikte kendi soyundan geldiklerini anladı. Ne var ki bu köpekler kurt yavrusuyla anasını görünce birer kurt kesiliverdi. Bir fırtına gibi üzerlerine geldi köpekler. Beyaz Diş tüylerini kabarttı, ağızlarını açmış dalga halinde üzerlerine gelen köpeklere hırladı, sonra kendini onların ayakları altında buldu ve köpeklerin keskin dişlerinin gövdesine gömüldüğünü hissederken, o da alttan onların karınlarını, bacaklarını dalamaya başladı. Ortalık birbirine girmişti, gürültü

göklere çıkıyordu. Beyaz Diş bir yandan onu koruyan Kiche'nin hırlamasını, bir yandan da köpeklerin sırtlarına inen sopaların boğuk seslerini, sopayı yiyen köpeklerin can acısıyla ciyaklamalarını ve insan-hayvanların bağırmalarını duyuyordu.

Üç beş saniyeye kalmadan Beyaz Diş ayakları üstüne kalkıverdi. Şimdi, insan-hayvanların onu korumak için taşlar ve sopalarla köpekleri kovduğunu, onu, kendi soyundan oldukları halde nedense hiç de öyle görünmeyen bu soyun yırtıcı dişlerine karşı savunduğun görebiliyordu. Adalet gibi soyut bir kavramın beyninde yer alması için hiçbir neden olmadığı halde, Beyaz Diş yine de, her nasılsa, insan-hayvanların adaletini hissetti ve onların kim olduğunu anladı; onlar, yasaları koyanlar ve bu yasaları uygulayanlardı. Ayrıca, yasaları uygulamada ortaya koydukları gücü de çok beğenmişti Beyaz Diş. Daha önce karşılaştığı hayvanların tümünden değişik olan bu insan-hayvanlar ne ısırıyor, ne de pençe atıyordu. Ölü nesnelerin gücünden yararlanıp kendi güçlerine güç katarak uyguluyorlardı yasaları. Onların adına ölü nesneler veriyordu cezayı. Böylece, bu tuhaf yaratıkların yönlendirdiği sopalar, taşlar havalarda uçup geliyor, köpeklerin üstüne inerek onların fena halde canını yakıyordu.

Beyaz Diş'in aklı için bu alışılmamış bir güçtü; akıl erdirilemez, doğa dışı, tanrısal bir güçtü. Beyaz Diş pek tabii ki tanrılara ilişkin hiçbir şey bilemezdi, olsa olsa bilemeyeceği şeyleri hissedebilirdi. Onun şu anda hissettikleri daha çok şöyle bir şeye benzetilebilirdi: insan, bir dağın tepesinde, gökten inmiş bir yaratığın her iki elinde tuttuğu yıldırımları dünyanın tepesine savurduğunu görecek olsa, nasıl korkuyla karışık bir saygı duyarsa, Beyaz Diş'in bu insan-hayvanlara duyduğu hayranlık ve korkuyla karışık saygı da bir bakıma işte ona benziyordu.

Son köpek de kovalandı, gürültü patırtı bitti ve Beyaz Diş yaralarını yalarken, sürü ile bu ilk karşılaşması ve sürü acımasızlığını bu ilk tadışı üzerine düşüncelere daldı. Kendi soyunu sadece Tek Göz, anası ve kendisinin oluşturduğunu sanıyordu; başka-

larının da var olabileceği aklının köşesinden geçmezdi. Ayrıca, kendi soyundan olanların, daha ilk görüşte üstüne saldırarak onu yok etmeye kalkışmalarına bilinçaltı bir öfke duydu Beyaz Diş. Aynı biçimde, anasının bir sopanın ucuna bağlı tutulmasına da kızıyordu, hem bunu yapanlar o üstün insan-hayvanlar olduğu halde kızıyordu. Bu bağlanışta bir tuzak, bir boyunduruk havası vardı. Halbuki o tuzak nedir, boyunduruk nedir bilmezdi. O kalıtsal olarak özgürce dolaşmaya, canı çektiği zaman koşmaya, canı istediği zaman yatmaya alışıktı, gelgelelim burada bütün bunlara bir kısıtlama getirilmişti. Anasının devinimlerini o sopanın boyuyla kısıtladıkları gibi, henüz anasının dizi dibinden ayrılacak kadar büyümediği için, Beyaz Diş'in devinimlerini de aynı sopanın boyuyla kısıtlamış oluyorlardı.

Hiç mi hiç hoşuna gitmiyordu bu durum. İnsan-hayvanlar kalkıp yola koyuldukları zaman da hiç hoşlanmadı Beyaz Diş, zira ufacık bir insan-hayvan Kiche'nin boynuna bağlı sopayı tutarak öne düşmüş, anasının ardı sıra giden Beyaz Diş de atıldığı bu yepyeni serüvenden dolayı büyük bir huzursuzluk duymuştu.

Vadiyi dere boyunca aşıp Beyaz Diş'in o güne dek ulaşabildiği uzaklıkların da ötesine geçerek, sonunda derenin Mackenzie Irmağına döküldüğü noktaya geldiler. Kanoların upuzun sırıklara bağlı olarak durduğu ve balık kurutma gergilerinin bulunduğu burada kamp kuruldu; Beyaz Diş de olanı biteni hayran hayran seyre daldı. Bu insan-hayvanların yaptığı her şey onların üstünlüğünü bir kat daha arttırıyordu Beyaz Diş'in gözünde. Örneğin, keskin dişli köpeklerin hepsinin efendisiydiler. Güç vardı bu efendilikte. Ama asıl onların cansız nesnelere efendilik edişleri hayran bırakıyordu Beyaz Diş'i. Onların, kımıldamayan nesneleri devinir duruma getirebilme, dünyanın yüzünü değiştirebilme yeteneklerine hayrandı.

Özellikle bu sonuncusu Beyaz Diş'i müthiş etkiliyordu. Bir araya getirip çattıkları sırıkları nasıl havaya kaldırdıklarını seyreden Beyaz Diş gözünü alamıyordu; ancak taşları sopaları ta

uzaklara fırlatabilen yaratıkların bunu da yapabilmelerinde pek de o kadar yadırganacak bir şey yoktu. Ama havaya dikilen sırıkların üzerine bezler-deriler geçirilip çadırlar kurulunca, işte o zaman Beyaz Diş'in ağzı bir karış açık kaldı. Dev gibi yapılarıyla bu çadırlar onu çok etkiledi. Çarçabuk büyüyüveren birer canlı yaratık gibi bu çadırlar eniğin sağında solunda, her yerde, yerden bitercesine yükseli yükseliveriyor, onun görüş alanının hemen hemen tamamını kapatıyordu. Enik korkuyordu onlardan. Uğursuz uğursuz eniğe tepeden bakıyordu bunlar. Yel üfürüp de çadırlar ürkütücü bir biçimde dalgalanmaya başlayınca, Beyaz Diş iyice yere sindi, yorgun gözlerini dikerek, eğer bu korkunç devler üzerine saldırmaya kalkışacak olursa hemen kaçabilmek için tetikte beklemeye başladı.

Ama az sonra çadırlardan duyduğu korkusu geçti. Kadınların, çocukların bunların içine korkmadan girip çıktığını, onlara hiçbir şey olmadığını gördü; ayrıca köpeklerin sık sık bu çadırlara girmeye yeltendikleri, ama taş ve sopalarla kovuldukları da gözünden kaçmadı. Bir süre sonra Kiche'nin yanından ayrıldı, kendisine en yakın çadırın duvarına doğru sakına sakına ilerledi. Büyümekte olan yavrunun duyduğu meraktı onu bu işi yapmaya zorlayan –yaşayarak, yaparak, deneyim kazanarak öğrenme gereksinimiydi. Çadıra kadar son üç beş santimlik arayı hiç bitmeyecekmiş gibi gelen uzun bir zaman dilimi içinde, son derece ağır, son derece sakınarak sürüne sürüne aştı. O günkü olaylar yüzünden, bilinmeyenin birdenbire en olmadık, en akıl almaz biçimde ortaya çıkışına karşı hazırlıklıydı. Sonunda burnu çadır bezine değdi. Beyaz Diş bekledi; hiçbir şey olmadı. Sonra, insan kokusuyla yüklü kumaşı kokladı. Çadır bezine dişlerini geçirip hafifçe çekti. Çekiştirdiği yerin bitişiğindeki çadır bezinin de oynaması dışında yine hiçbir şey olmadı. Biraz daha hızlı çekti. Çadır bezi daha çok sallandı. Bu çok hoşuna gitti. Daha güçlü, daha hızlı, arka arkaya çekiştirmeye başlayınca, bütün çadır sallanmaya başladı. Çadırın içinden bir Kızılderili kadının bağır-

dığını duyunca, apar topar Kiche'nin yanına kaçtı. Ama ondan sonra bir daha, heyula gibi tepesinde yükselen çadırlardan hiç korkmadı.

Çok geçmeden yine anasının yanından ayrıldı. Dişi kurt yere çakılı bir kazığa bağlı olduğundan, yavrusunun ardından gidemiyordu. Az çok kendini toparlamış, Beyaz Diş'ten daha irice bir enik düşmanca ve kurumlu bir hava içinde ağır ağır ona doğru geliyordu. Bu eniğin adı, Beyaz Diş'in de az sonra duyacağı gibi Lip-lip'ti. Enikler arası kavgalarda çok deneyim edinmiş, daha şimdiden kendi çapında bir kabadayı kesilmişti.

Lip-lip de kendi soyundan ve henüz bir enik olduğu için Beyaz Diş'e pek tehlikeli görünmedi; o yüzden Lip-lip'i dostça karşılamaya hazırlandı. Ama yabancı enik bacak dikleştirip diş gösterince, Beyaz Diş de hemen bacak dikleştirip dişlerini çıkardı meydana. Tüylerini kabartıp hırlayarak, sakına sakına birbirlerinin çevresinde yan yan dönmeye başladılar. Bu durum böyle birkaç dakika sürünce, Beyaz Diş bundan hoşlanmaya başladı; bir çeşit oyun gibi gelmişti ona. Ama Lip-lip birdenbire şaşırtıcı bir hızla atılıp daladı ve aynı hızla tekrar geri çekildi. Attığı diş, Beyaz Diş'in omuzunda vaşağın ta kemiğe kadar açtığı derin ve henüz iyice geçmemiş olan yarayı acıtmıştı. Beyaz Diş şaşkınlıktan ve can acısından bir ciyaklama kopardı, ama bir an sonra da öfkeyle Lip-lip'in üstüne atılarak hırsla dalamaya başladı.

Ne var ki ömrünü Kızılderili obasında geçirmiş ve enikler arası pek çok kavgaya girip çıkmış olan Lip-lip çok deneyimliydi. Aralarına yeni katılan bu acemiyi üç kez, dört kez, altı kez daladı küçük dişleriyle, sonunda Beyaz Diş hiç utanmadan ciyak ciyak bağırarak kaçıp anasının yanına sığınmakta buldu çareyi. Doğuştan kavgacı bu iki enik, yapıları gereği daha ilk günden birbirlerine düşman kesildikleri için, bu ilk kavgalarının sonu gelmeyecek, bundan sonra her fırsatta birbirlerine saldıracaklardı.

Kiche diliyle yavrusunu güzelce yalayıp bir daha yanından ayrılmaması için kollamaya başladı; ama merakından içi içini yiyen

Beyaz Diş çok geçmeden yeni bir serüvenin peşine düştü. Yolunun üstüne insan-hayvanlardan biri çıktı; Boz Kunduz'du bu. Çömeldiği yerde değneklerle, kuru yosunlarla bir şeyler yapıyordu. Beyaz Diş yaklaşarak seyretmeye başladı. Boz Kunduz'un ağzıyla yaptığı gürültüleri düşmanca görmeyen Beyaz Diş azıcık daha sokuldu.

Kadınlarla çocuklar Boz Kunduz'a habire çalı çırpı ve dal taşıyıp duruyordu. Hiç kuşku yok ki çok önemli bir şey oluyordu burada. Beyaz Diş'in merakı öyle kabarmıştı ki, bunun o müthiş insan-hayvanlardan biri olduğunu bile unutarak, adamın dizine değecek kadar sokuldu ona. Birdenbire Boz Kunduz'un eli altındaki sopalarla yosundan buğu gibi bir şey havaya yükselmeye başladı. Derken çalı çırpı arasında bir canlı kımıldamaya, gökteki güneşin rengini alarak kıvrılıp bükülmeye başladı. Beyaz Diş ateşi tanımıyordu; ama bu gördüğü şey de tıpkı mağara ağzının onu kendine çektiği gibi çekiyordu Beyaz Diş'i. Alevle arasındaki birkaç adımlık uzaklığı sürüne sürüne aştı. Tepesinde Boz Kunduz'un kıkır kıkır güldüğünü duydu ve bunun düşmanca bir ses olmadığını anladı. Sonra burnu ateşe değdi, aynı anda da küçücük dilini yalamak için uzattı.

Bir an için felce uğramış gibi kalakaldı. Çalı çırpı ve yosunlar arasında pusuya yatmış olan bilinmeyen onu burnundan yakalamış canını acıtıyordu işte. Apar topar kendini geriye attı, kulakları sağır edici bir feryat koparmaya, ciyak ciyak bağırmaya başladı. Sesi duyan Kiche zıplayarak ayağa kalktı ve yardıma koşamamaktan doğan bir hırsla, bağlı olduğu sopanın ucunda hırlayarak tepinmeye başladı. Oysa Boz Kunduz kahkahadan kırılırken, olanları obada ne kadar insan varsa hepsine anlatıyordu; sonunda herkes katıla katıla gülmeye başladı. Beyaz Diş, çevresini alan insan-hayvanların arasında o ufacık tefecik, o acınası Beyaz Diş hiç durmadan ciyaklıyordu.

O güne dek canını en çok yakan bu olmuştu. Boz Kunduz'un elleri arasında büyüyen, güneş renkli o nesne hem burnunu hem de dilini kavurmuştu. Beyaz Diş hiç durmamacasına ağlıyor, ağ-

lıyor, kopardığı her yeni yaygarayla birlikte insan-hayvanlar da kahkahayı basıyordu. Burnunun acısını diliyle gidermeye çalışırken iki acı birleşip katmerlendi, bunun üzerine Beyaz Diş umutsuzluğa kapılarak perişan bir halde daha büyük yaygara kopardı.

Daha sonra halinden utandı Beyaz Diş. Kahkahayı öğrenmiş, ne demek olduğunu anlamıştı. Bazı hayvanların kahkahayı nasıl olup da tanıdıklarını, nasıl olup da kendilerine gülündüğünü anladıklarını bilmemize olanak yoktur; ama işte bu hangi yoldan oluyorsa, Beyaz Diş de aynı yoldan öğrenmişti gülmenin ne olduğunu. Öğrendiği için de insan-hayvanların kendisine gülmesinden utanmıştı. Canının acısından çok, içine işleyerek ruhunu inciten bu kahkahalardan kaçmak için arkasını dönüp koşa koşa ordan uzaklaştı. Sopanın ucunda kudurmuşçasına tepinen Kiche'nin, bu dünyada kendisine gülmeyen biricik hayvanın yanına gitti.

Alacakaranlık çöktü, gece bastırdı, Beyaz Diş de anasının yanına uzandı. Burnuyla dili hâlâ acıyordu, ama şimdi onun daha büyük bir derdi vardı. Yuvasını özlemişti. İçinde bir boşluk duyuyor, dere boyunun ve yamaçtaki mağaranın sessizliğini özlüyordu. Dünyası birdenbire fazla kalabalık oluvermişti. Hepsi de birbirinden gürültücü, birbirinden sinir bozucu, erkekli kadınlı, çoluklu çocuklu pek çok insan-hayvan vardı ortalıkta. Bir de hiç durmadan dalaşıp hırlaşan, ortalığı birbirine katan, avaz avaz bağıran köpekler vardı. Onun bildiği biricik yaşam tarzının huzur veren yalnızlığı yok olmuştu. Burada ise, yaşamın yürek vuruşları havada bile duyuluyordu. Yaşam bütün varlığıyla havanın içinde hiç durmadan vınlıyor, uğulduyordu. Tonu, perdesi ve yeğinliği durmadan değişen bu vınlama, duyularıyla sinirlerine çarparak onu sinirlendiriyor, huzurunu kaçırıyor, her an bir şeyler olacakmış gibi kaygılandırıyordu.

Kampta dolaşan, gidip gelen insan-hayvanları seyrediyordu. Beyaz Diş'in bu insan-hayvanlara bakışında, insanoğlunun kendi yarattığı tanrılara bakışını andıran bir taraf vardı. Gerçekten de

tanrısal, üstün yaratıklardı. Tanrılar insanların gözünde neyse, bunlar da Beyaz Diş'in gözünde oydu; yani, mucize yaratanlar. Bilinmeyenin her türlüsüne egemen olan, olanaksızı olanaklı kılan gizli güçlerin sahibi, efendilik etmek için yaratılmış canlılardı onlar; onlar, kımıldayan nesnelere boyun eğdiren, kımıldamayan nesneleri oynatan, ölü yosun ve ölü ağaçların arasından güneş rengi yakıcı bir canlı yaratan, canlı cansız her şeyin efendisi olan canlılardı. Ateş yakanlardı onlar! Onlar tanrıydı!

İKİNCİ BÖLÜM

BOYUNDURUK ALTINDA

BEYAZ Diş için günler deneyimlerle dopdolu geçiyordu. Kiche sopanın ucunda bağlı kaldığı sürece Beyaz Diş rahat rahat bütün obayı dolaşıyor, burnunu her şeye sokuyor, araştırıyor, öğreniyordu. İnsan-hayvanların girdisini çıktısını kısa zamanda epeyce öğrenmişti, ama öğrendiği için de onları asla küçümsemiyordu. Onları yakından tanıdıkça üstünlükleri daha da belli oluyor ve insan-hayvanlar gizli güçlerini ortaya döktükçe Beyaz Diş'in gözünde daha da tanrılaşıyordu.

Tanrılarının alaşağı edilip, sunaklarının parçalandığını görerek üzülmek insanoğluna vergidir; oysa, insanoğlunun ayakları dibine sığınan kurt ya da yabani köpek böyle bir üzüntüyü asla duymaz. Aşırıya varan sanrılarıyla, kendi tanrılarını görünmeyen âlemde ete kemiğe bürünmeden düş ürünü buğular, düş ürünü dumanlar halinde, düşlerinde yarattıkları iyiliğin ve gücün birer hayaleti halinde, benliğin ruhlar âleminden su yüzüne çıkan ele gelmez uçları halinde yaratan insanın tam tersine, insanoğlunun yaktığı ateşe sokulan kurtlar ya da yabani köpekler, dokununca katılığı duyulan, uzayda yer tutan ve varoluşlarının gerçekleşmesi için zamana muhtaç olan dipdiri, capcanlı, etten-kemikten canlılarda bulmuşlardır tanrılarını. Böyle bir tanrıya inanmak için iman gayretine hiç de gerek yoktur; irade zoruyla da hiçbir zaman böyle bir tanrıya duyulan inancın karşısına çıkılamaz. Ondan kurtuluş yoktur. İşte orada elinde topuzuyla bir güç simgesi gibi; hırs, öfke, sevgi simgesi gibi iki art ayağı üze-

rinde durmaktadır o tanrı ve gizem ve güç bir arada, yırtıldığı zaman kanayan ve yemesi en az başka herhangi bir canlınınki kadar tatlı olan ete kemiğe bürünmüş olarak durmaktadır.

İşte Beyaz Diş'e de bu böyle göründü. İnsan-hayvanların birer tanrı olduğuna ve onlardan kaçmaya olanak bulunmadığına kuşku yoktu. Anası Kiche adının daha ilk çağrılışında nasıl onlara kulca bağlılığını gösterdiyse, Beyaz Diş de aynı biçimde kulluğunu kabullenmeye başlıyordu. İnsan-hayvanlarla karşılaşacak oldu mu, hemen onlara yol vermek için kenara çekiliyordu, çünkü geçiş üstünlüğü tartışmasız onlarındı. Onlar gelirken yollarının üstünden kaçıyordu. Çağırdıkları zaman geliyordu. Azarladılar mı siniyordu. Çekilip gitmesini buyururlarsa çabucak oradan sıvışıyordu. Çünkü onların bütün isteklerinin ardında bu isteği zorla yerine getirtebilecekleri bir güç vardı –sopalar ve değnekler biçiminde, deriyi yakan kamçı, havada uçan taş biçiminde kendini gösteren, acı veren bir güç.

Bütün köpekler gibi o da onların malıydı. Beyaz Diş'in bütün davranışlarına canlarının çektiği gibi komuta edebilirlerdi. İsterlerse bedenini ayakları altına alır çiğner, tepeler, canları isterse de varlığına katlanırlardı. Beyaz Diş işte bu dersi pek çabuk kavrayıvermişti. Gerçi doğasında var olan başat niteliklerle kalıtsal güçlerin direnmesi yüzünden denge kurabilmekte oldukça zorlanmıştı; ama yine de, zorla da olsa bunu öğrenirken, bir yandan da farkında olmaksızın, bundan hoşlanmayı da öğreniyordu. Bu bir bakıma alın yazısını başkasının ellerine teslim etmek, yaşamı sürdürmenin gerektirdiği sorumluluklardan sıyrılmak gibi bir şeydi. Öte yandan sorumluluktan kurtulma da bir bakıma çektiği bunca zahmetin ödülü sayılırdı, çünkü başkalarına yaslanarak ayakta durmak tek başına ayakta durmaktan daha kolaydı.

Onun kendini böyle bedeniyle-ruhuyla insan-hayvanlara teslim edişi bir gün içinde oluvermedi tabii. Yabanıl kalıtımını, Yaban'la ilgili anılarını öyle birdenbire bırakamazdı. Öyle günler oldu ki, Beyaz Diş kimselere görünmeden ormanın kıyısına

gidip, çok uzaklardan bir şeyin kendisini çağırmasını bekleyerek kulak kabarttı. Her seferinde de huzuru kaçmış olarak geri dönüp Kiche'nin yanına yattı, usul usul ağlamaklı, özlemli sesler çıkararak, bir şeyler soran, bir şeyler bekleyen diliyle anasının suratını yalayıp durdu.

Beyaz Diş oba yaşamının yolunu yordamını hızla öğrenmekteydi. Köpeklere manca olarak et ve balık verildiği zaman yaşlı köpeklerin nasıl adaletsiz, nasıl açgözlü davrandığını biliyordu. Erkeklerin daha âdil, çocukların daha acımasız, kadınların ise daha yumuşak, hatta arada sırada kendisine bir parça et ya da kemik atacak derecede iyi yürekli olduklarını da öğrendi. Canının yanmasına neden olan iki üç denemeden sonra, yavrulu köpeklerden uzak durmanın, onlara ilişmemenin, geldiklerini görünce de kaçmanın en akıllıca iş olacağını aklı kesti.

Ne var ki bütün bunlar Lip-lip'in yanında solda sıfır kalırdı; Beyaz Diş'in başına bela kesilen bu enik yaşamı zehir ediyordu ona. Beyaz Diş'ten daha büyük, daha iri ve daha güçlü olan Lip-lip, eziyet etmek için özel olarak Beyaz Diş'i seçmişti. Gerçi Beyaz Diş canla başla savaşıyor, istekle dövüşüyordu, ama ne yapsın ki öbürünün dengi değildi. Düşmanı kendisinden çok daha iriydi. Lip-lip onun karabasanı olup çıkmıştı. Beyaz Diş ne zaman anasının yanından azıcık ayrılacak olsa, kabadayı hemen ortaya çıkıveriyor, Beyaz Diş'in arkasından ayrılmıyor, hırlayarak, diş atarak, hep insan-hayvanların ortalıkta görünmediği bir anı kolluyor, bu fırsatı yakalar yakalamaz da üstüne saldırıp onu dövüşmek zorunda bırakıyordu. Kazanan hep Lip-lip olduğu için onun keyfine diyecek yoktu. Beyaz Diş onun yaşamının en büyük eğlencesi olmuştu. Öte yandan, bu durum Beyaz Diş'in yaşamının en büyük çilesini oluşturuyordu.

Bununla birlikte Beyaz Diş ne ödleklik gösterdi, ne de sindi. Dövüşlerde en çok hırpalanan ve yenilen kendisi olduğu halde cesaretini asla yitirmedi. Ne var ki Beyaz Diş üzerinde kötü bir etkisi oldu bunun. Huysuz, kötü ruhlu bir yaratık olup çıktı. Za-

ten doğuştan sert bir hayvandı, bu sonu gelmeyen işkenceler yüzünden iyice zıvanadan çıktı. Yavru oluşunun keyfini çıkaramıyor, oyunculuğunu, iyi huylarını göstermeye fırsat bulamıyordu. Obadaki öbür eniklerle bir kez bile oynaşmak, onların arasına katılmak olanağını bulamamıştı. Lip-lip göz açtırmıyordu. Beyaz Diş'i ortalıkta görür görmez hemen yanına koşuyor, kabadayılığı ele alarak kabarıp dikleniyor ya da onu dövüşe zorlayarak sonunda oradan kaçırıyordu.

Bütün bunların bir sonucu olarak Beyaz Diş enikliğini doğru dürüst yaşayamadan, yaşına göre fazla erken olgunlaşıyordu. Enerjisini harcamak için bir çıkış yolu olarak oyun oynama olanağı bulamayan Beyaz Diş, içine kapanıp aklını geliştiriyordu. Kurnaz olmuştu artık; bol vakti olduğu için uzun uzun düşünüyor, yeni yeni hinlikler bulup çıkarıyordu. Yemek vakti obanın köpeklerine mancaları topluca verildiğinde, Lip-lip yüzünden kendi payını alamayan Beyaz Diş usta bir hırsız kesilmişti. Kendi yiyeceğini kendi bulmak zorunda kalan Beyaz Diş, bu işi pek de güzel kıvırıyordu kıvırmasına ama, böylelikle, obadaki kadınlara da illallah dedirtiyordu. Beyaz Diş obada kimselere görünmeden sinsi sinsi dolaşmanın, her yere hileyle sokularak, olanı biteni görüp her şeyi duymanın, sonra da bu görüp duyduklarından çıkardığı sonuçlara göre amansız işkencecisinin kovalamasından başarıyla kurtulmanın yollarını, çarelerini bir bir öğrenmişti.

Lip-lip belasına çattığı daha ilk günlerden bir gün, Beyaz Diş ilk büyük hileciliğini gösterdi, ilk oyununu oynadı ve bunun sonucu olarak da ilk kez öç alma zevkini tattı. Kiche kurtlarla birlikteyken, adamların kampından köpekleri nasıl ayartarak uzaklaştırıp ölüme götürdüyse, Beyaz Diş de hemen hemen buna benzer bir yoldan Lip-lip'i ayartarak Kiche'nin öç alıcı dişlerinin arasına attı. Beyaz Diş önce Lip-lip'in önüne çıktı, sonra gerileyerek bir sürü çadıra girip çıkarak, çadırların çevresinde dönerek, dolambaçlı yollardan kaçar gibi yaptı. Çok iyi bir koşucu, obadaki bütün eniklerden ve Lip-lip'ten bile daha hızlı bir koşucu olduğu

halde, Lip-lip'in önünden bütün hızıyla kaçmıyordu. Hızını tam kararında ayarlamış, Lip-lip'in bir adımcık önünden kaçıyordu. Kurbanının hemen ensesinin ardında olduğu halde onu bir türlü ele geçirememesinin de verdiği hırsla, kendini tamamıyla kovalamacanın coşkusuna kaptırarak sakınmayı filan unutan Lip-lip, nereye geldiklerini fark edememişti. Fark ettiği zaman ise iş işten geçmişti. Çadırlardan birini yıldırım gibi dönünce, sopasına bağlı yerde yatan Kiche'ye olanca hızıyla bindirdi. Korkudan bir kez ciyakladı ve aynı anda Kiche'nin dişleri arasında buluverdi kendini. Kiche bağlı olmasına rağmen Lip-lip kolay kolay kurtaramadı kendini. Kiche, kaçamasın diye onu yere yuvarladıktan sonra dişledi de dişledi.

En sonunda yuvarlana yuvarlana Kiche'den uzaklaşmayı başarabilen Lip-lip, bedeni de ruhu da fena halde hırpalanmış olarak berbat bir durumda dört ayağının üstüne doğrulabildi. Kiche'nin daladığı yerlerde, hemen hemen tüm gövdesinde Lip-lip'in tüyleri kabarık kabarık duruyordu. Toparlanıp ayağa kalktığı yerde bir süre durdu, ağzını açtı ve tam bir eniğe yaraşır biçimde upuzun, yürekler acısı bir feryat kopardı. Ne var ki feryadını bitirmesine bile olanak verilmedi. Tam orta yerindeyken, hızla atılan Beyaz Diş arka ayağını kapıverdi onun. Dövüşecek cesareti kalmayan Lip-lip utanmadan kaçmaya başladı, düşmanı ise bir an bile rahat vermeyerek ta çadırına kadar kovaladı onu. Çadırına varınca kadınlar Lip-lip'in imdadına yetişti, kudurgan bir ifrite dönen Beyaz Diş'i taşlarla kovalayabildiler sonunda.

Bir gün geldi, Boz Kunduz, artık kaçmaya kalkışmayacağına inandığı Kiche'yi çözdü. Anasının özgürlüğüne kavuşması Beyaz Diş'i çok sevindirdi. Artık anasının yanında obada rahat rahat dolaşabiliyor, Kiche'nin yanından uzaklaşmadığı sürece, Lip-lip ona dokunamıyordu. Hatta Beyaz Diş ona diklenip tüylerini kabarttığı halde, Lip-lip onun bu meydan okumasını görmezden geliyordu. Lip-lip de enayi değildi ya, öcünü almak için Beyaz Diş'i yalnız başına kıstıracağı bir anı bekleyebilirdi.

O gün geç saatlerde Kiche ile Beyaz Diş gezerken, dolaşa dolaşa obanın bitişiğindeki ormanın kıyısına geldiler. Hep önde giderek Kiche'yi adım adım Beyaz Diş getirmişti oraya, anası durunca da şimdi yaltaklanarak onu ayartmaya çalışıyordu. Dere boyu, yuvası, sessiz orman onu çağırıyor, o da anasının kendisiyle gelmesini istiyordu. Üç beş adım koşarak gitti, durdu, dönüp geriye baktı. Anası kımıldamamıştı. Beyaz Diş yalvarırcasına çenileyerek çalılıklara dalıp çıkıyor, türlü oyunlar sergiliyordu. Koşa koşa anasının yanına geldi, onun yüzünü yaladı, sonra yine koşa koşa geri döndü. Anası hâlâ kıpırdamamıştı yerinden. Beyaz Diş durdu, dikkat kesilerek, büyük bir istekle anasına dikti gözlerini, ama anası başını çevirip obadan yana bakınca, Beyaz Diş'in fiziksel yoldan anlatmaya çalıştığı o büyük isteği de yavaş yavaş sönmeye başladı.

Obanın dışında, açık alanlarda Beyaz Diş'i çağıran bir şey vardı. Anası da duymuştu bunu. Ne var ki anası aynı zamanda bir başka çağrı, daha güçlü bir çağrı da duymuştu; ateşin ve insanın çağrısıydı bu. Bütün hayvanlar içinde bu çağrıya uyabilmek ise sadece kurda –aslında kardeş olan kurtla yabani köpeğe vergiydi.

Kiche döndü ve tırıs tırıs obanın yolunu tuttu. Kiche'yi obaya bağlayan bağ, davranışlarını fiziksel olarak kısıtlayan sopanın ucundaki bağdan çok daha güçlüydü. Tanrılar, gözle görülmeyen gizemli güçleriyle Kiche'yi yakalamıştı ve bir türlü bırakmıyordu. Beyaz Diş bir huş ağacının gölgesine oturdu, usul usul ağlamaya başladı. Güçlü bir çam kokusuyla karışarak havayı dolduran çeşitli bitkilerin burcu burcu kokuları, boyunduruk altına girmeden önceki eski özgürlük günlerini anımsatıyordu Beyaz Diş'e. Ne var ki o henüz büyümesini sürdüren bir yavru olduğu için, anasının çağrısı ona insanoğlunun çağrısından da, Yaban'ın çağrısından da güçlü geldi. Kısacık yaşamı içinde her gün, her saat anasına bağımlı kalmıştı. Bağımsızlığa kavuşmasının günü saati gelip çatmamıştı daha. O yüzden kalktı, süklüm püklüm obaya doğru seyirtti; yolda bir iki kez durup oturdu, ormanın derinliklerinden hâlâ kendisini çağırmakta olan sese kulak vererek çeniledi.

Yaban yaşamı içinde anaların yavrularıyla birlikte oldukları süre kısadır genellikle, ama insanoğlunun egemenliği altında bu süre bazen daha da kısalır. Beyaz Diş için de durum böyle oldu. Boz Kunduz'un Üç Kartal'a borcu vardı. Üç Kartal, Mackenzie Irmağı üzerinden Büyük Esir Gölü'ne doğru bir yolculuğa çıkmaya hazırlanıyordu. Alacağı karşılığında kendisine kırmızı renkli bir kumaş parçası, bir ayı postu, yirmi fişekle birlikte Kiche verildi. Beyaz Diş, anasının Üç Kartal'ın kanosuna bindirildiğini görünce ardı sıra gitmeye davrandı. Üç Kartal bir tekmede onu gerisin geri, sırtüstü karaya fırlattı. Kano suya itildi ve uzaklaştı. Beyaz Diş, geri dönmesi için ardından bağıran Boz Kunduz'a aldırış bile etmeden suya atlayarak kanonun ardı sıra yüzmeye başladı. Anasını yitirmekte oluşunun verdiği dehşet duygusu öylesine güçlüydü ki, bir insan-hayvanı, bir tanrıyı bile duymazdan gelebilmişti.

Ne var ki tanrılar itaatsizliğe alışık olmadığından, Boz Kunduz büyük bir öfke içinde kendi kanosunu suya indirerek arkalarından gitti. Beyaz Diş'e yetişince, onu ensesinden tutarak sudan aldı. Eniği hemen kanonun içine koymadı. Bir eliyle onu suyun üstünde asılı tutarken, öbür eliyle dövmeye başladı. Ama ne dövme! Boz Kunduz'un eli ağırdı. Her tokadı ses getiriyordu ve Boz Kunduz arka arkaya indiriyordu tokatları.

Beyaz Diş bir o yandan bir bu yandan inen tokat yağmuru altında, düzeni bozulmuş sarsak bir pandül gibi sallanıp duruyordu. İçinde kabarıp coşan duygular karmakarışıktı. Önce şaşırdı. Sonra içini hafiften bir korku kapladı ve her tokatta feryadı bastı. Ancak az sonra bu korku yerini öfkeye bıraktı. Özgür doğası baskın çıkarak, bu öfkeli tanrının yüzüne karşı dişlerini gösterip korkmadan hırladı. Bunun da, tanrının öfkesini arttırmaktan başka bir yararı olmadı. Tokatlar bu sefer daha hızlı, daha sert inmeye, canını daha çok yakmaya başladı.

Boz Kunduz tokatlamayı, Beyaz Diş de hırlamayı sürdürüyordu. Ama bu böyle sonsuza kadar süremezdi. İkisinden birinin pes etmesi gerekiyordu, pes eden de Beyaz Diş oldu. Bir kez daha

korku bütün benliğini kapladı. Yaşamında ilk kez insanoğlunun elinden kıyasıya dayak yiyordu. Daha önce arada bir yediği sopalar-taşlar bunun yanında okşama sayılırdı. Karşı koyma azmi tamamıyla kırılan Beyaz Diş çığlık çığlığa bağırmaya, kesik kesik ciyaklamaya başladı; artık korkusu yerini dehşet duygusuna bıraktığından, sonunda ciyaklamaları, tokatların ritmiyle bağıntısız, sürekli bir ciyaklama halini aldı.

En sonunda Boz Kunduz elini çekti. Boş bir torba gibi havada sallanan Beyaz Diş ağlamasını sürdürüyordu. Hırsını almış görünen efendisi onu kanonun dibine fırlatıp attı. Bu arada kano da akıntıyla epeyce aşağı sürüklenmişti. Boz Kunduz küreği eline aldı. Tam ayağının dibinde yatan Beyaz Diş'i hoyratça tekmeledi. O anda özgürlük damarı yine kabarıveren Beyaz Diş de dişlerini efendisinin çarığına geçiriverdi.

Bu sefer yediği sopanın yanında, az önce yediği dayak hiç kalırdı. Boz Kunduz'un gazabı müthişti; Beyaz Diş'in duyduğu korku da öyle. Bu kez Boz Kunduz sadece eliyle vurmakla yetinmedi, tahta kürekle de girişti. Beyaz Diş'i tekrar kanonun dibinde bir köşeye fırlattığı zaman, yavrunun küçücük bedeninde ezilmeyen ve acımayan yer kalmamıştı. Boz Kunduz onu bir kez daha, hem de bu sefer özellikle tekmeledi. Beyaz Diş ayağı ısırmaya kalkışmadı. Boyunduruk altındaki yaşamında bir ders daha almıştı. Ne olursa olsun, hangi koşullar altında olursa olsun, onun efendisi olan tanrıyı asla ısırmaya kalkışmamalıydı; efendinin bedeni kutsaldı ve kendisi gibi bir yaratığın dişleriyle pisletilemezdi. Bu, besbelli suçların en büyüğüydü, görmezlikten gelinmesi ya da bağışlanması olanaksızdı.

Kano kıyıya baştankara edince, hafif hafif inlemekte olan Beyaz Diş yerinden kımıldamadan Boz Kunduz'un iradesini bekledi. Boz Kunduz'un iradesi de onun karaya çıkması yolunda olduğundan, Beyaz Diş ensesinden yakalandığı gibi karaya fırlatıldı, yan üstü yere çarpınca da berelenmiş yerleri yeniden fena halde acıdı. Titreyen bacaklarının üstünde zorla doğrulabildi, kesik ke-

sik ağlayarak inlemeye koyuldu. Olan biteni kıyıdan izlemekte olan Lip-lip hiç vakit yitirmeden Beyaz Diş'in üstüne atılarak onu yere yuvarladı ve dişlerini geçirdi. Eğer Boz Kunduz'un ayağı imdadına yetişmeseydi, kendini savunamayacak kadar bitkin olan Beyaz Diş'in hali haraptı; neyse ki Boz Kunduz'un savurduğu tekmeyle havalanan Lip-lip beş altı metre ötede yere vurdu. İnsan-hayvan'ın adaleti böyleydi işte; Beyaz Diş o acınacak haliyle bile, içinden yükselen şükran duygusunun tatlı ılıklığını hissetti. Efendisinin topuğu dibinden ayrılmadan, topallaya topallaya onu izleyerek obanın orta yerindeki alanı geçip Boz Kunduz'un çadırına geldiler. Beyaz Diş, ceza vermenin sadece tanrılara tanınmış bir ayrıcalık olduğunu, tanrıların ayağı altındaki öbür aşağılık yaratıklara böyle bir hak tanınmamış olduğunu böylece öğrenmişti artık.

O gece ortalığa sessizlik çökünce, Beyaz Diş anasını anımsadı, içini üzüntü kapladı. Üzüntüsünü yüksek sesle belli ettiğinden, Boz Kunduz'u uyandırdı ve dayak yedi. O günden sonra da tanrıların yanındayken bir daha bağıra bağıra yas tutmamasını öğrendi. Ama zaman zaman bir başına ormanın kıyısına kadar gidiyor, acılarını, üzüntülerini bağıra bağıra dile getiriyor, istediği gibi ağlayarak rahat rahat içini boşaltıyordu.

Bu dönemde yuvasının ve dere boyunun anılarına kapılarak koşa koşa Yaban'a geri dönmesi işten bile değildi. Ne var ki anasının anısı onu olduğu yere bağlıyordu. İnsan-hayvanlar nasıl sık sık bir yerlere gidip sonra geri dönüyorlarsa, günün birinde anası da geri gelecekti nasıl olsa. İşte bu yüzden boyunduruk altında kalmaya razı olarak anasını beklemeyi sürdürüyordu Beyaz Diş.

Boyunduruk altındaki yaşamı baştan aşağı mutsuzlukla dolu da sayılmazdı. Beyaz Diş'in ilgisini çeken pek çok şey vardı. Her an yeni yeni şeyler oluyordu. Bu tanrıların yaptığı tuhaflıkların sonu yok gibiydi, Beyaz Diş de bunları büyük bir merakla seyrediyordu. Ayrıca, Boz Kunduz'la iyi geçinmenin yollarını da öğreniyordu yavaş yavaş. Kendisinden istenen şey itaatti; kesin ve ko-

şulsuz itaat. Boyun eğdiği sürece, Boz Kunduz da onu dövmüyor, ayak altında dolaşmasına göz yumuyordu.

Yok yok, hepsi bu kadar da değil; Boz Kunduz arada sırada ona bir et parçası atıyor, üstelik o etini rahat rahat yesin diye, et parçasını kapmaya çalışan öbür köpeklere karşı Beyaz Diş'i savunuyordu bile. Hem, o et parçasının değeri çok büyüktü. O bir tanecik et parçası, her nedense, kadınların elinden yiyeceği yirmi tane et parçasından çok daha değerli geliyordu Beyaz Diş'e. Boz Kunduz onu hiç okşamaz, tapışlamazdı. Belki de onun elinin ağırlığı, belki adaleti ya da belki bunların tümü birden etkilemekteydi Beyaz Diş'i, çünkü haşin efendisiyle arasında yavaş yavaş bir bağlılık oluşuyordu. Sopanın, taşın ve tokadın gücüyle olduğu kadar, kalıtım yoluyla da sinsi sinsi perçinlenmekteydi Beyaz Diş'in kölelik zincirinin halkaları. Onun soyunun taşıdığı nitelikler, ilk atalarının insanoğlunun yaktığı ateşe sokulmasını sağlayan nitelikler, gelişmeye elverişli niteliklerdi. İşte bu nitelikler onun içinde de gelişmekte ve acılarla dolu oba yaşamı gizliden gizliye, ama hiç durmadan kendini Beyaz Diş'e sevdirmekteydi. Ama Beyaz Diş bunun farkında değildi. Onun tek bildiği Kiche'yi yitirmekten duyduğu üzüntü, bir gün tekrar ona kavuşacağı umudu ve eski özgür yaşamına duyduğu bastırılmaz özlemdi.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

DIŞLANMIŞ

LİP onun yaşamını zehir etmeyi öylesine inatla sürdürüyordu ki, sonunda Beyaz Diş doğal yırtıcılığının da üstüne çıkarak kötü ruhlu bir canavar kesildi. Canavarlık zaten vardı yapısında, ama böylesine geliştirilince doğallıktan çıktı, büyük boyutlara ulaştı. İnsan-hayvanlar arasında bile kötülük simgesi olarak ün kazandı Beyaz Diş. Obada ne zaman bir kargaşa çıksa, ne zaman gürültüler göklere yükselse, bir dalaşma, hırlaşma olsa, ya da eti çalınan bir Kızılderili kadının feryatları duyulsa, çok iyi bilirlerdi ki, Beyaz Diş sadece bu işe karışmakla kalmamıştır, aynı zamanda elebaşının ta kendisidir. Onun bu tür davranışının nedenleri üzerinde hiç durmazlardı. Sadece davranışlarının sonucunu görürlerdi, bu sonuçlar ise her zaman için kötüydü. Sinsi bir hırsız olmuştu Beyaz Diş; her türlü yaramazlık, her türlü ziyankârlık onun başı altından çıkıyor, sonra da üzerine atacakları taş ya da sopadan kaçmak için tetikte bekleyerek öfkeli Kızılderili kadınları kollarken, onlar da Beyaz Diş'in yüzüne karşı, ciğeri beş para etmez bir kurt parçası olduğunu, sonunun kötü olacağını söylüyorlardı.

O kalabalık obada kendini dışlanmış buluverdi Beyaz Diş. Bütün genç köpekler önder olarak Lip-lip'i seçmişti. Beyaz Diş'le ötekiler birbirine hiç benzemiyordu. Belki de Beyaz Diş'in ne tür bir yırtıcı soydan geldiğini sezmişlerdi; evcil köpeklerin kurda karşı beslediği düşmanlığı içgüdüsel olarak onlar da Beyaz Diş'e besliyordu. Nedeni ister bu olsun, ister olmasın, öteki genç kö-

peklerin tümü de Beyaz Diş'e göz açtırmamakta Lip-lip'le birlik olmuştu. Beyaz Diş'e bir kez düşmanlıklarını belli ettikten sonra da, bu düşmanlığı sonuna dek sürdürmekten başka çareleri kalmamıştı. Hepsi de yeri geldikçe onun dişlerinin tadını tattı; Beyaz Diş her seferinde kendisine tattırdıklarından fazlasını onlara tattırmayı becerdi. Teke tek dövüşte içlerinden pek çoğunu evire çevire dövebilirdi Beyaz Diş, gel gör ki şöyle ağız tadıyla teke tek hiç dövüşemiyordu. Dövüş teke tek bile başlasa, diğerleri hemen duyup obanın dört bir yanından koşa koşa geliyor, Beyaz Diş'in üstüne çullanıyordu.

Kendisine hep sürü halinde saldırılmasından iki önemli şey öğrendi Beyaz Diş: sürü halinde saldırıldığı zaman başının çaresine bakmayı ve tek başına yakaladığı bir köpeğe en kısa zamanda, en büyük zararı verebilmeyi. Sürü halinde saldıran düşmanın ortasında ayakta kalabilmek, canını kurtarmakla eş anlamlıydı, o da bunu becerebilmeyi çok iyi öğrenmişti. Ayakları üstünde kalabilme yeteneği bir kedininki kadar gelişmişti. Bazen büyük köpeklerin bile saldırısına uğruyor, ağır gövdelerinin çarpmasıyla geriye savruluyordu; ama ister geri geri gitsin, ister yana savrulsun, ister yerlerde sürünsün, bacakları hep gövdesinin altında, ayakları da toprak anaya dönük kalıyordu.

Köpekler birbirlerine girmeden önce uzun uzun peşrev yapar genellikle –birbirlerine diklenir, tüy kabartır, hırlarlar. Oysa Beyaz Diş bu peşrevlerin hepsine boş vermeyi öğrenmişti. Gecikmek demek, bütün genç köpeklerin başına üşüşmesi demekti. İşini çarçabuk bitirip hemen oracıktan sıvışmalıydı o. Dolayısıyla niyetini hiç belli etmemeyi öğrendi. Daha düşmanı onu karşılamaya hazırlanamadan ve ne olduğunu bile anlayamadan, o şimşek gibi saldırıp dalayıveriyor, yapacağını yapıyordu. Böyle böyle Beyaz Diş, çok kısa zaman içinde, çok ağır yaralar açabilme yeteneğini elde etti. Ayrıca, düşmanı gafil avlamanın değerini de öğrendi. Kendini savunmaya hazırlıklı olmadığı bir anda kıstırılarak aman demeye kalmadan kulağı parça parça edilen,

ya da omzu kemiğine kadar yarılan bir köpek, yarı yarıya hapı yutmuş demekti. Dahası, ansızın bastırılan köpekleri sırtüstü yuvarlamak da çok kolay oluyordu; bir köpek böyle sırtüstü yuvalandığı zaman da, bir an için bile olsa, mutlaka boynunun alt yanındaki o can alıcı nokta ortaya çıkardı. Beyaz Diş bu noktayı biliyordu. Bu bilgi ona, kuşaklar boyu avlanarak yaşamış olan kurt atalarından kalmıştı. Dolayısıyla, Beyaz Diş'in saldırı yöntemi şu sırayı izliyordu her zaman: önce genç köpeklerden birini tek başınayken yakalayacaksın; ikinci olarak onu gafil avlayıp sırtüstü devireceksin; üçüncü olarak da dişlerini onun yumuşak gırtlağına daldırıvereceksin.

Henüz yeterince büyümediği, çene kemikleri yeterince gelişip güçlenmediği için, Beyaz Diş'in gırtlaklara yönelik bu saldırıları öldürücü olmuyordu; bununla birlikte obadaki genç köpeklerin çoğu gırtlaklarında onun niyetinin ne olduğunu gösteren diş izleriyle dolaşmaktaydı. Sonunda bir gün, Beyaz Diş düşmanlarından birini ormanın kıyısında tek başına kıstırdı ve üst üste devirip, üst üste gırtlağına saldırarak şah damarını parçalamayı, hayvanın canını almayı başardı. O gece obada curcuna koptu. Beyaz Diş'i görenler olmuş, ölen köpeğin sahibine haber uçurulmuştu; obada ne kadar kadın varsa akıllarına çalınan etleri geldiğinden, Boz Kunduz'un çevresi öfkeyle bağıran insanlarla sarıldı. Ne var ki suçluyu çadırının içine sokup çadır ağzını da dirençle tutan Boz Kunduz, öç alınması isteğiyle bağrışan oba halkının bu isteğini geri çevirdi.

Beyaz Diş'ten artık köpekler kadar obadaki insanlar da nefret ediyordu. Gelişmesinin bu evresinde Beyaz Diş bir an bile güvenlik içinde olmadı. Bütün köpeklerin dişleri, bütün insanların elleri ona düşmandı. Kendi soyundan olanlar onu hırlamayla karşılıyordu, tanrılar da küfürler ve taşlarla. Hep bir gerginlik içinde yaşıyordu. Her an saldırıya geçmeye hazır, her an saldırıya karşı uyanık, atılacak taşa sopaya karşı tetikte, şimşek gibi dalamayı ya da gözdağı verircesine hırlamayı da unutmaksızın

kaçmaya hazırlıklı oluyor, her an hızlı ve serin kanlı davranmak zorunluğunu duyuyordu.

İş hırlamaya gelince Beyaz Diş obadaki büyük küçük bütün köpeklerden daha korkunç hırlıyordu. Hırlamanın amacı uyarmak ya da gözdağı vermektir ve hırlamak için uygun zamanı kestirmek bir akıl işidir. Beyaz Diş ne zaman hırlayacağını, nasıl hırlayacağını pek güzel biliyordu. Kötülük diye, huysuzluk diye, pislik diye ne varsa hepsini katıyordu hırlamasının içine. Burnunun üstündeki tüm derisi sürekli seyirmelerle kırıştığı zaman; sırtının bütün tüyleri dalga dalga kabarıp kulakları ensesine yapışırken, dili kızıl başlı bir yılan gibi havayı kamçılayarak ileri geri hızla oynamaya, gözleri nefretle parlamaya ve gerilen dudakları salyaları süzülen bembeyaz köpek dişlerini ortaya çıkarmaya başladığı zaman, kendisine saldıran kim ve ne olursa olsun, bir an için duraklardı ister istemez. Saldırganın işte bu bir anlık duraksaması, gafil avlanmış olan Beyaz Diş'e düşünmek ve ne yapacağını kararlaştırmak için gereken o bir anlık can alıcı süreyi kazandırırdı. Bazen de bu duraklama uzadıkça uzar ve saldırgan dövüşmekten büsbütün vazgeçerdi. Beyaz Diş işte bu hırlaması sayesinde, pek çok kez, büyük köpeklerin önünde bile geri çekilme manevrasını başarıyla ve onurla tamamlayabilmişti.

Yeni yetme köpek sürüsünden dışlanmış olan Beyaz Diş, olağanüstü yeterliği ve kan dökücü yöntemleriyle, o köpek sürüsünden çektiklerini onlara kat kat ödetiyordu. Beyaz Diş'in sürüyle birlikte dolaşmasına onlar izin vermiyordu, ama kendileri de sürüden ayrı dolaşamıyordu. Buna da Beyaz Diş izin vermiyordu. Beyaz Diş'in pusu kurma, ansızın saldırma taktikleri yüzünden genç köpekler bir başlarına dolaşmaya korkuyordu. Kendi yarattıkları korkunç düşmana karşı korunabilmek için, Lip-lip dışında kalanlar hep toplu dolaşmak zorundaydı. Irmak boyunda bir başına dolaşmaya kalkışan bir enik ya canından olurdu ya da saldırgan kurt yavrusundan kaçarken duyduğu can acısı ve dehşet yüzünden attığı çığlıklarla bütün obayı ayağa kaldırırdı.

Ne var ki, genç köpekler hep bir arada bulunmaları gerektiğini adamakıllı öğrendikten sonra bile, onun öç alıcı dişlerinden tam anlamıyla kurtulmuş değildi. Beyaz Diş onları tek başına yakalayınca, onlar da ona hep bir aradayken saldırıyordu. Beyaz Diş'i görmeleri hemen saldırıya geçmelerine yetiyordu, ama kurt yavrusu hepsinden hızlı olduğu için hemen her seferinde paçayı kurtarabiliyordu. Beri yandan, böyle bir kovalama sırasında eniklerden biri arkadaşlarını geride bırakarak fazlaca ileri çıkacak olursa, vay onun başına gelenler; Beyaz Diş'in öğrendiği numaralardan biri de, kovalama sırasında aniden geri dönüp ötekiler daha yetişemeden, ileri çıkmış olan köpeği adamakıllı benzetmekti. Bu ise çok sık oluyordu, zira sürü halinde ve hep bir ağızdan bağrışarak kovalamaya başlayınca, köpekler kovalamacanın coşkusuna kapılıp kendilerini unuttukları halde, Beyaz Diş asla kendini unutmuyordu. Bir yandan kaçarken bir yandan da çaktırmadan arkaya göz atan Beyaz Diş, yıldırım gibi geri dönerek, arkadaşlarının fazlaca önüne geçen heveslinin üzerine çullanmaya her an hazırlıklı oluyordu.

Genç köpekler oyun oynamayı sever, obanın köpekleri ise oynayacak başka şey bulamadığından bu savaşma taklidini ister istemez oyun diye benimsedi. Böylece Beyaz Diş'i kovalamak onların belli başlı oyunu –ama sık sık çok ciddi sonuçlar doğuran ölümcül bir oyun olup çıktı. Beyaz Diş hepsinden hızlı olduğu için, hiç korkmadan her yere girip çıkabiliyordu. Anasının geri dönmesini boşuna beklediği bu süre içinde pek çok kez, sürüyü peşine takıp onları ormanın içinde dolaştırdığı oldu. Ne var ki sürü her seferinde Beyaz Diş'in izini yitirdi. Çıkardıkları gürültüyle nerede olduklarını Beyaz Diş'e belli ediyorlar, o da anasıyla babasından öğrendiği üzere yere kadife yumuşaklığıyla basarak, ağaçlar arasından süzülen sessiz bir gölge gibi bir başına rahat rahat kaçıyordu. Beyaz Diş'in diğer köpeklerden bir başka üstünlüğü daha vardı; doğrudan ilişkide bulunduğu Yaban'a onlardan daha alışıktı. Dolayısıyla, ormanın girdi çıktısını, gizlerini, hile

ve tuzaklarını onlardan çok daha iyi biliyordu. Beyaz Diş'in en sevdiği numaralardan biri de akar suya girerek izini kaybettirdikten sonra bir köşeye yatmak, çevresinde dolaştıkları halde onu bulamayan şaşkınların havlamalarını dinlemekti.

Hem kendi soyunun hem de insanların nefretini kazanan, ele avuca sığmaz, boyun eğdirilmez Beyaz Diş sürekli bir savaş hali içinde yaşadığından çok hızlı gelişiyor, ama bu gelişmesi tek yanlı oluyordu. Onun yetişmekte olduğu toprakta da zaten sevgi çiçeği, iyilik çiçeği yeşeremezdi. İyiliğin ve sevginin katresini bile görmüş değildi enik. Onun bildiği biricik şey, güçlüye boyun eğip zayıfı ezmekti; başkaca kural tanımıyordu. Boz Kunduz bir tanrıydı ve güçlüydü. O yüzden Beyaz Diş ona boyun eğiyordu. Öte yandan, kendisinden genç, kendisinden daha ufak tefek köpekler zayıftı, dolayısıyla mahvedilmeleri gerekirdi. Beyaz Diş'in gelişmesi hep güç kazanma yönünde oldu. Canını yakacak, hatta mahvına neden olabilecek tehlikelerle sürekli iç içe yaşadığından, yırtıcılık ve savunma yetileri vaktinden önce ve gerektiğinden çok gelişti. Öbür köpeklerin hepsinden hızlı, hepsinden ayağına çabuk, hepsinden becerikli, hepsinden öldürücü, hepsinden kıvrak hale gelen Beyaz Diş, hepsinden zayıf olduğu halde, çelik gibi kasları, çelik gibi kirişleriyle yine hepsinden dayanıklı, hepsinden acımasız, hepsinden yırtıcı ve hepsinden çok daha zeki idi. Bütün bu özelliklere sahip olmak zorundaydı, yoksa içinde bulunduğu bu düşmanca ortamda ne direnebilir ne de canını kurtarabilirdi.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TANRILARIN ÇİZDİĞİ YOL

YILIN güzünde, günler kısalmaya, kuru soğuğun keskin dişleri iyiden iyiye acıtmaya başladığı bir sırada, Beyaz Diş'in eline özgürlüğe kavuşma fırsatı geçti. Günlerden beri köyde bir gürültü bir patırtıdır gidiyordu. Yazlık oba bozuluyor, kabile pılısını pırtısını toplayarak güz avına çıkmaya hazırlanıyordu. Meraklı gözlerle olanı biteni seyreden Beyaz Diş, çadırlar sökülmeye, kıyıya yanaştırılan kanolar yüklenmeye başlayınca işi anladı. Kanolar yola çıkmaya başlamış, bazıları ırmağın alt başında gözden kaybolmuştu bile.

Beyaz Diş ne yapıp edip geride kalmayı aklına koydu. Bir punduna getirip ormana savuşmak için fırsat kollamaya başladı. Önce hafif hafif buz tutmaya başlayan akarsuya girerek izini yok etti. Sonra da sık bir çalılığın ta ortasına kadar sürüne sürüne gidip orada bekledi. Zaman akıp gitti, bu arada Beyaz Diş aralıklı olarak saatlerce uyudu. Derken, adını çağıran Boz Kunduz'un sesiyle uyandı. Başka sesler de vardı. Beyaz Diş, Boz Kunduz'un kadınıyla, oğlu Mit-sah'ın da aramaya katıldığını duyabiliyordu.

Beyaz Diş korkusundan tir tir titrediği, saklandığı yerden sürüne sürüne ortaya çıkması için onu zorlayan güçlü dürtüyü hissettiği halde direndi. Bir süre sonra sesler kesildi, biraz daha bekleyen Beyaz Diş sürüne sürüne dışarı çıktı ve giriştiği işi başardığını görerek sevindi. Hava kararmaya başladığında Beyaz Diş, özgürlüğünün tadını çıkarırcasına hâlâ ağaçlar arasında koşup oynamaktaydı. Derken, birdenbire yalnızlığın farkına vardı.

Oturup düşünmeye, sessiz ormanı dinlemeye koyuldu; ormanın sessizliği onu rahatsız etmişti. Hiçbir kımıltı olmaması, çıt çıkmayışı ona uğursuz geliyordu. Göze görünmeyen, önceden kestirilemeyen, pusuya yatmış tehlikeler sezinliyordu. Gözlerinin önünde heyula gibi büyüyen karanlık ağaç kümelerinden, her türlü kötülüğü gizleyebilecek karanlık gölgelerden kuşkulanıyordu.

Üstelik hava soğuktu. Bir köşesine kıvrılarak sıcacık yatabileceği bir çadır da yoktu şimdi. Ayaklarına yapışan kırağıyı atmak için ön ayaklarını sırayla kaldırıp indiriyordu ikide bir. Tüylü kuyruğuyla ayaklarını sararak kıvrılıp yatarken, gözlerinin önünde birtakım hayaller canlandı. Bunu da garipsememek gerekir; Beyaz Diş'in belleğine bir sürü anı-resim kazınmış bulunuyordu. Obayı gördü yeniden; çadırlarıyla, alev alev yanan ateşleriyle. Kadınların tiz çığlıklarını, erkeklerin boğuk kalın seslerini, köpeklerin hırlamalarını duydu. Karnı acıktığı için, önüne atılan et ve balık parçalarını anımsadı. Şimdi et met de yoktu –o korkutucu sessizlik de yenmezdi ki!

Kölelik yaşamı yumuşatmıştı onu. Sorumsuzluk Beyaz Diş'i gücünden etmişti. Kendi başının çaresine bakmayı unutmuştu. Dört bir yanını kuşatan gece ağzını açmış ona doğru esniyordu. Obanın gürültüsüne uyum sağlamış, sürekli bir şeyler görmeye, bir şeyler duymaya alışmış duyuları artık aylak kalmıştı. Şimdi yapacak hiçbir şey olmadığı gibi, görülecek, duyulacak bir şey de kalmamıştı ortalıkta. Duyuları zorlanıyor, sessizliğin bozulacağı, doğadaki kımıltısızlığın biteceği anı yakalamaya çalışıyordu. Bu mutlak devinimsizlik karşısında müthiş şeyler olacağını da sezdiğinden, duyuları taş kesilmişti. Birdenbire müthiş bir korkuyla yüreği hopladı. Görüntü alanı içinden biçimsiz, dev gibi bir şey hızla geçmekteydi. Ayışığında bir ağacın yere vuran gölgesini kapatarak geçmekte olan bir bulutun gölgesiydi bu. İçi rahatlayan Beyaz Diş hafif hafif inlemeye başladı; sonra hemen, pusuya yatmış tehlikelerin dikkatini çekebileceği korkusuyla inlemeyi kesiverdi.

Gecenin ayazında dokuları büzülen bir ağacın çatırdadığı duyuldu. Çatırtı tam tepesinden gelmişti. Ödü kopan Beyaz Diş çığlığı bastı. Paniğe kapılan hayvan deliler gibi obanın olduğu yere doğru koşmaya başladı. İnsanoğlunun korumasına ve arkadaşlığına kavuşmak için dayanılmaz bir istek duyuyordu. Obada yanan ateşlerin is kokusu burnundan gitmiyordu. Obanın bütün sesleri kulaklarında çın çın ötüyordu. Ormanı geçti ve ayışığı altında yıkanan, karanlığın da, gölgelerin de bulunmadığı açıklığa ulaştı. Ama oba moba yoktu ortada. Unutmuştu, öyle ya. Bütün oba çekip gitmişti.

Deliler gibi kaçarken zınk diye kalakaldı Beyaz Diş. Kaçıp da sığınabileceği bir yer yoktu ki! Bütün umutları kırılmış bir halde, süklüm püklüm terk edilmiş konak yerini dolaşmaya, çöp yığınlarını, tanrıların attığı öte beriyi koklamaya başladı. Keşke şimdi o öfkeli Kızılderili kadınları olsaydı da ona taş yağdırsaydı; keşke Boz Kunduz burada olsaydı da, olanca kızgınlığıyla şamarı indirseydi ona; hiç durmadan hırlayan o ödlekler sürüsünü peşine takarak Lip-lip şimdi çıkıverseydi ortaya, ona bile sevinirdi Beyaz Diş.

Dolaşa dolaşa, Boz Kunduz'un çadırının kurulduğu yere geldi. Çadırın boş bıraktığı yerin tam ortasına oturdu. Burnunu aya doğru kaldırdı. Üst üste gelen kasılmalarla düğümlenen gırtlağı acıyarak ağzını açtı ve içinde bütün duygularını –yalnızlığını ve korkusunu, Kiche için duyduğu üzüntüyü, geçmişte çektiklerini, geleceğin getireceği tehlikeler ve acılara ilişkin tasasını– kaynaştırdığı yürek paralayıcı bir feryat kopardı. O upuzun, o yaslı kurt ulumasının ta kendisiydi bu; Beyaz Diş'in ilk ulumasıydı.

Gün ışığının geri gelmesi Beyaz Diş'in korkularını dağıttı, ama yalnızlığını arttırdı. Daha kısacık bir zaman önce, onca kalabalığın kaynaştığı bu toprakların şimdiki çıplak hali, yalnızlığını sanki başına kakıyordu Beyaz Diş'in. O da karar vermek için uzun boylu beklemedi. Ormana daldı, ırmak boyuna indi ve kıyıyı izleyerek akıntı yönünde ilerlemeye başladı. Bütün gün koştu.

Dinlenmedi. Sonsuza dek koşmak için yaratılmıştı sanki. Demirden bedenine yorgunluk morgunluk vız geliyordu. Yorgunluk baş gösterdikten sonra bile, atalarından kalıt aldığı dayanıklılığı sayesinde bu yorgunluğa göğüs gerip, şikâyetçi bedenini hiç durmadan çabalamaya zorladı.

Irmağın dönemeçlerinde yamaçlar sarp uçurum halini alınca, arkadan dolaşıp yüksek dağları tırmandı. Ana ırmağa karışan çayları ve dereleri yürüyerek ya da yüzerek geçti. Sığlıklarda şimdiden oluşmaya başlayan ince buz tabakası üstünde koşmak işine geldiğinden sık sık kazaya uğradı, birkaç kez buz kırılıp da ırmağa düşünce, canını kurtarmak için soğuk akıntıların içinde yüzmek zorunda kaldı. Bu arada da gözlerini dört açarak, kıyıdan ayrılıp içerilere dalma olasılığı bulunan tanrıların izlerini aramaktan geri kalmadı.

Beyaz Diş gerçi soyunun ortalamasının çok üstünde bir zekâya sahipti, ama ansal ufku ne de olsa, Mackenzie Irmağının bir de karşı yakasının bulunduğunu kavrayacak kadar geniş değildi. Ya tanrıların izleri karşı yakaya geçmişse? İşte bu olasılık hiç aklına gelmedi Beyaz Diş'in. Daha ileride, pek çok yolculuklar yaptıktan, iyice büyüyüp akıllandıktan, yolları ve ırmakları daha iyi tanıdıktan sonra belki bir gün bu olasılığı da düşünüp kavrayabilecekti. Ne var ki böyle bir akıl gücü Beyaz Diş'i gelecekte bekliyordu. Şimdilik, hesapları içinde sadece, Mackenzie Irmağının kendi yaşadığı yakası yer aldığından, o da körü körüne bu yaka üzerinde koşup duruyordu.

Bütün gece düşe kalka hiç durmadan koştu; karanlıkta takıldığı, çarptığı şeyler onu geciktirdi, ama asla yıldırmadı. İkinci günün ortasına geldiğinde otuz saatten beri durmaksızın koşmaktaydı ve demirden bedeni artık pes etmek üzereydi. Onun hâlâ koşabilmesini sağlayan, kafasına taktığı şeyin hiç aklından çıkmamasıydı. Kırk saattir ağzına bir lokma yiyecek girmediği için açlıktan bitkin düşmüştü. Buz gibi sulara girip çıkmak da ayrıca perişan etmişti onu. O güzelim postu baştan aşağı çamu-

ra belenmişti. İri tabanları yara bere içinde kalmış, kanıyordu. Epeydir topallamaya başlamış, saatler geçtikçe de topallaması artmıştı. Bütün bunlar yetmezmiş gibi gökyüzü de kararmış, kar yağmaya başlamıştı –ayaklarının altında kayan, toprağın üstündeki girintilerle çıkıntıları gizleyerek yürümeyi daha da zor, daha da ıstıraplı hale getiren soğuk, ıslak, hemen eriyiveren, yapışkan bir kar.

Avlaklar karşı yakada olduğu için, Boz Kunduz da o gece Mackenzie'nin karşı yakasında kamp kurmaya niyetlenmişti. Gelgelelim Boz Kunduz'un kadını Kloo-kooch karanlık basmadan az önce diğer yakada, su içmek için ırmağın kıyısına inen bir geyik görmüştü. Şimdi, bu geyik su içmek için kıyıya inmeseydi, Mit-sah dümen tutarken yağan kar yüzünden rotasını şaşırıp kıyıya fazlaca sokulmuş, böylelikle Kloo-kooch da geyiği görebilmiş olmasa, bunun üzerine Boz Kunduz da tüfeğini alıp şanslı bir atışla geyiği öldürmüş olmasaydı, bundan sonraki olaylar tamamıyla başka bir yönde gelişecekti. O zaman Boz Kunduz Mackenzie'nin kendilerine yakın olan yakasında konaklamayacak, Beyaz Diş de oradan geçip gidecek, ya ölecek, ya da bir yolunu bularak yabanıl kardeşlerinin arasına karışıp ömrünün sonuna kadar kurt kalacaktı.

Gece bastırmıştı. İrileşen kar taneleri havada uçuşuyor, topallaya topallaya, düşe kalka, bir yandan da hafif hafif inleyerek yol alıyordu Beyaz Diş. Birden, karların içinde taze bir ize rastladı. İz o kadar tazeydi ki, Beyaz Diş hemen anladı bunun ne olduğunu.

Sevincinden ağlamaklı sesler çıkararak ırmağın kıyısından ormanın içerilerine doğru iz sürmeye koyuldu. Kulağına kamp yerinin sesleri çalındı. Ateşin alevlerini, yemek pişirmekte olan Kloo-kooch'u ve çömeldiği yerde, koca bir parça içyağını çiğ çiğ yemekte olan Boz Kunduz'u gördü. Kampta taze et vardı!

Beyaz Diş dayak yemeyi bekliyordu. Dayak aklına gelince de hemen yere sindi, tüylerini hafiften kabarttı. Sonra yine ilerledi. Kendisini dayağın beklediğini biliyor, dayak yemekten ise ödü

patlıyor, nefret ediyordu. Ama bunun ötesinde, ateşin sıcaklığına, tanrıların koruyuculuğuna ve köpeklerin yoldaşlığına -evet, düşmanca bir yoldaşlığa, ama yine de içindeki sürü eğilimini doyuracak olan yoldaşlığa kavuşacağını da biliyordu.

Korkusundan yaltaklanarak, sürüne sürüne ateşin aydınlığına çıktı. Boz Kunduz onu gördü ve ağzındaki içyağını çiğnemeyi bıraktı. Beyaz Diş teslim oluşunun, boyun eğişinin bütün alçaltıcılığı içinde yaltaklanarak, kıvrıla büküle, sürüne sürüne, usul usul yaklaşmayı sürdürdü. Santim santim yaklaşırken, her santimin aşılması bir öncekinden yavaş, bir öncekinden acılı oluyordu. Sonunda efendisinin ayakları dibine uzandı kaldı; işte kendini bedeniyle ve ruhuyla olduğu gibi efendisinin eline, hem de isteye dileye teslim etmişti. Seçimini kendisi yapmış, ona hükmedecek olan insanın yaktığı ateşe kendiliğinden sokulmuştu. Başına gelecekleri bekleyerek tir tir titriyordu Beyaz Diş. Tepesindeki el kımıldadı. Her an tokadın inmesini bekleyerek, elinde olmaksızın yere iyice sindi, büzüldü. Tokat inmedi. Kaçamak bir bakışla yukarıya doğru bir göz attı. Boz Kunduz elindeki içyağı parçasını ikiye bölüyordu. Boz Kunduz içyağının bir parçasını ona veriyordu! İkircikli bir davranışla, usul usul önce bir kokladı içyağını, sonra yemeğe koyuldu. Boz Kunduz buyruk verip ona et getirtti ve Beyaz Diş eti yerken onu öbür köpeklerden korudu. Karnını doyuran Beyaz Diş, şükran duyduğu Boz Kunduz'un ayakları dibine uzandı, doğacak günün onu perişan bir halde o soğuk, o bitmez tükenmez ormanlarda dolaşırken değil, teslim olduğu ve bundan böyle ellerine bakacağı tanrılarla birlikte, insan-hayvanların kampında bulacağını bilmenin verdiği güven duygusu içinde, kendisini ısıtan ateşe doğru gözlerini kırpıştıra kırpıştıra uyuklamaya başladı.

BEŞİNCİ BÖLÜM

ANLAŞMA

ARALIĞIN son günlerinde Boz Kunduz Mackenzie'nin yukarılarına doğru yolculuğa çıktı. Mit-sah'la Kloo-kooch'u da birlikte götürdü. Satın ya da ödünç aldığı köpeklerin çektiği kızaklardan birinin sürücülüğünü kendisi yapıyordu. Daha ufak olan ikinci kızağı Mit-sah sürüyordu ve bu kızağa enikler koşulmuştu. Oyun oynamaktan başka bir şey değildi bu aslında, ama yine de, Mitsah büyük adamlara özgü bir işi yaptığını sanarak çok keyifleniyordu. Ayrıca Mit-sah köpekleri sürmeyi, onları eğitmeyi öğrenirken, bir yandan da böylece yavru köpekler koşumlara alıştırılmış oluyordu. Üstelik Mit-sah'ın kızağı işe de yarıyordu, çünkü kamp gereçleri ve yiyeceklerden oluşan yüz kiloya yakın bir yük taşıyordu.

Beyaz Diş köpeklerin kızak çektiğini daha önce de gördüğü için, sırtına ilk kez koşum vurulurken pek de o kadar içerlememişti. İçi kuru yosunla doldurulmuş meşinden bir hamut geçirmişlerdi boynuna. Bu hamut, göğsünden ve sırtından geçirilen kolana iki kayışla tutturulmuştu. Beyaz Diş'in kızağı çekmesini sağlayan ip de işte bu kolana bağlıydı.

Takımda yedi yavru vardı. İçlerinde yalnız Beyaz Diş sekiz aylıktı, daha erken doğan ötekiler ise dokuzar, onar aylıktı. Köpeklerin her biri kızağa ayrı bir iple bağlıydı ve aynı uzunlukta olan iki ip bile yoktu; ayrıca herhangi iki ip arasındaki uzunluk farkı en az bir köpek boyu kadardı. İplerin hepsi de kızağın burnundaki bir halkaya bağlanıyordu. Huş ağacı kabuklarından yapılma

alçacık kızağın ayakları yoktu, karlara dalmaması için de burnu yukarıya doğru kıvrıktı. Kızak bu yapısıyla gerek kendi ağırlığının, gerek taşıdığı ağırlığın kar üzerinde en geniş yüzeye dağılmasını sağlıyordu; öyle de olması gerekirdi, çünkü toz halindeki kar çok yumuşaktı. Ağırlığın en geniş alana dağıtılması ilkesine uyan köpekler de, kızağın burnundan başlayarak iplerinin ucunda yelpaze gibi açılıyor, böylelikle hiçbir köpek bir başkasının ayak izine basmıyordu.

Bu yelpaze düzeninin bir başka üstünlüğü daha vardı. İp boylarının başka başka oluşu sayesinde köpeklerin hiçbiri önünde koşan köpeğe arkadan saldıramıyordu. Bir köpeğin başka bir köpeğe saldırabilmesi ancak, daha kısa iple bağlı olan bir köpeğe doğru dönmesiyle mümkün olabilirdi. O zaman da saldıran köpek, saldırılan köpekle burun buruna geleceği gibi, sürücünün kamçısını suratının ortasına yerdi. Ama bu düzenin kendine özgü üstünlüklerinin en önemlisi şuydu: önündekine saldırmaya çalışan köpeğin kızağı daha hızlı çekmesi gerektiğinden, bir yandan kızak daha hızlı gitmiş oluyor, öbür yandan da kızağın daha hızlı gitmesi sayesinde, öndeki köpek arkadakinin saldırısından daha çabuk kaçabiliyordu. Böylece arkadaki köpek öndekine bir türlü yetişemiyordu. O hızını arttırdıkça öndeki de hızını arttırıyor, dolayısıyla bütün köpekler de hızlanıyordu. Bu arada kızak da daha hızlı gidiyordu; insanoğlu, hayvanlara hükmedebilme yeteneğini böylelikle, dolaylı bir yoldan, kurnazlıkla arttırıyordu.

Babasına benzeyen Mit-sah da onun gibi cin fikirliydi, hinliğinin çoğunu babasından almıştı. Mit-sah geçmişte Lip-lip'in Beyaz Diş'e nasıl eziyet ettiğini görmüştü; ama o zamanlar Lip-lip başkasının köpeği olduğu için, ara sıra, o da çekine çekine, Lip-lip'e birkaç taş savurmaktan fazlasını hiçbir zaman göze alamamıştı. Oysa Lip-lip şimdi onun köpeğiydi ve Mit-sah onu kızağın en uzun ipine bağlayarak, yaptıklarını burnundan fitil fitil getiriyordu. En uzun ipe bağlanmakla Lip-lip önder konumuna getirilmiş oluyordu ki, görünüşte de bu onurlu bir durumdu; gel-

gelelim, aslında iş hiç de göründüğü gibi değildi. Onur kazanmak bir yana, vaktiyle sürünün kabadayısı olan Lip-lip, bir anda bütün sürünün nefretini üzerine toplayarak sürekli onlardan kaçar duruma geldiği için, eski onurunu da yitirmiş oluyordu.

Lip-lip en uzun ipe bağlı olduğundan, sürünün öbür köpekleri onu hep önlerinde kaçarken görüyordu. Görebildikleri tek şey, Lip-lip'in tüylü kuyruğuyla, kaçmakta olan arka bacaklarıydı –eh, bu görüntü de onun kabarmış yelesiyle ışıl ışıl yanan dişlerinden çok daha az ürkütücü bir görünüştü doğrusu! Ayrıca, köpeklerin yaradılışları gereği kafaları öyle çalışır ki, önlerinde koşan bir köpek gördüler mi, kaçıyor diye hep kovalamak isterler.

Kızak hareket eder etmez takımın bütün köpekleri Lip-lip'in ardından ileri atılıyor ve bu kovalamaca gün boyunca sürüyordu. Lip-lip önceleri onurunu koruma gayretiyle arada sırada öfkeyle dönüp köpeklerin üstüne saldıracak olmuştu, ama her seferinde Mit-sah, karibu geyiği bağırsaklarından yapılma, biber gibi yakan on metrelik kamçısını onun suratının ortasına yapıştırarak, Lip-lip'i koşusunu sürdürmek zorunda bırakmıştı. Aslında Lip-lip sürünün tümüyle başa çıkabilirdi, ama kamçıya karşı çıkamadığı için, ipini hep gergin tutarak sağrılarını yoldaşlarının dişlerinden kurtarmaktan başka yapacak bir şey kalmıyordu ona.

Ama Kızılderilinin dağarcığında daha öyle alicengiz oyunları vardı ki, bunlar solda sıfır kalırdı. Bu sonu gelmez kovalamayı iyice körüklemek için Mit-sah öteki köpekleri horlarken, Lip-lip'i kayırıyordu. Bu kayırmalar yüzünde de köpeklerin kıskançlığı, nefreti bileniyordu. Mit-sah, öteki köpeklere bir damla bile et vermezken, onların gözü önünde Lip-lip'e et veriyordu. Bu da hayvanları kudurtuyordu. Mit-sah'ın kamçısının koruyuculuğu altında Lip-lip etleri gövdeye indirirken, öteki köpekler kamçının ulaşamayacağı uzaklıkta hırslarından tepiniyordu. Et kalmadığı zaman Mit-sah öteki köpekleri iyice uzaklaştırıyor ve Lip-lip'e daha et veriyormuş gibi yapıyordu.

Beyaz Diş görevini uslu uslu yapıyordu. Tanrıların kurallarına körü körüne uyma yolunda diğer köpeklerden çok daha fazla mesafe almış, tanrıların iradesine karşı çıkmanın ne kadar boş olduğunu ötekilerden çok daha iyi öğrenmişti. Ayrıca, bu köpek sürüsünden çok çektiği için, doğallıkla, sürünün değeri onun gözünde küçülmüş, insanoğlunun değeri büyümüştü. Kendi soyundan gelenler öğretmemişti ona yoldaşlığın ne demek olduğunu. Üstelik, Kiche'yi de hemen hemen unutmuş gibiydi; varlığına anlam katan biricik şey olarak, kala kala, efendi diye kabul ettiği tanrılara beslediği bağlılık duygusu kalmıştı. Bu yüzden de Beyaz Diş canla başla çalışıyor, disiplini ve itaati her geçen gün daha çok benimsiyordu. İşine bağlılığı, işini severek yapmasıyla göze çarpıyordu. Evcilleşmiş kurtların, evcilleşmiş yabani köpeklerin bu en belirgin niteliği Beyaz Diş'te olağanüstü boyutlara ulaşıyordu.

Öbür köpeklerle Beyaz Diş'in alışverişi hep düşmanlık, hep savaşma biçiminde olagelmişti. O köpekler oynamasını öğretmemişti ona. Sadece dövüşmesini öğretmişlerdi Beyaz Diş'e, ama Beyaz Diş de hani iyi öğrenmişti dövüşmeyi doğrusu; Lip-lip önderliği sırasında sürünün içinden hangisi ona bir diş attıysa, o bunu yüz katıyla ödetmişti ona. Ama artık Lip-lip önder değildi; hoplaya zıplaya ilerleyen kızağa bağlı ipin ucunda, yoldaşlarının önünde koşması dışında önderliği mönderliği kalmamıştı. Konakladıkları zaman ya Mit-sah'a, ya Boz Kunduz'a, ya da Klookooch'a sokuluyor, yanlarından ayrılmıyordu. Bütün köpekler şimdi ona diş biledi ve Lip-lip vaktiyle Beyaz Diş'e yapılan eziyetlerin en beterini çekmekte olduğu için, tanrıların yanından ayrılmayı göze alamıyordu.

Lip-lip'ten boşalan liderliğe Beyaz Diş istese oturabilir, sürünün başına geçebilirdi. Ne var ki o tek başına kalmayı seven geçimsiz bir hayvan olup çıkmıştı bir kez. Takım arkadaşlarını benzetmek dışında onlarla hiçbir alışverişi olmuyor, onları yok sayıyordu. Beyaz Diş göründüğü zaman köpekler yolundan çeki-

lir, en gözüpek olanı bile onun mancasını kapmayı göze alamazdı. Tam tersine, kendi mancalarını Beyaz Diş'e kaptırma korkusu yüzünden, yiyeceklerini çarçabuk yiyip bitiriyorlardı. Beyaz Diş yasayı çok iyi biliyordu; ZAYIFI EZECEK, GÜÇLÜYE BOYUN EĞECEKSİN. Beyaz Diş mancasını hemen yiyip bitirirdi. İşte o zaman, hâlâ mancasını bitirememiş bir köpek varsa, vay onun başına gelen! Bir hırlama, dişlerin bir parlayışı yeter ve Beyaz Diş onun payını afiyetle yerken, mancasını kaptıran öfkeli köpek uluya uluya boş yere yıldızlara dert yanardı.

Gerçi arada sırada başkaldırmaya yeltenenler çıkardı, ama hemen burunları kırılıverirdi onların da. Bu tip dalaşmalar Beyaz Diş için idman yerine geçerdi. Sürünün içinde yalnız kalabilmek, Beyaz Diş'in büyük bir kıskançlıkla koruduğu bir ayrıcalığıydı, bunu sürdürebilmek için de sık sık dövüşürdü. Ama çok kısa sürerdi bu dövüşler. Öteki köpeklerin başa çıkamayacağı kadar hızlıydı Beyaz Diş. Ne olduklarını anlamadan kan revan içinde kalır, daha dövüşe başlamadan yeniliverirlerdi.

Beyaz Diş'in yoldaşları arasında sağladığı disiplin, tanrıların kızak sürerken uyguladığı disiplin kadar katıydı. Sırnaşmalarına, yüz göz olmalarına asla izin vermezdi. Kendisine saygı gösterilmesini zorbalıkla sağlar, göz açtırmazdı onlara. Kendi aralarında ne yaptıklarına karışmazdı Beyaz Diş. Ama kendisinin rahat bırakılmasına, yalnızlığına ilişilmemesine gelince, işte o zaman karışırdı; Beyaz Diş canı çektiği zaman onların ortasından geçip gidecek, onlar da ona yol açacak, her zaman onun üstünlüğünü kabul edeceklerdi. Hele bir diklenecek, diş göstermeye kalkışacak olsunlar, ya da tüylerini kabartmaya yeltensinler, Beyaz Diş hemen bütün acımasızlığıyla, bütün yırtıcılığıyla üzerlerine atılır, ağızlarının payını veriverirdi.

Acımasız bir zorba kesilmişti Beyaz Diş. Çelik gibi katı bir yönetim altına almıştı köpekleri. Küçüklüğünde çektiklerini şimdi zayıflardan çıkarıyordu. Bebekliğinden beri anasıyla yalnız başlarına, hiçbir yardım görmeksizin yaşamın bütün o acımasız zor-

luklarına göğüs gerebilmeleri, Yaban'ın o yırtıcı ortamında ayakta durup sağ kalabilmeleri boşuna değildi. Kendinden üstün bir gücün yanından da uslu uslu geçip gitmeyi boşuna öğrenmemişti Beyaz Diş. O, zayıfları ezerken, güçlülere de saygı duyuyordu. Nitekim Boz Kunduz'la çıktığı uzun yolculuk boyunca karşılaştıkları yabancı insan-hayvanların konaklarında, yetişkin kocaman köpeklerin arasında da uslu uslu dolaşmayı bildi.

Aylar geçip gidiyor, Boz Kunduz'un yolculuğu hâlâ sürüyordu. Her gün saatlerce kızak çekmekten Beyaz Diş'in gücü artmış, akılca gelişmesi ise nerdeyse tamamlanmıştı. İçinde yaşadığı dünyayı iyiden iyiye tanıyordu artık. Soğuk, acımasız, maddeci bir yaklaşımla bakıyordu bu dünyaya. Onun gördüğü kadarıyla dünya, yumuşak yüreklerden, sıcaklıktan, sevgiden ve sevecenlikten yoksun, yırtıcı ve gaddar bir dünyaydı.

Boz Kunduz'a sevgi duymuyordu. Gerçi bir tanrıydı Boz Kunduz, ama son derece acımasız bir tanrı. Beyaz Diş onun efendiliğini seve seve kabul etmekle birlikte, daha üstün bir zekâ ile kaba güce dayalı bir efendilikti bu. Beyaz Diş'in benliğinin dokusunda var olan bir şeyler, ona bu efendiliği seve seve kabul ettirmişti; yoksa Yaban'dan geri dönüp de bağlılığını sunmazdı ona. Yaradılışının derinliklerinde henüz el değmemiş yerler vardı Beyaz Diş'in. Boz Kunduz'un ufacık bir tatlı sözü, elinin hafifçecik bir okşayışı bile bu derinliklerden ses getirebilirdi; ama Boz Kunduz ne okşamasını bilirdi, ne de tatlı söz söylemesini. Bunlara pek aklı ermezdi. Ona göre, önder dediğin acımasız olacaktı; dolayısıyla o da acımasızca hükmeder, adaleti sopa gücüyle sağlar, kusurların cezasını tokadıyla verirdi; ödüllendirme yöntemi ise tatlı davranmak değil, dayak atmamaktı.

Bu yüzden Beyaz Diş bir insan elinin kendisine nasıl bir cennetin kapısını açabileceğini öğrenemeden kaldı. O da zaten insan-hayvanların ellerini hiç sevmezdi. O ellerden kuşku duyardı. Eller gerçi ona ara sıra manca verirdi, ama daha çok da acı verirdi. Ellerden sakınmak gerekirdi; onlar taş atar, değnek, sopa, kamçı

savurur, tokat olur iner, yumruk olur iner, daha yakına gelince de sinsice çimdikler, kıvırır, burardı. Yabancı köylerde çocukların ellerinin de tadını tatmış, bunların acımadan can yaktığını öğrenmişti. Hatta bir seferinde, daha yürümesini bile doğru dürüst beceremeyen bir Kızılderili veledi az daha gözünü çıkaracaktı. Bu deneyimlerden sonra Beyaz Diş çocuklara kuşkuyla bakar oldu. Varlıklarına bile katlanamıyordu çocukların. O uğursuz elleriyle kendisine doğru yaklaştıklarını gördüğü anda kalkıverirdi ayağa.

Büyük Esir Gölü dolaylarındaki bir köyde, insan-hayvanların ellerinden çektiği artık canına tak dediği bir gün, Boz Kunduz'dan öğrendiği yasayı -yani, tanrıların elini ısırmanın bağışlanamayacak bir suç olduğu yasasını- azıcık değiştirdi Beyaz Diş. Her köyde bütün köpeklerin yaptığı gibi, Beyaz Diş de bu köyde yiyecek aşırmaya çıktı. Oğlanın biri baltayla donmuş geyik eti parçalıyor, et kırıntıları karların üstüne savruluyordu. Et aramaya çıkan Beyaz Diş oradan usulca geçerken durdu ve et kırıntılarını yemeye başladı. Oğlanın baltayı bırakıp kalınca bir sopaya el attığını gördü. Sopa kafasına inmeden tam zamanında geri sıçrayıp kurtuldu, ama oğlan peşini bırakmıyordu. Beyaz Diş köyün yabancısı olduğu için, iki çadırın arasından kaçayım derken yüksek bir toprak setle burun buruna gelerek kapana kısılıverdi.

Beyaz Diş için kurtuluş yoktu. Biricik çıkış yolu iki çadır arasıydı, ama orasını da oğlan tutuyordu. Sopayı kaldırarak vurmaya hazırlanan oğlan, kıstırdığı avına doğru yaklaştı. Beyaz Diş deliye dönmüştü. Adalet anlayışı isyan ederek tüylerini kabartıp hırlayarak oğlanla yüz yüze geldi. Akıncılık yasasını çok iyi bilmekteydi Beyaz Diş: Donmuş et kırıntıları gibi bütün et artıklarının da onu bulan köpeğe ait olması gerekirdi yasaya göre. Beyaz Diş hiçbir kusur işlemediği, hiçbir yasayı çiğnemediği halde, bu oğlan tutmuş şimdi onu dövmeye hazırlanıyordu. Öfkeden ne yaptığını bilemedi Beyaz Diş. O sırada öfkeden gözü döndüğü için de olanlar oldu. Hem de öyle çabuk oldu ki, oğlan neye uğradığını anlayamadı.

Oğlan kendini sırtüstü karların üzerinde buluvermiş, sopayı tutan eli de Beyaz Diş tarafından parçalanıvermişti.

Ama Beyaz Diş tanrıların yasasını çiğnediğini biliyordu. O tanrılardan birinin kutsal etine dişlerini geçirdiği için, cezaların en korkuncunu haketmişti. Ordan kaçıp dosdoğru Boz Kunduz'un yanına vardı, onun koruyucu bacaklarının arasına sindi, arası çok geçmeden de ısırılan oğlanla ailesi çıkageldiler. Öçlerinin alınmasını istiyorlardı. Ne var ki öçlerini alamadılar. Boz Kunduz, Mit-sah ve Kloo-kooch bir olup Beyaz Diş'i savunuyordu. Ağız kavgasına kulak kabartıp öfkeli el kol hareketlerini gözleyen Beyaz Diş, onların kendisine hak verdiğini anladı. Böylece Beyaz Diş, tanrıdan tanrıya fark olduğunu da öğrenmişti artık. Bir kendi tanrıları vardı, bir de başka tanrılar; bunlar birbirinden farklıydı. İşin adaletine madaletine bakmaması, kendi tanrılarının ellerinden kısmetine ne çıkarsa kabul etmesi gerekirdi. Oysa, öbür tanrıların adaletsizliğine katlanmak zorunda değildi. Bu adaletsizliğe dişleriyle karşı koymak hakkı verilmişti ona. Üstelik bu da tanrıların koyduğu bir başka yasaydı.

Gün henüz sona ermeden, bu yasanın bir başka yönü daha olduğunu öğrendi Beyaz Diş. Yakacak toplamak için bir başına ormana giren Mit-sah orada ısırılan oğlanla karşılaştı. Isırılan oğlanın yanında başkaları da vardı. İki taraf da birbirine ağır laflar etti. Onun üzerine çocuklar hep birden Mit-sah'ın üstüne çullandı. Mit-sah'ın durumu hiç de iç açıcı değildi. Dört bir yandan yumruklar yağmur gibi iniyordu üstüne. Beyaz Diş ilkin seyretmekle yetindi. Tanrıların kendi aralarındaki hesaplaşmaydı bu, dolayısıyla onu ilgilendirmezdi. Sonra birden kafasına dank etti ki, sopayı yemekte olan Mit-sah'tır –yani, kendi öz tanrılarından biridir. İşte ondan sonra Beyaz Diş aklın egemenliğinden çıkıp duygularının esiri oldu. Deli gibi bir öfkeyle yerinden fırlayıp kavgacıların arasına atıldı. Beş dakikaya kalmadan çocuklar dört bir yana kaçışmaya başladı. Pek çoğunun ötesinden berisinden karların üzerine damlayan kanlar, Beyaz Diş'in dişlerinin hiç de

boş durmadığını gösteriyordu. Mit-sah konakladıkları yere dönüp de başından geçenleri anlatınca, Boz Kunduz buyruk verdi, Beyaz Diş'e et getirtti. Sonra daha çok et verilmesini buyurdu. Patlayıncaya kadar yedikten sonra ateşin yanıbaşında uykuya yatan Beyaz Diş, yasanın doğruluğunun bir kez daha kanıtlandığını anlamıştı.

Beyaz Diş mülkiyet yasası ve mülkü koruma görevi diye bir şey olduğunu da işte buna benzer deneyimler yoluyla öğrendi. Tanrılarının bedenini korumaktan, tanrılarının mülkünü korumaya bir adımcık yol kalmıştı, o da bu adımı attı. Kendi tanrılarına ait olan her şey, başka tanrıların ısırılması pahasına bile olsa, tüm dünyaya karşı savunulmalıydı. Tanrıların ısırılması demek, özünde, kutsal inançlara saygısızlık demekti zaten. Ama iş bununla kalmıyor, böyle bir saygısızlık binbir türlü belayı da içinde taşıyordu. Tanrılar kadiri mutlaktı ve hiçbir köpek onlarla boy ölçüşemezdi; ama buna rağmen Beyaz Diş hiç korkmadan yırtıcı düşmanlığını göstererek tanrılara karşı çıkmasını öğrendi. Görev duygusu daha ağır bastığından korkusunu yendi, böylelikle de hırsız tanrılar Boz Kunduz'un malına ilişmemek gerektiğini öğrendiler.

Beyaz Diş'in bu konuda çarçabuk öğreniverdiği bir başka gerçek daha vardı: hırsızlığa çıkan tanrı genellikle yüreksiz oluyor, Beyaz Diş onun geldiğini haber verir vermez hemen savuşmaya can atıyordu. Beyaz Diş ayrıca şunu da öğrenmişti ki, kendisinin haberi verişiyle birlikte Boz Kunduz hemen ona yardıma koşuyor, bir anda orada bitiriveriyordu. Beyaz Diş havlayarak haber vermezdi. O hiç havlamazdı zaten. Onun yöntemi doğrudan kötü niyetlinin üstüne atılıp fırsatını bulunca da dişlerini geçirmekti. Geçimsizliği ve yalnızlığı sevişi yüzünden öteki köpeklerle hiç kaynaşmadığı, dolayısıyla da olağanüstü niteliklerini yitirmediği için, sahibinin mülkünü korumada son derece yeterli oluyordu; Boz Kunduz da onu bu yolda yüreklendiriyor, bu yolda eğitiyordu. Bu eğitimin bir sonucu olarak Beyaz Diş eskisine oranla daha yırtıcı, daha inatçı, daha başına buyruk bir hayvan haline geldi.

Aylar geçtikçe köpekle insan arasındaki anlaşmanın bağlayıcı gücü daha da sağlamlaşıyordu. Yaban'dan gelen kurdun çok eski zamanlarda insanoğluyla yaptığı ilk anlaşmanın aynısıydı bu. İlk anlaşmadan sonra gelen bütün kurtlar, bütün yabani köpekler gibi Beyaz Diş de emek gücüyle, bileğinin hakkıyla sağlamıştı anlaşmayı. Anlaşma koşulları basitti. Etten kemikten bir tanrıya sahip olmak için özgürlüğünden vazgeçmişti Beyaz Diş. Tanrısı da ona ısınma gibi, yiyecek gibi, arkadaşlık etmek ve korumak gibi bazı şeyler sağlıyordu. Beyaz Diş ise bunlara karşılık tanrının mülkünü koruyor, bedenini savunuyor, onun için çalışıp ona itaat ediyordu.

Bir tanrıya sahip olmak demek, o tanrıya hizmet etmek demektir. Beyaz Diş de hizmet ediyordu tanrısına, ama tanrı sevgisi yüzünden değil, görev duygusuyla birlikte tanrıya duyduğu korkuyla karışık saygı yüzünden. Sevginin ne olduğunu bilmiyordu ki. Sevgi deneyimi geçirmemişti hiç. Kiche artık çok uzaklarda kalan bir anıydı. Üstelik Yaban'ı ve soyunu bırakarak insanoğluna kendi isteğiyle sığınmaktan başka, anlaşma koşulları gereği olarak da, bir daha Kiche'ye rastlasa bile tanrısını bırakıp anasına dönemezdi artık. İnsanoğlunun egemenliği altına girerken, benliğinden gelen özgürlük sevgisinden de, soy sop sevgisinden de ağır basan bir yasaya uymuştu.

ALTINCI BÖLÜM

KITLIK

BOZ Kunduz uzun yolculuğunu tamamladığında ilkbahar artık kapıdaydı. Aylardan Nisandı. Anayurtları olan köye varıp da Mit-sah koşumları çözdüğü sırada Beyaz Diş bir yaşını doldurmuştu. İyice gelişmesine daha çok vardı, ama yine de köydeki bir yıllık yavrular içinde Lip-lip'ten sonra en irisi Beyaz Diş'ti. Sağlam yapısıyla gücünü babasından ve Kiche'den kalıt alan Beyaz Diş'in boyu daha şimdiden yetişkin köpeklerinkine yaklaşıyordu. Ne var ki kemikleri daha tam dolmamıştı. Sıska bir gövdesi, upuzun bacakları vardı; acı kuvvete değil de, daha çok kıvrak bir güce sahipti. Gerçek kurtlarınki gibi bozdu onun da tüyleri, zaten tüm görünüşüyle tam bir kurttu o. Kiche'den kalıt aldığı dörtte bir köpek kanı, onun ussal yapısını etkilediği halde, fiziksel yapısını hiç etkilememişti.

Beyaz Diş köyde başıboş dolaşıyor, uzun yolculuk öncesinden bildiği başka başka tanrıları görüp tanıdıkça, onlara sırnaşmamakla birlikte, bu tanışıklıktan bir hoşnutluk da duyuyordu. Ayrıca, kendisi gibi büyümekte olan eniklerle, gözüne artık eskisi kadar kocaman ve korkunç görünmeyen erişkin köpeklere de rastlıyordu. Üstelik onlardan eskisi gibi korkmaksızın, yeni yeni tanıdığı ve çok hoşuna giden umursamaz bir rahatlıkla dolaşıyordu aralarında.

İşte şuradaki koca ahbap, tüyleri kırlaşmış Basek –eskiden olsa dişlerini şöylece bir gösterivermesi bile Beyaz Diş'in ciyak ciyak bağırarak kaçmasına yeterdi. Vaktiyle ne çelimsiz, ne önemsiz ol-

duğunu o Basek hatırlatmıştı Beyaz Diş'e; şimdi ise, kendisinde ne büyük bir değişiklik ve gelişme olduğunu da yine bu Basek'ten öğrenecekti. Basek gün geçtikçe yaşlanıp güçten düşerken, Beyaz Diş gün geçtikçe büyüyor, güçleniyordu.

Beyaz Diş köpekler dünyasındaki yerinin ve ilişkilerinin ne büyük bir değişikliğe uğradığını, yeni öldürülen bir geyiğin parçalanışı sırasında anladı. Payına düşen ve üzerinde bir parça et de kalmış olan bir incikle toynağı aldı Beyaz Diş. Bir anda birbirlerine giriveren köpek kalabalığından uzaklaşıp, gözden ırak bir köşeye –aslında bir fundalığın arkasına– çekilerek ganimetini gövdeye indirmeye koyulduğu sırada birdenbire Basek ortaya çıktı ve ganimetini kapmak için atıldı. Beyaz Diş ne yaptığını kendi de bilmeden, bir anda Basek'i iki kez dalayıp geri çekildi. Beyaz Diş'in bu küstahlığı ve saldırısının hızı karşısında afalladı Basek. Kırmızı, çiğ incik orta yerde dururken, öte yandan Beyaz Diş'e aval aval bakmaya başladı.

Yaşını başını almış bir köpek olduğundan, vaktiyle haraca kestiği köpeklerin zamanla nasıl birer yiğit kesildiğini öğrenmişti Basek. İster istemez sineye çekmek zorunda kaldığı bu gibi acı deneyimlerden sonra, onlarla başa çıkabilmek için aklını kullanmaya bakıyordu artık. Eskiden olsa haklı olarak öfkelenir, öfkesini de bütün hızıyla Beyaz Diş'in üstüne saldırarak çıkarırdı. Ne var ki artık eski gücü kalmamıştı. Bütün sertliğini takınarak tüylerini kabarttı, incik kemiğinin öte yanından uğursuz uğursuz Beyaz Diş'i süzdü. Beyaz Diş'e gelince, Basek'e eskiden duyduğu o korkuyla karışık büyük saygı yeniden içinde uyandığından, âdeta küçülmüş, büzülmüş bir halde, nasıl etsem de fazla onursuz olmayan bir biçimde kirişi kırsam diye aklından geçiriyordu.

Tam bu sırada Basek bir yanlış yaptı. Sadece uğursuz uğursuz bakıp tüylerini kabartmakla yetinse, işler yolunda gidecekti. Zaten geri çekilmek için can atan Beyaz Diş nasılsa çekilip gidecek, kemik de Basek'e kalacaktı. Gelgelelim Basek o kadar bekleyemedi. Nasıl olsa ben kazandım diyerek mancaya doğru ilerledi.

Koklamak için başını dikkatsizce öne eğdiği sırada, Beyaz Diş tüylerini hafiften kabarttı. O anda bile durumu kurtarmak için çok geç kalmış sayılmazdı Basek. Mancanın üzerinde, başı yukarıda, tüyleri kabarık olarak dikilip dursaydı, Beyaz Diş eninde sonunda çekilip giderdi. Oysa Basek aç gözlülüğüne kapılarak, kokusu burnunu gıdıklayan taze etten bir lokma almak istedi.

İşte bu kadarına dayanamadı artık Beyaz Diş. Kendi kızağındaki takım arkadaşları üzerinde üstünlüğünü aylardan beri kabul ettirmiş olan Beyaz Diş, kendisine ait eti başkaları gövdeye indirirken öyle uslu uslu bir kenarda duramazdı; elinde değildi bu. İlk dalayışında Basek'in sağ kulağı parçalandı. Basek saldırının çabukluğu karşısında afallamıştı. Ama iş bu kadarla da kalmadı, aynı çabuklukla çok daha acı olaylarla karşılaştı Basek. Sırtüstü yere yuvarlandı ve gırtlağı dişlendi. Toparlanıp ayağa kalkmaya çalışırken, genç rakibi iki kez de omzunu daladı. Bütün bu işleri o kadar çabuk yapmıştı ki Beyaz Diş, yaşlı köpek ne olduğunu şaşırmıştı. Hırsla ileri atılıp boşa giden bir saldırıyla havayı dişledi. Hemen ardından da burnu yırtılıverdi boydan boya. Bunun üzerine, sendeleye sendeleye geri çekilerek etten uzaklaştı.

Şimdi durum tersine dönmüştü. Basek biraz ötede kaçmaya hazır durumda beklerken, Beyaz Diş tüylerini kabartmış, ürkütücü bir düşmanlıkla incik kemiğinin başında dikiliyordu. Şimşek kadar hızlı bu gençle dövüşmeyi göze alamayan Basek, yaşlılığın maskaralık demek olduğunu bir kez daha acı acı anladı. Onurunu kurtarmak için gösterdiği çaba kahramancaydı doğrusu. Sanki her ikisi de onun gözünde önemsizmiş, değerleri yokmuşçasına genç köpeğe de, incik kemiğine de gönül indirmeyen bir ağırbaşlılıkla arkasını döndü, iri ve ağır adımlarla, görkemli bir edayla oradan uzaklaştı. Gözden ırak oluncaya kadar da durup yaralarını yalamaya kalkışmadı.

Bu olayın etkisiyle Beyaz Diş'in hem kendine güveni, hem de gururu arttı. Yetişkin köpeklerin arasında dolaşırken ayaklarını yere korka korka basmadığı gibi, onlara pek yüz de vermiyordu

artık. Serkeşliği ele aldığından ya da bela aradığından filan değil –o taraklarda bezi yoktu Beyaz Diş'in. Onun bütün derdi, yolu üstüne çıkanların kendisini de hesaba katmasıydı. Yoluna giderken rahatsız edilmemeyi hak biliyor, bu hakkını savunma ve kimseye pabuç bırakmama konusunda sonuna kadar direniyordu. Diğer köpeklerin onu da hesaba katması gerekirdi, o kadar. Eniklerin çoğunun alınyazısında olduğu gibi, kendi takımındaki yeni yetmelerin de alınyazısında yetişkin köpekler tarafından umursanmamak yazılıydı ve bunlar büyük köpeklerin yolu üzerinden çekilir, onları görünce kuyruğunu kısar, mancasını ister istemez onlara bırakırdı, ama Beyaz Diş için o günler geride kalmıştı. Bir başına dolaşan, ne yapacağı kestirilemeyen, geçimsiz, huysuz, görünüşü netameli, uzak ve soğuk duran Beyaz Diş'i şaşkınlıkla izleyen bütün erişkin köpekler onu ister istemez akranları gibi kabul ediyordu artık. Onu rahatsız etmemek gerektiğini kısa zamanda öğrenen köpekler, düşmanca girişimlerde bulunamadıkları gibi, onunla dostluk kurmaya da yeltenemiyorlardı. Onlar Beyaz Diş'e dokunmadıkça Beyaz Diş de onlara dokunmuyordu –erişkin köpeklerin birkaç karşılaşmadan sonra seve seve benimsediği bir tutumdu bu.

Yaz ortalarında Beyaz Diş'in başından önemli bir olay geçti. Avcılarla birlikte çıktığı geyik avından dönmüştü; kendisi yokken köyün kıyısına kurulan yeni çadırı şöyle bir yoklamak üzere tırıs tırıs kendi halinde giderken, birdenbire Kiche ile burun buruna geliverdi. Durup Kiche'yi süzdü. Onu belli belirsiz anımsamıştı Beyaz Diş, ama aynı anımsama sözcüğünü Kiche için kullanmak olanaksızdı. Kiche hırlamaya hazırlanarak dudaklarını kaldırınca da Beyaz Diş'in belleği iyice tazelendi. Çok iyi tanıdığı bu hırlamayla birlikte, unutup gittiği bütün o eski anıları, bebeklik günleri belleğinde canlanıverdi. Beyaz Diş henüz tanrıları tanımazken onun için evrenin merkezi Kiche'ydi. O günlerden kalma duygular Beyaz Diş'in içinde kaynayıp coştu. Büyük bir sevinç içinde anasına doğru koşacak oldu, ama Kiche'nin dişleriyle ya-

nağı ta kemiğine kadar yarılıverdi. Neye uğradığını anlayamayan Beyaz Diş şaşkınlıktan sersemlemiş bir halde geri çekildi.

Bunda Kiche'nin hiçbir suçu yoktu. Ana kurtlar yaradılışları gereği, bir yıl kadar önce doğurdukları yavruları anımsamaz. İşte o yüzden Kiche de Beyaz Diş'i anımsamamıştı. Ona göre Beyaz Diş yabancı bir hayvan, davetsiz bir misafirdi ve yeni doğurduğu yavruları, bu gibi davetsiz misafirleri terslemek hakkını veriyordu Kiche'ye.

Yavrulardan biri şapşal şapşal Beyaz Diş'e sokuldu. Yarı kardeş sayılırlardı, ama ikisi de bunu bilmiyordu. Beyaz Diş eniği merakla koklayacak oldu; o anda Kiche saldırıp Beyaz Diş'in suratını ikinci kez yırttı. Beyaz Diş bu sefer daha uzağa kaçtı. Bütün o eski anılarla çağrışımlar nasıl mezarlarından kalkıp Beyaz Diş'in belleğine üşüştüyse, aynı biçimde gerisin geri mezarlarına dönüverdiler. Bir yandan yavrularını yalayıp bir yandan da ara sıra kendisine doğru hırlayan Kiche'ye şöyle bir baktı Beyaz Diş. Kiche onun için hiçbir değer taşımıyordu. Onsuz başının çaresine bakmasını öğrenmişti. Kiche'nin ne anlam taşıdığı unutulmuş gitmişti. Kiche'nin yaşantısında Beyaz Diş'e nasıl yer yoksa, Beyaz Diş'in yaşantısında da aynı biçimde Kiche'ye yer kalmamıştı artık.

Tüm anılarını unutan Beyaz Diş, olan bitenin nedenini kavrayamadan ve şaşkınlığını hâlâ üzerinden atamadan öyle salak salak dururken, Kiche onu oralardan kovup iyice uzaklaştırmak için üçüncü kez saldırdı. Beyaz Diş de kovulmaya hiç ses çıkarmadı. Kendi soyundan bir dişiydi bu ve soyunun yasalarına göre erkekler dişilerle dövüşmezdi. Gerçi Beyaz Diş böyle bir yasanın varlığını biliyor değildi, çünkü bunu ne bir genelleme sonucu kendi aklıyla bulmuş, ne de dünyada edindiği deneyimlerden çıkarmıştı. O bunu sadece gizli bir dürtü olarak duyumsuyor, içgüdüsü yoluyla seziyordu –geceleri onu aya ve yıldızlara karşı ulumaya, ölümden ve bilinmeyenden korkmaya yönelten aynı içgüdü yoluyla.

Aylar geçip gidiyordu. Beyaz Diş'in gücü ve ağırlığı artarken ve kemikleri dolarken, karakteri de kalıtımının ve çevresinin çiz-

diği yolda gelişiyordu. Onun kalıtımı kile benzetebileceğimiz bir yaşam tözü taşıyordu. Biçimden biçime, kalıptan kalıba girebilen, çeşitli olanakları bulunan bir kildi bu. Bu kile belirli biçimi veren kalıbı da çevre sağlıyordu. Bu bakımdan, eğer Beyaz Diş insanoğlunun yaktığı ateşe hiç sokulmamış olsaydı, Yaban onu tam bir kurt kalıbına dökecekti. Oysa tanrılar ona bambaşka bir çevre sağladığından, Beyaz Diş de köpek kalıbına dökülmüş, köpeğe daha yakın bir kurt kırması olup çıkmıştı.

Hamurunun mayasına ve çevresinin baskısına uyarak karakteri de böylelikle belirli bir biçim almaktaydı. Kaçınılmaz bir şeydi bu. Beyaz Diş gitgide daha yalnız, daha huysuz, daha geçimsiz ve yırtıcı oluyor, öte yandan köpekler de onunla savaşmaktansa barış içinde yaşamanın kendileri için daha hayırlı olduğunu her geçen gün biraz daha iyi anlıyor ve her geçen gün Beyaz Diş'in değeri Boz Kunduz'un gözünde biraz daha artıyordu.

Bütün nitelikleriyle bir güç simgesi gibi göründüğü halde, bu görünüşünün altında Beyaz Diş'in bir türlü kurtulamadığı bir zayıf yanı vardı. İnsanların ona gülmelerine hiç katlanamıyordu. İnsanların kahkahayla gülmeleri nefret ettiği bir şeydi. Kendi aralarında canları neye gülmek istiyorsa gülsünlerdi, vız gelirdi Beyaz Diş'e, yeter ki kendisine gülmesinlerdi. Kendisine güldükleri zaman ifrit kesiliveriyordu. O soğuk, o ağırbaşlı, o onurlu hayvanı bir kahkaha çileden çıkarıp maskara haline getirmeye yetiyordu. Öylesine öfkeleniyor, öylesine kuduruyordu ki, saatlerce kendine gelemiyor, kudurganlığı geçmek bilmiyordu. İşte bu gibi zamanlarda onunla kaza eseri çatışacak olan köpeğin vay haline! Tabii, öfkesini Boz Kunduz'dan çıkarmaya kalkışmayacak kadar iyi biliyordu yasayı; Boz Kunduz sırtını kalın sopasına ve tanrısallığına dayamıştı. Oysa köpeklerin ardında boşluktan başka bir şey olmadığından, kahkahaların çılgına çevirdiği Beyaz Diş'in ortaya çıktığını görür görmez, köpekler de bu boşluğa doğru tabana kuvvet kaçmaktan başka çare bulamıyordu.

Beyaz Diş üç yaşını sürerken, Kızılderililerin bulunduğu Mackenzie yöresinde büyük bir kıtlık başgösterdi. Yazın balığın kökü kurudu. Kışın da karibular her zaman geldikleri yerlere ayak basmaz oldu. Büyük geyikler tek tük görünüyor, tavşanlara hemen hemen hiç rastlanmıyordu; av hayvanları da, avlanarak geçinen hayvanlar da hep kırılmıştı. Normal yiyeceklerini bulamayan, açlıktan sıskası çıkan hayvanlar birbirine saldırıp yiyordu. Yalnız güçlüler ayakta kalabiliyordu. Beyaz Diş'in tanrıları sadece avcılıkla geçinmeyi bildiğinden, yaşlı ve zayıf olanları açlıktan öldü. Boş yere av peşinde taban tepmekten gözleri çukura kaçan avcıların kursağına bir lokmacık bir şey girsin diye, kadınlarla çocukların aç kalarak o bir lokmayı avcılara sakladığı köy yerinde ağlamalardan, inlemelerden geçilmez olmuştu.

Tanrıların açlığı artık o kerteye varmıştı ki, yumuşak tabaklanmış deriden yapılma çarıklarıyla eldivenlerini bile yemeye başlamışlardı. Köpeklere gelince; onlar dönüp sırtlarındaki koşumları, hatta kamçıları bile kemiriyordu. Köpekler bununla da kalmıyor, birbirlerini yiyor, öte yandan tanrılar da kesip kesip köpekleri yiyordu. İlkin köpeklerin değersiz ve zayıf düşenlerini yediler. Canlarını kurtaranlar ise durumu görüp kendi başlarına geleceği anladılar. İçlerinden en gözüpek olan birkaçı, tanrıların ateşinden yoksun kalmak pahasına da olsa, mezbahaya dönen o yerden kaçarak ormana sığındı, ama bunlar da sonunda ya açlıktan öldü, ya da kurtlara yem oldu.

İşte bu yokluk günlerinde Beyaz Diş de ormana savuştu; enikken ormanda edindiği deneyimler sayesinde orada yaşamaya öbür köpeklerden daha yatkındı. Pusuya yatarak küçük hayvanları avlama konusunda ise tam bir usta kesildi. Gizlendiği yerde saatlerce yatar, ürkek ağaç sincabının bütün hareketlerini izleyerek, çektiği açlık kadar büyük bir sabırla sincabın yere inmesini beklerdi. Sincap yere indiği zaman da acele etmezdi Beyaz Diş. Bekler ve ancak sincabın kendini tekrar ağacın tepesine atamayacağını iyice aklı kestikten sonra saldırıya geçerdi. O anı sabırla

kolladıktan sonra da saldırıya bir geçti mi, saklandığı yerden boz renkli bir mermi gibi fırlar, inanılmaz bir hızla avının üzerine atılarak, kendisine göre çok yavaş kalan sincabı asla kaçırmazdı.

Beyaz Diş sincap yakalamakta usta olmasına çok ustaydı, ama sincap yiyerek yaşamasını, sincap yiyerek semirmesini engelleyen bir güçlük vardı orta yerde. Yeteri kadar çok sincap yoktu. İşte bu yüzden Beyaz Diş, sincaptan da ufak hayvanları avlamak zorunda kalıyordu. Bazen açlığı öyle dayanılmaz hale geliyordu ki, tutup tarla farelerinin yuvalarını ta dibine kadar eşelemeye bile vardırıyordu işi. En az kendisi kadar aç ve kendisinden kat kat yırtıcı olan gelinciklerle savaşmaya gönül indirdiği zamanlar bile oluyordu.

Açlık son kerteye dayanınca, gizlice köye dönüyordu, ama insanlara sokulmuyordu. Ormanda saklanıp kimseye görünmeden tuzakları yokluyor, pek ender olarak eğer bir tavşan düşmüşse tuzağa, tavşanı kapıp kaçıyordu. Hatta bir seferinde Boz Kunduz'un tuzağından bile bir tavşan aşırmıştı; üstelik o sırada Boz Kunduz'un da açlıktan nefesi kokuyor, adam ayakta zor duruyor, ormanda sendeleye sendeleye dolaşırken ikide bir soluk soluğa oturup dinlenmek zorunda kalıyordu.

Günün birinde Beyaz Diş, açlıktan sıskası çıkmış, kurumuş, dizleri titreyen genç bir kurtla karşılaştı. Beyaz Diş eğer aç olmasaydı belki de bu kurtla birlikte gider, yabanıl kardeşlerinin sürüsüne karışırdı. Ama Beyaz Diş öyle yapmadı, genç kurdun üstüne atıldığı gibi onu öldürüp yedi.

Beyaz Diş'in talihi hep yüzüne gülüyordu. Ne zaman açlık dayanılmaz kerteye varsa, her seferinde avlayacak bir şey buluyordu. Ayrıca, açlıktan bitkin düştüğü sıralarda kendinden daha iri yırtıcı hayvanlara rastlamayışı da onun şansıydı. Aç kurt sürüsüyle karşılaştığında da, işte yine böyle şanslı bir günündeydi; öldürdüğü bir vaşağın etiyle iki gün boyunca kendine ziyafet çekmiş, karnını iyice doyurmuştu. Gerçi çok zorlu bir kovalamaca olmuştu; ama Beyaz Diş kurt sürüsünden daha besili, gücü

kuvveti daha yerinde olduğu için koşuda da onlardan dayanıklı çıkarak kaçıp kurtulabildi. Hatta sadece kurtulmakla kalmadı, arayı iyice açtıktan sonra geniş bir yay çizerek sürünün gerisine sarktı ve kendisini kovalamaktan bitkin düşen kurtlardan birini de avladı.

Bu olayın ardından Beyaz Diş oraları bırakarak yollara düştü, gele gele doğduğu vadiye geldi. Eski yuvasında Kiche ile karşılaştı. Kiche de insanoğlunun yanında canını tehlikede görerek, eskiden yaptığı gibi yine savuşmuş, yavrularını doğurmak için kapağı eski sığınağına atmıştı. Beyaz Diş ortaya çıktığında, Kiche'nin bu kuşaktan yavruları içinde sadece bir tanesi sağ kalabilmişti, ama onun da sonu yakındı. Böylesine bir kıtlıkta genç canlıların sağ kalabilme şansı pek yoktu.

Erişkin oğlunu hiç de hoş karşılamadı Kiche. Ama Beyaz Diş onun bu davranışına boş verdi. Kiche'nin gücü ona yetmezdi artık. O yüzden Beyaz Diş patırtı gürültü çıkarmadan oradan edebiyle savuşup dere boyunu tuttu. Yolun çatağına gelince sola saptı ve burada, çok eskiden anasıyla birlik olup dövüştükleri vaşağın inini buldu. Terk edilmiş ine postu serip bir gün dinlendi.

Yaz mevsimine girildiği, kıtlık günlerinin sona ermekte olduğu bir sırada Lip-lip'e rastladı Beyaz Diş. Lip-lip de onun gibi ormana sığınmış, zar zor yaşamını sürdürebilmişti. Beyaz Diş'in ona rastlaması beklenmedik bir biçimde oldu. Yüksek bir uçurumun dibinde ters yönlerden tırıs tırıs gelirlerken bir dönemeçte ansızın karşılaşıverdiler. Bir anda tehlikeyi sezerek durdular ve birbirlerini kuşkuyla süzmeye başladılar.

Beyaz Diş sağlıklı, güçlü kuvvetli, dipdiriydi. Çok iyi avlanmış, bir hafta boyunca tıka basa karnını doyurmuş, hatta son avını yerken nerdeyse patlayacak hale gelmişti. Ama yine de Lip-lip'i görür görmez, boydan boya sırtının bütün tüyleri dikildi. Beyaz Diş'in elinde olmaksızın dikilmişti tüyleri –tıpkı Lip-lip'in kabadayılık günlerinde, kendisine çile çektirdiği zamanlarda olduğu gibi, ansal bir süreci izleyen fiziksel bir süreçti bu. Eskiden Lip-

lip'i görür görmez nasıl hemen tüyleri kabarıveriyor, nasıl hemen hırlamaya başlıyorsa, şimdi de aynı biçimde otomatik olarak tüyleri kabardı ve hırlamaya başladı. Hiç vakit kaybetmedi Beyaz Diş. Temize havale etmek suretiyle, hesabı bir daha açılmamacasına görüverdi. Lip-lip geri geri kaçmaya yeltendi, ama Beyaz Diş sert bir omuz vuruşuyla onu sırtüstü devirip dişlerini sıska gırtlağına geçiriverdi. Lip-lip can çekişirken, Beyaz Diş onu kollayarak dikile dikile çevresinde dolandı durdu. Sonra tekrar tırıs tırıs yoluna devam etti.

Bu olaydan az bir zaman sonra ormanın kıyısına geldi. Buradan, ağaçsız dar bir alan yokuş aşağı Mackenzie Irmağına iniyordu. Eskiden de buraya gelmişti Beyaz Diş, ama o vakit bu toprak bomboştu, oysa şimdi bir köy kurulmuştu buraya. Ağaçların arasında kendisini göstermeden bekleyerek durumu inceledi. Görüntüler, sesler ve kokular tanıdık geliyordu. Bu onun yer değiştirmiş olan eski köyüydü. Yalnız görüntülerde de, seslerde de, kokularda da bir başkalık vardı; kendisi köyü bırakıp gittiği zaman böyle değildi. Şimdi ne ağlama, ne inleme duyuluyordu köyde. Mutlu sesler çalınıyordu kulağına, hatta bir ara, öfkeli bir kadın sesi duyunca, bunun karnı tok bir kadın olduğunu hemen anladı; çünkü insanoğlu ancak tok karnına böyle öfkelenirdi. Havada balık kokusu da vardı. Kıtlık geride kalmıştı. Beyaz Diş korkmadan ormandan çıkıp dosdoğru Boz Kunduz'un çadırının yolunu tuttu. Boz Kunduz yoktu, ama Kloo-kooch onu sevinç çığlıklarıyla karşılayıp, yeni tutulmuş bir balığı olduğu gibi Beyaz Diş'e verdi. Beyaz Diş de yere uzanıp Boz Kunduz'u beklemeye başladı.

DÖRDÜNCÜ KISIM

BİRİNCİ BÖLÜM

SOYUNUN DÜŞMANI

ÇOK uzak bir olasılıkla, Beyaz Diş'in yaradılışında soydaşlarıyla dost geçinme eğilimi bulunsaydı bile, kızak takımının başına getirildiği andan itibaren bu olasılık bir daha geri dönülemeyecek biçimde yok edilmiş oldu. Çünkü şimdi bütün köpekler ondan nefret ediyordu –Mit-sah'ın ona fazladan verdiği et yüzünden; ister sahiden ister yalandan kayırılması yüzünden; kızağın hep en önünde koşuyor olması yüzünden; tüylü kuyruğuyla kıçını hepsinin gözleri önünde sallaya sallaya, çileden çıkarırcasına hep önde gidişi yüzünden nefret ediyorlardı.

Beyaz Diş'in nefreti de diğerlerinden aşağı kalmıyordu. Kızağın baş köpeği olmak zaten hiç istemediği bir şeydi. Üç yıldır teker teker her birini yıldırıp egemenliği altına aldığı bu köpek sürüsü şimdi havlayarak arkasından kovalarken, onların önünden kaçar durumda kalmak katlanılır gibi değildi. Ama ya buna katlanacak ya da yok olup gidecekti; oysa Beyaz Diş o büyük yaşama gücüyle hiç de yok olmak niyetinde değildi. Mit-sah daha hareket komutunu verir vermez, bütün sürü hemen o anda hırslı havlamalarla canavar gibi Beyaz Diş'in üzerine atılıyordu.

Kendisini savunabilmesi olanaksızdı. Köpeklerin saldırılarına karşılık vermek için geri dönecek olsa, Mit-sah kırbacı basardı suratının ortasına. Kaçmaktan başka çaresi yoktu. Bu havlayan sürüye yalnız kuyruğu ve art ayaklarıyla karşı koyamazdı ki! Bir sürü köpeğin acımasız dişlerine karşı koymak için

doğrusu hiç de yeterli sayılmazdı bu silahlar. O yüzden Beyaz Diş de kaçıyordu işte; yaradılışına aykırı gelse de, her ileri atılımda gururunu ayaklar altına alıyor olsa da, sabahtan akşama dek dur durak bilmeyen atılımlarla kaçıyor, kaçıyordu.

Bir şeyin doğal gelişimini engellediniz mi, bu engelleme mutlaka ters teper. Tıpkı bedenden dışarı doğru büyümek isteyen kılın engellendiği zaman ters dönerek bedene batması, yangılanarak acı vermesi gibi. Beyaz Diş de bu durumdaydı işte. Bütün benliğinde geri dönüp havlayan sürüye saldırma dürtüsünü duyuyor, ama tanrıların iradesi bunu engelliyordu; o iradenin yaptırım gücü de, karibu geyiği bağırsağından yapılma, biber gibi yakan on metrelik kırbaçtı. Bu yüzden içi içini kemirmekle kalan Beyaz Diş'in yüreğinde biriken nefret ve kötülük tohumları, onun o boyun eğmez, yırtıcı yaradılışına da uygun olarak gelişip duruyordu.

Dünyada eğer kendi soyuna düşman bir tek yaratık varsa, o yaratık Beyaz Diş'ti. Ne aman diliyor, ne de aman veriyordu. Sürünün dişlerinin izleri bedeninden hiç eksik olmadığı gibi, sürünün tümü de onun diş izlerini taşımaktaydı. Akşam kamp kurulup da köpekler çözüldüğü zaman, takım başı olan köpeklerin çoğu korkudan tanrıların yanına sığınır genellikle; oysa Beyaz Diş sığınmak şöyle dursun, böyle bir sığınmayı hor görüyordu. Kamp yerinde hiç çekinmeden dolaşıyor, kendisine gündüz yapılanların acısını gece çıkarıyor, gereken cezayı veriyordu. Beyaz Diş takım başı yapılmadan önce, köpekler onun yolu üstüne çıkmamak gerektiğini öğrenmişti. Ama şimdi durum değişmişti. Sabahtan akşama dek Beyaz Diş'in hep önlerinden kaçtığını gören ve kendilerini bunun coşkusuna kaptıran köpekler, bu üstünlük duygusunu kolay kolay üstlerinden atamıyor ve geceleri de onun yolu üstünden çekilmeyi kendilerine yediremiyordu. Beyaz Diş aralarına girdiği anda hemen kızılca kıyamet kopuyordu. Her adım atışında Beyaz Diş'in dört bir yanından hırlamalar, homurdanmalar yükseliyor, diş atarak

sataşmalar yapılıyordu. Beyaz Diş'in soluduğu hava bile nefretle, kötülükle yüklüydü, bu durum ise, onun içindeki nefretle kötülüğü körüklemekten başka bir işe yaramıyordu.

Mit-sah takıma dur komutunu verdiği zaman Beyaz Diş hemen komuta uyuyordu. Bu durum başlangıçta öbür köpeklerin başını epeyce derde soktu. Beyaz Diş durur durmaz hemen, nefret ettikleri önderlerinin üstüne atılmaya kalkışınca pabucun pahalı olduğunu görüveriyorlardı. Her seferinde de, elinde şaklayan kırbacıyla Mit-sah Beyaz Diş'e arka çıkıyordu. Böylece köpekler, takım Mit-sah'ın komutuyla durduğu zaman Beyaz Diş'e ilişmemek gerektiğini öğrendi. Ama eğer Beyaz Diş komut almadan duracak olursa, üstüne atılmak ve ellerinden geldiği takdirde onu boğazlamakta serbesttiler. Birkaç denemeden sonra Beyaz Diş bir daha komut almadan hiç durmadı. Çok çabuk öğreniyordu. Doğanın işleyişi gereği çabuk öğrenmek zorundaydı zaten; yaşamın pamuk ipliğine bağlı olduğu bu sert koşullar altında ayakta kalabilmek istiyorsa, çabuk öğrenmekten başka çıkar yol yoktu onun için.

Oysa köpekler onu kampta rahatsız etmemek gerektiğini bir türlü öğrenememişti. Her Allahın günü bağrışa çağrışa Beyaz Diş'in ardı sıra koşarlarken bu sözümona yiğitliğe kapılıp, bir gece önce aldıkları dersi unuttuklarından, geceleri ders bir kez daha kafalarına sokuluyor, ama onlar ertesi sabah yine unutuveriyordu. Ayrıca köpekler Beyaz Diş'ten nefret etmekte de yerden göğe kadar haklıydı. Kendi soylarıyla Beyaz Diş'in soyunun değişik olduğunu sezinliyorlardı –bu da ona düşman kesilmeleri için başlıbaşına yeterli bir nedendi. Onlar da Beyaz Diş gibi evcilleşmiş birer kurttu; ne var ki onların evcilleşmesi kuşaklar öncesine dayanıyordu. Yabanıl niteliklerinin çoğunu yitirdiklerinden, artık Yaban onlar için sadece bilinmeyen olarak kalmıştı –hiç eksilmeyen korkunçluğu, hiç eksilmeyen düşmanlığı ve dehşet dolu havasıyla, bilinmeyen. Oysa Beyaz Diş'in görünüşüne de davranışlarına da güdülerine de hâlâ Yaban egemendi. Ci-

simleşmiş Yaban'ın ta kendisi, Yaban'ın simgesiydi o; dolayısıyla köpekler ona dişlerini göstermekle, kamp ateşinin uzağında, ormanın gölgeleri arasında pusuya yatmış yokedicinin güçlerine karşı kendilerini savunmuş oluyorlardı.

Köpeklerin iyi bellediği bir şey vardı yine de; bu da, hep bir arada bulunmaları gerektiğiydi. Teke tek başa çıkılamayacak kadar korkunçtu Beyaz Diş. Hep sürü halinde karşısına çıkmasalar, Beyaz Diş bir gece içinde birer birer tümünün hakkından gelirdi. Oysa birini bile haklamak için eline hiç fırsat geçmiyordu. Köpeklerden birini yere yıkacak oldu mu, atılıp hayvanı boğazlamaya fırsat bulamadan bütün sürü üstüne çullanıveriyordu. Bir çatışmanın daha ilk belirtileri görüldüğü anda, takımın bütün köpekleri hemen bir araya gelerek ona topluca karşı çıkıyordu. Köpeklerin de kendi aralarında çekişmeleri vardı gerçi, ama Beyaz Diş'in karıştığı bir kavganın kokusunu aldıkları anda, bu çekişmeler unutuluveriyordu.

Öte yandan diğer köpekler ne kadar uğraşsa da Beyaz Diş'i haklayamıyordu. Beyaz Diş onların hepsinden hızlı, hepsinden güçlü, hepsinden akıllıydı. Dar alanlardan hep kaçınır, çevresini kuşatmaya niyetlendiklerini anladığı anda geri basıp sıyrılırdı aralarından. Hele iş Beyaz Diş'i yere yıkmaya gelince, içlerinden bunu başarabilecek bir köpek bile yoktu. Beyaz Diş yaşama nasıl yapışıyorsa, ayakları da yere öyle yapışıyordu. Bu bakımdan, sürüyle giriştiği bu sonu gelmez savaşta ayakların yere basmasıyla, hayatta kalabilmek eşanlamlıydı ve bunu Beyaz Diş'ten daha iyi kimse bilemezdi.

İşte böyle böyle derken, Beyaz Diş kendi soyuna düşman olup çıktı; kendi soyuna, çünkü aslında bu köpekler de evcilleşmiş birer kurttu, sadece insanoğlunun ateşinin başında yumuşamış, insanoğlunun koruyucu kanatları altında gücünü yitirmişti. Beyaz Diş acımasız, acımasız olduğu kadar da yırtıcıydı. Onun hamuru böyle yoğrulmuştu. Bütün köpeklere karşı kan davası güdüyordu. Bu kan davasını yürütürken de öylesine gaddar

davranıyordu ki, kendisi de yabaninin, acımasızın biri olan Boz Kunduz bile bu yırtıcılık karşısında küçük dilini yutacak hale geliyordu. Yeryüzünde buna benzer bir başka hayvanın bulunmadığına Boz Kunduz kalıbını basarken, yabancı köylerdeki Kızılderililer de, Beyaz Diş'in kaç köpeklerini öldürdüğüne ilişkin söylentileri anımsayınca küfürü basıyordu.

Beyaz Diş beşine yaklaştığı sıralarda Boz Kunduz onu yine büyük bir yolculuğa çıkardı ve Mackenzie Irmağı boyunca ilerleyip Rocky Dağlarını aştıktan sonra Porcupine Irmağı yoluyla Yukon'da son bulan bu yolculuk boyunca, uğradıkları bir sürü Kızılderili köyünde Beyaz Diş'in köpekleri kırıp geçirişi uzun zaman akıllardan çıkmadı. Beyaz Diş soyundan öç alırken eğleniyordu âdeta. Kapıştığı köpeklerin hepsi de hiçbir şeyden kuşkulanmayan, onun o yıldırım hızına ve doğrudan, ansızın saldırıya geçişine karşı hazırlıklı olmayan sıradan hayvanlardı. Beyaz Diş'in şimşek hızıyla iş gören bir kasap olduğunu bilemezlerdi ki! Onlar tüylerini kabartıp meydan okumak üzere diklenmeye başladıkları sırada, uzun uzadıya peşreve girişmeyi bir yana bırakan Beyaz Diş, boşanan zemberek gibi gırtlaklarına atılıyor, ani saldırı karşısında daha ne olduğunu bile anlayamayan hayvanların işini bitirerek can çekişir halde bir yana bırakıveriyordu onları.

Bir dövüş ustası olmuştu Beyaz Diş. Gücünü hesaplı kullanmayı öğrenmişti. İtişip kakışmalarla gücünü boş yere harcamazdı. İtişip kakışmaya meydan vermeyecek bir hızla gırtlağa atılır, eğer tutturamazsa, aynı hızla geri çekiliverirdi. Kurtlar yakın dövüşü sevmez ya, Beyaz Diş bu konuda da işi aşırıya vardırmıştı. Başkasının bedeninin kendi bedenine uzun uzadıya dokunmasından nefret ediyordu. Böyle bir dokunuştan tehlike kokusu alıyor, deliye dönüyordu. Beden dokunuşundan uzakta, hep ayakları üzerinde özgür, serbest olmalıydı o. Beyaz Diş'in benliğine hâlâ egemen olan Yaban'ın Beyaz Diş yoluyla kendini kanıtlayışıydı bu. Benliğindeki bu duyguyu, ta bebekliğinden

beri sürdüregeldiği dışlanmış yaşam biçimi daha da bilemişti. Dokunma demek tehlike demekti. Yakın dokunuşlarda tuzak gizliydi ve tuzağa düşme korkusu Beyaz Diş'in içine işlemiş, onun benliğinin bir parçası haline gelmişti.

Bunun bir sonucu olarak, Beyaz Diş'le karşılaşan yabancı köpeklerin onun önünde hiçbir şansı kalmıyordu. Beyaz Diş ne yapıp edip onların dişlerinden kurtulmayı beceriyordu. Ya onları haklıyor, ya da eğer haklayamazsa her iki durumda da kendisi hiç yara almadan kurtulmayı başarıyordu. Doğaldır ki, işlerin ters gittiği zamanlar da oluyordu ara sıra. Bazen birkaç köpek birden üstüne saldırınca, kurtulmasına fırsat vermeden hırpalayabiliyorlardı onu; hatta bazen tek bir köpeğin bile Beyaz Diş'in gövdesinde derin bir yara açabildiği oluyordu. Ne var ki bunlar pek seyrek rastlanan kazalardı. Beyaz Diş son derece yetenekli bir dövüşçü olduğundan, çoğunlukla sıyrık bile almadan çıkıyordu kavgalardan.

Beyaz Diş'in bir başka üstünlüğü de zamanı ve uzaklığı çok doğru hesaplayabilmesiydi. Gerçi bunu bilerek yapmıyordu. Hesap kitap bildiği yoktu ki onun! Her şey kendiliğinden oluyordu. Gözleri iyi görüyor, sinirleri de görüntüyü beyne doğru olarak iletiyordu. Tüm yetileri, sıradan bir köpeğinkine oranla çok daha büyük bir uyum içinde çalışıyor, bu uyum hiç eksilmiyordu. Sinirleri, aklı, kasları arasındaki eşgüdüm diğer köpeklerinkine göre çok çok iyiydi. Gözleri beynine bir eylemin devinen görüntüsünü ilettiği zaman, bilinçli bir çaba harcamaksızın, o eylemin tamamlanabilmesi için gereken zamanla, o eylemi sınırlayan uzayı hemen kavrayıveriyordu beyni. Böylelikle Beyaz Diş karşısındaki köpeğin atılımından ya da dişlerinden kaçınırken, aynı zaman dilimi içinde karşı saldırıya geçme fırsatını bulabiliyordu. Bedeni ve beyni diğer köpeklerinkinden çok daha üstün, kusursuzluk derecesine ulaşmış bir mekanizma oluşturuyordu. Bütün bunları Beyaz Diş bilerek kendi kendine geliştirdi de, aferini hak etti denemez tabii. Doğa

ona sıradan hayvanlara oranla çok daha cömert davranmıştı, hepsi o kadar.

Beyaz Diş Fort Yukon'a vardığında yaz gelmişti. Boz Kunduz, Mackenzie ile Yukon ırmakları arasında kalan geniş havzayı kış sonuna doğru aşmış, ilkbaharı da Rocky Dağlarının batıya düşen burunları arasındaki ovalarda avlanarak geçirmişti. Porcupine Irmağında buzlar çözüldükten sonra da bir kano yapmış, ırmağın akıntısından yararlanarak kürekle, Kuzey Kutup Dönencesinin hemen altında Porcupine Irmağı ile Yukon Irmağının kavuştuğu noktaya ulaşmıştı. Hudson Körfezi Kumyanyası'na ait, savunmaya elverişli bir pazar yeri olarak kurulmuş eskiden kalma kale buradaydı. Kızılderililerle yiyeceğin pek bol olduğu bu kalede, beklenmedik heyecanlı olayların geçmediği gün yoktu. 1898 yılına rastlayan o yaz da binlerce altın arayıcısı Yukon Irmağı yoluyla yukarılara, Dawson ile Klondik'e gidiyordu. Bunların çoğu bir yıldır yollarda olduğu halde, istedikleri yere ulaşabilmelerine daha yüzlerce kilometre vardı; üstelik oraya en yakın yerden gelmiş olanlar bile en az sekiz bin kilometre yol tepmişti, hele bazıları dünyanın ta öbür ucundan kalkıp gelmişti.

Boz Kunduz buraya demir attı. Altına hücum başladığına ilişkin söylentiler onun kulağına da çalındığından, bir çuval dolusu Kızılderili işi eldiven ve çarıkla birlikte, denk denk kürk getirmişti yanında. Büyük kârlar sağlayacağını ummasa böylesine uzun bir yolculuğa çıkmazdı zaten. Ama sağladığı kâr umduğunun da kat kat üstünde oldu. En iyimser tahminle bile yüzde yüzün üzerinde bir kâr düşünürken, yüzde bin kâr sağladı. Bu kadar kârı görünce de gerçek bir Kızılderiliye yaraşır biçimde işi ağırdan almaya, mallarını elden çıkarması bütün yazı, hatta kışı alacak olsa bile, bütün dikkatini vererek çekişe çekişe pazarlık etmeye başladı.

Beyaz Diş de beyaz adamları ilk kez işte burada, Fort Yukon'da gördü. Kızılderililerle ölçüştürdüğünde, bu beyazlar

ona daha üstün bir soy, daha üstün tanrı soyu gibi geldi. Bu tanrılar daha üstün güçleriyle etkilemişti onu, eh, zaten tanrısallık demek de güç demekti. Beyaz Diş ne bunu akıl yürütme yoluyla buldu, ne de beyaz tanrıların daha üstün olduğuna ilişkin kesin genellemelerde bulundu. Bu sadece bir duyguydu, o kadar, ama hiç de azımsanacak bir şey değildi bu duygusu. Daha küçücük bir enikken, insanların kurduğu o koca koca çadırlar onu nasıl etkilediyse, hepsi de koca koca tomruklardan yapılma bu evlerle, bu dev gibi kale de aynı biçimde etkiledi onu. Güç dediğin buydu işte. Beyaz tanrılar güçlüydü. Beyaz tanrıların nesneler üzerindeki egemenliği, onun o güne dek tanıdığı tanrıların egemenliğinden çok daha büyüktü; hatta, onun tanıdığı tanrıların en güçlüsü olan Boz Kunduz bile bu beyaz derili tanrılarla karşılaştırıldığında çocuk-tanrı sayılırdı.

Hiç kuşkusuz Beyaz Diş bunları sadece duyumsamakla kalıyordu. Bunun bilincinde değildi o. Zaten hayvanlar da genellikle düşünceden çok duygularına dayanarak davranış gösterir; Beyaz Diş'in şimdi gösterdiği bütün davranışlar da bu yüzden, beyaz tanrıların üstün olduğu duygusuna dayanmaktaydı. Bu beyaz tanrılar karşısında ilkin çok ikircikli kaldı. Ne gibi gizli güçleri bulunduğu, ne acılar verebilecekleri belli olmazdı ki bunların. O yüzden, hiç göze çarpmamaya çalışarak merakla gözledi onları. İlk birkaç saat boyunca korka korka, uzaktan uzağa kolaçan etmekle yetindi. Bunların yanına yaklaşan köpeklere bir zarar gelmediğini görünce, o da daha yakına sokuldu.

Beyaz Diş bu adamları merak ededursun, kendisi de onlar için büyük bir merak kaynağı olmuştu. Kurt görünüşüyle hemen göze çarptığı için, beyaz adamlar birbirine onu göstermeye başladı. Bu gösterme eylemi üzerine hemen savunma durumuna geçen Beyaz Diş, kendisine fazlaca yaklaşacak oldular mı, hemen dişlerini çıkararak geriliyordu. Hiç kimse ona elini bile sürememişti, süremediği de iyi olmuştu.

Burada sadece on on iki beyazın sürekli kaldığını kısa zamanda öğrendi Beyaz Diş. İki üç günde bir buharlı bir gemi (bu da gücün bir başka biçimde, hem de görkemli bir biçimde ortaya çıkışıydı) kıyıya yanaşıp saatlerce duruyordu. Bu gemiden beyaz adamlar iniyor, sonra tekrar binerek gidiyorlardı. Beyaz adamlar besbelli sayılamayacak kadar çoktu. Bir iki gün içinde gördüğü beyaz adam sayısı, Beyaz Diş'in ömrü boyunca gördüğü Kızılderili sayısından çoktu. Günler geçiyor, beyaz adamların ardı arkası kesilmiyordu; buharlı gemiyle durmadan geliyorlar, kıyıda azıcık kalıp, tekrar binerek ırmağın yukarısına doğru gözden kayboluyorlardı.

Beyaz tanrılar güçlü olmasına güçlüydü de, köpeklerinde pek iş yoktu. Beyaz Diş sahipleriyle birlikte karaya çıkan köpeklerin arasına karışarak çarçabuk öğrendi bunun böyle olduğunu. Bunların biçimleri de cüsseleri de birbirini hiç tutmuyordu. Bazıları kısa bacaklıydı, ama çok kısa; bazıları ise uzun bacaklıydı, ama çok uzun bacaklı. Sonra post yerine kıllarla kaplıydı gövdeleri, ama ona da kıl denirse artık. Üstelik hiçbiri de dövüşmeyi bilmiyordu.

Beyaz Diş soyunun düşmanı olduğuna göre, onlarla dövüşmek de onun boynunun borcuydu. O da dövüştü ve çok kısa zamanda bu köpeklerin değeri onun gözünde sıfıra indi. Kof, yumuşak, gürültücü olan bu hayvanlar, kendisinin ustalık ve kurnazlıkla becerdiği şeyi, kaba güçle yapmaya çalışıyordu. Bağrışa çağrışa koşarak Beyaz Diş'in üstüne geliyorlardı. Beyaz Diş ise bir zıplayışta kenara çekiliveriyordu. Köpekler Beyaz Diş'in nereye kaybolduğunu daha anlayamadan Beyaz Diş onları bir omuz vuruşuyla yere yuvarlayıp, öldürücü dişlerini boğazlarına geçiriveriyordu.

Boğaza yapılan bu saldırılar bazen tam yerini buluyor, o zaman da can çekişerek yerlerde yuvarlanan köpeği, bir kıyıda bekleyen Kızılderili köpekleri paramparça ediyordu. Beyaz Diş çok akıllıydı. Köpeklerinin öldürülmesine tanrıların çok

kızdığını öteden beri bilirdi. Bu konuda beyaz adamların da ötekilerden geri kalır yanı yoktu. O yüzden, Beyaz Diş de köpekleri yere yuvarlayıp boğazlamakla yetiniyor, ondan sonra bir kıyıya çekilerek, geri kalan gaddarca işi tamamlamayı köpek sürüsüne bırakıyordu. İşte o zaman beyaz adam koşa koşa gelip bütün öfkesini köpek sürüsünden alıyordu, bu arada da Beyaz Diş yakayı kurtarmış oluyordu. Yoldaşlarının üzerine taş, sopa, balta, akla gelebilecek her türlü silah yağmur gibi inerken, o biraz uzakta dikilip olanı biteni seyrederdi. Çok akıllıydı Beyaz Diş.

Gerçi bu konuda yoldaşları da yavaş yavaş akıllanmaya başlamıştı, ama Beyaz Diş buna da ayak uydurmasını bildi. Eğlencenin, gemi kıyıya bağlanır bağlanmaz başladığını öğrenmişti yoldaşları. İlk iki üç köpek alaşağı edilip boğazlandıktan sonra beyaz adamlar köpeklerini apar topar tekrar gemiye bindirmiş, sonra da bu işi yapanlardan fena halde öç almıştı. Setter cinsi köpeğinin gözlerinin önünde paramparça edildiğini gören bir beyaz adam, toplu tabancasını çekip arka arkaya altı el ateş etti, sürünün içinden altı köpek ölü olarak ya da ölüm halinde yere seriliverdi –işte gücün bir başka biçimde ortaya çıkışı. Bu olay Beyaz Diş'in bilincine iyice işledi.

Bu işten büyük zevk alıyordu Beyaz Diş. Soyundan nefret ettiği gibi, açıkgözlülüğü sayesinde her seferinde burnu kanamadan paçayı da sıyırabiliyordu. Beyaz adamların köpeklerini haklamak önce bir eğlence olarak başladı. Bir zaman sonra Beyaz Diş bunu kendine iş edindi. Yapacak başka işi yoktu çünkü. Boz Kunduz'un gözü ticaretten, parasına para katmaktan başka bir şey görmüyordu. O yüzden Beyaz Diş de Kızılderili köpeklerinden oluşan o rezil çeteyle düşüp kalkarak, buharlı geminin gelişini gözlüyordu hep. Gemi gelince de eğlence başlıyordu. Birkaç dakika içinde de daha beyaz adamlar şaşkınlıklarını atamadan çete dağılıveriyordu. Eğlence bitiyor, öbür geminin gelmesi bekleniyordu.

Bununla birlikte Beyaz Diş'in bu çetenin bir üyesi olduğu söylenemezdi. Onların arasına karışmaz, bir başına ve onlardan ayrı dururdu Beyaz Diş, üstelik bütün çete de ondan korkardı. Gerçi bu çeteyle birlikte iş görüyordu; çete bir kıyıda beklerken yabancı köpekle kavgayı Beyaz Diş çıkarırdı. O yabancı köpeği alaşağı ettikten sonra da çete atılıp köpeğin işini bitirirdi. Ama şurası da bir gerçekti ki, çete işe giriştiği zaman da Beyaz Diş geri çekilir ve öfkeli tanrıların elinden cezayı çete çekerdi.

Bu kavgaları başlatmak Beyaz Diş için hiç zor olmuyordu. Yabancı köpekler kıyıya çıktıkları zaman Beyaz Diş'in şöyle bir kendini gösterivermesi yetiyordu. Yabancı köpekler onu görür görmez hemen üstüne saldırıyordu. Bunu içgüdüsel olarak yapıyorlardı: Tarih öncesi zamanlarda ateşin başına sokulup da içgüdülerinin yeni bir kalıba dökülmesine razı oldukları sırada, içinden çıkıp geldikleri, terk ettikleri, ihanet ettikleri Yaban'dan korkmasını öğrendikleri sırada, ateşi çevreleyen karanlığın içinde sinsice dolaşan, pusuya yatan o korkunç şeyin, o dehşet verici şeyin, bilinmeyenin, Yaban'ın ta kendisiydi Beyaz Diş. İlk kuşaktan bu yana, kuşaklar ve kuşaklar boyunca bu Yaban korkusu içlerine işlemiş, ruhlarına sinmişti. Yüzyıllardan beridir Yaban, ölümcül korku ve ölümle aynı anlamı taşımıştı onlar için. Yine yüzyıllardan beridir sahipleri onlara Yaban'dan gelen her şeyi serbestçe öldürme izni vermişti. Bu köpekler de böylelikle hem kendilerini, hem de dostluğunu paylaştıkları tanrıları korumuştu.

İşte bu yüzden, Güney yörelerinden yeni gelip de iskeleden inerek Yukon Irmağının kıyılarına ayak basan bu köpekler, karşılarında ilk olarak Beyaz Diş'i görünce hemen üstüne atılmak ve onu mahvetmek için karşı konulmaz bir dürtünün etkisi altında kalıyordu. Şehirde büyümüş olsalar da o içgüdüsel Yaban korkusunu yine de içlerinde taşıyorlardı. Güpegündüz önlerine dikilen o kurda benzer yaratığı sadece kendi gözleriyle görmüyorlardı. Onu aynı zamanda atalarının da gözleriyle görüp,

atalarından kalıt aldıkları bellekleriyle Beyaz Diş'in kurt olduğunu, dolayısıyla da aralarındaki o çok eskiye dayanan kan davasını anımsıyorlardı.

Bütün bunlar, Beyaz Diş'in gününü hoşça geçirmesine yardımcı oluyordu. Görünüşü bu yabancı köpekleri çileden çıkarıyor, saldırmalarına neden oluyorsa kendisine göre hava hoştu, başlarına geleceği onlar düşünsündü. Onlar Beyaz Diş'e nasıl yasal avları gözüyle bakıyorsa, Beyaz Diş de aynı biçimde onları yasal avı olarak görüyordu.

Gün ışığını ilk kez hiçbir canlının ayak basmadığı bir inde görmesi, ilk dövüşlerini kar tavuğuyla, gelincikle ve vaşakla yapması boşuna değildi. Eniklik günlerinde, başta Lip-lip olmak üzere bütün köpek sürüsünün elinden boş yere çekmemişti onca çileyi. Durum değişik olsaydı, o da belki başka türlü bir yaratık olurdu. Lip-lip var olmasaydı, o da belki eniklik günlerini öbür eniklerle birlikte geçirebilir, köpekleşebilir, köpekleri sevmeyi öğrenebilirdi. Boz Kunduz sevgi nedir sevecenlik nedir bilseydi eğer, Beyaz Diş'in benliğini bunlarla iskandil edebilseydi eğer, belki de bir yankı alır, belki de o benliğin derinliklerindeki her çeşit iyi niteliği su yüzüne çıkarabilirdi. Oysa bunların hiçbiri olmamıştı. Beyaz Diş'in hamuru bambaşka bir kalıba dökülmüş, sonunda hayvan işte böyle bir yaratık olup çıkmıştı –yalnızlıktan hoşlanan, sevgi nedir bilmeyen, huysuz, yırtıcı ve soyunun düşmanı.

İKİNCİ BÖLÜM

ÇILGIN TANRI

FORT Yukon'da yaşayan pek az beyaz adam vardı. Bu adamlar ülkeye yerleşeli epey olmuştu. Kendilerine Ekşi Maya derler ve başkalarından böyle ayrılmakla gurur duyarlardı. Ülkeye yeni gelenleri hor görür, adam yerine koymazlardı. Vapurdan çıkıp karaya ayak basanlar onlar için birer acemi çaylaktı. Chechaquo adı verilen bu yeniler de kendilerine böyle denilmesinden hiç hoşlanmazdı. Bunlar ekmeklerini maya tozuyla yapardı. Onları Ekşi Maya'lardan ayıran ve kıskanılmalarına neden olan fark da buydu zaten, çünkü Ekşi Mayalar, maya tozu bulamadıkları için gerçekten de ekmeklerini ekşi mayayla yapardı.

Aslında bunların konumuzla hiç ilgisi yok. Kalede yaşayanlar yeni gelenleri hor görmekte ve onların başının belaya girmesinden büyük keyif duymaktaydı. En hoşlandıkları şey de, Beyaz Diş'in o rezil çetesiyle birlikte, yeni gelenlerin köpeklerinin tozunu atmasıydı. Ne zaman bir vapur yanaşsa, eskiler hemen kıyıya iner, eğlenceyi asla kaçırmazdı. Bu eğlencede Beyaz Diş'in kurnazca oynadığı rolü seyretmeye bayılan bu adamlar da, tıpkı Kızılderililerin köpekleri gibi, geminin gelişini dört gözle beklerdi.

Hele içlerinden biri vardı ki, adamın bu oyundan aldığı zevk sözcüklerle anlatılamazdı. Vapurun düdüğünü duyar duymaz koşa koşa gelir, son dövüş bitip de Beyaz Diş'le çete dağılınca, üzüntüsünden suratını asarak ağır adımlarla kaleye dönerdi. Güneyden gelen köpeklerden biri düşecek oldu mu, zavallı hayvan sürünün dişleri altında ölüm çığlıkları atarken, bu adam da

kendini tutamayarak havalara sıçrar, keyif çığlıkları koparırdı. Bu adam aynı zamanda kıskanarak seyrettiği Beyaz Diş'ten de gözlerini ayıramazdı.

Kalede yaşayan beyazlar bu adama 'Yakışıklı' adını takmıştı. Asıl adını kimse bilmez, herkes ona Yakışıklı Smith derdi. Oysa yakışıklı olmak şöyle dursun, adamda yakışıklının 'y'si bile yoktu. Bu adı da zaten matrak geçmek için vermişlerdi. Adam gudubetin biriydi. Doğa onu yaratırken çok cimri davranmıştı. Her şeyden önce çok kısa boyluydu; ufacık tefecik bedeninin üstünde taşıdığı kafası ise, bu ufak tefekliği daha da çarpıcı kılacak kadar küçüktü. Tepesi sipsivriydi. Aslında henüz Yakışıklı adını almadan çok önce, çocukluğunda arkadaşları ona 'İğnekafa' adını takmıştı.

Sivri kafası aşağı doğru eğik olarak arkada enseyle birleşir, önde ise dikkati çekecek derecede yayvan ve dar bir alın oluştururdu. Doğa sanki cimriliğinden pişman olmuşçasına, adamın yüz organlarını dağıtırken bu sefer de cömertliği fazla kaçırmıştı. Kocaman kocaman gözleri, gözlerinin ortasında da daha iki göz sığacak kadar aralık vardı. Yüzü, geri kalan tüm bedenine oranla acayip denecek kadar büyüktü. Gerekli olan alanı sağlayabilmek için doğa ona alamet bir çene vermişti. Geniş, kocaman çenesi neredeyse göğsüne değecek kadar sarkıktı. Ona bu görünüşü veren belki de, o koca yükü doğru dürüst taşıyamayan ince boynunun yorgunluktan öne doğru bükük oluşuydu.

Bu çenesiyle, gaddarcasına azimli bir insan izlenimi bırakıyordu. Ama bu izlenimin etkisini zayıflatan bir şey vardı; bir eksiklik. Belki eksiklik değil de, fazlalık. Belki de çenenin aşırı derecede büyük oluşundan ileri geliyordu bu. Her neyse, bu görünüş aldatıcıydı. Oralarda herkes Yakışıklı Smith'in tabansızların tabansızı, sümsüklerin sümsüğü olduğunu bilirdi. Bu tanımlamada eksik bir yan bırakmamak için şunu da ekleyelim: koca koca sapsarı dişleri vardı bu adamın, üstelik, öbür dişlerinden daha iri olan iki köpek dişi incecik dudaklarının altından fırla-

mıştı. Doğanın sanki elinde boyası kalmamış da, boşalan boya kutularının diplerini kazımış gibi, sarı renkli gözleri bulanıktı adamın. Tüyleriyle kılları da öyle. Yer yer dalgalı kirli sarı renkteki saçları seyrek olduğu gibi kimi yerde kısa, kimi yerde uzun bitmişti, sakalları ise aralarında olmayacak boşluklar bırakarak tutam tutam uzadığı için, rüzgârın yatırdığı eşit boyda olmayan ekin kümelerini andırıyordu.

Kısacası Yakışıklı Smith tam bir ucubeydi, ama ne yapsındı adam, onun elinde değildi ki! Onun hiçbir suçu yoktu. Hamurunun döküldüğü kalıptan böyle çıkmıştı o.

Kaledeki öbür beyazların yemeklerini o pişirir, bulaşıklarını o yıkar, bütün ağır ve pis işleri o görürdü. Ötekiler onu aşağılamazdı. Yaradılıştan haksızlığa uğramış herhangi bir yaratığa gösterilen hoşgörüyle, onu da hoş tutarlardı. Hatta biraz da çekinirlerdi ondan. Öfkelenip de sinsice arkalarından bir kurşun sıkmasından, ya da kahvelerine zehir koymasından korkarlardı. Ayrıca birinin yemeklerini pişirmesi gerekiyordu; iş yemek pişirmeye gelince, başka kusurları her ne olursa olsun, Yakışıklı Smith'in pişirdiği yemekler de yenirdi doğrusu.

Beyaz Diş'in yırtıcı yiğitliğini hayranlıkla seyreden ve ona sahip olmayı düşleyen adam işte bu adamdı. Daha ilk gününden Beyaz Diş'e peşrev yapmaya girişmişti. Beyaz Diş ilkin oralı olmadı. Sonraları, peşrevlerin ardı arkası kesilmeyince, tüylerini kabartıp dişlerini göstererek geri geri çekilmeye başladı. Bu adamdan hoşlanmamıştı. Adamın uyandırdığı duygu kötüydü. Bu adamdan kötülük geleceğini sezinleyen hayvan onun elini uzatışından da, yumuşak yumuşak konuşmasından da korkmuştu. Bütün bunlardan ötürü de o adamdan nefret etmeye başladı.

İlkel yaratıklar iyiyi ve kötüyü basit yanlarıyla algılar. İyi demek onlar için rahatlık, doymuşluk ve canlarının yanmamasını sağlayan her şey demektir. Dolayısıyla da iyi olanı severler. Kötü demek ise, rahatsızlık, korku, can acısı veren her şey demektir, dolayısıyla da kötü olanı sevmezler. Yakışıklı Smith'in Beyaz

Diş'te uyandırdığı duygu kötü idi. Sıtmalı bataklıklardan yükselen buğular gibi, bu adamın içindeki pislikler de o çarpık bedeniyle çarpık ruhundan gizemli bir biçimde dışa vuruyordu sanki. Beyaz Diş bu adamın can yakabilecek uğursuzun biri, kötü, dolayısıyla da nefret edilmesi gereken biri olduğunu sadece aklıyla, sadece beş duyusuyla değil, aynı zamanda çok daha derinlerde gizli, bilinmeyen sezileriyle de duyumsuyordu.

Yakışıklı Smith, Boz Kunduz'u ilk kez ziyarete geldiğinde Beyaz Diş de oradaydı. Adam daha ortaya çıkmadan ayak seslerini çok uzaklardan almış, kim olduğunu hemen anlayarak tüylerini kabartmıştı. Kimse ilişmeden bir köşede rahat rahat yatarken hemen ayağa fırlayıvermiş ve adam geldiğinde, tıpkı bir kurt gibi usulcacık kampın bir başka köşesine savuşuvermişti. Ne konuştuklarını anlamamakla birlikte, Boz Kunduz'la adamın konuştuklarını görebiliyordu. Bir ara adam eliyle Beyaz Diş'i gösterince, o el sanki on beş metre ötede değil de hemen tepesine inivercekmiş gibi, hırlayarak karşılık verdi Beyaz Diş. Bunun üzerine adam güldü; Beyaz Diş de ne olur ne olmaz diye kendini ormana attı. Kayarcasına seğirtirken başını geriye çevirerek adamı kollamaktan da geri kalmadı.

Boz Kunduz köpeğini satmadı. Sattığı mallar iyi para getirmişti ve Boz Kunduz'un hiçbir şeye ihtiyacı yoktu. Üstelik Beyaz Diş çok değerli bir hayvandı; Boz Kunduz'un o güne dek eline geçen en güçlü kızak köpeği, en iyi takım başıydı. Dahası, ne Mackenzi yöresinde, ne de Yukon yöresinde onun gibi bir köpek daha yoktu. Dövüşken köpekti Beyaz Diş. Adamlar sivrisinekleri nasıl öldürürse, o da köpekleri öyle kolayca öldürebiliyordu. (Sözün burasında Yakışıklı Smith'in gözleri parladı, adam iştahla dudaklarını yaladı.) Hayır, kaç para verilirse verilsin, Beyaz Diş satılık değildi.

Yakışıklı Smith Kızılderililerin huyunu suyunu bilen adamdı. Boz Kunduz'un kampını sık sık ziyaret etmeye başladı, her gelişinde de, paltosunun altına gizlediği bir iki tane kara cam-

lı şişe getirdi ona. Viskinin özelliklerinden biri de insanı içkiye çok çabuk alıştırmasıdır. Boz Kunduz da alıştı nitekim. Alev alev yanan gırtlağı ve midesi hep daha çok istiyordu bu kavurucu sıvıdan; öte yandan, o zamana dek hiç tanımadığı bu değişik uyarıcının etkisiyle sapıtan beyni de, bu sıvıdan elde etmek için her şeyi göze aldırıyordu ona. Sattığı kürklerden, eldivenlerden, çarıklardan kazandığı paralar erimeye başladı. Parası hızla tükeniyor, para kesesi hafifledikçe de Boz Kunduz'un huysuzluğu artıyordu.

Sonunda tüm parasıyla birlikte başka satacak malı da kalmayan adam iyice zıvanadan çıktı. Boz Kunduz'a kala kala bir tek o doymak bilmez içki isteği kalmıştı –ayıkken aldığı her solukla biraz daha artan müthiş bir içme isteği. Kızılderili bu duruma gelince, Yakışıklı Smith de Beyaz Diş'in satılması konusunu yeniden konuştu onunla; ne var ki, bu kez önerilen bedel para değil, şişeler dolusu içkiydi, Boz Kunduz'un kulakları da şimdi daha bir hevesle dikilmişti.

Kızılderili, "Sen o köpeği yakalamak, köpek senin olmak," diyerek son sözünü söyledi.

İçki şişeleri teslim edildi, ama iki gün sonra bu kez de Yakışıklı Smith Boz Kunduz'a, "Sen o köpeği yakalamak," demek zorunda kaldı.

Bir akşam üzeri Beyaz Diş korka korka kampa geldi ve rahat bir soluk alarak yere çöktü. O korkulu beyaz tanrı ortalıkta görünmüyordu. Günlerden beri, o beyaz tanrının ille de ona el sürmek için gösterdiği istek aşırıya kaçmaya başladığından, Beyaz Diş kamptan uzak durmak zorunda kalmıştı. Israrla kendisini yakalamak isteyen o ellerden nasıl bir kötülük geleceğini bilmiyordu, ama her ne olursa olsun, kesinlikle bir kötülük geleceğini bildiğinden, ellerden uzak durmaya bakmıştı.

Ne var ki Beyaz Diş daha yere yatar yatmaz Boz Kunduz yalpa vura vura geldi, boynuna bir kayış geçirdi onun. Kayışın ucunu bırakmadan Beyaz Diş'in yanına çömeldi. Öbür elinde tuttuğu

şişe ise, zaman zaman efendisinin başının üstünde ters çevrilip gurul gurul sesler çıkarıyordu.

Bu durumda bir saat geçtikten sonra, toprağa basan ayakların yarattığı titreşimler, o ayakların sahibi daha ortaya çıkmadan Beyaz Diş'e kimin geldiğini haber verdi. Ayak seslerini Kızılderiliden önce Beyaz Diş duydu ve efendisinin sarhoş kafası hâlâ ikide bir önüne düşerken, o tüylerini kabartıverdi. Kayışın ucunu hafifçe çekerek efendisinin elinden kurtarmaya çalıştı, ama gevşek parmaklar birden sımsıkı yakaladı kayışın ucunu, hemen ardından da Boz Kunduz kendini toparladı.

Yakışıklı Smith iri adımlarla yanlarına geldi, Beyaz Diş'in tepesine dikildi. Beyaz Diş ellerinin durumunu dikkatle kollayarak, bu korkunç nesneye karşı hafiften hırladı. Ellerden biri uzanarak Beyaz Diş'in başına yaklaşmaya başladı. Beyaz Diş'in hafiften başlayan hırlaması da sertleşti. El başının üstüne doğru ağır ağır yaklaşırken, Beyaz Diş de elin altında büzüldükçe büzüldü, o ele doğru kötü kötü bakarak gittikçe daha sert hırlarken soluğu da sıklaştıkça sıklaştı ve sonunda hırlaması korkunç bir hal aldı. Yılan sokması kadar hızlı bir kapışla çeneleri açılıp kapandı bir anda. El hızla geri çekildiğinden, çeneler şak diye boşluğu ısırdı. Yakışıklı Smith hem korkmuş, hem de kızmıştı. Boz Kunduz Beyaz Diş'in kafasının yan tarafına bir şamar aşkedince, hayvan boyun eğerek biraz daha büzüldü.

Beyaz Diş'in gözleri her bir devinimi kuşkuyla izliyordu. Yakışıklı Smith'in gidip kalın bir sopayla döndüğünü gördü. Daha sonra kayışın ucunu Boz Kunduz bu adamın eline verdi. Yakışıklı Smith kayışı elinde tutarak yürümeye başladı. Kayış gerildi. Beyaz Diş kalkmamakta direniyordu. Kalkıp gitsin diye Boz Kunduz ona sağlı sollu iki şamar indirdi. Beyaz Diş onun isteğine boyun eğdi eğmesine, ama bu sefer de büyük bir hızla doğrulup, kendisini sürüye sürüye götürmeye çalışan yabancının üstüne atıldı. Yakışıklı Smith kendini yana atmadı. Bunu bekliyordu çünkü. Sopayı ustalıkla savunarak saldırıyı durdurduğu gibi, Be-

yaz Diş'i de yere seriverdi. Boz Kunduz bir kahkaha atarak başıyla onayladığını belli etti. Yakışıklı Smith kayışı tekrar çekince, Beyaz Diş sersemlemiş bir halde azıcık süründükten sonra topallayarak ayağa kalktı.

İkinci kez saldırmaya kalkışmadı. Sopanın tadını bir kez tatması, beyaz tanrının bu sopayı kullanmasını bildiğini anlatmaya yetmişti ve Beyaz Diş karşı koymanın yararsız olduğu durumlarda boşu boşuna uğraşmayacak kadar akıllıydı. O yüzden, kuyruğunu bacaklarının arasına kıstırdı, ama usul usul hırlamaktan da geri kalmayarak, istemeye istemeye Yakışıklı Smith'in ardı sıra yürüdü. Yakışıklı Smith'e gelince, gözlerini bir an bile gerisindeki köpekten ayırmaksızın sopayı elde hazır tutuyordu.

Kaleye varınca Yakışıklı Smith onu bir köşeye sağlamca bağladı ve gidip yattı. Beyaz Diş bir saat bekledi. Sonra kayışı dişlerinin arasına aldı. On saniyeye kalmadan da özgürlüğüne kavuştu. Öyle uzun uzadıya kemirmekle filan uğraşmamıştı Beyaz Diş. Kayış âdeta bıçakla doğranmışçasına pürüzsüz, yanlamasına kesilivermişti. Beyaz Diş başını kaldırıp homurdanarak ve tüylerini kabartarak kaleye şöyle bir baktı. Sonra geri döndü ve tırıs tırıs, dosdoğru Boz Kunduz'un kampının yolunu tuttu. Tüylerini diken diken eden bu yabancı tanrıya onu bağlayan hiçbir bağ yoktu. O Boz Kunduz'a teslim olmuştu ya bir kez, kendini hâlâ onun malı sayıyordu.

Ne var ki aynı olaylar bir kez daha yinelendi –bir farkla. Boz Kunduz onu yine kayışla bağlayıp sabah Yakışıklı Smith'e teslim etti. İşte olayların farklı yanı da bu sırada ortaya çıktı. Yakışıklı Smith onu bir temiz dövdü. Sımsıkı bağlı olduğu için, deliler gibi çırpınmasına rağmen dayağı sineye çekmekten başka bir şey gelmiyordu elinden. Sopayla birlikte kırbaç da kullanıldığından, Beyaz Diş o güne dek yemediği bir dayak yedi. Enikliği sırasında ona Boz Kunduz'un attığı dayak bile bunun yanında solda sıfır kalırdı.

Yakışıklı Smith yaptığı işten büyük zevk alıyordu. Hoşuna gidiyordu köpeği dövmek. Sopayı ya da kırbacı her indirişin-

de, hayvanın çaresizlik içinde kıvranarak can acısıyla kopardığı feryatları, inlemeleri, ulumaları, hırlamaları bulanık gözlerinde bir hırs alevi tutuşarak dinlerken kendinden geçiyordu. Çünkü Yakışıklı Smith yaradılıştan zalim bir adamdı, hani o korkaklara özgü bir zalimlik vardır ya, işte öyle bir zalimdi o da. Başka erkekler onu döver ya da azarlarken sümsük sümsük yalvarıp yakaran bu adam, hıncını hep kendinden zayıf yaratıklara eziyet ederek alırdı. Bütün canlılar güçlü olmayı ister ya, Yakışıklı Smith de öyle. Ama o kendi soyundan olanlara gücünü gösteremediğinden, basit yaratıklara dönüp, canının çektiği gibi hıncını onlardan çıkarırdı. Ancak bu konuda da Yakışıklı Smith'i suçlamamak gerekirdi, öyle ya, isteye dileye kendi kendini bu hale getirmiş değildi ki! O anadan doğma ucube olduğu gibi, anadan doğma zalimliğe yatkındı. Zalimlik onun hamurunun mayasına konulmuş ve bu hamur dünyada buna uygun biçimde yoğrulmuştu.

Beyaz Diş bu sopayı neden yediğini biliyordu. Boz Kunduz kayışı onun boynuna geçirip de ucunu Yakışıklı Smith'e verdiği anda, tanrısının ondan bu adamla gitmesini istediğini anladığı gibi, Yakışıklı Smith onu kalenin dışına bağladığı zaman da, ondan orada kalmasını istediğini anlamıştı. Dolayısıyla Beyaz Diş her iki tanrının da iradelerine karşı gelmiş ve bu cezayı hak etmişti. Eskiden de köpeklerin sahip değiştirdiğini, yeni sahiplerinden kaçan köpeklerin ise dövüldüğünü görmüştü; tıpkı şimdi kendisini dövdükleri gibi. Beyaz Diş akıllı olmasına akıllıydı, ama aklına baskın çıkan başka güçlerin de etkisi vardı benliğinde. Bu güçlerden biri de bağlılıktı. Boz Kunduz'u sevmezdi, ama tanrısı gitmesini istese de, ona bu yüzden kızsa da, o yine de bağlıydı tanrısına. Bağlı olmamak elinde değildi. Bu bağlılık da Beyaz Diş'in hamurunun mayasında vardı. Bu, onun soyuna vergi bir nitelikti; onun türünü bütün öbür türlerden ayıran, kurtla yabani köpeğin özgürlüğünü bırakarak insanoğlunun can yoldaşı haline gelmesini sağlayan nitelikti.

Dayak faslı bittikten sonra Beyaz Diş'i sürüye sürüye kaleye geri getirdiler. Ama bu kez Yakışıklı onu sopanın ucuna bağlı bıraktı. Tanrılardan kolay kolay vazgeçilemez ya, eh işte, Beyaz Diş de tanrısını bırakamıyordu bir türlü. Onun biricik tanrısı Boz Kunduz'du, dolayısıyla, onun iradesine karşı gelmek pahasına da olsa bırakmayacaktı tanrısını. Boz Kunduz ona ihanet etmiş, onu bırakmıştı, ama olsun, vız gelirdi ona. Kendini tüm benliğiyle Boz Kunduz'a boş yere teslim etmiş değildi o. Sen bana ihanet ettinse, ben de sana ihanet ederim diyemezdi Beyaz Diş, bu bağ öyle kolay kolay koparılamazdı.

Bu yüzden, gece kalede herkes uykuya dalınca, Beyaz Diş kendisini bağlayan sopayı dişlemeye girişti. Sertleşmiş, kupkuru bir sopaydı bu, üstelik boynuna o kadar da yakın bağlanmıştı ki, dişleri zar zor erişiyordu. Boynunu bükebilmek için kaslarını alabildiğine zorlayarak dişlerinin arasına alabildi sopayı, ama o da ancak dişlerinin ucu arasına. Olağanüstü bir sabırla, yılmadan, saatlerce kemirdikten sonra sopayı koparmayı başardı. Bir köpeğin bunu yapabilmesi umulmadık bir işti. Daha önce böyle bir şey görülmüş değildi. Ama işte Beyaz Diş umulmadık işi başardı ve sabahın erken saatlerinde, sopanın ucu boynunda sallanarak, tırıs tırıs kaleden uzaklaştı.

Beyaz Diş akıllıydı. Ama sadece akıllı olmakla kalsaydı, kendisine iki kez ihanet eden Boz Kunduz'a geri dönmezdi. Ne var ki, Beyaz Diş'in aklı kadar bağlılığı da güçlü olduğundan tekrar Boz Kunduz'a döndü ve üçüncü kez ihanete uğradı. Yine boynunu Boz Kunduz'un kayışına teslim etti, Yakışıklı Smith de yine gelerek onu Boz Kunduz'dan geri aldı. Beyaz Diş'in bu kez yediği dayak bir öncekine rahmet okutacak nitelikteydi.

Beyaz adam Beyaz Diş'i kırbaçlarken, Boz Kunduz mezar taşı gibi dikilmiş seyrediyordu. Engel olmaya filan kalkışmıyordu. Beyaz Diş artık onun köpeği değildi ki. Dayak bittiğinde Beyaz Diş'in pestili çıkmıştı. Güneyden gelme o dayanıksız köpeklerden biri bu dayağı yemiş olsa sağ kalamazdı, oysa Beyaz Diş yaşıyor-

du. Yaşamı boyunca çok katı bir eğitimden geçtiği gibi, hamurunun mayası da katı tutulmuştu zaten. Çok büyük bir yaşam gücü vardı Beyaz Diş'in. Yaşama dört elle sarılıyordu o. Ama bu kez adamakıllı pestili çıkmıştı. İlkin, gövdesini yerde sürükleyecek gücü bile bulamadı Beyaz Diş, bu yüzden Yakışıklı onun yarım saat beklemek zorunda kaldı. Daha sonra, başı dönerek, gözleri kararark, Yakışıklı Smith'in ardı sıra kalenin yolunu tuttu.

Artık bu sefer zincire vuruldu Beyaz Diş. Zincire diş geçiremeyince, zinciri tutan kancayı, çakılı olduğu tahtadan söküp çıkarmak için çekiştirdi durdu, ama bu çabaları da boşa çıktı. Birkaç gün sonra, beş parasız ama kafası ayık kalan Boz Kunduz, Porcupine Irmağı üzerinden Mackenzie'ye doğru o uzun yolculuğuna çıktı. Beyaz Diş de yarı çılgın ve zalimlerin zalimi bir adamın malı olarak Yukon'da kaldı. Ama köpeğin bilinci ne ki, çılgınlığın ne olduğunu bilsin? Yakışıklı Smith, dehşet saçan bir tanrı da olsa, yine de gerçek bir tanrıydı Beyaz Diş'in gözünde. Aslında çılgınların çılgını bir tanrıydı, ama Beyaz Diş çılgınlığın ne demek olduğunu bilemezdi ki; onun bütün bildiği, yeni sahibinin iradesine ve onun yerli yersiz her türlü isteğine boyun eğmesi gerektiğiydi.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

NEFRETİN EGEMENLİĞİ

ILGIN tanrının gözetimi altında Beyaz Diş ifrit olup çıktı. Kalenin arkasında, bir kafesin içinde zincire vurulu tutuluyor ve Yakışıklı Smith burada ona en aşağılık eziyetleri ederek, onu alaya alarak sinirlendiriyor, zıvanadan çıkarıyordu. Beyaz Diş'in kahkahayla gülünmesinden hiç hoşlanmadığını çok çabuk anlayan adam, hayvana türlü eziyetler edip iyice canını yaktıktan sonra, karşısına geçip gülmeyi iş edinmişti kendine. Kulakları sağır edercesine gürültülü ve aşağılayıcı kahkahalar atarken, bir yandan da alay eder gibi parmağıyla Beyaz Diş'i gösterirdi bu tanrı. Böyle anlarda Beyaz Diş'in aklı yerinden oynar, öfkeden kendini kaybeder, çılgınlıkta Yakışıklı Smith'i bile bastırırdı.

Daha önceleri Beyaz Diş sadece soyunun düşmanıydı, şimdi ise her şeyin düşmanı olmuştu, hem de can düşmanı. Hayvan öyle eziyet çekiyordu ki, kafası artık hiç işlemeden körü körüne sadece nefret ediyordu. Onu bağlayan zincirden de, kafesin parmakları arasından onu gözetleyen insanlardan da, o insanların yanında durarak kötü kötü hırlayan köpeklerden de, bu köpekler karşısında kendi çaresizliğinden de nefret ediyordu. Onu hapseden kafesin tahtalarından bile nefret ediyordu. Ama en başta, hepsinden ve herkesten çok Yakışıklı Smith'ten nefret ediyordu.

Yakışıklı Smith'in bütün bunları Beyaz Diş'e yapmakta belli bir amacı vardı. Günün birinde kafesin çevresinde birtakım adamlar toplandı. Yakışıklı Smith elinde sopayla kafese girerek

Beyaz Diş'in boynundaki zinciri çözdü ve kafesten çıktı. Serbest kalan Beyaz Diş dışarıdaki adamlara saldırabilmek için kendini oradan oraya atmaya başladı. Boyu bir buçuk metreyi, omuz yüksekliği de yetmiş beş santimi bulan Beyaz Diş, aynı irilikteki herhangi bir kurttan çok daha ağırdı. Köpeklere özgü ağır yapısını anasından alan Beyaz Diş, zerre kadar yağ, bir dirhem fazla et taşımadığı halde kırk beş kilo çekiyordu. Katıksız kastan, sinir ve kemikten oluşan yapısıyla formunun doruğunda olan Beyaz Diş dövüş için yaratılmıştı âdeta.

Kafesin kapısı tekrar açılıyordu. Beyaz Diş duraladı. Bir tuhaflık vardı bunda. Ne olacak diye bekledi. Kapı daha da açıldı. Derken ite kaka kocaman bir köpek kafese sokuldu ve ardından kapı pat diye kapatıldı. Beyaz Diş daha önce hiç böyle bir köpek görmemişti (Mastif cinsi bir köpekti bu); ama davetsiz konuğun iri yapısı da yırtıcı görünüşü de zerrece gözünü korkutmadı. Tahtaya ya da demire benzemeyen, hıncını rahat rahat alabileceği bir yaratıktı bu. Bir atılışta şimşek gibi geçirdiği dişleriyle Mastif'in boynunun yanını yırtıverdi. Mastif başını silkeledi, boğuk bir homurtu koyvererek Beyaz Diş'in üstüne saldırdı. Ne var ki Beyaz Diş bir bu yana sıçrıyor, bir öteye hopluyor, düşmanının dişlerinden her seferinde kurtulurken, yine her seferinde düşmanını dalamaktan geri kalmıyordu.

Kafesin dışındaki adamlar bağrışıp çağrışarak alkış tutarken, Yakışıklı Smith de Beyaz Diş'in öbür köpeği paralamasından duyduğu keyifle kendinden geçiyordu. Mastif'in hiçbir şansı olmadığı daha baştan belliydi. Aşırı derecede hantal olan hayvan Beyaz Diş'in karşısında çok yavaş kalıyordu. Sonunda, Yakışıklı Smith Beyaz Diş'i sopayla döverek geriletirken, sahibi de Mastif'i sürükleye sürükleye kafesten çıkardı. Bunun ardından bahsi kazanana ödeme yapıldı, Yakışıklı Smith'in avucuna paralar şakır şakır sayıldı.

Beyaz Diş bundan sonra kafesinin çevresinde adamların toplanmasını hevesle gözlemeye başladı artık. Adamların top-

lanması demek dövüş var demekti; yaşadığını anlamasına yarayacak tek şey olarak kala kala bu dövüş kalmıştı Beyaz Diş'e. Eziyet edile edile, kışkırtıla kışkırtıla nefretin doruğuna getirilen Beyaz Diş, hıncını alabilmek için, sahibinin uygun görüp de karşısına çıkardığı bu köpeklerden başka bir şey bulamıyordu. Yakışıklı Smith onun ne kadar güçlü bir köpek olduğunu iyi kestirmiş, tahmininde yanılmamıştı. Nitekim kazanan hep Beyaz Diş oluyordu. Bir gün, arka arkaya üç köpek saldılar üstüne Beyaz Diş'in. Bir başka gün de kafese, yeni tuttukları koskocaman bir kurdu soktular. Bir başka seferinde ise, karşısına aynı anda iki köpek birden çıkardılar. Beyaz Diş'in yaşamındaki en zorlu dövüşü de bu oldu. Gerçi sonunda köpeklerin ikisini de öldürdü, ama kendi de öyle hırpalandı ki neredeyse ölümden döndü.

O yılın güzünde ilk karlar düşmeye, ırmakta lapa gibi buz parçaları yüzmeye başladığında, Yakışıklı Smith, Yukon Irmağı yoluyla yukarılara çıkarak Dawson'a kadar giden bir vapurda hem kendine hem de Beyaz Diş'e yer ayırttı. Beyaz Diş artık tüm ülkeye nam salmıştı. Ülkenin dört bir yanında 'Dövüşen Kurt' diye bilinen Beyaz Diş'in güvertede duran kafesinin çevresine sık sık meraklı adamlar toplanıyordu. Beyaz Diş de ya onlara doğru atılıyor, hırlıyor, ya da sesini çıkarmadan yatıp buz gibi bir nefretle onları süzüyordu. Bu insanlardan nefret etmemesi için bir neden mi vardı sanki! Ama o hiçbir zaman böyle bir soru sormuyordu kendine. Sadece nefret etmesini biliyor ve içindeki bu bitmez tükenmez nefretle ifrite dönüyordu. Yaşamı cehenneme dönmüştü. İnsanların elinden çekmediği kalmayan, tutulup tıkıldıkları kafeslere katlanmak zorunda bırakılan bütün öbür yabani hayvanlar gibi, Beyaz Diş'in de yaradılışı böyle daracık, kapalı yerlere uygun değildi. Ama işte onu da tutup kafese tıkmışlardı. Adamlar gözlerini dikip onu seyrediyor, hırlasın diye kafesin parmaklıkları arasından değnek sokuyor, sonra da suratına baka baka gülüyorlardı.

Beyaz Diş'in çevre koşullarını işte bu adamlar oluşturmakta ve yine bu adamlar onun hamurunu nefretle yoğurarak, onu doğanın yapmak istediğinden çok daha yırtıcı hale getirmekteydiler. Neyse ki doğa Beyaz Diş'e büyük bir esneklik armağan etmişti. Aynı duruma düşen pek çok hayvan ya ölüp gider, ya da pısırıklaşırken, Beyaz Diş yürekliliğini asla yitirmeden duruma uyarak yaşamını sürdürüyordu. Baş zebani ve işkenceci başı Yakışıklı Smith belki de Beyaz Diş'in cesaretini kırabilecek güce sahipti, ama şimdilik bunda başarılı olduğunu gösteren bir belirti yoktu.

Yakışıklı Smith yüreğinde bir ifrit taşıyorsa, Beyaz Diş de bir başka ifrit taşıyordu yüreğinde ve bu iki ifrit dur durak bilmeksizin kin besliyor, diş biliyorlardı birbirlerine. Eskiden, aklı başında olduğu zamanlar, eli sopalı bir adam gördü mü siner, saklanırdı Beyaz Diş; ama artık aklı başından gitmişti. Yakışıklı Smith'i görmesi bile öfkeden kendini kaybetmesine yetiyordu. Karşı karşıya geldikleri ve Yakışıklı Smith onu sopayla döve döve gerilettiği zaman bile Beyaz Diş homurdanmaktan, hırlamaktan geri kalmıyor, dişlerini göstermeyi sürdürüyordu yine de. Beyaz Diş'i homurdanmaktan vazgeçirmenin olanağı yoktu. Ne denli kıyasıya dövülürse dövülsün, sonunda yine bir homurtu koyveriyordu Beyaz Diş; ve bu her seferinde böyle oluyordu. Hatta, Yakışıklı Smith illallah deyip çekildiği zaman bile o meydan okuyan homurtu ardından onu izliyor, ya da Beyaz Diş kafesin parmaklıklarına saldırıyor ve çıkardığı ulumayı andıran seslerle nefretini kusuyordu.

Vapur Dawson'a varınca Beyaz Diş karaya çıkarıldı. Ama burda da yalnız kalamadı. Yine kafesinin içinde, yine meraklılarla çevrili sürüyordu yaşamı. 'Dövüşen Kurt' diye meraklılarına parayla gösterilen Beyaz Diş'i görmeye gelenler elli sentlik altın tozu ödüyordu. Bir an bile rahat bırakmıyorlardı hayvanı. Uyumak için yere uzandığı anda, seyirciler paralarının karşılığını görebilsinler diye, sivri bir değnekle dürtülerek uyandı-

rılıyordu hemen. Seyircinin ilgisini daha çok çekebilmek için de durmadan öfkelendiriyorlardı onu. Ama hepsinden kötüsü yaşadığı ortamdı. Ona hayvanların en korkuncu diye bakılıyor ve bu korku duygusu kafesin parmaklıkları arasından ona kadar ulaşıyordu. Adamların ağzından çıkan her sözcük, korktuklarını belli eden her davranış, Beyaz Diş'e o korkunç yırtıcılığını anımsatan bir izlenim halinde benliğine işliyordu hayvanın. Yangına körükle gitmek gibi bir şeydi bu; hayvanın yırtıcılığı körüklendikçe körükleniyordu. Bunun kaçınılmaz bir sonucu olarak, kinle beslenen yırtıcılığı daha da arttı hayvanın. Kalıptan kalıba girebilen hamuru bu yeteneğini burada da göstermiş, ortamın baskısıyla başka bir kalıba girmişti Beyaz Diş.

Beyaz Diş para karşılığında meraklılara gösterilmekle kalmıyor, aynı zamanda para karşılığında dövüştürülüyordu da. Düzensiz aralıklarla, ne zaman bir dövüş ayarlanabilmişse o zaman, Beyaz Diş'i kafesinden çıkarıp kente üç dört kilometre uzaklıktaki ormana götürüyorlardı. Bölge Atlı Polisi onlara engel olmasın diye de bu işi genellikle geceleri yapıyorlardı. Birkaç saatlik bir bekleyişten sonra, gün ışıyınca seyirciler sökün ediyor, dövüştürüleceği köpek de onlarla geliyordu. Böyle dövüşe dövüşe Beyaz Diş'in dövüşmediği türden, dövüşmediği boydan köpek kalmadı. Bu yabanıl ülkenin insanları da yabanıl olduğundan, dövüşler genellikle ölümle bitiyordu.

Beyaz Diş dövüşmeyi sürdürdüğüne göre, ölenlerin hep diğer köpekler olduğunu söylemeye gerek yok. Yenilgi nedir bilmiyordu Beyaz Diş. Lip-lip ve onun ardındaki enik sürüsüyle dövüştüğü gençlik günlerinden kalma deneyimlerinin yararı şimdi çıkıyordu ortaya. Dört ayağını sımsıkı yere basmaktaki inat ve direnci görülecek şeydi. Hiçbir köpek onun ayaklarını yerden kesemiyordu. Kurt türü köpeklerin hepsi de en sevdikleri numaraya başvuruyordu –onu bir omuz vuruşu ile devirebilmek umuduyla saldırıya geçip ya dosdoğru üzerine gidiyor, ya da beklenmedik bir anda şaşırtmaca veriyorlardı. Mackenzie

boyunun av köpekleri, Eskimo ve Labrador cinsleri, çoban köpekleri, Malamut cinsi kızak köpekleri, hepsi, ama hepsi aynı şeyi denedi, hepsi de başarısız oldu. Beyaz Diş'in ayaklarının yerden kesildiğini ne gören oldu ne de duyan. Adamlar birbirlerine hep bundan söz ediyor, acaba bu kez olacak mı diye de her seferinde gözlerini dört açıyorlardı; ama Beyaz Diş her seferinde onları düş kırıklığına uğratıyordu.

Hele onun o şimşek hızı görülmemiş bir şeydi. Bu hız ona düşmanları karşısında çok büyük bir üstünlük sağlıyordu. Düşmanları dövüş alanında ne denli deneyimli olursa olsun, böylesine hızlı devinen bir şeyle hiç karşılaşmamıştı. Beyaz Diş'in saldırıya geçmek için hiç beklemeyişini de ayrıca hesaba katmak gerekir. Sıradan köpekler hırlama, tüy kabartma, homurdanma gibi peşrevlere alışıktır, bu yüzden sıradan köpekler daha ne olduğunu bile anlamadan, Beyaz Diş'in onları gafil avlayan ani saldırısıyla kendilerini toparlayamadan işleri bitiveriyordu. Bu durumla o kadar sık karşılaşılmıştı ki, artık, öbür köpek peşrevini yapıp bitirinceye, hatta ilk kez o saldırıya geçinceye kadar Beyaz Diş'i tutmayı alışkanlık haline getirdiler.

Aslında Beyaz Diş'in düşmanları karşısındaki üstünlüğünün en önemlisi deneyim zenginliğiydi. Karşısına çıkarılan hiç bir köpek, dövüş bilgisi konusunda onunla aşık atamazdı. Beyaz Diş onların hepsinden çok dövüşe girip çıkmış, pek çok ayak oyunları, pek çok alicengiz oyunları görmüş, bunların nasıl savuşturulacağını öğrendiği gibi, kendi de yeni yeni oyunlar geliştirmiş usta bir köpekti; becerisine bir kusur bile bulunamazdı.

Zaman geçtikçe Beyaz Diş'in çıkarıldığı dövüşler de gitgide seyrekleşti. Onun ayarında bir rakip bulmaktan herkes umudu kesince, Yakışıklı Smith Beyaz Diş'in karşısına kurtları sürmek zorunda kaldı. Kızılderililer sırf Beyaz Diş'le dövüştürmek amacıyla tuzak kurarak kurtlar yakalıyordu. Beyaz Diş'in kurtla yapacağı dövüş de her zaman büyük bir seyirci kalabalığı çekiyordu. Bir seferinde de karşısına yetişkin bir dişi vaşak çıkarı-

lınca, bu kez Beyaz Diş can derdine düştü. Vaşak da en az onun kadar çevikti, en az onun kadar yırtıcıydı; ayrıca köpek sadece dişlerini kullanabildiği halde, vaşak sivri tırnaklı pençelerini de kullanabiliyordu.

Vaşağı da haklayınca artık Beyaz Diş'in dövüşlerinin sonu gelmiş oldu. Beyaz Diş'le dövüştürülebilecek, daha doğrusu onunla dövüştürülmeye değer hayvan kalmamıştı. Böylece ilkbahara kadar Beyaz Diş'i para karşılığı meraklılara göstermekle yetindiler. İlkbaharda, Tim Keenan adında bir üçkâğıtçı geldi oralara. Yanında getirdiği Bulldog köpeği de, Klondike'a ayak basan ilk Bulldog oldu böylece. Bu köpekle Beyaz Diş'in eninde sonunda kapıştırılacağı belli bir şey olduğu için, kentin bazı semtlerinde bir hafta boyunca, dört gözle beklenen bu dövüşten başka laf konuşulmadı.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

AMANSIZ DİŞLER

YAKIŞIKLI Smith, Beyaz Diş'in boynundaki zinciri kaydırarak çıkarıp geri çekildi.

Beyaz Diş ömründe ilk kez ansızın saldırmadı. Kulaklarını öne doğru dikerek kımıldamadan tetikte durdu, karşısına çıkan bu tuhaf hayvanı merakla gözden geçirdi. Daha önce hiç böyle bir köpek görmemişti. Tim Keenan Bulldog'u öne doğru iterek, "Tut onu," diye fısıldadı.

Kısacık bacaklı, tıknaz ve biçimsiz hayvan daire biçimindeki alanın ortasına doğru paytak adım ilerledi. Durdu ve karşıdan Beyaz Diş'e gözlerini kırptı.

Kalabalığın arasından, "Tut onu Cherokee! Yakala Cherokee! Ye onu Cherokee!" diye naralar yükseldi.

Gelgelelim Cherokee dövüşmeye hiç de niyetli görünmüyordu. Başını çevirip bağıran adamlara gözlerini kırpıştıra kırpıştıra bakarken, güdük kuyruğunu da bir yandan tatlı tatlı sallayıp duruyordu. Korktuğundan filan değil de, sırf tembelliğinden. Ayrıca karşısındaki köpekle dövüşmesini istediklerini de anlamamıştı. Bu cins köpeklerle dövüşmeye alışık olmadığından, dövüşeceği asıl köpeği getirmelerini bekliyordu.

Tim Keenan ileri çıkıp Cherokee'nin üzerine eğilerek hayvanın böğründen omuzlarına doğru ovalamaya başladı; tüylerin çıkış yönünün tersine ovalarken, elleri köpeği hafifçe ileri iteliyordu. Ellerin böyle devinimi köpek için pek çok anlam taşıyordu. Ayrıca hayvanı sinirlendirdiği de anlaşılıyordu, çünkü Cherokee

hafiften, gırtlağının derinlerinden yumuşak homurtular çıkarmaya başlamıştı. Adamın ellerinin devinimiyle hayvanın homurtuları ritmik bir uyum içersindeydi. Ellerin ileri doğru itici deviniminin en uç noktaya her varışında, homurtu da en yüksek noktasına ulaşıyor, sonra ellerin geri çekilişiyle birlikte kesilerek, ellerin ileri devinimiyle birlikte yeniden başlıyordu. Ellerin bu ileri geri devinimindeki duruşlar ise ritmin vurgusunu oluşturuyor, ellerin her ani duruşunda, homurtu da ani bir yükselişle kesiliyordu.

Bu durum Beyaz Diş'i de etkilemiş, hayvanın boynuyla omuzlarındaki tüyler kabarmaya başlamıştı. Tim Keenan köpeğini son bir kez daha ileri doğru iteledikten sonra geri çekildi. Cherokee bu itilişten aldığı hızla koşmaya başladı ve bu sefer durmadı; çarpık bacaklarıyla hızlı hızlı koşmayı sürdürdü. İşte o zaman Beyaz Diş saldırdı. Hayret ve hayranlık duygularıyla karışık çığlıklar yükseldi. Beyaz Diş aradaki uzaklığı bir anda alıvermiş, köpekten çok kedi gibi dalmış ve yine bir kedi çevikliğiyle dişlerini geçirip geri çekilivermişti.

Bulldog'un kulağının hemen arkasında, kalın ensesinden aldığı yaradan kanlar akıyordu. Ama o tınmadı, hatta hırlamadı bile, sadece olduğu yerde dönüp Beyaz Diş'i kovalamaya başladı. Her iki hayvanın ortaya koyduğu gösteri, birinin çevikliği, ötekinin de metaneti seyircileri coşturup ikiye ayırdığından, şimdi yeni yeni bahislere girişildiği gibi eski bahisler de yükseltiliyordu. Beyaz Diş bir daha bir daha atıldı, daladı ve kendisi tek sıyrık almadan kurtuldu; tuhaf görünüşlü düşmanı ise fazla acele etmeksizin, ama çok ağırdan da almadan, ne yapmak istediğini bilen biri gibi kararlı ve kendine güvenen adımlarla kovalamasını sürdürüyordu. Onun yönteminde amaca bağlılık vardı –yapmak istediği ve yapmakta olduğu işten başka hiçbir şeye dikkat etmez, hiçbir şey onun dikkatini dağıtamazdı.

Her halinden, her hareketinden bu bir tek amaca yöneldiği belli oluyordu. Beyaz Diş bu durumdan bir şey anlayamadı, şaşır-

dı. Daha önce hiç böyle bir köpek görmemişti. Bunun koruyucu bir postu bile yoktu. Üstelik eti yumuşaktı, kolayca kanayıveriyordu. Kendi cinsinden köpeklerin Beyaz Diş'in dişlerine karşı onları koruyan, dişlerin vereceği zararı azaltan sık tüylü postları olduğu halde, bunun postu mostu yoktu. Her dalayışında dişleri bu hayvanın yumuşacık etine rahatça gömülüyordu, üstelik hayvan kendini savunmaktan aciz görünüyordu. Beyaz Diş'in sinirine dokunan bir başka yön de, başka köpeklerle dövüştüğü zamanlar duymaya alışık olduğu acı feryatları bu köpekten duymamasıydı. Ufak homurdanmalar dışında, Beyaz Diş'in her ısırışına sessizce katlanıyordu bu köpek. Ayrıca bir an bile aksatmaksızın kovalamayı sürdürüyordu.

Cherokee aslında o kadar ağır kanlı değildi. Yeterince hızlı dönebilen, hızla saldırabilen kıvrak bir hayvandı, ama Beyaz Diş'i bir türlü yakalayamıyordu. Cherokee de şaşkına dönmüştü. O güne dek dövüştüğü köpeklerin hiçbirine benzemiyordu bu; bununla bir türlü yakın dövüşe giremiyordu. O güne dek dövüştüğü bütün köpekler, kendisi gibi yakın dövüşe girmeye hep istekli olmuştu. Oysa bu köpek bir o yana bir bu yana sıçrıyor, uzaklığı hep koruyarak fır dönüyordu ortada. Üstelik, Cherokee tam dişlerini geçirdiğini sandığı anda da, dişlerinin ete girmediğini görüyor, köpek yine bir anda kaçıp kurtuluveriyordu.

Öte yandan Beyaz Diş de Cherokee'nin gırtlağının yumuşak olan alt yanına ulaşamıyordu bir türlü. Bulldog çok kısa boylu kaldığı gibi, iri çene kemikleri de ayrıca bir kalkan görevi görüyordu. Beyaz Diş durmaksızın saldırıp yara almadan kurtulurken, Cherokee'nin aldığı yaralar habire artıyordu. Kafasının ve boynunun her iki yanı da ısırıklarla doluydu. Hayvan kan revan içinde kalmıştı, ama bundan rahatsız olduğunu gösteren en ufak bir belirti bile yoktu. Düzenini hiç bozmadan kovalamasını sürdürüyordu. Yalnız bir seferinde, bir anlık bir şaşkınlık geçirerek olduğu yerde zınk diye durdu ve dövüşmek istediğini göstermek

ister gibi güdük kuyruğunu sallayarak, kendisini seyreden insanlara gözlerini kırpıştıra kırpıştıra baktı.

O anda da Beyaz Diş Cherokee'nin üstüne atılıp savuştu, savuşurken de Bulldog'un kesik kulağını iyice paraladı. Hafif bir öfke belirtisi gösteren Cherokee yeniden kovalamaya başladı; Beyaz Diş'in çizdiği çemberin iç yanında kalarak, öldürücü dişlerini onun gırtlağına geçirmek için bir punduna getirmeye çalışıyordu. Bir ara, Beyaz Diş'in gırtlağını kıl payıyla kaçırdı ve Beyaz Diş şimşek gibi ters yöne zıplayıp paçayı kurtarırken, seyircilerden övgü haykırışları yükseldi.

Zaman geçip gidiyordu. Beyaz Diş durmadan atılıyor, geri çekiliyor, zıplayıp yana kaçıyor, şaşırtmacalar veriyor, ama her seferinde de Cherokee'yi dalamadan bırakmıyordu. Bulldog da o somurtkan ağırbaşlılığı ile ve büyük bir güven içinde kovalamayı sürdürüyordu. Er ya da geç amacına ulaşacak, nasıl olsa o gırtlağa dişlerini geçirip dövüşü kazanacaktı. Bu arada düşmanı istediği kadar ısırsındı onu. Güdük kulakları paramparça olmuş, ensesiyle omuzlarından en az yirmi yara almış, hatta dudakları bile yırtılmış kanıyordu -bunların hepsini de, o bir türlü önceden hesaplayamadığı, dolayısıyla da korunamadığı şimşek hızındaki ısırıklar yapmıştı.

Beyaz Diş zaman zaman Cherokee'nin ayaklarını yerden kesmeyi de deniyordu; ne var ki aralarındaki boy farkı çok büyüktü. Cherokee çok tıknaz, yere çok yakındı. Beyaz Diş aynı numarayı üst üste birçok kez denedi. Şaşırtmaca verdikten sonra şimşek gibi geri döndüğü bir seferinde de fırsatı yakaladı. Cherokee olduğu yerde Beyaz Diş kadar hızlı dönemediği için, boynu henüz öbür yana kıvrıkken yakalandı. Omzu tam bir hedef oluşturmuştu. Beyaz Diş omuz vurmak üzere daldı, ama kendi omuzu öbürünün omuzundan çok yukarıda kaldığı, çok da şiddetli yüklendiği için, hızını alamayıp Cherokee'nin üzerinden aşarak paldır küldür öbür yana yuvarlandı. Adamlar, Beyaz Diş'in tüm dövüş yaşamı içinde ilk kez ayaklarının yerden kesildiğini görüyor-

du. Gövdesi havada yarım takla atan Beyaz Diş, ayaklarını yere basma çabasıyla daha havadayken bir kedi gibi bükülmemiş olsa mutlaka sırtüstü düşerdi. Oysa o sert bir biçimde, ama yan üstü düştü yere. Bir an sonra ayağa kalkmıştı, gelgelelim Cherokee de kaşla göz arasında gırtlağını kapmıştı.

Gerçi pek sağlam tutamamıştı, fazla aşağıdan, göğsüne yakın bir yerden yakalamıştı, ama tuttuğunu da bırakmıyordu Cherokee. Fırlayarak ayağa kalkan Beyaz Diş Cherokee'yi silkeleyip atmak için var gücüyle çırpınmaya başladı. Boynuna asılan, bırakmak bilmeyen bu ağırlık onu deliye döndürüyordu. Tıpkı bir kapana yakalanmış gibi bütün içgüdüleri başkaldırmıştı. Delicesine bir başkaldırıydı bu. Dakikalar boyunca, aklını kaçırmışçasına çırpındı durdu Beyaz Diş. Artık tam anlamıyla can havliyle çırpınıyordu. Can derdi bütün benliği sarmıştı. Yaşama içgüdüsüyle gözü dönen Beyaz Diş'in aklı başından gitmişti. Kafası mafası çalışmıyordu artık. Sanki kafasının içinde beyin diye bir şey kalmamıştı. Yaşamanın en belirgin anlatımı devinmek olduğundan, Beyaz Diş de devinmek, devinimini sürdürebilmek, yani yaşadığını anlayabilmek için kör bir güdünün pençesinde akıl diye, zekâ diye nesi varsa hepsini yitirmişti.

Gırtlağına yapışan bu yirmi beş kiloluk ağırlığı silkelemek, koparıp atabilmek için çırpına çırpına, kıvrıla büküle dört dönüyordu ortada. Bulldog'un kavrayışı ha söküldü, ha sökülecek gibiydi. Ayakları pek seyrek yere değiyor, pek ender olarak Beyaz Diş'in silkinişlerine karşı koyabiliyor, ama bir an sonra yine ayakları yerden kesilerek, çılgın bir fırıldak gibi dönen Beyaz Diş'in yarattığı merkezkaç gücüyle savrula savrula, onun gırtlağına asılı bir halde yerlerde sürüklenmeye başlıyordu yeniden. Cherokee tamamıyla içgüdüsüne kaptırmıştı kendini. Tuttuğu yeri bırakmamakla en doğru işi yaptığını biliyor, bu yüzden duyduğu hazla zaman zaman tatlı ürpertiler geçiriyordu. İşte o zaman, zevkle kendinden geçerek gözlerini yumuyor, sağa sola çarpan gövdesinin acımasına aldırış bile etmeksizin boş bir torba

gibi savrulmasına gık demeden katlanıyordu. Bunun hiçbir önemi yoktu. Bir kez tutmuştu ya, asıl önemli olan buydu işte, o yüzden de tuttuğunu bırakmıyordu.

Beyaz Diş ancak yorgunluktan bitkin düşünce çırpınmayı kesti. Elinden geleni ardına koymamış, ama hiçbir şey başaramamıştı. Anlayamıyordu. Bütün dövüş yaşamı içinde başına hiç böyle bir şey gelmemişti. Onun dövüştüğü köpekler böyle dövüşmezlerdi ki! Onlarla dövüşürken ısırıp kaçar, ısırıp kaçardı hep. Şimdi ise yarı yarıya yan yatmış durumda, soluk soluğaydı. Hâlâ gırtlağını bırakmayan Cherokee ise onu iyice yana devirmek için çabuk çabuk yükleniyordu. Direnen Beyaz Diş, hafifçe gevşeyerek tekrar kapanan çenelerin âdeta lokma çiğner gibi bir devinimle yer değiştirmekte olduğunu duyumsuyordu. Her yer değiştirmeyle kavrayış biraz daha yaklaşıyordu gırtlağına. Bulldog tuttuğunu bırakmamak ve fırsatını buldukça da kavrayışını pekiştirmek yöntemini uyguluyordu. Bu fırsatı ise, Beyaz Diş kımıldamadığı zamanlar buluyordu. Beyaz Diş kımıldadığı zaman da sımsıkı tutmakla yetiniyordu.

Beyaz Diş'in ısırabileceği biricik yer, Cherokee'nin şişkin ensesiydi. Beyaz Diş de onun ense köküne, boynunun omuzlarının arasından çıktığı noktaya dişlerini geçirdi. Ne var ki, Beyaz Diş çiğneme yöntemini bilmediği gibi, çene yapısı da buna uygun değildi. Doğru dürüst kapamadığı için sadece didikleyip duruyordu. Derken meydana gelen bir değişiklikle Beyaz Diş'in yüreğine bir parça su serpildi. Bulldog onu sırtüstü çevirmeyi başarmış, tuttuğu yeri bırakmaksızın üstüne çıkmıştı. Beyaz Diş tıpkı bir kedi gibi, arka ayaklarını karnına doğru çektikten sonra düşmanının karnını güçlü vuruşlarla yukarıdan aşağı doğru tırmalamaya başladı. Eğer Cherokee kavradığı noktanın çevresinde gövdesini Beyaz Diş'le bir dik açı oluşturacak biçimde hızla yana atmasaydı bağırsaklarının dökülmesi işten bile değildi.

Bu kavrayıştan kurtulmanın mümkünü yoktu. Kader gibi amansızdı. Kavrayış ağır ağır yukarıya, boyun damarına doğru

yer değiştiriyordu. Beyaz Diş'i sadece boynunun sarkık derisi ve bu deriyi kaplayan sık tüyler kurtarıyordu. Sarkık deri toplana toplana Cherokee'nin ağzını dolduruyor, tüyler de dişlerini engelleyen bir kalkan oluşturuyordu. Bununla birlikte azar azar, fırsatını buldukça, Cherokee bu sarkık deriyi durmadan ağzının içinde topluyor, bunun bir sonucu olarak da Beyaz Diş'in soluğunu kısıyordu. Dakikalar geçtikçe, Beyaz Diş soluk almakta daha çok zorlanıyordu.

Görünüşe göre dövüş sona ermek üzereydi. Cherokee'yi tutanların keyfi yerindeydi; bahis oranını akıl almaz biçimde artırıp duruyorlardı. Beyaz Diş'i tutanlar ise tam tersine, süngüleri düşmüş bir halde, bire on, hatta bire yirmi verenlerle bile bahse girmiyorlardı. Yalnız bunların içinden biri, âdeta aklını kaçırmış gibi bire elli vererek Beyaz Diş üzerine bahis ileri sürdü. Bu çılgın, bire elli veren bu adam Yakışıklı Smith'ti. İlerleyip ringin ortasına geldi ve parmağını Beyaz Diş'e doğru uzattı. Sonra aşağılayıcı, alaylı kahkahalarla gülmeye başladı. Onun bu davranışı Beyaz Diş üzerinde istenen etkiyi yarattı. Beyaz Diş öfkeden kudurdu. Canını dişine takarak ayağa kalktı. Boynuna asılı yirmi beş kiloluk düşmanıyla birlikte ringin ortasında çırpına çırpına dört dönerken, çılgınca öfkesi de yerini çılgınca bir korkuya bıraktı. Yaşama içgüdüsü yine bütün benliğine egemen olduğundan, yine tatlı canının derdine düştüğünden büsbütün aklını yitirdi. Çırpındı, atladı, zıpladı, silkindi, düştü, yine kalktı hatta bir ara iki art ayağı üzerinde şaha kalkarak düşmanını yerden kesti, ne yaparsa yapsın yine de o amansız dişlerden boğazını kurtaramadı.

Sonunda sıfırı tüketerek sırtüstü yere serildi; Bulldog da fırsatı kaçırmadan hemen kavrayışını biraz daha yukarıya kaydırıp tüylü deriyi ağzına doldurarak Beyaz Diş'in soluğunu eskisinden de beter kıstı. Zaferi kazanan için koparılan alkışla birlikte, "Cherokee! Cherokee!" çığlıkları yükseldi. Cherokee de güdük kuyruğunu canla başla sallayarak karşılık verdi. Ne var ki, ne alkışlar, ne de bağrışmalar dağıtabildi dikkatini Bulldog'un. Kunt

çeneleriyle kuyruğu arasında duygu birliği yoktu onun. Kuyruk istediği kadar oynasın, çeneler Beyaz Diş'in boğazında tuttuğu yeri bırakmaya hiç niyetli değildi.

İşte tam bu sırada seyircilerin dikkatini dağıtan bir şey oldu. Çıngırak sesleriyle, köpek sürücülerinin sesleri duyuldu. Herkesin yüreğine polis korkusu düşmüş gibiydi; bir tek Yakışıklı Smith korkmuş görünmüyordu. Ama bakınca gördüler ki, gele gele iki adam gelmektedir. Bunlar herhalde dereboyunun aşağılarında altın aramaktan dönüyor olmalıydı. Kalabalığı görünce, bağırış çağrışların nedenini merak ederek köpeklerini durdurup onlar da sokuldu. Köpek sürücüsü bıyıklıydı, daha uzun boylu ve daha genç olanın ise yüzü tertemiz tıraşlıydı ve ayaz havada koşmaktan kıpkırmızı kesilmişti.

Beyaz Diş artık savaşımı hepten bırakmış gibiydi. Arada bir, o da boşu boşuna çırpınacak oluyordu. Zar zor soluk alabiliyor, aldığı hava amansız kavrayış altında gittikçe azalıyor, azalıyordu. Eğer Bulldog daha baştan, ilk kavrayışında çok aşağıdan, neredeyse göğüse yakın bir yerden tutmamış olsaydı, Beyaz Diş'in şah damarı kalın posttan zırhına rağmen çoktan kopmuştu şimdiye kadar. Cherokee'nin kavrayışını yukarıya kaydırması hem çok zaman almış, hem de durmadan katlana katlana ağzına dolan tüylü deri yüzünden çenelerini kolayca sıkamaz olmuştu.

Bu arada, Yakışıklı Smith'in ölçüye sığmaz gaddarlığı yeniden depreşerek adamda akıl diye ne varsa onu da başından aldı. Beyaz Diş'in gözlerinin donuklaşmaya başladığını görünce, dövüşün yitirildiğini kuşkuya yer vermeyecek biçimde anladı adam. İşte o zaman kendini tutamadı. Beyaz Diş'in üstüne atılarak tekmelemeye başladı. Kalabalıktan itiraz sesleri, yuhalamalar filan duyuldu ama hepsi o kadarla kaldı. Yakışıklı Smith Beyaz Diş'i aralıksız tekmelerken, kalabalığın arasında bir kaynaşma oldu. Yabancı nezaket mezaket dinlemeden sağa sola omuz vura vura kendine yol açarak öne doğru ilerliyordu. O tam kalabalıktan kurtulup da ringin ortasına geldiğinde, Yakışıklı Smith bir tek-

me daha indirmek üzereydi. Bir ayağını kaldırmıştı ve tek ayağı üzerinde zayıf bir denge durumundaydı. Yabancının yumruğu bütün gücüyle işte tam bu sırada indi Yakışıklı Smith'in suratının ortasına. Tek ayağı da yerden kesilen adam âdeta havalanarak sırtüstü karların üstüne düştü. Yabancı kalabalığa doğru döndü:

"Ödlekler!" diye bağırdı. "Hayvanlar!"

Yabancı öfke içindeydi ama aklı başında bir öfkeydi onunki. Kalabalığı süzen gri gözlerinde çelik parıltıları yanıp sönüyordu. Ayağa kalkan Yakışıklı Smith burnunu çeke çeke, korka korka adama yaklaştı. Yabancı onun yaklaşmasındaki amacı anlayamadı. Onun ne korkak, ne cibilliyetsizin biri olduğunu bilmediğinden, dövüşmek niyetiyle geldiğini sandı. Dolayısıyla da, "Seni gidi hayvan herif!" diyerek ikinci bir yumrukla tekrar yere serdi Yakışıklı Smith'i. Kendisi için en güvenli yerin karların üstü olduğuna karar veren Yakışıklı Smith bu kez düştüğü yerden kalkmaya hiç davranmadı.

Yabancı, ringin ortasına kadar ardı sıra gelen köpek sürücüsüne seslenerek, "Buraya gel Matt; azıcık yardım et bana," dedi.

İki adam köpeklerin üzerine eğildiler. Matt, Cherokkee'nin çeneleri açılır açılmaz çekip almak için Beyaz Diş'i tuttu. Genç adam ise Bulldog'un çenelerini elleriyle tutarak açmaya çalıştı. Boşuna bir çabaydı bu. Adam ıkına sıkına çeneleri açmaya, aralamaya, bükmeye çabalarken, zorlamanın basınca altında patlama gibi koyverdiği her solukla birlikte "Hayvanlar!" sözcüğü dökülüyordu ağzından.

Kalabalık homurdanmaya, adamlardan bazıları da eğlencelerinin bozulması karşısında itiraz etmeye başladı; ne var ki, yabancı yapmakta olduğu işten başını bir an için ayırıp da onlara yer gibi bakınca seslerini kesiverdiler.

Sonunda, "Sizi gidi hayvanoğlu hayvanlar!" diye kükreyen yabancı tekrar işine döndü.

Bir süre sonra Matt, "Yararı yok Bay Scott," dedi. "Bu yoldan mümkünü yok açamazsınız o çeneleri."

İkisi de durup köpekleri süzdü.

"Fazla kan çıkmamış," diye görüşünü bildirdi Matt. "Dişler pek derine dalmamış."

"Ama her an dalabilir," diye yanıtladı Scott. "Bak bak, gördün mü? Çenelerini biraz daha sıktı şimdi."

Beyaz Diş ölecek diye çok korkmuştu genç adam. Cherokee'nin kafasını acımadan yumruklamaya başladı. Ne var ki Cherokee çenelerini gevşetmek şöyle dursun, yumrukların ne anlama geldiğini anladığını, ama yaptığı işin doğruluğuna ve kavrayışını gevşetmemekle sadece görevini yapmakta olduğuna inandığını belli edercesine güdük kuyruğunu da tatlı tatlı oynattı.

Umutsuzluğa kapılan Scott, "Birkaçınız yardım etseniz olmaz mı?" diye haykırdı kalabalığa doğru.

Yardıma gönüllü kimse çıkmadı. Onun yerine kalabalık dalga geçmeye, ona yalancıktan öğütler yağdırmaya başladı.

"Bir kaldıraç bulmak gerekecek," diye akıl verdi Matt.

O zaman genç adam kalçasındaki tabanca kılıfına el atıp toplu tabancasını çıkararak, namlusunu Bulldog'un çeneleri arasına sokmaya çalıştı. Namluyla öyle zorluyordu ki çeneleri, çeliğin kenetlenmiş dişlere sürtünmesi açık seçik duyuluyordu. İki adam da dizlerinin üzerine çökmüş köpeklerle uğraşıyordu. Tim Keenan iri adımlarla ringin ortasına doğru ilerledi. Scott'un yanıbaşında durdu, omuzuna dokunarak uğursuz bir şekilde konuştu:

"O dişleri kırayım demeyesin yabancı."

Tabancanın namlusunu dişlerin arasına sokmak için hâlâ çabalamasını sürdüren Scott:

"Öyleyse boynunu kırayım onun," diye karşılık verdi.

Üç kâğıtçı daha beter bir anlatımla:

"Sakın o dişleri kırmayasın dedim sana!" diye yineledi.

Ama blöfünü yutturamamıştı üçkâğıtçı. Çabalarına bir an bile ara vermeyen Scott sadece başını kaldırarak soğuk bir edayla sordu:

"Köpek senin mi?"

Üçkâğıtçı bir homurtu koyverdi.

"Öyleyse çök buraya da aç şunun çenelerini."

Öbürü, insanın sinirlerini oynatan bir konuşma biçimiyle, yayvan yayvan, "Vallahi, yabancı," dedi. "Bak sana şu kadarını söyleyeyim, ben bu işten hiç mi hiç anlamam. Bu oyun nasıl bozulur, bilmem ben."

"Öyleyse çekil başımdan da canımı sıkma. İşim var benim," yanıtı geldi.

Tim Keenan çekilmedi, genç adamın başında dikilmeyi sürdürdü, ama Scott artık onunla ilgilenmedi. Namlunun ucunu çenelerin bir yanından içeri sokmaya başarmış, öbür yanından çıkarmaya uğraşıyordu. Uç öbür yandan da çıkınca, dikkatle ve usulca kanırtarak, çeneleri azar azar ayırmaya başladı; beri yandan Matt de azar azar çekerek, Beyaz Diş'in gırtlağını yakalandığı kapandan çıkarıyordu.

Scott, Cherokee'nin sahibine kesin bir dille, "Köpeğini tutmaya hazır ol," diye emretti.

Üçkâğıtçı emri dinleyerek eğildi, Cherokee'yi sımsıkı tuttu.

Scott son kez kanırtırken, "Haydi!" diye uyardı onları.

İki köpek birbirinden ayrılmıştı, ama Cherokee yerinde durmuyor, debeleniyordu.

Scott, "Al onu, götür buradan," diye komut verince Tim Keenan Cherokee'yi sürükleye sürükleye kalabalığın içine karıştı.

Beyaz Diş ayağa kalkmak için birkaç kez davranacak gibi oldu, ama boşuna. Bir ara ayağa kalkmayı başardı da, ancak hiç gücü kalmayan bacakları gövdesini taşıyamadığından karların üzerine yığılıp kaldı tekrar. Yarı kapalı gözlerinin feri kaçmıştı. Aralık ağzının yanından dili paçavra gibi dışarı taşmıştı. Her haliyle boğularak öldürülmüş bir köpeğe benziyordu. Matt onu muayene etti.

"Ramak kalmış," dedi. "Ama hâlâ soluk alıyor."

Tekrar ayağa kalkan Yakışıklı Smith de oraya gelmiş, Beyaz Diş'e bakıyordu.

"Matt, iyi bir kızak köpeği kaç para eder?" diye sordu Scott.

Hâlâ diz çökmüş, köpeğin üzerine eğilmiş durumda olan Matt kafasından bir hesap yaptı.

"Üç yüz dolar," diye yanıtladı.

Scott ayağının ucuyla Beyaz Diş'i dürterek, "Peki, bunun gibi çiğnenip çiğnenip tükürülmüş biri ne eder?" diye sordu.

"Yarısı kadar," diye yargısını bildirdi köpek sürücüsü.

Scott, Yakışıklı Smith'e döndü:

"Duydun mu hayvan oğlu hayvan? Köpeğini elinden alıyor ve sana yüz elli dolar veriyorum."

Cüzdanını açtı, banknotları saymaya başladı.

Yakışıklı Smith ellerini arkasında saklayarak, önerilen paraya el sürmek istemedi.

"Satmıyorum köpeği," dedi.

"Yok canım, bal gibi satıyorsun!" diye kendine güvenen bir tavırla konuştu öbürü. "Çünkü ben satın alıyorum. İşte paran. Köpek benimdir."

Yakışıklı Smith ellerini hâlâ arkasında saklayarak geri geri gitmeye başladı.

Scott onun üzerine doğru atılarak vurmak için yumruğunu hazırladı. Yakışıklı Smith yumruktan korunmak için öne doğru kapandı.

"Ama benim de haklarım var," diye mızırdandı.

"Bu köpeği elinde tutma hakkın ceza olarak senden alınmış bulunuyor," diyerek ağzının payını verdi Scott. "Şimdi şu parayı alıyor musun, yoksa bir tane daha patlatayım mı?"

Yakışıklı Smith korkusundan acele acele, "Peki peki," dedi. "Ama bu parayı zorla almış oluyorum," diye de ekledi. "Bu köpek darphane be. Kazık yiyecek değiliz ya burda! İnsan hakları diye bir şey vardır."

Scott parayı ona doğru uzatırken, "İyi bildin," diye yanıtladı. "İnsan hakları diye bir şey gerçekten de vardır. Ama sen insan değilsin ki, hayvanın birisin!"

"Dawson'a döneyim de gör bak," diye gözdağı verdi Yakışıklı Smith. "Dava edeceğim seni!"

"Dawson'a döndüğünde ağzını açacak olursan, oradan attırırım seni. Anladın mı?"

Yakışıklı Smith bir homurtuyla karşılık verdi.

Öbürü birdenbire parlayarak, "Anladın mı ulan?" diye gürledi.

Yakışıklı Smith büzülerek geri çekilirken, "Evet," diye homurdandı.

"Evet, ne?"

"Evet efendim," diye hırladı Yakışıklı Smith.

Öteden birisi, "Dikkat et, aman! Isırır haa!" diye bağırınca kalabalıktan bir kahkaha tufanı koptu.

Scott ona arkasını dönerek hâlâ Beyaz Diş'le ilgilenmekte olan köpek sürücüsüne yardıma gitti.

Adamların bir bölümü dağılmaya başlamış, bir bölümü ise gruplar halinde seyrediyor ve aralarında konuşuyordu. Tim Keenan gruplardan birine yanaştı.

"Kim bu hıyar be?" diye sordu.

"Weedon Scott," diye yanıtladı birisi.

"Weedon Scott da kim oluyormuş?" diye bu kez biraz da çalımla sordu üçkâğıtçı.

"Ooo, çok yaman bir madencidir o. Bütün kodamanlarla içli dışlıdır. Başının belaya girmesini istemiyorsan ondan uzak durursun; benden söylemesi. Bütün resmî makamlarda dostları vardır. Altın Madenleri Daire Başkanı da en yakın dostlarından biridir."

"Onun önemli biri olduğunu anlamıştım zaten," diye yorumda bulundu üçkâğıtçı. "O yüzden elimi sürmedim ya!"

BEŞİNCİ BÖLÜM

BOYUN EĞMEYEN

WEEDON Scott, "Bunun adam olacağı yok," diye umudunu kestiğini açıkladı. Kulübesinin önündeki basamağa oturmuş, gözlerini köpek sürücüsüne dikmişti; sürücü de umudunu kestiğini belli edercesine omuz silkti.

Gergin zincirinin ucunda tüylerini kabartmış bir halde hırlayan, kızak köpeklerinin üzerine atılabilmek için bütün yırtıcılığıyla zincire asılıp duran Beyaz Diş'e baktı ikisi de. Kızak köpekleri Matt'ten çeşitli vesilelerle derslerini aldıkları ve bu dersler kafalarına sopayla sokulduğu için, Beyaz Diş'e dokunmamayı öğrenmişlerdi; hatta şimdi Beyaz Diş zincirle bağlıyken bile ondan uzakta yatıyor, oralı olmuyorlardı.

"Saf kan kurt bu, eğitilemez," diye kanısını bildirdi Weedon Scott.

"Ben öyle düşünmüyorum," diye itiraz etti Matt. "Belki köpek kanı da karışmıştır kanına, bilemezsin ki! Yalnız çok iyi bildiğim bir şey var, bildiğim şey de eninde sonunda kanıtlanacak, görürsün."

Köpek sürücüsü sustu ve kendinden emin bir tavırla, başıyla Moosehide Dağını işaret etti.

Scott yeterince uzun bir süre bekledikten sonra, "Hadi hadi," dedi sertçe, "Bildiğini benden saklamaya çalışma şimdi. Çıkar dilinin altındaki baklayı. Neymiş bakalım?"

Köpek sürücüsü başparmağıyla Beyaz Diş'i gösterdi:

"İster kurt olsun ister köpek, hiç farketmez; daha önce eğitilmiş zaten bu."

"Yok canım!"

"Ben sana eğitilmiş diyorum, üstelik koşuma da alıştırılmış. Şuna iyice bir baksana. Göğsündeki izleri görüyor musun?"

"Haklısın Matt. Yakışıklı Smith'in eline geçmeden önce kızak köpeğiymiş."

"Yeniden kızak köpeği olmaması için de pek önemli bir neden göremiyorum."

"Sahi mi diyorsun?" diye hevesle sordu Scott. Ama yine umudu kırılmış bir halde başını iki yana sallayarak ekledi:

"İki haftadır elimizde bu hayvan, ama görünüşüne baksana, eskisinden de yabani şimdi."

"Hayvana bir fırsat tanı bakalım," diye akıl verdi Matt. "Azıcık serbest bırak hele."

Öbürü sürücüye inanamayarak baktı.

"Evet," diye sürdürdü konuşmasını Matt, "Denediğini biliyorum, ama sopayı eline hiç almadın ki!"

"Öyleyse sen dene."

Köpek sürücüsü eline bir sopa aldı ve zincire bağlı hayvanın yanına gitti. Beyaz Diş'in sopaya bakışı tıpkı kafesteki bir arslanın, arslan terbiyecisinin elindeki kamçıya bakışına benziyordu.

"Bak, gözlerini sopadan ayırmıyor," dedi Matt. "Bu iyiye işaret. Aptal değil. Sopa elimde oldukça beni fazla uğraştırmayacaktır. Deli meli değil bu hayvan."

Adamın eli boynuna doğru uzanırken, Beyaz Diş tüylerini kabarttı, hırladı ve yere doğru sindi. Ama bir yandan yaklaşan eli gözlerken, diğer yandan tepesinde gözdağı verircesine sallanan sopayı izlemekten geri kalmıyordu. Matt zinciri tasmadan kurtarıp geri çekildi.

Beyaz Diş serbest bırakıldığını anlayamamıştı daha. Yakışıklı Smith'in eline düştüğünden bu yana aylar geçmiş ve o bütün bu süre içinde, köpeklerle dövüştürülmek üzere salıverildiği za-

manlar dışında bir an bile özgürlüğü tadamamıştı. Dövüş biter bitmez hemen yine kafesine tıkmışlardı onu.

Şimdi buna ne anlam vereceğini bilemiyordu. Belki de tanrılar onun için yeni yeni şeytanlıklar düşünüyordu. Her an bir saldırıya uğramaya hazır, sakına sakına, ağır ağır ilerledi. Bu o kadar beklenmedik bir şey olmuştu ki hayvan için, ne yapacağını bilemiyordu. Kendisini seyreden iki tanrıdan uzak durmaya özen göstererek, dikkatli adımlarla kulübenin köşesine kadar gitti. Başına bir şey gelmedi. Kafasının içi allak bullak olmuştu hayvanın, döndü geri geldi, iki adama dört metre kadar yaklaşarak durdu, dikkatle onları süzmeye başladı.

Yeni sahibi, "Kaçmaz mı?" diye sordu.

Matt omuzlarını silkti:

"Bir kumar oynayacağız artık. Denemeden bilinmez ki!"

"Vah zavallı," diye acıyarak mırıldandı Scott. "Bir parçacık insan sevgisine muhtaç kalmış," diye ekledikten sonra döndü ve yürüyüp kulübeye girdi.

Elinde bir parça etle geri gelerek bunu Beyaz Diş'in önüne attı. Beyaz Diş sıçrayarak geri çekildikten sonra eti kuşkuyla uzaktan inceledi.

Matt uyarmak için, "Sakın ha, Major!" diye bağırdı, ama geç kalmıştı.

Major eti kapmak için fırlamıştı bile. Ne var ki, daha dişleri etin üzerine kapandığı anda Beyaz Diş'in saldırısına uğradı ve sırtüstü yuvarlanıverdi. Matt aralarına girmek için koştu, ama Beyaz Diş ondan çok daha hızlıydı. Major sendeleyerek ayağa kalktığında, boğazından fışkıran kan, karların üzerinde gittikçe genişleyen kızıl bir leke oluşturmaya başlamıştı bile.

Scott acele acele, "Çok yazık oldu, ama o da haketti bunu," dedi.

Bu arada Matt de Beyaz Diş'i tekmelemek için ayağını kaldırmıştı. Beyaz Diş atılıp dişlerini şimşek gibi çaktı, Matt can acısıyla haykırdı. Beyaz Diş bütün yırtıcılığıyla hırlayarak

metrelerce geriye kaçarken, Matt de bacağını incelemeye koyuldu.

Yırtılan pantolonunu ve yayılmakta olan kırmızı lekeyi göstererek, "Beni de daladı vallahi!" dedi.

Scott cesareti kırılmış bir halde, "Bunda hayır yok, demiştim sana," dedi. "Düşünmesi bile zor geliyor, ama kaç kez yapmak gerek diye düşündüm, sonra caydım. Ama işte, bu iş buraya kadar. Artık yapacak başka şey kalmadı."

Konuşmasını sürdürürken, bir yandan da istemeye istemeye belinden tabancasını çıkarmış, topunu açmış, emin olmak için dolu olup olmadığına bakmıştı.

"Buraya bakın Bay Scott," diye karşı çıktı Matt; "Cehennem azabı çekmiş bu köpek. Şimdi bizim karşımızda birdenbire melek kesilmesini bekleyemezsiniz ki. Biraz zaman tanıyın hayvana."

"Major'un haline baksana," diye karşılık verdi öbürü.

Köpek sürücüsü yaralı köpeğe çevirdi gözlerini. Karın üzerine yayılan kızıl dairenin ortasında yatan hayvanın son nefesini vermekte olduğu belliydi.

"Haketti bunu. Siz kendiniz söylediniz ya Bay Scott. Tuttu, Beyaz Diş'in etini kapmaya kalktı, cezasını da çekti işte. Başka türlü olacak değildi ya! Etini kaptırmamak için dövüşmeyen köpeğin de zaten benim gözümde iki paralık değeri yoktur."

"Ama kendi haline de baksana Matt. Hadi o köpektir, neyse diyelim, ancak buna bir sınır da çekmemiz gerek."

"Ben de haketmiştim," diyerek inatla savını sürdürdü Matt. "Ne diye tekmelemeye kalktım sanki hayvanı? Onun haklı olduğunu siz söylemiştiniz. Öyleyse, benim de onu tekmelemeye hakkım yoktu."

"Öldürmekle ona iyilik etmiş oluruz," diye diretti Scott. "Yola geleceği yok bunun."

"Yapmayın Bay Scott; bir fırsat tanıyın şu hayvana. Şimdiye dek hiç fırsatı olmadı ki zavallının. Cehennemden daha yeni

kurtuldu, ilk kez şimdi serbest kaldı hayvancağız. Hadi, bir fırsat verin ona, bunu haketti. Fırsatı iyi kullanmayacak olursa, ben öldüreceğim onu. Sözüm söz!"

Scott tabancasını kılıfına sokarken, "Tanrı biliyor ya, ne kendim öldürmek isterim bu hayvanı, ne de başkasının öldürmesini," diye yanıtladı. "Hadi öyle olsun, serbest bırakalım da, iyilikle yola gelecek mi görelim. Denemesi bedava, hadi bakalım."

Scott, Beyaz Diş'in yanına giderek yumuşak, yatıştırıcı bir ses tonuyla konuşmaya başladı.

"Elinize bir sopa alsanız iyi edersiniz," diye onu uyardı Matt.

Scott, istemez der gibilerden başını salladı ve Beyaz Diş'in güvenini kazanma girişimini sürdürdü.

Beyaz Diş kuşku içindeydi. Başında bir bela dolaşıyordu. Bu tanrının köpeğini öldürmüş, onun arkadaşı olan tanrıyı ısırmıştı ya, artık cezaların en korkuncundan başka ne bekleyebilirdi? Ama ne olursa olsun, boyun eğmezdi o. Tüm gövdesiyle tetikte, gözleri fıldır fıldır, olabilecek her şeye karşı hazırlıklı olan Beyaz Diş tüylerini kabartarak dişlerini gösterdi. Tanrının elinde sopa olmadığından, onun iyice yaklaşmasına, istemeye istemeye de olsa ses çıkarmadı. Tanrının eli uzanarak başının üstüne doğru inmeye başlamıştı. Beyaz Diş elin altında büzüldükçe büzüldü, sindikçe sindi; müthiş bir gerilim içindeydi. İşte tehlike yaklaşıyordu –bir aldatmaca, bir oyun çıkacaktı bunun altından. Tanrıların ellerini tanıyordu, ne hünerli, ne güçlü, ne can yakıcı olduğunu çok iyi biliyordu. Üstelik kendisine dokunulmasından da nefret ederdi. Beyaz Diş kötü kötü hırladı, daha da sindi, daha da büzüldü, ama el de durmadan yaklaşıyordu. Eli ısırmak istemiyordu, o yüzden de elin taşıdığı bütün tehlikeleri göze alarak sabrının son sınırına kadar dayandı, ama sonunda içinden tepen dürtülere yenildi, tüm benliğine yaşama içgüdüsü egemen oldu.

Yeterince çevik olduğuna inanan Weedon Scott, hayvan eğer elini kapmaya kalkışacak olursa, bundan kurtulabileceğini sanıyordu. Ama o henüz, Beyaz Diş'in ne derece çevik olduğunu

bilmiyordu; nitekim Beyaz Diş çöreklenmiş bir yılanın şaşmaz isabeti ve hızıyla vurdu.

Scott hayretle karışık acı bir çığlık koparark, yırtılan elini öbür elinin içinde sıktı. Matt lânet okuyarak onun yanına koştu. Beyaz Diş bütün tüylerini kabartmış, kötülük akan gözlerini onlara dikmiş, âdeta yere yapışmış bir halde dişlerini göstererek geri geri gidiyordu. İşte şimdi, en az Yakışıklı Smith'ten yediği sopalar kadar esaslı bir dayağı haketmişti.

Scott birden, "Dur bakalım! Ne yapıyorsun sen?" diye bağırdı.

Matt bir anda kulübeye dalmış, elinde bir karabinayla çıkmıştı dışarıya.

Son derece sakin ve umursamaz bir edayla, ağır ağır, "Hiiç," dedi; "Sadece verdiğim sözü yerine getiriyorum. Onu kendi elimle öldüreceğimi söylemiştim ya, işte şimdi sırası geldi sanırım."

"Hayır, yapamazsın!"

"Bal gibi yaparım. Siz seyredin beni."

Kendisi ısırıldığı zaman Matt nasıl Beyaz Diş'in canının bağışlanması için yalvardıysa, şimdi de yalvarma sırası Scott'a gelmişti.

"Ona fırsat tanınmasını isteyen sendin. Daha yeni başladık bu işe, hemen pes edecek değiliz ya! Bu kez de ben hakettim. Hem, bak, bak, şuna bak!"

Beyaz Diş onlardan on-on iki metre kadar uzakta, kulübenin köşesinde durmuş, insanın kanını donduran, her titreşiminden kötülük taşan korkunç bir sesle Scott'a değil de, köpek sürücüsüne hırlamaktaydı.

Hayretler içinde kalan sürücü, "Vay canına yandığımın be!" demekten kendini alamadı.

"Şundaki zekâya bak hele!" diye aceleyle ekledi Scott. "Ateşli silahların anlamını en az senin kadar biliyor bu köpek. Zeki bu hayvan, zeki. Eh, böylesine bir zekâya da bir fırsat tanımamız gerekir artık. Bırak şu silahı elinden."

"Pekâlâ, bana göre hava hoş," diyen Matt, silahı oradaki odun yığınının yanına dayadı.

Aynı anda da hayretler içinde, "Şuna bakın hele, şuna, şuna!" diye bağırdı.

Beyaz Diş yatışmış, hırlamayı kesmişti.

"İyice bir anlayalım bakalım. Seyredin hele!"

Matt silaha doğru uzandı, aynı anda da Beyaz Diş hırladı. Matt silahtan uzaklaşır uzaklaşmaz Beyaz Diş'in dudakları kapanarak köpek dişlerini örttü.

"Şimdi sırf eğlenelim diye yapıyorum."

Matt tüfeği aldı, ağır ağır omzuna doğru kaldırmaya başladı. Matt silaha davrandığı anda Beyaz Diş de hırlamaya başlamıştı, silahın dipçiği omuza yaklaştıkça da hırlama şiddetini artırıyordu. Ama silahın namlusu daha kendisine doğrultulmadan yana doğru sıçradı ve kulübenin köşesi ardında gözden kayboldu. Matt'in gez ve arpacık üzerinden bakan gözünün önünde, Beyaz Diş'in az önce durduğu karların üstünde şimdi boşluktan başka bir şey yoktu.

Köpek sürücüsü ciddi ve ağırbaşlı bir tavırla silahı yerine bıraktıktan sonra dönerek patronuna baktı:

"Size katılıyorum Bay Scott. Bu kadar zeki bir köpek öldürülemez, yazık olur."

ALTINCI BÖLÜM

SEVGİYİ ÖĞRETEN

BEYAZ Diş, Weedon Scott'un geldiğini görünce, dayağı sineye çekmeyeceğini göstermek amacıyla tüylerini kabartıp hırladı. Kanamasın diye sarılıp askıya alınan eli ısırarak parçalamasının üzerinden yirmi dört saat geçmişti. Eskiden de bir suç işlediği zaman Beyaz Diş'i hemen oracıkta dövmeyip cezayı erteledikleri olmuştu. Şimdi de ertelenmiş bir cezayı çekme zamanının geldiğini sanarak korkuyordu. Başka türlüsü olabilir miydi hiç? Kutsal yasayı çiğnemişti –dişlerini bir tanrının, hem de beyaz derili üstün bir tanrının kutsal etine batırmıştı. Eşyanın tabiatı gereği, tanrılarla arasındaki ilişkilerin gereği şimdi kendisini korkunç şeyler bekliyordu.

Tanrı gelip birkaç metre ötesinde yere oturdu. Beyaz Diş bunda tehlikeli bir durum göremedi. Tanrılar ceza verirken ayakta dururdu. Hem, bu tanrının yanında ne sopa, ne kamçı, ne de ateşli silah vardı. Üstelik kendisi de serbestti. Ne zincire vuruluydu, ne de sopa ucuna bağlanmıştı. Tanrı ayağa kalkmaya davrandığı anda hemen kaçıp kurtulabilirdi. Şimdilik bekleyecek, bunun altından ne çıkacağını görecekti.

Tanrı sessizce oturuyor, hiç kımıldamıyordu; bu yüzden Beyaz Diş'in hırlaması sertliğini yitirerek ağır ağır hafif bir homurtuya dönüştü, sonra bu homurtu da azala azala kesildi. O zaman tanrı konuşmaya başladı, sesi duyulur duyulmaz Beyaz Diş'in boynundaki tüyler kabardı ve gırtlağının derinlerinden homurtusu tekrar yükseliverdi. Ne var ki tanrı düşmanca hiçbir davra-

nışta bulunmuyor, yumuşak bir sesle sürdürüyordu konuşmasını. Tanrı konuşmasını sürdürürken Beyaz Diş de homurdanmayı sürdürüyordu eşzamanlı olarak; öyle ki, bir süre sonra tanrının sesiyle köpeğin homurtusu arasında tam bir ritim oluştu. Ama bu tanrının konuşması bitmek bilmiyordu. Üstelik hayvanın bugüne dek hiç duymadığı bir biçimde konuşuyordu onunla. Yumuşacık, yatıştırıcı, Beyaz Diş'in içindeki bilinmeyen birtakım tellere dokunan, okşayan bir sesle konuşuyordu bu tanrı. Kendisini uyaran tüm dürtülere, bütün içgüdülerine rağmen Beyaz Diş'in içinde bu tanrıya karşı bir güven uyanmaya başladı. O daha önce de böyle bir güven duymuş, ama insanların elinden çektiği onca acı bu güven duygusunu yalancı çıkarmıştı.

Uzunca bir süre sonra tanrı oturduğu yerden kalkarak kulübeye girdi. Tanrı tekrar kulübeden dışarı çıktığında Beyaz Diş onu korkulu bir beklentiyle inceden inceye süzdü. Tanrının yanında ne sopa, ne kamçı, ne de silah vardı. Arkasında tuttuğu sağlam elinde de bir şey saklıyor değildi. Tanrı yine birkaç metre öteye, aynı yere oturdu. Ufak bir et parçası uzattı. Beyaz Diş kulaklarını dikti; tüm gövdesi en ufak düşmanca bir davranışta hemen zıplayıp kaçmaya hazır bir gerginlik içindeydi; tanrıyı kollamaya çalışarak kuşkuyla inceledi eti.

Ceza hâlâ gecikiyordu. Tanrı sadece onun burnuna doğru bir et parçası uzatıp durmakla yetiniyordu. Bu ette de bir kötülük görünmüyordu üstelik. Ne var ki Beyaz Diş kuşkusunu hâlâ üzerinden atamadığı için, elin davetkâr kısa hamlelerle uzattığı ete dokunmuyordu. Tanrıların aklıyla başa çıkılamazdı, onun için bu zararsız görünüşlü etin ardında ne kurnazca hilelerin gizleneceği hiç belli olmazdı. Böyle ikram edilen et parçalarıyla dayak arasında sıkı bir ilinti bulunduğunu, özellikle Kızılderili kadınlarla olan ilişkilerinden edindiği eski deneyimleri çok iyi öğretmişti ona.

En sonunda tanrı et parçasını Beyaz Diş'in ayakları dibine, karların üstüne attı. Beyaz Diş bakmadan kokladı eti. Eti kok-

larken gözlerini tanrıdan bir an bile ayırmadı. Hiçbir şey olmadı. Eti ağzına alıp yuttu. Yine bir şey olmadı. Hatta tanrı ona ikinci bir et parçası daha uzatıyordu. Beyaz Diş eti onun elinden almaya yine yanaşmayınca, et tekrar önüne atıldı. Aynı şey birkaç kez yinelendi. Ama bir süre sonra tanrı artık eti önüne atmaz oldu. Elinde tutarak inatla ona doğru uzatıyordu.

Et de güzel etti doğrusu, üstelik Beyaz Diş çok acıkmıştı. Azar azar, sakına sakına ele doğru yaklaşmaya başladı. Sonunda öyle bir an geldi ki, Beyaz Diş eti tanrının elinden yemeğe karar verdi. Gözlerini tanrıdan hiç ayırmaksızın, kulaklarını ensesine doğru yatırarak boynunu ileriye doğru uzattı; elinde olmadan yeleleri kabarmıştı. Ayrıca, kendisiyle oyun oynanamayacağını gösteren bir uyarı olarak da hafif tertip homurdanıyordu. Eti yedi ve hiçbir şey olmadı. Birer birer bütün et parçalarını yiyip bitirdiği halde hiçbir şey olmamıştı. Dayak hâlâ gecikiyordu.

Bir güzel yalandı ve bekledi. Tanrı konuşmasını sürdürüyordu. Bu seste Beyaz Diş'in yaşamı boyunca hiç tanımadığı değişik bir nitelik vardı –sevecenlikti bu. Bu, Beyaz Diş'in içinde, yine yaşamı boyunca hiç tatmadığı duygular uyandırıyordu. Âdeta bir gereksinimi doyurulmuş, benliğindeki bir boşluk doldurulmuş gibi tuhaf bir hoşnutluk duyumsuyordu. Sonra birdenbire içgüdüleri onu tekrar dürtükleyiverince, geçmiş deneyimleri yeniden aklına geldi. Tanrıların işine akıl sır ermez, kurnazlıkları hesaba kitaba sığmaz, amaçlarına ulaşmak için ne hileler döktürecekleri hiç belli olmazdı.

Hah işte, tahmin etmişti zaten! Kurnazlıkla canını yakmak için ona doğru uzanıyordu tanrının eli; başının üstüne doğru iniyordu. Ama tanrı konuşmayı da bırakmıyordu. Yumuşacık, yatıştırıcı bir sesle konuşup duruyordu. El ne kadar gözünü korkutursa korkutsun, bu ses ona güven veriyordu. Öte yandan, ses ne kadar güven verici olursa olsun, el ona güvensizlik duygusu aşılıyordu. Beyaz Diş çelişik duygular, çeşitli dürtüler arasında bocalayıp duruyordu. Kendini tutabilmek için öyle büyük bir

çaba harcıyor, alışık olmadığı kararsızlığını atıp, benliğine egemen olmaya çalışan karşıt güçlere kapılmamak için öylesine zorlanıyordu ki, âdeta parçalıyordu kendini.

Sonunda orta yolu seçti. Hem hırladı, hem tüylerini kabarttı, hem de kulaklarını ensesine yatırdı. Ama aynı zamanda ne ısırmaya, ne de kaçmaya kalkıştı. El aşağı doğru yaklaşıyordu. Yaklaştıkça yaklaştı. Beyaz Diş'in diken diken olan tüylerinin ucuna dokundu. Beyaz Diş elin altında sindi, gövdesini alçalttı. El de onunla birlikte alçaldı, daha da yakına sokuldu. Kendini tutabilmek için tir tir titreyen Beyaz Diş büzüldükçe büzüldü, sindikçe sindi. Kendisine dokunan, içgüdülerini hiçe sayan bu el bir karabasandı, işkenceydi. İnsanların elinden çektiği bunca kötülüğü bir günde unutamazdı. Ama ne yapsındı ki, tanrının iradesi böyleydi, o da buna katlanmak zorundaydı.

El kalktı, sonra tekrar indi, okşamaya ve tapışlamaya başladı. Bu böylece sürüp gitti. Ama elin her kalkışında, Beyaz Diş'in tüyleri de dikiliyordu onun ardından. Her inişinde ise, kulakları ensesine yapışıyor, gırtlağından boğuk bir homurtu yükseliyordu. Beyaz Diş uyarırcasına hiç durmadan homurdanıyor, homurdanıyordu. Kendisine yapılacak herhangi bir kötülüğe karşılık vereceğini bu yoldan anlatmaya çalışıyordu. Tanrının bambaşka bir niyetinin olup olmadığı bilinmezdi ki! Bakarsın güven aşılayan o yumuşacık ses bir anda öfkeli bir kükremeye dönüşür, okşayan el birdenbire bela kesilerek onu sımsıkı yakalayıp dayak atmaya başlardı.

Oysa tanrı yumuşak sesle konuşmasını hiç kesmeden tapışlamayı sürdürüyor, elin iniş kalkışlarında hiçbir düşmanlık sezilmiyordu. Beyaz Diş iki karşıt duygu arasında bocalıyordu. El onun içgüdülerine aykırı geliyordu. Onu kısıtlıyor, özgürlüğüne karşı koyuyordu. Öte yandan el, fiziksel bir acı vermiyordu ona. Tam tersine, fiziksel yönden hoşuna bile gidiyordu. Elin tapışlama devinimi yavaş yavaş ve dikkatle biçim değiştirerek kulaklarının dibini ovuşturmaya başlayınca, Beyaz Diş'in duyumsadığı

fiziksel hoşnutluk daha da arttı. Ama hâlâ korkuyor, beklenmedik bir kötülüğe karşı tetikte bekliyor, o anda iki duygudan hangisi ağır basıyorsa ona göre kâh hoşlanıyor, kâh acı çekiyordu.

"Vay canına yandığımın be!"

Kollarını çemremiş, elleri arasında tuttuğu bir tas bulaşık suyuyla kulübeden çıkıp da tam suyu dökeceği sırada, Weedon Scott'un Beyaz Diş'i tapışladığını görerek olduğu yerde kalakalan Matt'in ağzından dökülmüştü bu sözler.

Matt'in konuşmasıyla sessizlik bozulur bozulmaz da Beyaz Diş sıçrayarak geri kaçmış, yabanice hırlamaya başlamıştı ona.

Matt, patronuna, yaptığını hiç beğenmediğini belli eden bir tavırla şöyle bir baktı.

"Kusura bakmayın ama Bay Scott, elimde değil, aklımdan geçeni söyleyeceğim. Bana kalırsa sizin yaptığınıza budalalık denir, hem de budalalığın dik alâsı. Fazlası var eksiği yok."

Weedon Scott büyüklük bende kalsın dercesine gülümsedi, ayağa kalkıp Beyaz Diş'in yanına gitti. Yatıştırıcı bir dille konuştu yine, ama konuşmayı fazla uzatmadan elini usulca uzatıp Beyaz Diş'in başına koydu ve aralıklı olarak tapışlamaya başladı yeniden. Beyaz Diş bu tapışlamaya istemeye istemeye katlanırken, kuşkuyla dolu gözleri kendisini tapışlayan adama değil, kulübenin eşiğinde duran adama dikilmişti.

"Maden eksperleri içinde en tepede olduğunuza, bir numara olduğunuza hiç mi hiç kuşku yok, orası tamam," diye nutuk atmaya girişti köpek sürücüsü. "Ama yine de, çocukken bir sirke girmemekle hayatınızın en büyük fırsatını kaçırmışsınız derim."

Matt konuşmaya başlayınca Beyaz Diş yine hırladı, ama bu kez, başıyla ensesini uzun devinimlerle okşamakta olan elin altından kaçmadı.

Beyaz Diş için böylece sonun başlangıcı gelmiş oluyordu – eski yaşamının sonuyla, nefretin egemenliğinin sonu. Yepyeni ve onun aklının alamayacağı kadar tatlı bir yaşamın şafağı sökü yordu. Bunun gerçekleşebilmesi için Weedon Scott'un daha uzun

boylu kafa yorması, sınırsız bir sabır göstermesi gerekecekti. Beyaz Diş'in ise başlıbaşına bir devrim yaşaması gerekiyordu. İçgüdülerinin ve aklının tüm uyarılarını gözardı etmesi, deneyimlerine karşı çıkması, âdeta öz benliğini inkâr etmesi gerekecekti.

Bundan önceki yaşamı içinde, onun şu anda yapmakta olduğu şeye benzer olgulara hiç mi hiç yer yoktu, buna yer olmadığı gibi, üstelik eski yaşamının onu önüne katıp sürükleyen bütün akıntıları da, onun şu anda kendini teslim ettiği akıntıya ters düşüyordu. Kısacası, kendi isteğiyle Yaban'dan gelip de Boz Kunduz'u efendi diye kabul ettiği zamankine oranla çok daha geniş kapsamlı bir uyum sürecinden geçmesi gerekecekti Beyaz Diş'in. O zamanlar daha ufacık bir yavruydu, yaradanın kalıbından yeni çıktığı için henüz katı bir biçim almamış olan yumuşacık kili, çevre koşullarının eli altında işlenmeye hazırdı. Ama durum şimdi bambaşkaydı. Çevre koşullarının eli onu fazlasıyla iyi işlemişti. O elin altında biçimlenip, o elin altında katılaşarak sevmek ve sevilmek nedir bilmeyen, yırtıcı, amansız 'Dövüşen Kurt' olup çıkmıştı artık. Bundan sonrası benlik değiştirebilmek, ırmağın suyunu tersine akıtmak gibi bir şey olacaktı; hem de artık gençliğin esnekliği kalmamışken; kumaşının bütün elyafı sertleşmiş, birbirine kaynamışken; benliğinin bütün atkıları ve çözgülerinden delinmez, kesilmez, son derece dayanıklı, yeniden biçilmeye, dikilmeye gelemeyecek kadar sert bir kumaş dokunmuşken; benliğinin kabuğu demir gibi sertleşmişken; tüm içgüdüleriyle onun için var olan bütün belirtiler, kesin birer kural halinde, kesin bir hoşlanma ya da hoşlanmama halinde billurlaşmışken.

Durum böyleyken, bu yeni uyum süreci içinde şimdi onu yoğurmakta olan, sertleşmiş kabuğunu yumuşatarak ona daha güzel bir biçim vermeye çalışmakta olan şey de yine çevre koşullarının eliydi. Aslında, Weedon Scott'un ta kendisiydi bu el. Weedon Scott onun benliğinin köklerine kadar inerek, körelmeye ve neredeyse yok olmaya yüz tutan yaşamın gizli güçlerine iyilikle dokunmuştu. İşte bu gizli güçlerden biri de SEVGİ idi. Eskiden

Beyaz Diş'i, tanrılarla olan ilişkileri sırasında sevinçle ürperten en yüce duygu HOŞLANMAK iken, şimdi bu duygu yerini SEVGİ'ye bırakıyordu.

Ancak, bu sevgi gökten zembille iner gibi çıkıvermedi ortaya. Önce HOŞLANMA ile başlayıp yavaş yavaş gelişerek sevgiye dönüştü. Beyaz Diş bu yeni tanrıdan hoşlandığı için, serbest bırakıldığı halde kaçıp gitmemişti. Şimdiki yaşamı, Yakışıklı Smith'in kafesinin içinde sürdüğü yaşamdan çok daha iyi olduğu gibi, Beyaz Diş bir tanrıya bağlanmak zorundaydı da. Yaradılışı gereği ister istemez bir adamın efendiliğini kabul edecekti. İnsanoğluna bağımlılığının mührü, daha küçücükken Yaban'a sırt çevirip de, dayak yiyeceğini bile bile, sürünerek Boz Kunduz'un ayakları dibine sokulduğu zaman onun benliğine vurulmuştu. Uzun süren kıtlık sonrası Boz Kunduz'un köyünde balık bollaştıp da Beyaz Diş Yaban'dan ikinci kez döndüğü zaman ise, bu mühür bir daha ve artık hiç silinmemecesine vurulmuştu.

İşte bu yüzden, bir tanrıya gereksinme duyduğu ve Weedon Scott'u Yakışıklı Smith'e yeğ tuttuğu için, Beyaz Diş kaçmadı. Bağlılık andının bir göstergesi olarak da, sahibinin mülkünü korumayı görev bildi. Kızak köpekleri uyurken sessiz adımlarla dolaşarak kulübeyi bekleyen Beyaz Diş, ilk gelen gece ziyaretçisine saldırınca, adamcağız kendini ancak sopayla savundu da, Weedon Scott'un yardıma koşmasıyla canını kurtarabildi. Beyaz Diş hırsızlarla dürüst adamları ayırt etmeyi, doğru dürüst ayak sesiyle sinsi ayak sesi arasındaki değer farkını tartabilmeyi çabucak öğrendi. Dosdoğru kulübenin kapısına yönelerek gelen ve ayak seslerinin duyulmasından çekinmeyenlere ilişmiyor, ama kapı açılıp, sahibi geleni içeri buyur edinceye kadar da fıldır fıldır dönen gözlerini bir an bile ziyaretçiden ayırmıyordu. Buna karşılık, dolambaçlı yollardan sessiz adımlarla ve çevresini ürkek ürkek kollayarak gelen, gizlenmeye çalışan biri oldu mu, Beyaz Diş bunun cezasını vermekte bir an bile duraksamıyor, rezil olan adam da oradan apar topar kaçmak zorunda kalıyordu.

Weedon Scott, Beyaz Diş'i insanlara yeniden kazandırmak, daha doğrusu, Beyaz Diş'e çektirdikleriyle günah işlemiş olan insanların bu günahlarının kefaretini ödemek gibi zor bir görev üstlenmişti. Bu bir ilke sorunu, bir vicdan borcuydu onun için. Onun düşünüşüne göre, insanların Beyaz Diş'e yaptığı kötülükler, tüm insanlık hesabına yazılmış bir borçtu ve bu borç ödenmeliydi. Bu yüzden kendi bildiğinden şaşmıyor, 'Dövüşen Kurt'a olağanüstü bir sevecenlikle davranıyordu. Her gün hiç aksatmadan Beyaz Diş'i, hem de uzun uzun okşayıp tapışlamayı kendine iş edinmişti.

Bu tapışlamaları ilkin kuşkuyla ve düşmanca karşılayan Beyaz Diş sonra sonra hoşlanmaya başladı bunlardan. Ama bir huyundan bir türlü vazgeçemiyordu -homurdanmaktan. Tapışlama başladığı anda o da homurdanmaya başlıyor, sonuna kadar da kesmiyordu. Yalnız, homurtularına şimdi yeni bir ses katılmıştı. Gerçi yabancı bir insan bu sesi alamazdı; bir yabancı için Beyaz Diş'in homurtusu, insanın tüylerini ürperten, kanını donduran o ilkel yırtıcılığın göstergesinden başka bir şey olamazdı. Beyaz Diş ne yapsındı ki, henüz küçücük bir yavruyken, doğduğu inde kopardığı o ilk, o mini mini cırtlak hırlamadan beri bütün yaşamı boyunca korkunç sesler çıkarmak zorunda kaldığı için ses telleri iyice kabalaşmıştı, dolayısıyla da, şimdi tatmakta olduğu güzel duyguları anlatabilecek biçimde yumuşatamazdı gırtlağını artık. Ama yine de, Weedon Scott'un kulağı yeterince duyarlı, köpeğe duyduğu sevgi yeterince büyük olduğundan, korkunç homurtular içinde boğulan bu yeni sesi alabiliyordu. Onun kulağının gerçekten de alabildiği bu ses, aslında, belli belirsiz de olsa, doymuşluk mırıltısından başka bir şey değildi.

Günler geçtikçe HOŞLANMANIN SEVGİYE dönüşmesi süreci hızlanıyordu. Sevginin bilincinde olmasa bile Beyaz Diş de bu değişimi algılıyordu. Sevgi ona benliğindeki bir boşluk gibi -doyurulmak isteyen bir özlem, doldurulmak için çığlık çığlığa bağıran, canını yakan, aç bir boşluk gibi geliyordu. Bir acıydı,

bir huzursuzluk duygusuydu bu ve ancak yeni tanrısının ona dokunmasıyla giderilebiliyordu. Tanrısı yanındayken ve ona dokunduğu zaman Beyaz Diş seviniyor, içini ürperten yabansı bir doymuşluk duyuyordu. Ama tanrısından uzaklaşınca bu acı ve huzursuzluk yine geri geliyordu; içindeki boşluk büyüyerek onu sıkıştırıyor, açlık duygusu içini kemirdikçe kemiriyordu.

Beyaz Diş yeni bir benliğe kavuşma yoluna girmişti. Yaşı ilerleyip erişkinliğe ulaşmış olmasına, ona biçim veren kalıbın amansız katılığına rağmen, huyu büyük bir değişikliğe uğramaktaydı. Yepyeni duygular, beklenmedik dürtüler filizlenmekteydi benliğinde. Beyaz Diş'in davranış kuralları bütünüyle değişiyordu. Eskiden rahatı arar, acıdan kaçınır, rahatsızlıktan ve acıdan nefret eder, bütün eylemlerini de buna göre ayarlardı. Şimdi ise durum değişmişti.

Çoğu kez, bu yeni duygu yüzünden rahatsızlığı, tanrısı uğruna da acıyı göze alıyordu. Yine bu yüzden, sabahları erkenden ortalığı kolaçan edip yiyecek bir şeyler bulmaya çalışacağı ya da bir kuytuda uyuyacağı yerde, sırf tanrısının yüzünü bir kerecik görebilmek için kulübenin o sevimsiz sekisinde saatlerce beklemeye razı oluyordu. Geceleri de, tanrı evine dönünce, Beyaz Diş, karların içinde uyumak için kazdığı sıcacık yerini, sırf parmakların dostça şaklayışını ve o tatlı merhaba sözünü duyabilmek için bırakıyordu. Tanrısının yanında olabilmek, onun tarafından okşanabilmek ya da tanrısıyla birlikte kente inebilmek uğruna etten, evet, etten bile vazgeçebilirdi.

HOŞLANMANIN yerini SEVGİ almıştı. Sevgi, bir iskandil kurşunu gibi onun benliğinin derinliklerine, daha önce başka hiçbir şeyin inemediği derinliklere bırakılmıştı. Buna yanıt olarak da o derinliklerden su üstüne yepyeni bir şey çıkmıştı –sevgi. Ona verileni geri veriyordu Beyaz Diş. Bu tanrı gerçek bir tanrıydı, sıcacık, pırıl pırıl bir sevgi tanrısıydı ve onun ışığı altında Beyaz Diş'in benliği, tıpkı güneş gören bir çiçek gibi açıyordu.

Ne var ki Beyaz Diş gösterişçi değildi. Duyumsadıklarını anlatabilmek için yeni yeni yollara başvuramayacak kadar yaşı ilerlemiş, sağlam bir kişilik kazanmıştı. Güçlü benliğini, kendi yalnızlığı içinde sapasağlam bir yere oturtmuştu. Çok uzun süre, yıllar boyunca kendi kendine yeterli olmasını bilmiş, topluluktan kaçınma ve geçimsizlik, arkadaşsızlık onun alıştığı yaşam biçimi olmuştu. Yaşamı boyunca bir kez bile havlamamıştı o, tutup da şimdi tanrısına hoşgeldin demek için havlamayı öğrenemezdi. Sevgisini anlatmak için asla tanrısının yolu üstüne çıkmaz, maskaralıklar, soytarılıklar yapmaya kalkışmazdı Beyaz Diş. Onun sevgisi bir çeşit tapınma kimliğine bürünmüştü –sessiz, suskun, gösterişsiz bir tapınma. Sevgisini ancak, gözlerini tanrısından bir an bile ayırmamakla, gözleriyle onun her kımıltısını durmadan izlemekle anlatabiliyordu. Bazen de, tanrısı ona baktığı ya da onunla konuştuğu zamanlar, sevgisini anlatabilme isteğiyle bu sevgiyi fiziksel olarak anlatamama arasında kalmaktan doğan sıkıntıyla bocalayıp, ne yapacağını şaşırıyordu.

Birçok bakımlardan, kendisini bu yeni yaşam biçimine uydurmayı öğreniyordu Beyaz Diş. Sahibinin köpeklerine ilişmemesi gerektiğini anlamıştı. Ama yine de zorbalık yanı ağır bastığından, daha önce hepsini adamakıllı benzeterek üstünlüğünü, önderliğini kabul ettirmişti onlara. Bu işi bitirdikten sonra da bir daha köpeklerden yana bir sıkıntısı olmadı. Beyaz Diş gelip giderken ya da aralarında dolaşırken kuyruklarını kısıp ona yol veriyor, onun isteklerine boyun eğiyorlardı.

Bu öğrenme süreci içinde zamanla Matt'e de –sahibinin mallarından biri olarak– katlanabilecek hale geldi. Beyaz Diş'in yemeğini pek ender olarak sahibi verirdi. Matt yapıyordu bu işi, onun göreviydi; buna rağmen Beyaz Diş, yediği yemeğin sahibine ait olduğunu, dolayısıyla sahibinin onu başkası eliyle beslediğini seziyordu. Onu öbür köpeklerle birlikte kızağa koşmaya kalkışan da bu Matt'ti. Ama Matt başaramamıştı bu işi. Ancak Weedon Scott koşumu kendi eliyle vurduktan ve onu kızıştırdıktan sonra-

dır ki, Beyaz Diş durumu anladı. Tıpkı öbür köpekler gibi Beyaz Diş'i de, sahibinin isteği üzerine, Matt sürecekti demek ki.

Ayaklı Klondike kızakları, ayakları bulunmayan Mackenzie yöresi kızaklarından çok değişikti. Kızaklar değişik olduğu gibi, köpek sürme yöntemi de başka türlüydü burada. Burada köpek takımı yelpaze biçiminde yayılmıyordu. Burada köpekler arka arkaya tek sıra halinde gidiyor ve kızağı çifte kayışla çekiyorlardı. Ayrıca burada, Klondike'da takım başındaki köpek de gerçekten önderdi. En akıllı, en güçlü köpeği önder yapıyorlar, takımın öbür köpekleri de önderden korkuyor, ona boyun eğiyordu. Beyaz Diş'in kısa zamanda önderliği ele geçirmesi kaçınılmazdı. Matt'in de bir sürü tatsızlık ve kargaşadan sonra öğrendiği gibi, önderlikten daha aşağısıyla yetinemezdi Beyaz Diş. Önderliği bileğinin hakkıyla aldıktan ve deneme başarıyla sonuçlandıktan sonra, Matt kararında yanılmamış olduğunu o kendine özgü üslûbuyla dile getirmişti. Beyaz Diş gündüzleri kızak çekiyordu, ama geceleri de sahibinin mülküne bekçilik etmekten geri kalmıyordu. Sahibine son derece bağlı, her an uyanık, her an tetikte ve hep görev başında olan bu hayvan köpeklerin en değerlisi olmuştu.

Bir gün Matt, "İçimden geçeni açık açık söylersem kusura bakmayın ama," dedi, "İzninizle şurasını belirtmeliyim ki, bu köpeğe onca parayı vermekle çok akıllı bir herif olduğunuzu gösterdiniz. Yakışıklı Smith'in suratına yumruğu patlattığınız gibi, bir de kazıkladınız ki onu, eh işte, o kadar olur."

Yakışıklı Smith'in adı geçince aynı öfkeyi yeniden yaşayan Weedon Scott gri gözleri şimşeklenerek hırsla söylendi:

"Hayvan oğlu hayvan!"

İlkbaharın sonlarına doğru Beyaz Diş'in başına bir felaket geldi. Ona sevgiyi öğreten efendisi ansızın ortadan kayboluverdi. Aslında bu kayboluş hiç de ansızın olmamıştı, ama bu gibi şeylerin cahili olan Beyaz Diş valiz hazırlamanın ne anlama geldiğini bilememişti. Sonraları, efendisinin kayboluşundan önce

öte berisini topladığını anımsadı, ama o sırada hiçbir şeyden kuşkulanmamıştı. O gece efendisinin dönüşünü bekledi durdu. Geceyarısı çıkan buz gibi yel yüzünden gidip kulübenin arkasına sığındı. Orada yatıp yarı uyur, yarı uyanık halde, tanıdık ayak sesini duyabilmek için kulakları hep kirişte bekledi. Ama sabaha karşı iki sularında artık dayanamayıp, soğuk moğuk demeden geldi, kulübenin önündeki sekiye çöktü, orada beklemeye başladı.

Ama efendisi gelmedi. Sabahleyin kapı açıldı, dışarıya Matt çıktı. Beyaz Diş ona soran gözlerle ve hevesle baktı. İstediğini bu adamdan öğrenmesini sağlayacak ortak bir dilleri de yoktu ki! Günler gelip geçti, ama hâlâ efendisinden eser yoktu. Yaşamboyu hastalık nedir bilmeyen Beyaz Diş hasta düştü. Çok, ama çok hasta düştü, o kadar ki, sonunda Matt onu kulübeye almak zorunda kaldı. Ayrıca, patronuna yazdığı mektupta da, Beyaz Diş için bir not düştü.

Circle City'de mektubu okuyan Weedon şu satırlarla karşılaştı:

> Bu kahrolası kurt hizmetten düştü. Yemeden içmeden kesildi. Ne babayiğitliği kaldı ne bir şey. Köpeklerin hepsi de dövüyor onu. Sana ne olduğunu anlamak istiyor, ama nasıl anlatılacağını da ben bilmiyorum. Belki de ölür yakında.

Matt'in dediği kadar vardı. Beyaz Diş yemeden kesilmiş, yürekliliğini yitirmiş, takımdaki bütün köpeklerin onu hırpalamasına ses çıkarmaz olmuştu. Kulübenin içinde sobaya yakın yerde yatıyor, ne Matt'e, ne yiyeceğe, ne de yaşama yüz veriyordu. Matt onunla ister tatlı dille konuşsun, isterse küfretsin hiç fark etmiyordu; olsa olsa başını çevirip donuk gözlerle adama şöyle bir bakıyor, sonra yine başını eski yerine, patilerinin üstüne bırakıyordu.

Derken bir gece, Matt, dudaklarını oynatarak mırıl mırıl bir şey okumaktayken, Beyaz Diş'in hafiften çenilediğini duyarak irkildi. Hayvan ayağa kalkmış, kulaklarını kapıya dikmiş, büyük bir dikkatle dinliyordu. Biraz sonra Matt bir ayak sesi duy-

du. Kapı açıldı, Weedon Scott içeri girdi. İki adam el sıkıştılar. Sonra Scott odaya göz gezdirdi.

"Kurt nerede?" diye sordu.

Sonra Beyaz Diş'i her zamanki yerinde, sobanın arkasında gördü. Başka köpekler gibi sahibine doğru atılmamıştı Beyaz Diş. Orada dikilmiş, sadece bakıyor ve bekliyordu.

"Vay canına be!" diye bir hayret ünlemi koyverdi Matt. "Şuna da bakın hele, kuyruğunu sallıyor bu yahu!"

Weedon Scott köpeğe doğru yürüyerek kulübenin yarısına kadar geldi, aynı zamanda da Beyaz Diş'i çağırdı. Beyaz Diş zıplayarak değilse de, çabuk çabuk yürüyerek ona doğru ilerledi. Yine o sıkılganlığı tuttuğundan üzerine bir şapşallık gelmişti hayvanın, ama adama iyice sokulunca gözlerinde tuhaf bir anlatım belirdi. İletişimi olanaksız bir şey, engin bir duygu, ışık seli halini alarak gözlerine yürüdü ve gözlerinden dışarıya taştı.

"Siz gittiğinizden beri bir kez bile böyle bakmadı bana bu hayvan," diye yorumda bulundu Matt.

Weedon Scott onun ne dediğini duymadı bile. Topuklarının üzerine çömelerek yüzünü Beyaz Diş'le aynı hizaya getirmiş, onu tapışlıyor, kulak diplerini ovuşturuyor, ensesinden omuzlarına doğru sıvazlayarak okşuyor, parmak uçlarını omurgası boyunca hafif hafif vurarak gezdiriyordu. Beyaz Diş de homurtularla karşılık veriyordu ona, ama bu kez, homurtulara karışan o mırıltı sesi her zamankinden daha belirgin geliyordu kulağa.

Ama iş bu kadarla da kalmadı; içinden kabaran, bir anlatım yolu bulabilmek için çırpınan o büyük sevincini, o büyük sevgisini anlatabileceği bir yol bulmayı da başardı: Beyaz Diş birdenbire, başını uzattığı gibi dosdoğru sahibinin koltuğu altına sokuverdi ve kulakları dışında tüm başını burada gözlerden saklayarak, daha da içeri sokulmak için dürtüklemeyi sürdürdü.

Adamlar birbirinin yüzüne baktı. Scott'un gözleri yaşarmıştı.

Bu manzara karşısında kendinden geçen Matt, bir "Vayy be!" çekti.

Biraz sonra kendine gelince de şöyle dedi:

"Ben hep söylüyordum zaten, bu kurt değil köpektir diye. Baksanıza şunun haline!"

Sahibi dönünce Beyaz Diş çabucak toparlandı. Kulübede iki gece bir gün daha kaldıktan sonra kendini dışarı attı. Kızak köpekleri onun babayiğitliğini unutmuştu. Beyaz Diş'in son zamanlarını, zayıf ve hastalıklı halini anımsıyorlardı yalnızca. Kulübeden çıktığını görür görmez hemen üstüne saldırdılar.

Kapının eşiğinde dikilerek seyreden Matt, için için sevinerek, "Şimdi görürsünüz siz dünyanın kaç bucak olduğunu," diye mırıldandı. "Haydi be kurt, göster şunlara! Göster şunlara, göstermekle de bırakma!"

Beyaz Diş'in yüreklendirilmeye hiç ihtiyacı yoktu zaten. Sahibinin geri dönmesi yetmişti. O boyun eğmez yaşam gücü bütün görkemiyle yeniden akmaya başlamıştı damarlarında. Ona bir eğlence gibi geldi dövüşmek; çektiği üzüntüleri, duyduğu sevinci, tüm duygularını bu yoldan dile getiriyordu sanki. Bu dövüşün ancak bir sonucu olabilirdi. Kepaze olup sağa sola kaçışan köpekler, ancak karanlık bastırdıktan sonra ve Beyaz Diş'e boyun eğdiklerini belli eden sümsük tavırlarla, korka korka, usul usul, birer birer geri dönebildi.

Sahibinin koltuğunun altına kafasını sokmayı öğrenen Beyaz Diş bunu sık sık yapmaya başladı. Bunun ötesine geçemiyordu. Kafasını, özellikle kafasını her şeyden kıskanırdı aslında o. Kafasına dokunulmasından nefret ederdi. Kafasına dokunulmasından nefret etmesine yol açan, paniğe kapılmasına neden olan şey de, benliğinden hâlâ izleri silinmemiş Yaban'ın yüreğine saldığı can acısı korkusu, tuzağa düşme korkusuydu. İçgüdülerinin baskısına uyarak kafasını hep serbest tutmak zorundaydı hayvan. Şimdi ise kafasını sahibinin koltuğu altına sokmakla, bütün silahlarından arınmış bir halde kendini tamamıyla ona teslim ettiğini göstermiş oluyordu. Bu, tam bir güvenin, mutlak teslimiyetin anlatımıydı ve Beyaz Diş bunu yapmakla ona, 'İşte

kendimi senin ellerine teslim ediyorum. Bana ne istersen yapabilirsin,' demek istiyordu âdeta.

Weedon Scott'un geri dönüşünden kısa bir süre sonra, bir gece yatmadan önce Matt'le birlikte iskambil oyununa oturmuşlardı.

"On beş el eder iki, on beş de öbür el, etti dört, bu per de iki sayı, etti altı," diye Matt sayıları toplarken dışarıdan acı bir insan çığlığı ile hırlamalar duyuldu. Birbirlerinin yüzüne bakarak yerlerinden doğruldular.

"Kurt birisini zımbaladı!" dedi Matt.

Çığlıklar tüyler ürpertici bir hal alınca acele ettiler.

Scott kulübeden dışarı fırlarken, "Sen ışık getir!" diye bağırdı. Matt'in getirdiği fenerin ışığında, karların üstünde sırtüstü yatan bir adam gördüler. Kollarıyla yüzünü ve boğazını örtmüştü adam. Böylelikle Beyaz Diş'in ısırıklarından korunmaya çalışıyordu. Korunmakla çok da iyi ediyordu, çünkü Beyaz Diş çılgın bir öfkeyle durmadan adamın en can alıcı yerine doğru saldırıyordu. Yüzünün üstünde kavuşturduğu kollarını örten paltosunun yenleri tam omuz başlarından kol ağızlarına kadar, ayrıca mavi gömleğiyle fanilası lime lime olduğu gibi, kolları da fena halde paralanmış, kan revan içinde kalmıştı.

Scott'la Matt daha ilk ağızda görmüşlerdi bütün bunları. Beyaz Diş'i hemen ensesinden yakalayan Scott çeke çeke uzaklaştırdı. Hırlayarak çırpınan, ama ısırmaya kalkışmayan Beyaz Diş, sahibinin sertçe azarlaması üzerine hemen yatışıverdi.

Matt yardım ederek adamı ayağa kaldırdı. Adam ayağa kalkarken kollarını indirince, Yakışıklı Smith'in hayvansı suratı ortaya çıktı. Köpek sürücüsü âdeta ateşe değmiş gibi irkilerek hızla geri çekti elini. Yakışıklı Smith fenerin ışığında gözlerini kırpıştırarak çevresine bakınıyordu. Beyaz Diş'e gözü ilişince yüzünü bir dehşet kapladı.

Aynı anda karların üstünde duran iki nesne ilişti gözüne Matt'in. Feneri yaklaştırıp baktı, sonra patronu da görsün diye

ayağının burnuyla gösterdi -çelik bir köpek zinciriyle kalın bir sopaydı bu iki nesne.

Weedon Scott da gördü ve başını sallayarak anladığını belli etti. Ağızlarını bile açmadılar. Köpek sürücüsü Yakışıklı Smith'in omuzundan tutarak doğru yöne çevirdi. Tek kelime söylenmesine gerek kalmadı. Yakışıklı Smith hemen yolu tuttu.

Bu arada Beyaz Diş'e sevgiyi öğreten adam onu tapışlayarak konuşuyordu.

"Çalmaya kalkıştı ha? Sen de buna izin vermedin tabii! Eee, kafasını sert taşa çarptı değil mi?"

Köpek sürücü kıkır kıkır gülerek, "Cehennem zebanilerinin saldırısına uğradığını sanmıştır," dedi.

Hâlâ öfkesini alamamış olan Beyaz Diş bütün tüyleri ayağa kalkmış bir halde uzun zaman homur homur homurdandı durdu, sonra, tüyleri yavaş yavaş yatıştı, homurtularının arasında, belli belirsiz de olsa, o mırıltı sesi duyulmaya başladı.

BEŞİNCİ KISIM

BİRİNCİ BÖLÜM

UZUN YOL

BİR uğursuzluk vardı havada. Ortada henüz elle tutulur gözle görülür bir belirti bulunmadığı halde, Beyaz Diş felaketin yaklaşmakta olduğunu sezinliyordu. Önemli bir değişikliğin olacağı ona önsezileriyle malum olmuştu. Nedenini nasılını bilmese de, yeni gelişmelere tanrıların yol açacağını sezgileriyle algılıyordu. Tanrılar hiç farkında olmaksızın, kulübenin önündeki sekiden ayrılmayan kurt kırmasına içlerinden geçeni belli ediyor, o da, kulübeden içeri adımını bile atmadığı halde onların kafasından geçenleri bir bir okuyordu.

Bir akşam yemek yerlerken, köpek sürücüsü, "Şuna bir kulak versenize siz!" diye patladı.

Weedon Scott kulak kabarttı. Kapının arkasından, belli belirsiz bir hıçkırığı andıran, inceden inceye bir çenileme zar zor duyuluyordu. Derken, uzun uzadıya koklama sesleri duyulmaya başladı. Beyaz Diş sanki tanrısının hâlâ içeride olduğundan, gizemli bir biçimde ve onu yanına almaksızın çekip gitmediğinden iyice emin olmak istiyordu.

"Kurt sizin niyetinizi anladı bana kalırsa," dedi Matt.

Weedon Scott yoldaşının yüzüne yalvaran gözlerle baktı, sonra bu yalvaran anlatımı saklamak istermiş gibi konuştu:

"Yahu, Kaliforniya'da bu kurtla ne yaparım ben sonra?"

"Ben de zaten onu diyordum," diye yanıtladı Matt. "Kaliforniya'da bu kurtla ne yaparsınız siz sonra?"

Ama bu yanıt Weedon Scott'u doyurmadı. Matt sanki, onun sözlerini kullanarak yine onu yargılıyordu.

"Ordaki çıtkırıldım köpeklerin onun karşısında hiçbir şansları olmaz ki," diye sürdürdü konuşmasını Scott. "Gördüğü anda öldürür onları bizimki. Açılacak davalar yüzünden ya ben iflas ederim, ya da yetkililer tutup onu öldürür."

"Ne kanlı katildir o, bilirim," diye yorumunu yaptı köpek sürücüsü.

Weedon Scott kuşkulu kuşkulu süzdü onu.

"Bu iş asla yürümez," dedi kesin bir edayla.

"Bu iş asla yürümez," diyerek destekledi onu Matt. "Üstelik bir de özel bir bakıcı tutmak zorunda kalırdınız ona."

Scott'un kuşkusu dağılmıştı. Neşesi yerine gelmişti. Başıyla, Matt'in düşüncesine katıldığını belli etti. Bunu izleyen sessizlik içinde, kapının ardından yine önce o incecik, hıçkırıklı çenileme, daha sonra da uzun uzun, araştırırcasına koklama sesi duyuldu.

"Hayvanın size çok düşkün olduğuna hiç kuşku yok," dedi Matt.

Öbürü ani bir öfkeyle Matt'e yiyecekmiş gibi baktı:

"Kes be adam! Kes artık! Kararımı verdim ben bir kez, hem, ne yapacağıma da kendim karar veririm!"

"Canım, ben de size katılıyorum zaten, sadece..."

"Sadece ne?" diye ısırır gibi konuştu Weedon Scott.

Köpek sürücüsü alttan alarak yumuşak bir sesle, "Sadece..." diye söze başlayacak oldu, sonra vazgeçerek, kendi sabrının da tükenmekte olduğunu belli edercesine sürdürdü konuşmasını:

"Öyle parlamanıza hiç gerek yok. Şu halinize bakınca, bir türlü karar veremediğinize inanası geliyor insanın."

Weedon Scott bir iç muhasebesi geçirdikten sonra daha yumuşak bir tavırla, "Haklısın Matt," dedi. "Gerçekten de karar vermekte zorluk çekiyorum. Sorun da burda zaten."

Bir anlık suskunluktan sonra tekrar patladı Scott:

"Yahu, bu hayvanı alıp oralara götürmem deli saçması olur, elalem güler bana be!"

"Yüzde yüz katılıyorum size," diye yanıtladı onu Matt; ama patronu yine kuşkuyla karşıladı onun yanıtını.

Matt büyük bir masumlukla sürdürdü konuşmasını:

"Yalnız anlayamadığım bir şey varsa, nasıl oluyor da bu hayvan sizin gideceğinizi bilebiliyor, işte buna takılıyor kafam."

Scott üzüntüyle başını iki yana sallayarak, "Bunu ben de anlayamıyorum Matt," dedi.

Sonunda o gün gelip çattı; Beyaz Diş kapı aralığından, sahibinin öte berisini içine tıkıştırdığı o uğursuz valizin yerde durduğunu gördü. Ayrıca, bir sürü gelen giden vardı ve evvelce sessiz, dingin bir yer olan kulübe şimdi yabancı seslerle dolup taşıyor, bir telaştır gidiyordu. İşte, su götürmez bir kanıttı bu. Beyaz Diş daha önce sezinlediği şeyi şimdi aklıyla anlıyordu. Tanrısı yine kaçmaya hazırlanıyordu. Önceki kaçışında onu yanında götürmediğine göre, şimdi de bırakıp gitmesi beklenebilirdi.

O gece Beyaz Diş tam bir kurt gibi uzun uzun uludu. Tıpkı enikliğinde bir sefer yaptığı gibi; hani Yaban'dan kaçıp döndüğünde köyü ıpıssız bulduğu, ortalıkta çöp yığınlarıyla Boz Kunduz'un çadırının izinden başka bir şey göremediği zaman yaptığı gibi, burnunu soğuk yıldızlara doğru kaldırarak derdini onlara döktü.

Kulübede iki adam daha yeni yatmışlardı.

Matt yattığı kerevetten, "Yine yemekten kesildi bizimki," diye laf attı.

Weedon Scott'un yattığı kerevetten bir homurdanma duyuldu, battaniyesi kımıldadı.

"Geçen gidişinizde hayvanın ne kadar üzüldüğünü göz önüne alınca, bu kez ölürse hiç şaşmam doğrusu."

Öbür kerevette battaniyeler bu kez sinirli sinirli oynadı.

Karanlık kulübede Scott'un öfkeli sesi patladı:

"Öff, kes be artık! Kadınları bile bastırdın dırdırınla!"

Köpek sürücüsü:

"Canım, benim bir şey dediğim yok ki, tamamıyla sizin görüşünüze katılıyorum ben," diye yanıtladı, ama Scott adamın bunu ciddi mi söylediğini, yoksa dalga mı geçtiğini anlayamadı.

Ertesi gün Beyaz Diş'in huzursuzluğu artık son kerteye vardı. Sahibi dışarı çıkınca onun ayaklarının dibinden bir an bile ayrılmıyor, o nereye giderse o da peşinden gidiyor, sahibi kulübeye girince de sekinin üstünden bir yere kımıldamıyordu. Kapı aralığından yerdeki eşya denklerini görebiliyordu. Valizin yanına şimdi yelken bezinden iki büyük hurç ile bir de sandık katılmıştı. Matt de patronunun battaniyeleriyle kürklü paltosunu katlayarak branda bezinden bir torbaya tıkıştırmaktaydı. Olup bitenleri seyretmekte olan Beyaz Diş hafiften çeniledi.

Daha sonra iki Kızılderili geldi. Adamlar denkleri sırtlayarak, branda bezinden torbayla valizi taşıyan Matt'in ardı sıra bayır aşağı yola koyuldu. Ama Beyaz Diş arkalarından gitmedi. Sahibi hâlâ kulübedeydi. Bir süre sonra Matt geri geldi. Sahibi kapıya çıkarak Beyaz Diş'i içeri çağırdı.

Köpeğin kulak diplerini ovalayıp sırtını hafif hafif tapışlarken, yumuşacık bir sesle, "Vah benim yaramazıma," dedi. "Çok uzun bir yola gidiyorum ben koca oğlan, oralara gelemezsin benimle. Hadi bakalım, bir homurtucuk ver bana –uzun uzun, şöyle son bir güzel veda homurtusu olsun."

Ne var ki Beyaz Diş homurdanmak istemedi. Onun yerine özlem dolu gözlerini şöyle bir çevrede gezdirdikten sonra başını sahibinin koltuğunun altına soktu.

"Hah işte, vapurun düdüğü!" diye seslendi Matt. Yukon Irmağında çalışan istimbotun boğuk boğuk çıkan düdük sesi geliyordu. "Kısa kesmeniz gerek. Ön kapıyı kilitlemeyi unutmayın sakın. Ben arka kapıdan çıkıyorum. Siz hazır olun!"

Kulübenin her iki kapısı da aynı anda kapandı ve Weedon Scott, ön tarafa gelmesi için Matt'i bekledi. İçeriden ince ince bir çenileme ve hıçkırık sesi geliyordu. Sonra derin soluklu koklama sesleri duyuldu.

Bayır aşağı yola koyuldukları sırada Scott, "Ona çok iyi bakmalısın Matt," dedi. "Arada bir bana yazar, hayvanın durumunu bildirirsin."

"Tabii, tabii," dedi Matt. "Ama önce siz durun da şuna bir kulak verin."

İki adam durdular. Beyaz Diş tıpkı sahibi ölen köpekler gibi uluyordu. Çok derin bir kederi anlatan uluması, yürekler acısı feryatlar halinde yükseliyor, titreyerek perişan bir iniltiye dönüşüp sönüyor, sonra, yanık yüreğin durmadan tazelenen acısıyla tekrar tekrar göklere yükseliyordu.

Aurora, o yıl bölge dışına çıkacak ilk istimbot olduğu için güvertesi servet kazanmış serüvenciler ve düş kırıklığına uğramış altın arayıcılarla tıklım tıklım doluydu. Kazananlar da kaybedenler de oraya nasıl büyük bir hevesle gelmişlerse, şimdi aynı biçimde bölgeden uzaklaşmaya can atıyorlardı. İstimbottan karaya atılan iskelenin yanında güvertede duran Weedon Scott, vapurdan inmeye hazırlanan Matt'le tokalaşıyordu. Ne var ki, gözü Scott'un arkasındaki bir şeye takılıp kalan Matt'in, patronunun avucundaki eli gevşeyivermişti. Ne olduğunu anlamak için dönüp geriye baktı Scott. Onlardan birkaç metre ötede Beyaz Diş güverteye oturmuş, özlem dolu gözlerle bakıyordu.

Köpek sürücüsünün ağzından şaşkınlık, saygı, korku ve sevgi anlatan ünlemler birbiri ardından dökülürken, Scott şaşkınlıktan donmuş, bakakalmıştı.

"Ön kapıyı kilitlemiş miydiniz?" diye sordu Matt.

Öbürü evet anlamında başını salladıktan sonra sordu:

"Ya arka kapı?"

Matt, "Hiç kuşkunuz olmasın, kilitledim," diye atıldı.

Beyaz Diş kendini bağışlatmak ister gibi kulaklarını ensesine yatırdı, ama yaklaşmaya da kalkışmadı.

"Onu gemiden benim çıkarmam gerecek."

Matt Beyaz Diş'e doğru iki adım atar atmaz, beriki hemen savuşuverdi oradan. Köpek sürücüsü onun üstüne atılınca, bu sefer de oradaki bir grup adamın bacakları arasına saklandı, sonra da Matt'i güvertede peşinden koşturdu durdu; adam kaçan, saklanan, şaşırtmacalar vererek sıyrılan köpeği bir türlü yakalayamadı.

Ne var ki sahibi seslenince bir an bile duraksamadan boyun eğen Beyaz Diş hemen onun yanına geldi.

Köpek sürücüsü, "Şuna bakın hele!" diye öfkeyle mırıldandı, "Aylardır kendisini eliyle besleyen adama gelmiyor! Oysa siz ona ilk alışma günleri dışında bir kez bile yemek vermediniz kendi elinizle. Patronun kim olduğunu nasıl anladığını biliyorsam eğer, kahrolayım!"

Beyaz Diş'i tapışlamakta olan Scott birden öne doğru eğilerek, hayvanın burnundaki taze yara izleriyle iki gözünün arasındaki derin bir kesiği gösterdi.

Matt de eğildi ve elini gezdirerek hayvanın karnının altını yokladı.

"Pencereyi unuttuk tabii. Karnı baştan aşağı delik deşik hayvanın. Pencereyi kırıp geçmiş olacak, vay canına be!"

Gelgelelim Weedon Scott'un onu dinlediği yoktu. Hızla kafasını çalıştırmaktaydı. Aurora'nın hareket düdüğü son kez çaldı. Vapurda kalmamak için telaşlananlar iskeleye üşüştü. Matt boynundaki fuları çıkararak Beyaz Diş'in boynuna bağlamaya hazırlanıyordu. Scott, köpek sürücüsünün elini tuttu.

"Hadi, hoşça kal koca adam. Kurta gelince; onun için bana yazmana gerek kalmadı. Ben, şey, işte..."

"Neee!" diye patladı köpek sürücüsü. "Yani, şimdi siz bana şey mi diyorsunuz, yani...?"

"Evet, aynen onu diyorum. Al şu fularını. Ben sana yazarım artık onun hakkında."

Matt iskelenin orta yerinde duraladı.

"Mümkünü yok o iklime alışamayacaktır," diye seslendi geriye doğru. "Ama sıcak havalarda tüylerini kırkarsanız ona diyeceğim yok!"

İskele alındı ve Aurora rıhtımdan hızla ayrıldı. Weedon Scott veda yollu son bir kez elini salladıktan sonra geriye döndü ve yanıbaşında duran Beyaz Diş'in üzerine doğru eğildi.

Beyaz Diş'in seve seve uzattığı başını tapışlayıp, geriye doğru yatırdığı kulaklarının diplerini ovalarken, "Homurdan şimdi bakalım köpoğlusu, dilediğince homurdan," dedi.

İKİNCİ BÖLÜM

GÜNEY ÜLKESİ

BEYAZ Diş vapurdan San Francisco'da indi. Aklı başından gitti hayvanın. Hiçbir akıl yürütme işlemine ya da bilinçli bir eyleme bağlı olmaksızın, çok derinlerdeki bir güdünün etkisiyle, öteden beri gücü ve tanrılığı bir tutmaktaydı o. Şimdi, San Francisco'nun pis kaldırımlarında tin tin yürümekte olduğu şu sırada ise, beyaz tanrılar gözüne her zamankinden daha güçlü, çok daha şaşırtıcı göründü. Onun bildiği kütükten yapılma kulübelerin yerini göklere yükselen yapılar almıştı burada. Caddeler binbir türlü tehlikeyle doluydu –dört tekerlekli, atlı, büyük yük arabaları; iki tekerlekli, atlı, küçük yük arabaları; dev gibi atların çektiği, insanları taşıyan koca koca arabalar; otomobiller; tıpkı kuzey ülkesinin ormanlarından tanıdığı vaşaklar gibi çığlık çığlığa tehditler savurarak, kampanalarını, kornalarını çala çala bunların hepsinin ortasından geçen elektrikli ve kablolu tramvaylar.

Bütün bunlar gücün göstergesiydi. Bütün bunların arasından, bunların arkasından görünen ise, her zaman olduğu gibi, yöneten, kumanda eden ve madde üzerindeki egemenliğini ortaya koyan insanoğlu idi. Akıllara durgunluk veren, dev boyutlara ulaşıyordu her şey burada. Beyaz Diş âdeta kendinden geçmişti. Gözü korkmuştu. Bebekliğinde Yaban'dan çıkıp da Boz Kunduz'un köyüne geldiğinde ilk kez nasıl küçüldüğünü, önemsiz bir varlık haline geldiğini duyumsadıysa, şimdi bu erişkin halinde o koskocaman gövdesiyle de yine kendini küçülmüş, önemini yitirmiş

gibi duyumsadı. Ne kadar da çok tanrı vardı burada! Tanrı kalabalığı başını döndürmüştü Beyaz Diş'in. Caddelerden yükselen şamata tokat gibi çarpıyordu kulaklarına. Her şeyde görülen o müthiş telaş, o hız, o kalabalık şaşkına çevirmişti onu. Ona sevgiyi öğreten tanrıya bağımlılığını şimdi her zamankinden daha güçlü duyumsadığı için, ne olursa olsun onun topukları dibinden ayrılmamaya, onu asla gözden kaybetmemeye çalışarak ardı sıra gidiyordu.

Ama Beyaz Diş bir daha bu büyük kenti görmeyecek, kent onun kafasının içinde bir karabasan imgesi gibi kalacaktı; o günden sonra düşlerinde uzun bir süre için yakasını bırakmayacak olan korkunç, gerçek dışı bir karabasan. Sahibi onu tepeleme sandıklar ve valizlerle dolu kapalı bir yük arabasının içine bindirerek, zincirle bir köşeye bağladı. Burada dizginler tıknaz yapılı esmerce bir başka tanrının elindeydi; bu tanrı büyük bir gürültü çıkararak sandıkları, kutuları ordan alıp öbür yana koyuyor, çeke çeke kapıya kadar götürüyor ve aşağıda bunları bekleyen başka tanrıları yere sermek istercesine kafalarına kafalarına atıyordu.

Sahibi Beyaz Diş'i işte bu yük ve eşya cehenneminin ortasında yapayalnız bırakarak çekip gitmişti –daha doğrusu Beyaz Diş terk edildiğini sanmıştı; ama bir aralık, sahibinin yelken bezinden yapılma elbise torbasının kokusunu yanıbaşında alıverince, korumak amacıyla hemen torbanın üstüne çıkıp oturdu.

Bir saat kadar sonra Weedon Scott arabanın kapısı önünde göründü, arabanın tanrısı da, "Tam zamanında geldiniz," diye seslendi ona. "Şu sizin köpeğiniz, eşyalarınıza el sürdürmüyor yahu!"

Beyaz Diş arabadan dışarı çıktı. Şaşakaldı. Karabasan kent yok olmuştu ortadan. Bu araba ona bir evin içindeki oda gibi görünmüştü ve o bu odaya girdiğinde kentte bulunuyordu. Aradan geçen süre içinde ne olmuşsa olmuş, kent ortadan yok olmuştu. Kentin o sağır edici gürültüsü duyulmuyordu. Şimdi güneş ışınlarının altında pırıl pırıl parlayan, tembel tembel uzanan sessiz

kırlar yayılıyordu gözlerinin önünde. Ne var ki Beyaz Diş bu değişikliği hayran hayran seyretmeye vakit bulamadı. Zaten bunu da tanrıların öbür akıl sır erdirilemeyen işlerinden biri diye kabullenmişti. Onlar işte böyleydi vesselam!

Bir binek arabası kendilerini bekliyordu. Bir erkekle bir kadın sahibine doğru yürüdü. Kadının kolları ileriye doğru uzanarak sahibinin boynuna sımsıkı dolandı –haa, düşmanca bir davranış! Aynı anda Weedon Scott boynuna dolanan kollardan kendini kurtararak, ifrit gibi hırlamaya başlayan Beyaz Diş'in önünü kesiverdi.

Bir yandan Beyaz Diş'i tutarak onu yatıştırmaya çalışırken, bir yandan da, "Korkacak bir şey yok anneciğim," diyordu. "Bana kötülük edeceğinizi sandı, böyle bir şeye asla izin vermez de. Bir şey yok, bir şey yok, korkmayın. Kısa zamanda öğrenir o."

Korkudan ödü patlayan kadıncağız, beti benzi kalmadığı halde yine de gülümseyerek, "Eh, bu arada ben de oğlumu ancak bu köpek ortalarda olmadığı zaman sevebileceğim demektir," dedi.

Bütün tüylerini kabartarak hırlamakta ve kötü kötü kendisini süzmekte olan Beyaz Diş'e şöyle bir baktı kadıncağız.

"Öğrenmesi gerek, hiç vakit geçirilmeden de öğrenecektir," dedi Scott.

Önce Beyaz Diş'i yatıştırana kadar usul usul konuştu onunla. Sonra sesini sertleştirdi.

"Yat bakayım! Yat dedim sana!"

Bu da sahibinin ona öğrettiği şeylerden biri olduğu için, Beyaz Diş istemeye istemeye de olsa, bir karış suratla yattı yere.

"Hadi anne."

Scott kollarını annesine açtı, ama bu arada gözlerini de Beyaz Diş'ten ayırmıyordu.

"Yat aşağı!" diye uyardı Beyaz Diş'i. "Yat bakayım!"

Sessizce tüylerini kabartan Beyaz Diş kalkmaya davranırken yarı sinmiş durumda kaldı, sonra yeniden olduğu yere çökerek düşmanca davranışın tekrarlanışını seyretti. Ama ne kadının

davranışından, ne de daha sonra yabancı erkeğin sahibini kucaklamasından bir kötülük gelmedi. Daha sonra elbise torbaları arabaya alındı, arkasından da yabancı tanrılarla sahibi arabaya bindi. Beyaz Diş çevik adımlarla koşarak arabanın ardından gidiyor, bu kadar hızlı götürdükleri sahibinin başına bir şey gelirse canlarına okuyacağını belli etmek istercesine, arada bir yelelerini kabartarak atların yanına yaklaşıp kendini gösteriyordu onlara.

On beş dakika sonra araba taştan örülmüş bir girişten geçerek kestane ağaçlarından bir hıyabanın altında ilerlemeye başladı. Yolun her iki yanında geniş bir alana yayılan çayırlar uzanıyor, kalın dallarıyla tek tük meşeler göze çarpıyordu. Biraz ötede, hayvan yemi olarak yetiştirilen ve güneşten sararan otlar altın rengine çalan tonlarıyla, bakımlı çimlerin taptaze yeşiline çarpıcı bir fon oluşturuyordu. Onların gerisinde de kahverengiye çalan tepelerle yayla otlakları uzanıyordu. Vadinin tabanından başlayan ilk yükseltinin üstünde, çim tarhlarının hemen başladığı yerde de geniş bir taraçası ve bir sürü penceresi olan bir ev tepeden bakıyordu.

Beyaz Diş'in bütün bunları doya doya görmesine pek fırsat kalmadı. Daha araba evin önünde durmadan, sipsivri burunlu bir çoban köpeği, gözleri pırıl pırıl parlayarak ve haklı bir öfkeyle Beyaz Diş'e saldırdı. Köpek, Beyaz Diş'le arabadaki sahibi arasına girerek onun yolunu kesmişti. Beyaz Diş uyarı yollu hırlamaya bile gerek görmeksizin, sessizce ama tüylerini kabartarak o öldürücü saldırısına geçiverdi. Ne var ki, bu saldırısını asla tamamlayamadı. Birdenbire hızını kesmekte güçlük çekerek, gergin tutmaya çalıştığı ön bacakları üstünde patinaj yapa yapa, şapşallaşmış bir halde zar zor durabildi; az önce saldırdığı köpeğe değmemek için öyle büyük bir çaba harcamıştı ki, hızını alamayıp öne doğru kayarken nerdeyse kıçının üstüne oturmuş durumdaydı. Bu bir dişiydi, soylarının yasası da her ikisi arasına bir duvar çekmişti. Dişi köpeğe saldırabilmesi için, Beyaz Diş'in en azından tüm içgüdüleri hiçe sayması gerekirdi.

Oysa çoban köpeği için durum bambaşkaydı. Dişi olduğundan onun böyle bir içgüdüsü yoktu. Öte yandan, koyun güden bir çoban köpeği olarak da Yaban'dan, özellikle de kurttan duyduğu içgüdüsel korku çok derindi. Onun gözünde Beyaz Diş kurttan, çok uzak atalarının daha ilk kez koyun gütmeye başladığı çağlarda koyunlara saldırıp onları parçalayan o eski, yağmacı can düşmanından başka bir şey değildi. Bu yüzden de Beyaz Diş onunla çarpışmamak, ona değmemek için ön ayaklarıyla fren yapıp saldırısını durdururken, o Beyaz Diş'in üstüne atıldı. Çoban köpeğinin dişlerini omuzunda duyumsayınca Beyaz Diş elinde olmaksızın hırladı, ama onu incitecek bir davranışta bulunmaya da kalkışmadı. Kabadayılığına da toz kondurmamak çabasıyla, diklene diklene yandan dolaşmaya niyetlendi, olmadı. Şaşırtmaca verip öbür yandan savuşmayı denedi, yine olmadı. Dişi köpek hep Beyaz Diş'in ulaşmak istediği yerle onun arasına giriyordu.

Arabadaki yabancı adam, "Gel buraya Collie!" diye seslendi.

Weedon Scott kendini tutamayarak güldü:

"Aldırmayın babacığım. Beyaz Diş'i bir güzel disipline sokuyor. Onun daha pek çok şey öğrenmesi gerekiyor, onun için şimdiden öğrenmeye başlaması daha iyi. Kendini yeni koşullara hemen uydurur o."

Araba yürüyüp gitti, ama Collie hâlâ Beyaz Diş'in önünü kesiyordu. Durum umutsuzdu. Beyaz Diş bir çember çizerek açıktan dolaşmayı denedi. Çoban köpeği hızla koşarak ardından geliyordu. Beyaz Diş ansızın köpeğe doğru dönüverdi. Bu onun eski dövüş hilelerindendi. Omuz omuza, tam cepheden bindirdi köpeğe. Dişi sadece sırtüstü düşmekle kalmadı, çok hızlı koşmakta olduğundan ve hızını alamadığından yuvarlanmaya başladı; bir yandan doğrulmak için çakılları dağıtarak yerleri pençeliyor, bir yandan da gururu incindiği ve öfkelendiği için keskin çığlıklar atıyordu.

Beyaz Diş hiç beklemedi. Yol açılmıştı, onun da bütün istediği buydu zaten. Dişi, çığlıklarına bir an bile ara vermeksizin Beyaz

Diş'in peşine takıldı. Şimdi önlerinde dümdüz bir yol vardı ve Beyaz Diş ona koşmanın ne demek olduğunu rahat rahat öğretebilirdi. Dişi köpek bütün gücünü harcayarak ve her atılımında bunu belli ederek, histeri nöbetine tutulmuş gibi çılgınca bir hırsla koşuyordu; o çabalaya dursun, Beyaz Diş toprağın üstünde bir hayalet gibi kayarcasına, hiçbir zorlama göstermeden, hiçbir ses çıkarmadan süzülerek arayı açtıkça açıyordu.

Evin arkasına dolanıp ahır kapısının önüne doğru koşarken ileride arabayı gördü. Araba durmuştu ve sahibi arabadan inmeye hazırlanıyordu. Bu sırada son hızla hâlâ koşmakta olan Beyaz Diş, birdenbire yandan bir saldırıya uğradığını fark etti. Yıldırım gibi üzerine doğru gelen koskoca bir tazıydı. Beyaz Diş onu atlatmaya çalıştı. Ne var ki tazı hem çok hızlı koşuyordu hem de Beyaz Diş'e çok yaklaşmıştı; Beyaz Diş'e yandan bindiriverdi. Beyaz Diş'in o anki hızı öyle fazlaydı ve yandan gelen çarpma öyle beklenmedik, öyle şiddetli olmuştu ki, Beyaz Diş ayakları yerden kesilerek yuvarlandı. Bu komik durumdan kurtulup ayağa kalktığı zaman Beyaz Diş görülmeye değer bir ifrit kesilmişti –kulakları ensesine yapışmış, dudakları geri çekilerek burnunun üstü kırışmıştı; şırak diye kapanan köpek dişlerinin arasından tazının yumuşacık gırtlağı kıl payıyla kurtulabildi.

Beyaz Diş'in sahibi koşa koşa oraya doğru geliyordu, ama daha çok uzaktaydı; tazının canını kurtaran da Collie oldu. Beyaz Diş atılıp o öldürücü vuruşunu yapmaya hazırlandığı sırada ve tam atılmak üzereyken Collie yetişti. Hem atlatılmış, hem koşuda geçilmiş, hem de yerlerde yuvarlanıp rezil olmuş çoban köpeği bir kasırga gibi geldi –kırılan gururunun, haklı öfkesinin ve Yaban'dan gelen yağmacıya duyduğu içgüdüsel nefretinin oluşturduğu bir kasırga. Zıplayıp havalanmış olan Beyaz Diş'e o daha havadayken tam yandan, bir dik açıyla çarptığı için, Beyaz Diş bir kez daha ayakları yerden kesilerek yeri öptü.

O anda yetişen sahibi Beyaz Diş'i tutarken, babası da öbür köpeklere seslenerek uzaklaştırdı.

Beyaz Diş sahibinin okşamaları altında yatışırken, Weedon Scott, "Doğrusu, Kuzey Kutbundan gelen yapayalnız bir kurda çok güzel bir karşılama düzenlenmiş," dedi. "Bütün yaşamı boyunca topu topu bir kez ayakları yerden kesilen zavallıcık, burada otuz saniye içinde iki kez yerde buldu kendini."

Araba ahıra çekilmiş, evden başka yabancı tanrılar da çıkmıştı. Bunlardan bir bölümü saygılı bir tavırla azıcık açıkta duruyordu; ama içlerinden ikisi, iki kadın, hemen düşmanlıklarını göstererek Beyaz Diş'in sahibinin boynuna sarılmaya girişti. Beyaz Diş bu davranış karşısında kendini tutmayı öğrenmeye başlamıştı. Davranış düşmancaydı, ama sonunda bir kötülük gelmiyordu, ayrıca bu davranışta bulunan kadın tanrıların çıkardıkları gürültülü sesler de düşmanca bir anlatım taşımıyordu. Bu tanrılar Beyaz Diş'e sırnaşmaya yeltendiler, ama kurt onları bir hırlamayla uyarırken, sahibi de aynı şeyi ağzından çıkardığı sözlerle yaptı. Bu gibi anlarda Beyaz Diş hemen sahibinin bacağına yaslanıyor, sahibi de onu tapışlayarak yatıştırıyordu.

"Dick! Yat bakayım!" komutunu alan tazı hemen basamakları tırmanarak taraçaya çıkmış, bir köşeye uzanmış, yattığı yerden hâlâ homur homur homurdanarak kötü kötü yeni geleni süzüyordu. Collie'yi ise kadın tanrılardan biri yanına çağırmıştı, kollarını onun boynuna dolayarak okşayıp seviyordu; ne var ki şaşkınlığını hâlâ üzerinden atamamış, siniri hâlâ geçmemiş olan Collie, kurdun yanlarına sokulmasına izin verildiği için içerleyerek, aynı zamanda tanrıların büyük bir hata işlediklerinden son derece emin, habire çeniliyor, yerinde duramıyordu.

Tanrılar eve girmek için hep birlikte evin önündeki taraçaya çıkan merdivenleri tırmanmaya başladı. Beyaz Diş sahibinin topukları ardından ayrılmıyordu. Taraçada yatmakta olan Dick homurdanınca, Beyaz Diş de basamakların üstünden ona karşılık vererek yelesini kabartıp homurdandı.

Scott'un babası, "Collie'yi içeriye alın da öbür ikisi dövüşüp kozlarını paylaşsın," önerisinde bulundu. "Dövüştükten sonra dost olurlar."

Beyaz Diş'in sahibi, "O zaman da Beyaz Diş dostluğunu gösterebilmek için cenazede yas tutanların en başına geçmek zorunda kalır," diyerek güldü.

Baba Scott inanamayan gözlerle önce Beyaz Diş'e sonra Dick'e, daha sonra da oğluna baktı.

"Yani... sahi mi söylüyorsun?"

Weedon onaylarcasına başını salladı. "Çok sahi söylüyorum. Bir dakikaya, bilemediniz iki dakikaya kalmaz Dick'in ölüsünü görürsünüz."

Beyaz Diş'e dönen Weedon, "Gel bakalım buraya kurtoğlu. İçeride kalman gerek senin," dedi.

Beyaz Diş bir yandan Dick'ten gelebilecek saldırıya karşı hazırlıklı, gözlerini ondan ayırmaksızın, öbür yandan da bilinmeyenin evin içinde kendisine hazırlamakta olduğu korkunç gösterilere karşı sinirleri gergin bir halde kuyruğunu dimdik uzatarak basamakları kasıla kasıla çıktı, taraçayı yine öyle kasıla kasıla geçti. Ama onu evin kapısında korkulu hiçbir şey karşılamadı; Beyaz Diş evin içinde de köşe bucak her yeri kolaçan ederek korktuğu şeyi aradı, ama yine bir şey bulamadı. Sonunda içi rahatlayarak bir homurtu koyverip sahibinin ayakları dibine kıvrıldı, tuzağa benzeyen bu evin çatısı altında bir yerlerde gizlendiğinden emin olduğu dehşet verici bilinmeyen kendini gösterdiği anda ayağa fırlayarak canını korumaya her an hazır bir durumda, olanı biteni gözlemeye koyuldu.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TANRININ MÜLKÜ

BEYAZ Diş'in kolay uyum sağlayabilme niteliği sadece yaradılışından gelmiyordu, o aynı zamanda pek çok yolculuk yaptığı için uyum sağlamanın anlamını ve zorunluluğunu da kavramıştı. Yargıç Scott'un mülkü olan Sierra Vista adlı bu yerde de Beyaz Diş yadırgama dönemini çabucak atlattı. Köpeklerle bir daha hiç ciddi bir belaya girmedi başı. O köpekler Güney ülkesinin tanrılarını kendisinden daha iyi tanıyordu; ayrıca tanrılarla birlikte evin içine alındığı için Beyaz Diş'in varlığını da ister istemez kabullenmişlerdi. Kurt da olsa, ne yapacağı kestirilemese de, tanrılar onun varlığına izin vermişti bir kez; onlar da tanrıların köpekleri olduğundan bu izni tanımak zorundaydılar.

Dick başlangıçta ister istemez biraz sıkıştırıldı, birkaç sert söz duydu, ama sonra o da Beyaz Diş'i o mülkün üyelerinden biri diye kabul ederek rahatladı. Zaten Dick'e kalsa güzel güzel dost olacak, geçinip gideceklerdi, ne var ki Beyaz Diş dostluktan hiç hoşlanmıyordu. Öbür köpeklerden tek istediği kendisine dokunulmamasıydı. Yaşam boyu hep kendi soyundan uzak durmuştu, şimdi de uzak durmak istiyordu. Dick'in sırnaşmalarından usandığı için de hırlayarak onu uzaklaştırmıştı. Kuzey ülkesinde, sahibinin köpeklerine dokunmaması gerektiğini öğrenmiş ve bu dersi hâlâ unutmamıştı. Ama yine de özel yaşantısına kimsenin burnunu sokturmamakta, yalnız başına

kalmakta direniyor ve bu yüzden Dick'e öylesine umursamaz davranıyordu ki, sonunda bu uysal ve sokulgan hayvan bile pes etti ve Beyaz Diş'e, ahırın önündeki at bağlama sırığı kadar bile ilgi göstermez oldu.

Yalnız Collie için durum değişikti. Her ne kadar tanrıların isteğine uyarak Beyaz Diş'in varlığını kabul etmek zorunda kaldıysa da, Beyaz Diş'e huzur vermesi gerektiği anlamını taşımıyordu bu zorunluluk. Bu kurtla onun atalarının, kendisine ve kendi atalarına karşı işlediği sayısız suçların anısı Collie'nin benliğine kazınmıştı. Koyun sürülerinin boğazlanması öyle ne bir gün içinde, ne de bir kuşaklık zaman dilimi içinde unutulabilirdi. İşte bunlar Collie'yi içinden dürtüklüyor, onu öç almaya yöneltiyordu. Bu kurdun varlığına izin veren tanrılarını hiçe sayarak onların gözleri önünde saldıramazdı, ama ufak tefek fırsatlardan yararlanarak yaşamı ona zehir etmesine engel olan da yoktu. Bu kurtla aralarında kökü yüzyıllarca öncesine dayanan bir kan davası vardı ve o bu kurttan öcünü alacaktı.

Böylece Collie, cinsiyet farkının kendisine sağladığı üstünlükten yararlanarak Beyaz Diş'e her fırsatta eziyet etmeye başladı. Beyaz Diş'in içgüdüleri bir yandan Collie'ye saldırmasına engel olurken, öbür yandan da Collie'nin bir türlü ona rahat vermemesi yüzünden aldırmazlık edemiyordu. Collie saldırdığı zaman onun keskin dişlerine karşı hemen kalın postunun koruduğu omuz başını veriyor ve ağırbaşlı bir tavırla, kasıla kasıla oradan uzaklaşmaya bakıyordu. Collie eğer inatla peşini bırakmayacak olursa, bu sefer de yüzünde ve gözlerinde bezgin bir sabır anlatımıyla başını öte yana çevirip, hep omzunu Collie'ye vererek onun çevresinde daireler çiziyordu. Bazen de Collie sinsi sinsi arkadan gelip onun art ayaklarından birini dişleyiverince, Beyaz Diş selameti kaçmakta buluyordu; ama alelacele kaçarken bile onurundan hiçbir şey yitirmeksizin yapıyordu bunu. Gerçekten de Beyaz Diş, azamet derecesine varan ağırbaşlılığını her zaman koruyordu. Elverdiğince onu görmezden geliyor, onun

yolu üstüne çıkmamaya özen gösteriyordu. Collie'nin geldiğini görür ya da duyarsa hemen yerinden kalkıp ağır ağır oradan uzaklaşıyordu.

Beyaz Diş'in başka alanlarda da öğreneceği çok şey vardı. Sierra Vista'daki karmaşık yaşamla karşılaştırıldığında, Kuzey ülkesindeki yaşam çocuk oyuncağı kalırdı. Her şeyden önce sahibinin ailesindeki bireyleri tanımak zorundaydı. Bir bakıma bunu yapmaya hazırlıklıydı. Mit-sah ve Kloo-kooch nasıl Boz Kunduz'un malı olmakla birlikte onun yiyeceğini, ateşini ve battaniyelerini paylaşıyorsa, burada, Sierra Vista'daki evde oturan herkes de ona sevgiyi öğreten sahibinin malıydı.

Ancak bu konuda bir değil pek çok farklılık vardı. Sierra Vista'da işler, Boz Kunduz'un çadırındakinden çok daha karmaşıktı. Beyaz Diş'in gözönünde bulundurması gereken pek çok kimse vardı burada. En başta Yargıç Scott ile onun karısı vardı. Sahibinin iki kızkardeşi Beth ile Mary vardı. Sahibinin karısı Alice vardı; çocukları, biri dört öbürü de altı yaşında olan Weedon ile Maud vardı. Bütün bunları ona anlatacak bir kul bile olmadığı gibi, Beyaz Diş'in de ne kan bağından haberi vardı, ne de akrabalık ilişkisinden; hiçbir zaman da olmayacaktı. Ama her şeye rağmen, kısa zamanda, bütün bu insanların sahibinin malı olduğunu kestirebildi. Daha sonra da fırsatı ve yeri geldikçe davranışları, konuşmaları, ses tonlarının aldığı değişikliği inceden inceye izleyerek, hepsinin sahibinden gördüğü yakınlığın derecesini yavaş yavaş belledi. Bu konuda belli ve kesin bir ölçüsü olan Beyaz Diş onlara tamamıyla bu ölçüye uyarak davranıyordu. Sahibi için değer taşıyan ne varsa Beyaz Diş için de değer taşıyor, sahibinin sevdiklerini o da sevip gözü gibi koruyordu.

İki çocuk için de durum buydu. Beyaz Diş yaşamı boyunca çocuklardan nefret etmişti. Onların ellerinden korkar, hiç sevmezdi çocuk ellerini. Kızılderili köylerindeki günlerinden kalma deneyimleri çocuk ellerinin ne zalim, çocukların ne zorba olduğunu öğretmişti ona. O yüzden Weedon'la Maud ilk kez

Beyaz Diş'e yaklaştığında uyarı yollu hırlayarak kötü kötü bakmıştı, ama sahibinden yediği bir şamarla işittiği azar yüzünden okşamalarına izin vermek zorunda kalmış, ama homurdanmaktan da geri kalmamıştı; üstelik, o mini mini ellerin okşamaları devam ettiği sürece hiç kesilmeyen bu homurtuda o mırıltı sesi de yoktu. Daha sonraları bu oğlanla kızın, sahibinin gözünde çok büyük değeri olduğunu anladı ve o andan başlayarak da bir daha kendisini okşatmak için ne şamara, ne de azara gerek duydu.

Yine de Beyaz Diş büyük bir sevgi duyuyor değildi bu çocuklara. Onlara katlanabilmek için kendini zorluyordu gerçi, ama öte yandan, yapmacık da davranmıyor, bunu belli ediyordu. Onların maskaralıklarına, zor bir ameliyata katlanır gibi dişini sıkarak dayanıyordu. Artık dayanamaz hale gelince de kalkıp kararlı bir tavırla oradan uzaklaşıyordu. Derken, bir süre sonra çocuklardan hoşlanmaya bile başladı. Ama bunu göstermeye hiç kalkışmadı. Kendiliğinden onların yanına gitmiyordu. Buna karşılık, çocukları görünce de oradan uzaklaşmak yerine yanına gelmelerini bekliyordu. Aradan bir süre daha geçince, çocukların yanına geldiğini gördüğü zaman gözlerinde tatlı bir parıltının, başka eğlenceler için yanından uzaklaştıkları zaman ise merakla karışık üzüntülü bir anlatımın belirdiği dikkatleri çekmeye başladı.

Bütün bunlar gelişmeyle ilişkili olduğundan zaman alıyordu. Çocuklardan sonra onun gözünde önemli yer tutan ikinci kişi Yargıç Scott idi. Bunun belki de iki nedeni vardı. Birincisi, Yargıç, sahibinin değerli mallarından biriydi, ikincisi de, Yargıç da gösterişi sevmeyen bir insandı. Yargıç geniş taraçada oturup gazete okuduğu zamanlar onun ayakları dibine uzanmak da, Yargıcın arada kendisine iyilikçi bir bakışla bakması ya da tatlı bir söz söylemesi de hoşuna gidiyordu; bunlar Yargıcın, onun varlığından rahatsız olmadığını gösteren, aynı zamanda da Beyaz Diş'i rahatsız etmeyen davranışlardı. Ne var ki Beyaz Diş

ancak sahibi ortalarda yokken başkasına böyle sokuluyordu. Sahibi göründüğü anda Beyaz Diş'in gözü başka hiçbir şey görmüyordu.

Beyaz Diş ailenin bütün bireylerine kendisini istedikleri kadar tapışlama ve okşama iznini veriyordu; ama sahibine verdiğini de hiç birine vermiyordu. İstedikleri kadar okşasınlar, hiçbiri onun gırtlağından o sevgi mırıltısını yükseltemez, başını koltuklarının altına soksun diye kandıramazlardı onu. Bu mutlak bağlılık, mutlak teslimiyet ve mutlak güven anlatımını yalnız sahibine saklıyordu Beyaz Diş. Zaten esasında ailenin bireylerinin hepsine de sahibinin malı gözüyle bakıyordu.

Bundan başka, Beyaz Diş aile bireyleriyle diğer ev halkı yani hizmetkârlar arasındaki farkı da kısa zamanda anladı. Hizmetkârlar Beyaz Diş'ten korkarken, Beyaz Diş de onlara – onları da sahibinin malı olarak gördüğü için– saldırmamakla yetiniyordu. Her iki taraf da birbirlerine ne düşmanlık gösteriyordu ne de dostluk. Tıpkı Matt'in Klondike'da yaptığı gibi bunlar da sahibi için yemek pişiriyor, bulaşık yıkıyor, daha başka işler görüyordu. Kısacası, bunlar evin müştemilatındandı.

Evin dışında ise Beyaz Diş'in öğreneceği çok daha fazla şey vardı. Sahibinin mülkü pek çok öğeden oluşmuştu ve pek genişti, ama yine de belirli sınırları vardı. Bu mülkün toprakları il karayoluna kadar dayanıyor, orada bitiyordu. Bu sınırların ötesinde ise başka tanrıların ortak mülkleri, yani yollar, sokaklar yer alıyordu. Ayrıca, başka tanrıların çitlerle çevrilmiş özel mülkleri de vardı. Bütün bunları yöneten ve davranışları düzenleyen binlerce de yasa vardı: gelgelelim ne Beyaz Diş tanrıların dilini biliyordu ne de bunları öğrenebilmesinin deneyimden başka bir yolu vardı. Yasalarla çatışana kadar kendini dürtülerinin yönlendirmesine bırakıyor, birkaç kez yasalara toslayınca, o yasaları belliyor, bir daha da uymamazlık etmiyordu.

Bununla birlikte öğrenimindeki en güçlü etmenler sahibinin şamarı ile sahibinin onu alıkoyan sesiydi. Beyaz Diş'in sahibine

duyduğu sevgi çok büyük olduğundan, ondan yiyeceği ufacık bir şamar bile, Boz Kunduz'un ya da Yakışıklı Smith'in attığı dayaklardan çok daha fazla incitiyordu onu. Ötekiler dayak attığı zaman sadece etini acıtabildiği halde, Beyaz Diş'in etinin altındaki ruhu hep başkaldırısını sürdürmüş, bütün görkemini ve yenilmezliğini koruyabilmişti. Oysa sahibinin şamarı canını hiç yakmayacak kadar hafif olduğu halde ta içine işliyordu. Şamar, sahibinin onu onaylamadığını gösteriyor, bu ise Beyaz Diş'in ruhunu ta derinlerden sarsıyordu.

Aslına bakılırsa, şamara da pek ender durumlarda başvuruluyordu. Sahibinin sesi yetiyordu Beyaz Diş'e. Beyaz Diş bu sesten doğru mu yoksa yanlış mı yaptığını anlıyordu. Davranışlarını bu sese göre düzeltiyor, eylemlerini bu sesin yönlendirmesine uyduruyordu. Yepyeni bir ülkede, yepyeni bir yaşam ortamında yönünü izini bulmasına yarayan pusulaydı bu ses.

Kuzey ülkesinde Beyaz Diş'in karşılaştığı biricik evcilleşmiş hayvan köpeklerdi. Yaban'da yaşayan bütün öteki hayvanlar ise, çok korkunç olmadıkları sürece, köpeklerin avlama hakkına sahip oldukları birer avdı. Beyaz Diş de bütün yaşamını, yiyecek bulma amacıyla canlılar arasına akınlar yaparak geçirmişti. Güney ülkesinde bunun başka türlü olabileceği hiç aklına gelmemişti. Ama sahibinin Santa Clara Vadisi'ndeki mülkünde bunu da öğrenecekti. Bir sabah avare avare dolaşırken evin köşesini döndü ve kümesten her nasılsa kaçmış bir tavukla burun buruna geldi. Hemen doğal dürtüsü kabararak Beyaz Diş'in ağzını sulandırdı. İki zıplayış, dişlerin birkaç kez açılıp kapanması, tavuğun korkuyla gıdaklaması ve tamam; serüven arayan tavuk gövdeye inmişti bile. Çiftlik hayvanı olduğundan tavuğun eti yumuşacık ve pek lezzetliydi; şapır şupur yalanan Beyaz Diş'in çok hoşuna gitmişti bu av.

Yine aynı gün bir başka kaçak tavuğa bu kez ahırların yakınında rastladı. Seyislerden biri tavuğun imdadına koştu. Beyaz Diş'in hangi soydan geldiğini bilmeyen adam silah diye eline

incecik bir kırbaç geçirmişti. Beyaz Diş ilk kırbacı yer yemez tavuğu bırakarak adama döndü. Kalınca bir sopayla belki durdurulabilirdi Beyaz Diş, ama kırbaçla onu durdurmak mümkün değildi. Sessizce ileri doğru atılırken yediği ikinci kırbaç darbesini gözünü bile kırpmadan karşıladı; dosdoğru adamın gırtlağına saldırırken, seyis, "Tanrım!" diye bir çığlık koparak geriledi. Kırbacı elinden atarak kollarıyla boğazını korumaya çalışıyordu. Bunun bir sonucu olarak da her iki kolu dirsekten bileğe kadar, kemikleri görünecek biçimde paralandı.

Adamın ödü kopmuştu. Beyaz Diş'in yırtıcılığından çok seyisin sinirlerini bozan şey hayvanın sessizliğiydi. Paralanmış, kanayan kollarıyla boğazını ve suratını hâlâ korumaya çalışarak geri geri samanlığa doğru çekiliyordu. Tam o sırada Collie sahneye çıkmasaydı adamın hali haraptı. Geçen sefer Dick'in canını kurtaran Collie bu kez de seyisin canını kurtardı. Delicesine bir öfkeyle Beyaz Diş'in üzerine atıldı. Kendisi haklı çıkmıştı işte. Tanrılar yanılmıştı, ama o yanılmamıştı. Bütün kuşkuları doğru çıkmıştı. Huylu huyundan vazgeçmezdi ki, nitekim ne mal olduğunu yine göstermişti işte atalarının can düşmanı talancı.

Seyis ahıra kaçtı, Beyaz Diş de ya geri geri giderek, ya da yalnız omzunu verip fırdolayı dönerek Collie'nin kötü niyetli dişlerinden korunma derdine düştü. Ne var ki Beyaz Diş'i epeyce hırpaladığı halde, alışık olduğu üzere, bir türlü onun yakasını bırakmıyordu Collie. Tam tersine, dakikalar ilerledikçe Collie'nin hırsı ve öfkesi de kabardıkça kabarıyordu. Sonunda Beyaz Diş vakarı makarı bir yana bıraktı, Collie'nin önünde açıkça yüz geri ederek kırlara doğru tabanları yağladı.

Sahibi, "Tavuklara dokunmaması gerektiğini öğrenecektir Beyaz Diş," dedi. "Ama onu suç üstü yakalamadan da dersini veremem ki!"

Ertesi gece suçüstü olayı gerçekleşti; gerçekleşti gerçekleşmesine de, boyutları Bay Scott'un tahminlerinin çok üstündeydi.

Beyaz Diş tavuk kümeslerini ve tavukların alışkanlıklarını güzelce incelemişti önceden. Gece olup da tavuklar tüneklerine çekildiğinde Beyaz Diş kereste istifinin üstüne tırmandı. Oradan, kümeslerden birinin damına sıçradı, mahya kirişini aştıktan sonra kümesin önündeki boş alana atladı. Bir an sonra kümese girmiş ve kırıma başlamıştı.

Sabah Beyaz Diş'in sahibi taraçaya çıktığında gözüne ilk çarpan şey, seyisin bir sıra halinde yere dizdiği elli tane beyaz Ligorin tavuğu oldu. Biraz hayret, daha çok da hayranlıkla hafif bir ıslık öttürdü. Gözü Beyaz Diş'e ilişti, ama hayvanın ne utanmış bir hali vardı, ne de suç işlemiş gibi duruyordu. Gerçekten de büyük bir iş başarmış, övgüye değer bir marifet göstermiş gibi göğsünü gere gere dolaşıyordu ortalıkta. Suç işlediğinin farkında bile değildi. Sahibi ise hiç hoşlanmadığı bir işi yapmaya hazırlanarak dudaklarını sıktı. Suç işlediğinden haberi bile olmayan Beyaz Diş'i sertçe azarlarken, kurt onun sesinde tanrısal öfkeyi duyuyordu sadece. Bununla da yetinmeyen tanrısı bir yandan onun burnunu tutup boğazlanmış tavuklara sürerken, bir yandan da fazla ses çıkarmasına özen göstererek şaplaklar indirdi.

Beyaz Diş bir daha tavuk kümesi talan etmeye kalkışmadı. Bu işin yasaya aykırı olduğunu öğrenmişti. Daha sonra sahibi onu alıp tavuk kümeslerinin bulunduğu bölüme götürdü. Canlı canlı yiyeceklerin dört bir yanında ve burnunun dibinde kanat çırptığını gören Beyaz Diş'in doğal dürtüsü kabarıverdi. Dürtüye uyarak hemen üstlerine atılmaya hazırlandı, ama sahibinin sesi onu durdurdu. Tavuk kümeslerinin arasında yarım saat dolaştılar. Zaman zaman Beyaz Diş doğal dürtüsüne kapılarak saldırmaya yeltenecek oldu, ama her seferinde sahibinin sesi onu durdurdu. İşte Beyaz Diş yasayı böyle belledi; tavuk kümeslerinden ayrıldıkları zaman, tavuklara başını bile çevirip bakmaması gerektiğini öğrenmişti artık.

Öğle yemeğini yerlerken, Beyaz Diş'e nasıl ders verdiğini anlatan oğlunu dinledikten sonra, Yargıç Scott başını yerinmeyle

sallayarak, "Bir tavuk katilini asla adam edemezsin," dedi. "Bir kez tavuk kanı tadıp da buna alıştıktan sonra, artık..." Tekrar yerinmeyle salladı başını.

Ama Weedon Scott babasıyla aynı görüşte değildi.

Sonunda, "Bakın ne yapacağımı söyleyeyim size," diyerek meydan okudu. "Beyaz Diş'i hemen tavuk kümesine kapatacağım, akşama kadar orada kalacak."

"Ama tavukların başına gelecekleri düşünsene!" diye karşı çıktı Yargıç.

"Bununla da kalmayıp," diye sürdürdü oğlu, "Öldüreceği her tavuk başına, bu ülkenin parasıyla, bir altın dolar ödeyeceğim."

Beth lafa karışarak, "Ama buna karşılık babam da bir şey ileri sürmeli," dedi.

Kızkardeşi de Beth'i destekleyince sofranın dört bir yanından koro halinde onaylayan sesler yükseldi. Yargıç Scott başını eğerek kabul ettiğini bildirdi.

Weedon Scott bir an düşündükten sonra, "Pekâlâ," dedi. "Akşam üzeri kümesten çıkardığım zaman Beyaz Diş eğer bir tek tavuğa bile zarar vermemişse, kümeste geçirdiği her on dakikalık süre için bir sefer olmak üzere ona 'Beyaz Diş, sen benim sandığımdan daha akıllıymışsın,' diyeceksiniz ve bunu tıpkı yargıç kürsünüzden büyük bir ağırbaşlılıkla kararınızı bildirdiğiniz zaman yaptığınız gibi, ağır ağır, tane tane söyleyeceksiniz."

Tüm aile bireyleri kümeslerin bulunduğu yeri görebilecekleri yerlere saklanarak olacakları seyretmeye hazırlandı. Ne var ki, bütün bu hazırlıklar boşa gitti. Sahibi tarafından tavuk kümeslerinin bulunduğu avluya kapatılıp orada bırakılan Beyaz Diş, bir köşeye kıvrılıp uyumaya başladı. Bir ara kalkıp su içmek için yalağa gitti. Tavuklara dönüp bakmadı bile. Artık tavuk diye bir şey yoktu onun için. Saat dörtte kalktı, koşarak hız alıp bir sıçrayışta kümesin damına çıktı, oradan da avlunun dışına atladı ve ağırbaşlı adımlarla eve yöneldi. Yasayı öğrenmişti o. Taraçaya varınca, orada, tüm aile bireylerinin önünde Yargıç Scott, Beyaz

Diş'in yüzüne karşı, bütün ciddiliğini de takınıp sözcükleri tane tane söyleyerek tam on altı kez, "Beyaz Diş, sen benim sandığımdan daha akıllıymışsın," dedi.

Gelgelelim öğrenmesi gereken yasalar çok ve çeşitli olduğundan, Beyaz Diş şaşırıyor, sık sık da gülünç durumlara düşüyordu. Tanrıların malı olan tavuklara dokunmaması gerektiğini bellemişti. Ama bir de kediler, tavşanlar, hindiler vardı; bunlara da dokunmaması gerekiyordu. Yasayı daha tam anlamıyla kavrayamadığı sıralarda, canlı yaratıkların hiç birine dokunmaması gerektiği gibi bir izlenim yer etmişti kafasında. Evin arka tarafındaki çayırda burnunun dibinden pırr diye kalkan bıldırcına bile dokunmuyordu. Kuşu yakalamaya can attığı, içi gittiği halde, içinden yükselen istekle keman teli gibi gerilen gövdesi tir tir titrediği halde, içgüdüsünü bastırıp kıpırdamadan duruyordu Beyaz Diş. Tanrıların iradesine boyun eğiyordu o.

Derken günün birinde yine çayırda gezerlerken Dick'in bir tavşan kaldırıp ardına düştüğünü gördü Beyaz Diş. Sahibi de olanı biteni gördüğü halde karışmıyordu. Karışmamak şöyle dursun, kovalamaya o da katılsın diye Beyaz Diş'i yüreklendiriyordu üstelik. İşte Beyaz Diş, tavşanların dokunulmazlığı olmadığını böylece öğrenmiş oldu. Sonunda yasayı tam anlamıyla kavradı. Kendisiyle bütün öbür evcil hayvanlar arasında düşmanlık olmayacaktı. Bunlarla dostluk kurulmasa bile, en azından barışın korunması gerekiyordu. Öteki hayvanlara –sincaplara, bıldırcınlara, tavşanlara– gelince, bunlar hiçbir zaman insanlara bağlanmayan Yaban hayvanlarıydı. Her köpek bunları avlama hakkına sahipti. Tanrılar sadece evcil hayvanları koruyorlar ve evcil hayvanlar arasında ölümle sonuçlanabilecek çekişmelere izin vermiyordu. Tanrılar, kullarının ölümü ya da dirimi konusunda karar verme erkini yalnız kendi ellerinde bulunduruyor, bu erki başkasının kullanmasına asla göz yummuyordu.

Kuzey ülkesinin basit yaşam biçiminden sonra, Santa Clara Vadisi'ndeki yaşam Beyaz Diş'e çok karmaşık geliyordu. Uygar-

lığın Beyaz Diş'ten istediği ve Beyaz Diş'e pek karmaşık gelen bir sürü şey arasında en önemlisi denetim, yani kendini tutabilmeydi; bu ise benliğin, bürümcükten kanatlar kadar duyarlı, aynı zamanda çelik kadar sert bir dengede tutulabilmesini gerektiriyordu. Burada yaşamın bin türlü yüzü vardı ve Beyaz Diş bu bin yüzün binini de tanımak zorunda olduğunu anlamıştı. Kasabaya, San Jose'ye inildiğinde Beyaz Diş ister arabanın arkasından koşarken olsun, ister araba durduğunda sağa sola bakınıyorken olsun, yaşam geniş, derin ve çalkantılı bir ırmak gibi onun çevresinde akıp geçiyor, geçerken de onun duyularına çarparak, ondan anlık kararlar vermesini, sayısız denecek kadar çok kez uyum göstermesini, kendini ayarlamasını bekliyor, ayrıca, hemen her seferinde onu doğal dürtülerini bastırmaya zorluyordu.

Örneğin şu kasap dükkânını alalım: etler burnunun dibinde sallanmaktadır. Ama etlere dokunamaz Beyaz Diş. Sahibinin misafirliğe gittiği evlerdeki kedilere de dokunamaz. Hemen her yerde köpekler vardır ve bu köpekler Beyaz Diş'e rahat rahat hırlayabilir, ama o onlara saldıramaz. Bir de, kalabalık yaya kaldırımlarındaki şu insanlar; bunların hepsinin de dikkatini çekmektedir Beyaz Diş. Bunlar durur, Beyaz Diş'i işaret ederek birbirlerine gösterir, inceler, ona laf atar, en kötüsü de onu tapışlamaya kalkışır. O ise tehlikeler taşıyan bu ellerin hepsine katlanmak zorundadır. İşte Beyaz Diş bunların tümüne katlanabilme yeteneğini kazandı sonunda. Ayrıca, beceriksizliğini ve utangaçlığını da attı üstünden. Yabancı tanrılar kalabalığının kendisine gösterdiği ilgi karşısında görkemli bir gurur anıtı gibi, kılını bile kıpırdatmadan durabiliyordu artık. Kendisine ilgi göstermek lütfunda bulunulmasına, o da lütufta bulunarak karşılık veriyordu. Öte yandan Beyaz Diş'in öyle bir hali vardı ki, yabancıları fazlaca teklifsiz davranmaktan alıkoyuyordu. Başını şöylece bir tapışlıyor, gösterdikleri gözüpekliğin sevinciyle geçip gidiyorlardı.

Gelgelelim her şeye katlanabilmek her zaman bu kadar kolay olmuyordu Beyaz Diş için. San Jose varoşlarında arabanın ardı sıra koşarken erkek çocuklarla karşılaşırdı. Bunlar Beyaz Diş'e taş atmayı iş edinmişti. Buna karşılık Beyaz Diş, onları kovalayarak alaşağı etmesine izin verilmediğini biliyordu. İşte bu noktada Beyaz Diş korunma içgüdüsüne bile bile karşı gelmek, bu doğa yasasını bozmak zorunda kalıyordu; bunu başarıyordu da, çünkü artık o evcilleşiyor, kendini uygarlığa kabul ettiriyordu.

Ne var ki bu alışveriş, yani uygarlığa kabul edilmek uğruna doğal yasayı çiğnemek zorunda kalışı ona biraz da haksızlık gibi görünüyordu. Adalet gibi, dürüstlük gibi soyut kavramları bilmezdi o. Buna karşılık, yaşamın aslında var olan bir denklik anlayışına o da sahipti ve ona taş atanlara karşı kendini savunmasına izin verilmeyişindeki haksızlığa ondaki bu denklik anlayışı isyan ediyordu işte. Tanrılarla arasındaki anlaşmaya göre onun bakımını ve korunmasını tanrıların üstlendiğini unutuyordu Beyaz Diş. Oysa bir gün, sahibi elinde kırbaçla arabadan aşağı atladığı gibi taş atanlara temiz bir dayak çekti. Çocuklar da bir daha taş atmadı Beyaz Diş'e. Gerçeği anlayan Beyaz Diş'in de içi rahat etti.

Buna benzer bir başka deneyim daha geçti başından. Yol kavşağındaki barın yakınlarından hiç ayrılmayan üç köpek, Beyaz Diş sahibiyle ne zaman kasabaya inecek olsa, oradan geçerlerken her seferinde Beyaz Diş'e saldırmaya kalkışıyordu. Dövüşmeye bıraksa Beyaz Diş'in onları öldüreceğini bilen sahibi bu yüzden gözünü onun üzerinden ayırmaz, durmadan ona yasayı anımsatır, dövüşmesine izin vermezdi. Dersini iyi bellemiş olan Beyaz Diş de kavşaktaki barın önünden her geçişinde, işte bu yüzden iki arada bir derede kalmaktaydı. Her seferinde, ilk saldırının ardından Beyaz Diş hırlayınca üç köpek de bir daha sokulamıyor, ama kavga çıkarma isteğiyle yanıp tutuşarak havlaya havlaya ardı sıra koşmaktan, dolayısıyla Beyaz Diş'i aşağılanmış durumda bırakmaktan da geri kalmıyorlardı. Beyaz Diş

bu duruma bir süre ister istemez katlandı. Bardaki adamlar da üstelik Beyaz Diş'e saldırsınlar diye üç köpeği kışkırtıyordu. Bir gün adamlar açıktan açığa köpekleri saldırmaya zorladı. Beyaz Diş'in sahibi arabasını durdurdu:

"Haydi!" dedi Beyaz Diş'e.

Beyaz Diş kulaklarına inanamadı. Bir sahibine baktı bir de köpeklere. Sonra yine başını sahibine çevirerek umutla baktı.

Sahibi başını olumlu anlamda salladı:

"Haydi koca oğlan. Yiyiver şunları!"

Beyaz Diş bunun üzerine bir an duraksamadı. Hiç ses çıkarmadan döndü, bir zıplayışta düşmanlarının ortasına atladı. Üçüne birden saldırdı. Hırlamalar, homurtular, diş şakırtıları gırla gidiyor, gövdeler havada uçuyordu. Yoldan kalkan toz bulutu kavga sahnesini gözden gizliyordu. Birkaç dakika sonra köpeklerden ikisinin tozların içinde can çekişmekte olduğu, üçüncüsünün ise tabanları yağladığı görüldü. Bu üçüncüsü, önce bir hendeğin üzerinden atladı, sonra can havliyle bir demir parmaklığın arasından öte yana geçti ve bir tarlaya doğru var gücüyle kaçmaya başladı. Beyaz Diş tam bir kurt gibi, hiç ses çıkarmadan, yerin üstünde kayarcasına, ama bir kurt hızıyla kovalayarak onu tarlanın tam ortasında yakaladı, bastırdı ve boğazlayıp bıraktı.

Beyaz Diş böyle üç köpeği birden haklayınca, köpeklerden yana artık bir derdi kalmadı. Bu olayın haberi tüm vadiye yayıldığından, artık herkes köpeğine sahip oluyor, 'Dövüşen Kurt'a sataşmasınlar diye gözlerini dört açıyordu.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SOYUNUN ÇAĞRISI

AYLAR gelip geçiyordu. Bu Güney ülkesinde bol bol yiyip içerek yan gelip yatan Beyaz Diş semirdikçe semiriyor, bolluk içinde mutlu bir yaşam sürüyordu. Sadece coğrafi yönden sıcak bir iklimde değildi Beyaz Diş, aynı zamanda yaşamı da sıcak bir iklime kavuşmuştu. İnsan sevgisi onu güneş gibi ısıtıyor ve Beyaz Diş iyi toprağa dikilmiş bir çiçek gibi serpiliyordu.

Yine de öbür köpeklere benzemeyen bir yanı vardı Beyaz Diş'in. Öbür köpekler başka bir yaşam biçimi görmediği halde Beyaz Diş yasaları onlardan kat kat iyi biliyor ve bu yasalara onlardan çok daha titizlikle uyuyordu; gelgelelim, yine de, sanki yırtıcılık onun içinde pusuya yatmış gibi, Yaban'ın etkileri tam olarak silinmemiş gibi ya da kurt yanı sadece uyuyormuş da az sonra uyanıverecekmiş gibi bir izlenim bırakıyordu Beyaz Diş.

Öbür köpeklerle canciğer olmaya asla yanaşmıyordu. Kendi soydaşları arasında o hep yapayalnız yaşamıştı, bundan sonra da yapayalnız yaşayacaktı. Enikliğinde Lip-lip'ten ve enik sürüsünden çekmediğinin kalmadığı günlerde, daha sonra ise Yakışıklı Smith'in yanında dövüş köpeği olarak kaldığı günlerde köpeklere karşı uyanan nefret adamakıllı yer etmişti onda. Yaşamının doğal akışı değiştirilmiş, o da kendi soyundan kaçınarak içine kapanmış ve insanlara sığınmıştı.

Bu bir yana, Güneyli köpeklerin hiçbiri de Beyaz Diş'e güvenemiyordu. Beyaz Diş onlardaki içgüdüsel Yaban korkusunu uyandırdığından, onu her gördüklerinde düşmanca bir nefretle

hırlıyor, ya da homurdanıyorlardı. Buna karşılık Beyaz Diş, onlara dişlerinin keskinliğini tattırmasına hiç gerek olmadığını öğrenmişti. Hırlayıp dudaklarını kıvırarak dişlerini şöyle bir gösterivermesi bile ısırmak kadar etkili oluyor, havlaya havlaya üzerine saldıran köpeği kıç üstü oturtmaya yetiyordu.

Gelgelelim Beyaz Diş'in yaşamını ona zehir eden bir çilesi vardı, Collie. Beyaz Diş'e bir an bile rahat soluk aldırmıyordu bu dişi köpek. Beyaz Diş kadar da sıkı sıkıya bağlı değildi yasalara. Beyaz Diş'le arkadaş olsun diye çırpınan sahibinin bütün çabalarını boşa çıkarıyordu. Sinirli, tiz sesli hırlaması Beyaz Diş'in kulağının dibinden bir an bile eksik olmuyordu. Beyaz Diş'in tavuğu boğazlamasını asla unutmayan ve asla bağışlamayan Collie, onun kötü yaradılışlı olduğuna ilişkin inancından da kesinlikle vazgeçmiyordu. Beyaz Diş hiçbir suç işlemese bile, o Beyaz Diş'i peşin peşin suçlu sayıyor ve buna göre davranıyordu. Kurdun başına bela kesilen çoban köpeği özellikle ahırların çevresinde ve avluda onu bir polis gibi adım adım izliyor, hele Beyaz Diş güvercinlerden ya da tavuklardan yana merakla şöyle bir bakacak olsa, öfkeden kuduran dişi çığlık çığlığa dünyayı ayağa kaldırıyordu. Beyaz Diş ondan kurtulmanın yolunu, hemen yere yatıp başını patilerine dayayarak uyur numarası yapmakta bulmuştu. O zaman Collie afallıyor, ne yapacağını bilemeyerek sesini kesiyordu.

Collie'yi saymazsak, Beyaz Diş gül gibi geçinip gidiyordu. Kendini tutmayı, dengelemeyi öğrenmiş, yasaları bellemişti. Tüm davranışlarına ölçülü, dingin, filozofça bir hoşgörü gelmişti. Artık düşman bir ortamda değildi. Çevresinde, her yerde pusuya yatmış binbir çeşit tehlike, can acısı ve ölüm onu beklemiyordu. Her an onu pençesine geçirmeye hazır bir dehşet ve korku kaynağı olarak bilinmeyen de zaman içinde hemen hemen unutulmuş gibiydi. Yaşamı çalkantısız, rahat geçiyordu. Yaşamı rahat rahat akıp giderken yolu üstünde pusuya yatmış ne bir korku, ne de bir düşman bekliyordu onu.

Gerçi bilincinde değildi, ama karlı günleri özlüyordu Beyaz Diş. Bu konu üzerinde eğer düşünebilseydi, belki de, 'Amma da uzun sürdü bu yaz,' diye düşünürdü; karı sadece belli belirsiz, bilinçaltı bir yoldan özlüyordu o. Güneşten çok rahatsız olduğu aşırı sıcaklarda, Kuzey ülkesine duyduğu belli belirsiz bir özlem de kımıldıyordu içinde. Bununla birlikte, bu özlemlerin onun üzerindeki bütün etkisi, nedenini anlayamadığı bir huzursuzluk duymasına yol açmaktan ibaret kalıyordu sadece.

Beyaz Diş'in hiçbir zaman gösterişçi bir yanı olmamıştı. Sevgisini anlatabilmek için burnunu sahibinin koltuğu altına sokmak ve sevgi homurtularının arasına bir mırıltı sesi katmaktan başka bir yol bilmezdi. Gelgelelim, bir üçüncü yolu bulması da alnına yazılıymış. Beyaz Diş öteden beri, tanrıların kahkahayla gülmelerinden müthiş alınırdı. Kahkahayla gülündü mü deliye döner, öfkeden kudururdu. Oysa, sevgili sahibine kızabilmek elinden gelmediği için, bu tanrı canı istediği zaman onun suratına karşı neşeyle, tatlı tatlı güler, Beyaz Diş de hiç alınmazdı. Gerçi o eski öfkenin sivri sivri dürtüklediğini duyumsardı, ama sevgisi her zaman bu öfkeye baskın çıkardı. Sahibine öfkelenemez, ona kıyamazdı; ama bir şeyler de yapması gerekiyordu. İlkin, vakur bir tavır takınıp istifini hiç bozmamayı denedi Beyaz Diş. Bunun üzerine sahibinin kahkahaları daha yüksek çıkmaya başladı. Beyaz Diş daha da vakur görünmeye çalışınca, sahibinin kahkahaları göklere yükseldi. Sonunda, sahibi güle güle vakar makar diye bir şey bırakmadı Beyaz Diş'te. Hayvanın dişleri hafifçe aralandı, dudakları azıcık yukarı kalktı ve gözlerine şakacı, ama daha çok da sevgi dolu gülünç bir anlatım yerleşti. Gülmeyi öğrenmişti Beyaz Diş.

Beyaz Diş aynı zamanda sahibiyle güreşmeyi, yerlerde yuvarlanmayı, bir sürü hoyratça şakalara katlanmayı da öğrendi. Bu şakalara karşılık o da yalandan kızmış gibi yapıyor, tüylerini kabartıp yırtıcı bir surat takınarak homur homur homurdanıyor, o öldürücü dişleriyle şakacıktan kapma numaraları ya-

pıyordu. Ama asla kendini kaybetmiyordu. Dişleri hep boşluğu ısırıyordu. Yumrukların, tokatların, diş şakırtılarının, hırlama ve homurtuların gırla gittiği böyle güreşlerin sonunda sahibiyle Beyaz Diş birdenbire ayrılıp, birkaç adım öteye çekilir, birbirlerini yiyecek gibi süzmeye başlarlardı. Sonra yine öyle birdenbire, fırtınalı havada aniden güneş açar gibi gülmeye başlarlardı. Bu oyunları her seferinde, sahibinin Beyaz Diş'in boynuna sarılması, Beyaz Diş'in de mırıltı ve homurtularla karışık sevgi türküsünü okumaya başlamasıyla doruk noktasına çıkardı.

Ne var ki, sahibinden başka hiç kimse Beyaz Diş'le güreşe kalkışamazdı. Beyaz Diş böyle bir şeye asla izin vermezdi. Kibrinden asla ödün vermez, böyle bir şeye yeltenenlere hemen tüylerini kabartır, hiç de oyuna benzemeyen hırlamasıyla uyarırdı. Sahibinin kendisiyle oynamasına izin vermesi demek, herkesin istediği gibi oynayabileceği, kâh buna yaltaklanan, kâh şuna yanaşan orta malı sıradan bir köpek olduğu anlamına gelmezdi. Onun sevgiyle verebileceği bir tek yüreği vardı, sadece bir kişiyi seviyordu ve Beyaz Diş ne bu sevgiye ihanet edebilir, ne de kendini maskara durumuna düşürebilirdi.

Atla gezmeyi çok seven sahibine bu gezintilerinde eşlik etmek, Beyaz Diş'in yaşamındaki en önemli görevlerinden biriydi. Kuzey ülkesinde sahibine bağlılığını, koşulduğu kızağı canla başla çekerek gösterebiliyordu. Oysa Güney ülkesinde ne kızak vardı, ne de köpeklere yük taşıtılıyordu. O yüzden Beyaz Diş de bağlılığını başka bir yoldan, sahibinin atı yanısıra koşmakla gösteriyordu. En uzun gezintilerde bile yorulmuyordu. O uzun kurt adımlarıyla hiç güç harcamadan, sessizce, kayar gibi yol aldığı için yorulmayan Beyaz Diş, seksen kilometrelik bir gezintinin sonunda bile neşeyle atın önünde koşabiliyordu.

Bu binicilik sayesinde Beyaz Diş kendini yeni bir yoldan anlatabilme olanağını buldu –ne kadar dikkat çekicidir ki, bütün yaşamı boyunca da sadece iki kez yaptı bunu. İlki, sahibi bin-

diği oynak safkana binicisi yere inmeden bahçe kapısını açıp kapamayı öğretirken oldu. Sahibi atı kaç kez düzeltip kapaması için kapının yanına getirdiyse de, her seferinde ürken hayvan ya geri basıyor, ya da silkinip yana atıyordu kendini. Her geçen dakika da hayvan biraz daha sinirleniyor, ürkekliği artıyordu. Şahlanınca, ön ayaklarını yere indirsin diye binicisi mahmuzu basıyor, bu sefer de hayvan çifte savurmaya başlıyordu. Durumu kaygıyla izlemekte olan Beyaz Diş kendini daha fazla tutamayarak atın önüne atıldı ve uyarı yollu şiddetle havladı.

O olaydan sonra Beyaz Diş pek çok kez havlamayı denedi ve sahibi de onu yüreklendirdiyse de, bunu ancak bir kez daha başarabildi, ama onu da sahibi duyamadı. Bu havlamaya yol açan olay da şöyle oldu: Çayırda hızla giderlerken atın tam ayağının dibinden aniden bir tavşanın fırlamasıyla ürken hayvan çok sert bir silkinişle yolundan sapıverince, oturuşunu kaybeden binicisi yere düştü ve bacağı kırıldı. Dosdoğru suçlu atın boğazına saldıran Beyaz Diş'i ancak sahibinin sesi durdurabildi.

Bacağının kırıldığını anlayan sahibi, "Eve! Eve git!" komutunu verdi.

Beyaz Diş ise onu bırakmak istemiyordu. Sahibinin aklına bir not yazmak geldi, ama ceplerini karıştırdıysa da kâğıt kalem bulamadı. Bunun üzerine tekrar Beyaz Diş'e komut vererek eve gitmesini istedi.

Beyaz Diş sahibine özlemle bakarak azıcık uzaklaştı, sonra yine geri dönerek usul usul çenilemeye başladı. Sahibi onunla tatlı tatlı, ama ciddi bir tonla konuşurken Beyaz Diş de kulaklarını dikti, büyük bir dikkatle, âdeta acı çekerek dinledi.

"Sen beni merak etme koca oğlan; hadi bakalım, doğru eve," diye sürdürdü sahibi konuşmasını. "Eve git, başıma gelenleri onlara anlat. Hadi, doğru eve!"

Beyaz Diş 'ev' sözcüğünün anlamını bildiği için, sahibinin konuşmasının geri kalanını anlamasa da, eve gitmesinin istendiğini çıkarabilmişti. İstemeye istemeye döndü, tırıs tırıs evin

yolunu tuttu. Sonra durdu, ikircikli bir anlatımla omzunun üzerinden geriye baktı.

"Evet git!" diye sert bir komut gelince Beyaz Diş buna uydu.

Beyaz Diş eve vardığında bütün aile biraz akşam serinliği almak için taraçaya çıkmıştı. Beyaz Diş toz toprak içinde, soluk soluğa doğru yanlarına gitti.

Weedon'ın annesi, "Weedon döndü," dedi.

Çocuklar Beyaz Diş'i görünce sevinç çığlıkları koparark ona doğru koştular. Beyaz Diş onlara aldırmayarak yanlarından geçip taraçadan inmeye davrandı, ama çocuklar onu bir sallanır iskemleyle taraçanın korkuluğu arasına sıkıştırdılar. Bir homurtu koyveren Beyaz Diş yanlarından sıyrılmaya çalıştı. Çocukların annesi kaygıyla onlardan yana bakıyordu.

"İtiraf etmeliyim ki bu hayvan çocukların yanındayken tüylerim diken diken oluyor," dedi. "Günün birinde ansızın onlara saldırmasından korkuyorum."

Korkunç bir homurtu koyveren Beyaz Diş oğlanla kızı yere yuvarlayarak köşeden fırlayıp çıktı. Anneleri çocuklarını yanına çağırarak, bir yandan okşayıp severken, Beyaz Diş'e ilişmemelerini söyledi.

"Kurt kurttur," diye yorumda bulundu Yargıç Scott. "Kurtlara hiç güven olmaz."

Ağabeyi orada olmadığı için ondan yana çıkan Beth, "Büsbütün de kurt değil ama," diye lafa karıştı.

"Bu sadece Weedon'ın görüşü," diye karşılık verdi Yargıç. "Beyaz Diş'e bir parçacık da olsa köpek kanının karıştığını sanıyor; ama bu konuda, kendisinin de size söyleyebileceği gibi kesin bir bilgisi yok. Hayvanın görünüşüne gelince..."

Cümlesini tamamlayamadı Yargıç. Beyaz Diş gelip onun önüne dikilmiş, korkunç homurtular çıkarıyordu.

"Çekil git bakayım! Hadi git yat!" diye komut verdi ona Yargıç Scott.

Beyaz Diş bu sefer sevgili sahibinin karısına döndü. Entarisinin eteğinden tutup çekiştire çekiştire narin kumaşı yırtınca, ödü kopan kadın çığlığı bastı. Artık herkesin ilgisi Beyaz Diş'e yönelmişti. Beyaz Diş de homurdanmayı kesmiş, başını dikmiş, onların yüzüne bakıyordu. Bir türlü iletişim kuramadığı, derdini anlatacak sesi çıkaramadığı için kahroluyor, o sesi çıkarabilme çabasıyla tüm gövdesi geriliyor, gırtlağı kasılıp kasılıp gevşiyordu.

Weedon'ın annesi, "Sakın kudurmuş olmasın bu," dedi. "Sıcak iklimin Kutup hayvanlarına yaramayacağını söylemiştim Weedon'a."

"Bence bu hayvan konuşmaya çalışıyor, inan olsun ki konuşmaya çalışıyor," diye atıldı Beth.

İşte tam bu anda, Beyaz Diş konuşma yeteneğine kavuştu ve gök gürültüsünü andıran bir havlama biçiminde içindekileri döktü hayvan.

Weedon'ın karısı kesin bir dille, "Mutlaka Weedon'ın başına bir şey geldi," dedi.

Şimdi hepsi birden ayağa kalkmıştı; bunun üzerine Beyaz Diş hemen basamaklardan inip izlemelerini istercesine dönüp baktı onlara. Beyaz Diş yaşamı boyunca ikinci ve son kez olarak havlamış, derdini de anlatabilmişti.

Bu olaydan sonra Beyaz Diş, Sierra Vista halkının gönlünde daha sıcak bir yer buldu; hatta kolunu parçaladığı seyis bile, onun kurtluğundan hiç kuşkusu olmasa da, akıllı bir köpek sayılabileceğini teslim etti. İçlerinden yalnız Yargıç Scott inancında hâlâ direniyor, doğa bilimleriyle ilgili kitaplardan, ansiklopedilerden çıkardığı birtakım ölçümlemeler ve tanımlamalarla inancının doğruluğunu kanıtlamaya çalışarak herkesin canını sıkıyordu.

Işıklarını Santa Clara Vadisi'nin üzerinden eksik etmeksizin gelip geçiyordu günler. Bu arada, günler kısalır ve Güney ülkesinde geçireceği ikinci kış yaklaşırken Beyaz Diş garip bir

keşifte bulundu. Collie'nin dişleri artık eskisi gibi can yakmıyordu. Daha çok bir oyun havası içinde ufak ufak dişliyor, ama bunu yaparken de Beyaz Diş'in canını yakmamaya özen gösteriyordu. Collie'nin yaşamı kendisine zehir ettiğini unutan Beyaz Diş, Collie oynaşmak için çevresinde dönmeye başlayınca bütün ağırbaşlılığını takınarak oyuna katılmaya yelteniyor, ama bir türlü beceremeyip daha beter maskara oluyordu.

Bir gün Collie, Beyaz Diş'i peşine takarak bir koşu tutturdu ve evin arkasındaki çayırları aşarak koruluğa daldı. O akşamüstü sahibinin atla gezintiye çıkacağını biliyordu Beyaz Diş. At eğerlenmiş, kapıda bekliyordu. Beyaz Diş bir duraksama geçirmişti. Ne var ki öğrendiği tüm yasalardan, onu kalıba sokan tüm göreneklerden, sahibine duyduğu sevgiden, hatta kendi yaşama içgüdüsünden bile daha güçlü bir şey kıvıl kıvıl oynamaktaydı benliğinin derinliklerinde; işte tam onun bu ikircikli durumunda Collie gelip bir diş atarak kaçmaya başlayınca, Beyaz Diş de onun peşinden gitmişti. Sahibi o gün at gezintisine yalnız başına çıktı; Beyaz Diş de, tıpkı anası Kiche ile yaşlı Tek Göz'ün yıllarca önce Kuzey ülkesinin ıssız ormanlarında yan yana koştuğu gibi, Collie ile omuz omuza ormanda gezdi tozdu.

BEŞİNCİ BÖLÜM

UYUYAN KURT

TAM o sıralarda gazeteler bir suçlunun San Quentin hapishanesinden nasıl büyük bir gözüpeklikle kaçtığını anlatan haberlerle dolup taşıyordu. Hapisten kaçan kanlı bir katildi. Doğuştan kötü bir insandı. Zaten sakat doğmuş olan bu adamı doğru yola sokmak için toplum da hiç yardımcı olmamıştı. Toplumun acımasız ellerinde yoğrulan bu adam, tam anlamıyla o toplumun eseriydi. Bir hayvandı o, insan kılığında bir hayvan, ama öylesine yırtıcı bir hayvan ki, ancak etobur sözcüğüyle tanımlanabilirdi.

San Quentin hapishanesinde asla yola gelmeyeceği belli olmuştu zaten. Hiçbir ceza pes ettirememişti onu. Geberinceye kadar sonuna kadar dövüşür, ama pes ettirilemezdi. Tabii o böyle şiddet gösterdikçe toplum da o oranda sert davranmıştı ona. Toplumun gösterdiği sertliğin biricik etkisi ise, onun yırtıcılığını arttırmak olmuştu. Ne giydirilen deli gömleği, ne aç bırakma, ne sopayla ya da lobutla dövme kâr etmişti; ama hiçbiri kâr etmediği halde yine de bunları Jim Hall'a yapmaktan geri kalmamışlardı. Zaten daha çocukluğundan beri, San Francisco'nun kenar mahallelerinde toplumdan gördüğü davranış da bundan farklı olmamış, o zamanlar belki de doğru dürüst bir kalıba girebilecek kadar yumuşak olan hamuru hep toplumun sert elleriyle yoğrulup durmuştu.

İşte bu Jim Hall denen adam cezaevinde üçüncü yılını doldururken, en az kendisi kadar hayvan ruhlu bir gardiyana çattı. Gardiyan ona haksızlık ediyor, hakkında yalanlar uydurarak ce-

zaevi müdürüne onu şikâyet ediyor, istihkakını kestirtiyor, yapmadık eziyeti bırakmıyordu. İkisi arasındaki biricik fark, gardiyanın bir tomar anahtar ve belinde bir tabanca taşıyor olmasıydı. Jim Hall'un da yumruklarıyla dişleri vardı buna karşılık. Günün birinde gardiyanın üstüne atıldı, tıpkı yırtıcı bir orman hayvanı gibi dişleriyle onun gırtlağını parçaladı.

Bunun üzerine onu, yola gelmesinden umut kesilenlerin konulduğu hücreye tıktılar. Hücrede üç yıl kaldı. Duvarları, döşemesi, tavanı baştan aşağı demirdendi hücrenin. Adam ne gökyüzünü ne de gün ışığını görebiliyordu. Diri diri demirden bir lahide konmuş gibiydi. Ne bir insan yüzü görüyor, ne de bir insanla konuşabiliyordu. Yemeği bir delikten içeriye sürüldüğü zaman yabani hayvan gibi homurdanıyordu. Her şeyden nefret ediyordu. Kapatıldığı hücrede günlerce gecelerce böğüre böğüre tüm evrene olan nefretini kustu. Daha sonra haftalarca aylarca en ufak bir ses bile çıkarmadan durdu, o sessiz karanlığın içinde kendi kendini yedi bitirdi. Ancak bir deli kafasının düşlerinde yer alabilecek kadar korkunç, insan biçiminde bir canavardı.

Derken günün birinde kaçmayı başardı. Gerçi cezaevi müdürü bunun olanaksızlığını ileri sürüyordu, ama işte kaçmıştı ve yerde, gövdesinin yarısı hücrenin içinde yarısı dışında gardiyanın cesedi yatıyordu. Hücreden cezaevinin avlu duvarlarına kadar olan uzaklık içinde rastlanan iki gardiyan cesedi daha onun kaçtığı yolu gösteriyordu; ses çıkarmamak için her iki gardiyanı da elleriyle öldürmüştü.

Öldürdüğü gardiyanların silahlarını alarak canlı silah deposu haline gelen ve tepelere doğru kaçan adamın peşine toplumun örgütlü gücü düşmüştü. Başına büyük bir ödül konmuştu. Para hırsıyla gözü dönen bazı çiftçiler de çiftelerini kaptıkları gibi onun ardına düşmüştü. Bu adamı öldürürlerse alacakları ödülle ya birisi bir ipoteği kaldırtabilecek, ya da biri oğlunu koleje yollayabilecekti. Kamu yararını her şeyin üstünde tutan bazı hamiyetli yurttaşlar da yivli tüfeklerle peşine düştü adamın. Kaçağın geride

bıraktığı kanlı ayak izlerini tazılarla sürüyorlardı. Polis köpekleriyle, profesyonel dövüş köpekleriyle, telefonları ve telgraflarıyla, özel trenleriyle, av köpekleriyle bütün toplum bu adamın peşine düşmüştü.

Bazen adamı sıkıştırdıkları oluyor, o zaman adam hepsiyle kahramanca vuruşuyor, bazen de dikenli tel bile dinlemeden kaçıp ellerinden kurtuluyor, kamuoyu da bu olayların hikâyelerini sabah kahvaltısını ederken keyifle okuyordu. Bu tip çatışmalardan sonra, ölülerle yaralılar arabalara konup geri gönderiliyor, onların yerlerini insan avına meraklı gönüllüler dolduruyordu.

Derken Jim Hall ortadan kayboluverdi. Tazılar yitirdikleri izi bulabilmek için boş yere çabaladı. Ücra köylerde silahlı adamlar, hiçbir şeyden haberi olmayan kendi halindeki çiftçilerin yolunu kesip kimlik soruyordu. Bu arada da gözünü para hırsı bürümüş, başka başka yerlerdeki bir düzine kelle avcısı, Jim Hall'un cesedinin artıklarını falanca dağın yamacında, filanca tepenin eteğinde buldukları iddiasıyla ortaya çıkıp ödüle konmaya kalkışıyordu.

Bu arada Sierra Vista'dakiler gazeteleri meraktan çok kaygıyla izlemekteydi. Kadınlar korku içindeydi. Yargıç Scott hiç önemsemiyormuş görünerek kadınları avutmaya çalışıyordu, ama boşuna; çünkü Yargıç Scott'un meslekteki son günlerinde Jim Hall onun karşısına çıkmış ve ağır ceza yemişti. Mahkeme salonunda, herkesin önünde Jim Hall, eninde sonunda bir gün kendisini ağır cezaya çarptıran yargıçtan öcünü alacağını bağıra bağıra duyurmuştu.

Yaşamı boyunca bir kerecik de olsa haklıydı Jim Hall. İşlemediği bir suçtan ceza yemişti. Hırsızlarla polislerin dilinde buna 'ketenpereye getirilmek' deniyordu. Jim Hall de işte 'ketenpereye' getirilerek, işlemediği suçtan hapse atılmıştı. Yargıç Scott onun iki sabıkasını da gözönüne alarak elli yıl verdi. Yargıç Scott'un bir şeyden haberi yoktu; ne polisin oyununa ortak edildiğini, ne kanıtların düzmece olduğunu, ne tanıkların yalan yere yemin ettiğini, ne de dolayısıyla Jim Hall'un suçsuz oldu-

ğunu biliyordu. Öbür yandan, Jim Hall'un da Yargıcın bir şey bilmediğinden haberi yoktu. Yargıcın her şeyden bal gibi haberi bulunduğuna, polisle birlik olarak bu oyunu sahnelediğine, bile bile bu haksızlığı yaptığına inanıyordu o. Dolayısıyla, onu yaşayan ölü haline getirecek elli yıl hapis cezasına hükmedildiğini Yargıç Scott'un ağzından duyunca, sadece kötülük gördüğü toplumun her şeyinden zaten nefret eden adam, ayağa fırladı ve mavi üniformalı yarım düzine düşmanı tarafından alaşağı edilene kadar salonun altını üstüne getirdi. Onun gözünde bu korkunç adaletsizliğin baş sorumlusu Yargıç Scott olduğundan, o da yakası açılmadık küfürlerle bütün öfkesini ona kustu, öç alacağı tehdidini savurdu. Daha sonra Jim Hall'u diri diri gömmek üzere götürdüler... o da kaçtı.

Bütün bu olan bitenden Beyaz Diş'in haberi yoktu. Bununla birlikte Beyaz Diş'le sahibinin karısı Alice'in paylaştığı bir sır vardı. Her gece, bütün Sierra Vista halkı yattıktan sonra, Alice yatağından kalkıp Beyaz Diş'i içeri alarak büyük holde yatırıyordu. Ancak Beyaz Diş ev köpeği olmadığından, evin içinde yatmasına da izin verilmediğinden, Alice her sabah, aile henüz uyanmadan usulca aşağı inip köpeği dışarı salıveriyordu.

Yine böyle bir gece bütün ev halkı uyurken Beyaz Diş uyandı ve çıt çıkarmadan yattığı yerde bekledi. Yine en ufak bir ses çıkarmaksızın havayı koklayınca, yabancı bir tanrının varlığını anladı. Ayrıca, kulakları da yabancı tanrının devinirken çıkardığı sesleri alıyordu. Beyaz Diş bağırarak ortalığı ayağa kaldırmadı. Zaten onun tarzı değildi böyle yapmak. Gerçi yabancı tanrı pek sessiz yürüyordu, ama Beyaz Diş ondan da sessizdi, çünkü etine sürtünerek hışırtı çıkaran elbisesi yoktu. Sessizce ardından gidiyordu yabancının. Yaban'dayken en ürkek canlıları bile pek çok kez avladığından, baskının basanın olduğunu biliyordu.

Yabancı tanrı üst kata çıkan merdivenlerin alt başında durdu, ses var mı diye dinledi; gözlerini ondan ayırmaksızın bekleyen Beyaz Diş bir ölü kadar sessiz ve kımıltısızdı. O merdivenler sev-

gili sahibi ile, sahibinin en sevgili varlıklarının bulunduğu yere çıkıyordu. Beyaz Diş yelelerini kabartmıştı, ama bekliyordu. Yabancı tanrının ayağı havaya kalktı. Merdiveni çıkmaya hazırlanıyordu.

İşte tam o sırada saldırdı Beyaz Diş. Saldırısını belli edecek hiçbir uyarıda bulunmadan, hırlamadan saldırdı. Bir zıplayışla havalanan gövdesi olanca ağırlığıyla yabancının sırtına bindi. Beyaz Diş bir yandan pençeleriyle adamın omuzlarına tutunurken, bir yandan da dişlerini onun ensesine geçirdi. Bir süre, yeterince bir süre dişleriyle asılarak tanrıyı sırtüstü yere devirdi. Yere birlikte düştüler. Beyaz Diş hemen toparlanarak kalktı ve yerden doğrulmaya çabalayan adama öldürücü dişleriyle bir daha daldı.

Gürültüye bütün Sierra Vista halkı uyandı. Aşağıdan gelen gürültülere bakılırsa, birbirine düşman yirmi kişi dövüşüyor sanılabilirdi. Birkaç el tabanca atıldı. Bir erkeğin hem dehşet, hem de can acısıyla tüyler ürpertici bir feryat kopardığı duyuldu. Hırlama ve homurtuların sonu gelmiyor, kırılan dökülen mobilyaların ve cam eşyanın gürültüsü ise bu hırlama ve homurtuları bile bastırıyordu.

Ama bütün gürültü patırtı başladığı gibi yine birdenbire kesiliverdi. Çatışma üç dakikadan çok sürmemişti. Bütün ev halkı korku içinde merdiven başına toplandı. Karanlık, dipsiz bir uçurumun dibinden gelir gibi, alt kattan nargile fokurtusuna benzer bir ses geliyordu. Bu fokurtu sesi zaman zaman bir tıslamaya, hatta neredeyse ıslığa dönüşüyordu. Ama az sonra bu ses de kesildi. Şimdi karanlığın içinde, hava alabilmek için şiddetle çırpınan bir yaratığın derin soluklarından başka ses duyulmuyordu.

Weedon Scott bir düğmeye basınca merdivenle aşağıdaki hol ışığa boğuldu, sonra Weedon Scott'la babası ellerinde tabancalar, sakına sakına merdivenden indi. Aslında sakınmalarına hiç gerek kalmamıştı. Beyaz Diş görevini tamamlamıştı. Kırılıp dökülmüş eşya arasında yüzü koluyla örtülü, hafifçe yan dönmüş bir adam yatıyordu. Weedon Scott eğildi, adamın kolunu kaldırarak

yüzünü yukarı çevirdi. Parçalanmış gırtlağı adamın ölüm biçimini açıklıyordu.

"Jim Hall," dedi Yargıç Scott; baba oğul anlamlı anlamlı bakıştılar.

Sonra Beyaz Diş'in yanına gittiler. O da yan dönmüş yatıyordu. Gözleri kapalıydı, ama üzerine eğildikleri zaman gözkapakları azıcık aralandı ve boşu boşuna çaba harcayarak sallamaya çalıştığı kuyruğu fark edilecek kadar kımıldadı. Weedon Scott onu tapışlayınca, buna karşılık vermek için hafif bir homurtu koyverdi. Ama zaten çok zayıf çıkan bu homurtu da çabucak kesildi. Gözkapakları düştü, kapandı ve tüm gövdesi gevşeyerek yayıldı yere.

"İşi bitik zavallıcığın," diye mırıldandı sahibi.

"Dur bakalım hele, anlarız şimdi," diyen Yargıç Scott telefona gitti.

Gelen cerrah Beyaz Diş'e bir buçuk saat süren bir ameliyat yaptıktan sonra, "Doğrusunu söylemek gerekirse, kurtulma umudu ancak binde birdir," diye görüşünü bildirdi.

Şafak söküyor, pencerelerden süzülen gün ışığı altında elektrik ışıkları ölgün parlıyordu. Çocuklar dışında tüm aile cerrahın başına toplanmış, adamın ağzına bakıyordu.

"Arka bacaklarından biri kırılmış," diye sürdürdü cerrah. "Kaburgalardan üçü kırık, bunlardan en az bir tanesi de akciğerlere batmış. Hemen hemen bütün kanını kaybetmiş. İç kanama olasılığı da çok büyük. Üstünde tepinmişler bu hayvanın. Bedenini delip geçen üç kurşun da cabası. Binde bir kurtulma umudu var derken, biraz iyimser söyledim. Aslında, on binde bir bile değil şansı."

"Peki ama," diye bağırdı Yargıç Scott, "Kaçta kaç şansı varsa var, biz ne yapıp edip bu şansı kullanmalıyız. Masrafı her neyse, hiç düşünmeyin. Röntgene sokun onu, bir şeyler yapın işte, Weedon, hemen San Francisco'ya telgraf çek, Doktor Nichols'u çağır buraya. Siz lütfen alınmayın doktor, ama elimizdeki her

türlü avantajdan yararlanmamız gerekiyor bu hayvanı kurtarmak için."

Cerrah hoşgörüyle gülümsedi:

"Tabii. Çok iyi anlıyorum. Ne yapılsa azdır bu hayvana. Aynen insan gibi, hasta bir çocuk gibi iyi bakılması gerek. Ateşi konusunda dediklerimi unutmayın sakın. Saat onda tekrar uğrayacağım."

Beyaz Diş mükemmel bir bakıma alındı. Yargıç Scott bir hastabakıcı tutmayı önerince kızlar yaygarayı koparıp karşı çıktı; bu görevi onlar üstlenecekti.

Beyaz Diş, cerrahın ona on binde bir olarak bile tanımadığı kurtulma olasılığını gerçekleştirdi.

Bu yanılgıyı cerrahın bilgisizliğine vermemek gerekirdi. O cerrah bütün meslek yaşamı boyunca sadece insanları ameliyat edip durmuştu; kuşaklar boyu hep korunma altında yaşamış atalar soyundan gelen, kendileri de korunma altında, kentte yaşayarak dirençlerini yitiren insanlardı bunlar. Beyaz Diş'le ölçüldüğünde bu insanlar, yaşama sarılabilme güçleri hemen hemen sıfıra yakın, narin, dirençsiz yaratıklardı. Beyaz Diş ise doğrudan Yaban'dan gelmişti –zayıfların hemen yok olup gittiği, hiç kimseye korunma ayrıcalığının tanınmadığı Yaban'dan–. Onun ne anasında, ne babasında, ne de onlardan önceki kuşaklarda en ufak bir zayıflık yoktu. Yaban'dan demir gibi bir bünye ile yaşama gücünü kalıt alan Beyaz Diş, çok eski çağlarda bütün yaratıkların sahip olduğu o müthiş dirençle, bütün varlığıyla sarılıyordu yaşama.

Alçılar, sargılar içinde hapsolan Beyaz Diş kımıldamadan haftalarca yatmak zorunda kaldı. Uzun uzun uyuyor, bol bol düş görüyor, Kuzey ülkesinin görüntüleri gözlerinin önünden alay alay geçiyordu. Geçmişin bütün hayaletleri ayaklanıp birer birer onu ziyaret ediyordu. Beyaz Diş yuvasında Kiche'yle bir kez daha yaşamış gibi oldu, bağlılığını sunmak üzere titreye titreye Boz Kunduz'un dizlerine bir kez daha sokuldu ve Lip-lip'le birlikte

avaz avaz bağırarak onu kovalayan enikler sürüsünün önünden can havliyle bir kez daha kaçtı.

Kıtlık günlerine döndü, can taşıyan avlarının peşinden sessiz ormanlarda koştu durdu; geyik bağırsağından kamçısını savurarak 'Deeh, Deeh,' diye bağıran Mit-sah'la Boz Kunduz'un önünde, takımın başında kızak çektiği günleri yaşadı yeniden; ve gözlerinin önünden, yelpaze gibi açılan köpeklerin dar bir boğazdan geçebilmek için nasıl yine yelpaze gibi kapanıverdikleri geçti. Yakışıklı Smith'in yanında köpek dövüşlerine sokulduğu günleri baştan başa yeniden yaşadı. Bu anları yaşarken uyku arasında ağlamaklı sesler çıkarıyor ya da hırlıyordu. Onu böyle görenler de Beyaz Diş'in kötü bir düş gördüğünü söylüyordu.

Ama bütün bu karabasan içinde özellikle bir tanesi vardı ki, hiç yakasını bırakmıyor, ona cehennem azabı yaşatıyordu: Beyaz Diş'e dev boyutlu vaşaklar gibi gelen, kampanalarını çala çala ciyaklayarak yürüyen canavar tramvaylardı bunlar. Beyaz Diş çalıların arkasında pusuya yatmış, yere inen sincabın ağaçtan yeterince uzaklaşmasını bekliyormuş. Sonra, tam sincabın üstüne atladığı vakit, sincap birden biçim değiştirerek dağ gibi bir tramvay olup bir yandan çanlarını çalıyor, bir yandan da Beyaz Diş'in üstüne ateş püskürtüyormuş. Şahine meydan okuduğu, gökten üzerine insin diye orta yerde beklediği günkü sahnede de böyle oluyordu. Şahin göğün maviliklerinden dalışa geçip de tam Beyaz Diş'in başının üstüne geldiği sırada, her yerde karşısına çıkıveren o tramvaya dönüşüyordu. Kendini Yakışıklı Smith'in kafesinde gördüğü zaman da yine öyle. Beyaz Diş kafesin içindeymiş, dışarıda adamların toplandığını görüyor, yakında bir köpekle dövüştürüleceğini biliyormuş. Gözünü kapıdan ayırmadan düşmanının girmesini bekliyormuş. Kapı aniden açılıverince bir de ne görsün, içeriye canavar gibi bir tramvay girmesin mi! Bu böyle belki bin kez tekrarlandı ve her seferinde olayı bütün canlılığıyla yaşayan Beyaz Diş dehşete düştü.

Sonra bir gün geldi, Beyaz Diş'in bedeninden en son sargı, en son alçı da çıkarıldı. O gün herkes bayram etti. Bütün Sierra Vista halkı bir araya toplandı. Sahibi onun kulaklarını ovuşturdu, Beyaz Diş de sevgi dolu mırıltılarla karışık homurtularını kapıp koyverdi. Sahibinin karısı ona 'Uğurlu Kurt' deyince, bu ad alkışlarla kabul edildi ve artık bütün kadınlar ona 'Uğurlu Kurt' demeye başladı.

Beyaz Diş ayağa kalkmaya çalıştı, ama birkaç kez denedikten sonra yere yıkıldı; zayıf düşen bacakları henüz taşıyamıyordu onu. Uzun süre yattığı için kasları tüm gücünü, devinim yeteneğini yitirmişti. Gösterdiği bu zayıflıktan utandı Beyaz Diş; tanrılara borçlu olduğu görevini yerine getirememiş gibi geldi ona. Bu yüzden, ille de kalkmak için kahramanca çabaladı durdu; sonunda dört ayağı üzerinde doğrulmayı başardı, ama dizleri titriyor, hayvan öne arkaya sallanıyordu.

Kadınlar hep bir ağızdan, 'Uğurlu Kurt!' diye bağrıştı.

Yargıç Scott büyük bir zafer kazanmış gibi onları şöyle bir süzdü:

"Kendi ağzınızla da itiraf ettiniz işte," dedi. "Söylediklerim aynen çıktı. Onun başardıklarını bir köpeğin başarabilmesi olanaksızdır. Kurttur bu, kurt."

Karısı, "Uğurlu Kurt," diye düzeltti Yargıcı.

"Evet, Uğurlu Kurt," diye onayladı Yargıç. "Bundan sonra ben de onu bu adla çağıracağım."

Cerrah, "Yürümeyi er geç yeniden öğrenmeye başlaması gerekecek," dedi; "Onun için şimdiden başlayalım bari. Bunun bir zararı olmaz ona. Dışarı alalım onu."

Ve Beyaz Diş bir kral gibi çıktı dışarı; tüm Sierra Vista halkı çevresini aldı ve üstüne titreyerek onunla birlikte çıktı. Çok zayıf düşen Beyaz Diş çim tarhına ulaşınca yere uzandı, bir süre dinlendi.

Sonra alay halinde yeniden ilerlemeye başladılar; Beyaz Diş kaslarını kullandıkça kan dolaşımı da hızlandığından, azar azar

gücünü toplamaya başlıyordu. Tavlaların bulunduğu yere gelindi. Avlu girişinin eşiğinde, güneşin altında serilmiş yatan Collie'nin çevresinde yarım düzine bücür oynaşıp duruyordu.

Beyaz Diş şaşkın, bakakalmıştı. Collie uyarır yollu hırlayınca Beyaz Diş yaklaşmaya yeltenmedi. Sahibi yavrulardan birini ayağının burnuyla ite ite Beyaz Diş'e yaklaştırdı. Beyaz Diş kuşkuyla yelelerini kabarttı, ama sahibi her şeyin yolunda olduğunu anlattı ona. Kadınlardan birinin kolları arasında tutulan ve kıskanç gözlerle onu izlemekte olan Collie ise hırlayarak hiç de her şeyin yolunda olmadığını anlatıyordu Beyaz Diş'e.

Enik, Beyaz Diş'in önünde bacaklarını açmış, sırtüstü yayılmış yatıyordu. Kulaklarını diken Beyaz Diş merakla bakıyordu eniğe. Derken burunları birbirine değdi ve Beyaz Diş alt çenesinde eniğin mini mini, sıcacık dilini duyumsadı. Beyaz Diş nedenini kendi de bilmeden dilini çıkarıp eniğin yüzünü yaladı.

Beyaz Diş'in bu davranışını tanrılar sevinç çığlıklarıyla, alkışlarla karşıladı. Şaşıran Beyaz Diş onlara şapşal şapşal bakakaldı. Sonra, yorgunluğa daha fazla dayanamayarak oracığa uzandı, kulaklarını dikip başını yana çevirerek eniği seyretmeye başladı. Öbür enikler de ikide bir yere serilerek düşe kalka Beyaz Diş'e doğru gitmeye başlayınca Collie iyice çileden çıktı. Beyaz Diş ise, eniklerin üstüne tırmanıp tekrar tekrar yuvarlanmalarına büyük bir ağırbaşlılıkla izin veriyordu. İlkin, tanrıların alkışları karşısında şaşırıp o eski utangaçlığını azıcık gösterir gibi oldu, ama maskaralıklarını sürdüren eniklerin itip kakmaları arasında sıkılganlığını unuttu, sabırlı gözlerini yarım kapatarak, güneşin altında kestirmeye başladı.

SON

Beyaz Diş, Jack London imzalı bir başyapıt; hem okurların sevgisini hem de eleştirmenlerin hayranlığını kazanmış olan nefes kesici bir serüven romanı. Usta yazar, romanın ana karakteri olan yarı evcil bir kurdun gözünden hem hayvanların hem de insanların şiddet dolu dünyasını ele alıyor.

Bir kurtla çiftleşen evcil bir köpeğin dünyaya getirdiği Beyaz Diş, vahşi doğasıyla insana yakınlığı arasında sıkışıp kalmıştır. Onu bir kurt olarak algılayan köpekler tarafından dışlanırken zekâsı ve cesaretiyle insanların dikkatini çeker. Üstün fiziksel gücünden yararlanmak isteyenler tarafından dövüş köpeği olmaya zorlanır.

Bu muhteşem romanı, "çırılçıplak, taptaze, vahşi ve özgür bir yaşam" düşlediğini söyleyen Jack London'ın otobiyografik alegorisi olarak okumak da mümkün.

yordam edebiyat

YordamEdebiyat
YordamEdebiyat
YordamKitap

16 TL. KDV'den muaftır

ISBN 978-605-172-329-7